Progressive Education Society's
Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous)
Shivajinagar, Pune-411005. Maharashtra.

VOLUME 10, ISSUE 4 **APRIL 2025**

MODLIB : E-Bulletin of Library & Information Centre

SPPU Best Sports College Award

Published by: Dr. Rajendra S. Zunjarrao, Principal, MCASC (Autonomous), Shivajinagar, Pune-5.
Editor: Dr. Shantashree Sengupta, Librarian.
Editorial Assistant: Mrs. Sarika Sable
E-mail: librarian@moderncollegepune.edu.in

'MODLIB' : E-Bulletin of Library and Information Centre of Progressive Education Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune-5.

Frequency: Monthly

Mode of Publication: Online

Issue: April 2025

Disclaimer: The Publisher and Editorial Team of this Issue of Library E-Bulletin are not responsible for the views expressed in the Articles.

Table of Contents

Sr.No.	Topic	Page No.s
1	**Article on 'बदलांसाठी तयार आहोत का?' By Hon'ble Prof. Dr. G. R. Ekbote, Chairman, Progressive Education Society, Pune-5.**	5
2	**Article on 'डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे संसदीय लोकशाहीविषयी विचार ' By Hon'ble Prof. Dr. G. R. Ekbote, Chairman, Progressive Education Society, Pune-5.**	6
3	**Article on Hon'ble Prof. Dr. Mrs. Jyotsna G. Ekbote , Joint Secretary, Progressive Education Society, Pune-5 'सकारात्मक विचारांची सेवाव्रती'**	7
4	**गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्कार सोहळा**	8 - 21
5	**'प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचा ९१ वा वर्धापनदिन'**	22 - 26
6	**Article on सैनिक हो तुमच्या साठी, प्रत्यक्ष कारगील युदधभूमी वरुन by Dr. Nandkishore Ekbote**	27 - 37
7	**Events conducted by Library in April 2025**	
	• *Mahatma Jyotiba Phule Jayanti*	38 - 41
	• *Bharat Ratna Dr. Babasaheb Ambedkar Jayanti*	42 - 50
	• *Mahatma Basweshwar Jayanti and Rashtrasant Tukdoji Maharaj Jayanti*	51 - 53
8	**Events conducted by Departments during April 2025**	
	• *Department of Hindi*	55 - 56
	• *Department of Performing Arts*	57 - 58

Table of Contents

Sr.No.	Topic	Page No.s
9	**Faculty Members invited as Resource Persons during April 2025**	
	• *Dr. Nisha Bhandare, Head, Department of Marathi*	60 - 61
10	**Modern Achievements**	
	• *Department of Physical Education*	63 - 71
	• *Miss. Aditi Dongare, TYBCOM Student*	72
	• *Department of Mathematics*	73
	• *Miss. Vidya Giri, TYBA Student*	74
	• *Dr. Priyanka Joshi, Assistant professor, Department of History*	75 - 76
	• *Prof. Pritish Patil, Ex-Staff Member, Department of Physical Education*	77
	• *Mr. Hrishikesh Shinde, Alumni*	78
	• *Mrs. Yamuna Ladkat, Alumni*	79
11	**Newly added Books and Books received in Gratis in April 2025**	**80 - 82**
12	**E-Newspaper Clippings**	**84 - 164**
13	**भावपूर्ण श्रद्धांजली : मॉडर्न महाविद्यालयाचे माजी प्राचार्य प्रा. श्री. पद्माकर सदाशिव चिरपुटकर प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या नियामक मंडळाचे सदस्य माजी उपाध्यक्ष, उपकार्याध्यक्ष**	**165 - 167**
14	**Upcoming Events: May 2025**	**168**

Article on 'बदलांसाठी तयार आहोत का?'

By Hon'ble Prof. Dr. G. R. Ekbote,
Chairman, Progressive Education Society, Pune-5

प्रभात
प्रतीक बदलत्या महाराष्ट्राचे
www.dainikprabhat.com
9 April 2025 City_004
09 Apr 2025

बदलांसाठी तयार आहोत का?

दखल
प्रा. डॉ. गजानन र. एकबोटे

आगामी दशकांमध्ये आपल्या सामाजिक, सांस्कृतिक, राजकीय, धार्मिक संकल्पना इत्यादीमध्ये ३६० अंशांचे परिवर्तन होणार आहे. आपण या बदलांना समर्थपणे तोंड देण्यास तयार नाही.

आपल्याकडे एक मजबूत वारसा, समृद्ध संस्कृती, समृद्ध परंपरा आणि एक उत्कृष्ट संविधान आहे, तरीही आपण मजबूत बंधांनी समाजाला एकत्र बांधू शकत नाही. आपण नेहमीच वेगळे असतो, एकमेकांशी सुसंवाद साधण्यात अपयशी ठरतो. सध्या आपले घोषवाक्य असे आहे, 'मी ठीक आहे, तुम्ही ठीक नाही'. वास्तविक ते असायला हवे होते, 'मी ठीक आहे, तुम्ही देखील ठीक आहात', हे वाक्य समावेश प्रतिबिंबित करते, विभाजन नाही, वाद नाही. आपल्या सभोवतालची वास्तविक परिस्थिती वेगळी आहे. आपण आत्मकेंद्रित आहोत, आपल्या विचारांची व्याप्ती संकुचित आहे. आपले प्रयत्न सोप्या मार्गावर अवलंबून असतात. आपल्या समोर टी२० सामन्याचा आदर्श आहे. तरुणांमध्ये प्रतिभा, शक्ती आणि इच्छाशक्ती आहे, परंतु त्यांना कठोर परिश्रम आणि प्रामाणिकपणा नको आहे. आपल्या समाजाकडून, देशाकडून आणि पालकांकडून तरुणांविषयी क्षमता, कौशल्य आणि प्रतिभेच्या आधारे काही अपेक्षा असतात. आजचे तरुण गोंधळलेले आहेत, कुठे जायचे याबद्दल अनिश्चित आहेत. काय योग्य आणि काय अयोग्य याबद्दल ते गोंधळलेले दिसतात. ते आकाशातील दिशाहीन पतंगांसारखे आहेत. दिशाहीन पतंग कोणीही जाणकार उडवत नाही.

आपली शिक्षण प्रणाली केवळ सैद्धांतिक शिक्षणावर लक्ष केंद्रित करते, त्यात व्यावहारिक उपयोग, नैतिक आणि नैतिक मूल्ये, व्यावसायिक वर्तन किंवा चारित्र्य निर्मितीवर अजिबात भर दिला जात नाही.

तंत्रज्ञानातील प्रगतीमुळे जग खूप वेगाने बदलत आहे. अपवाद वगळता सर्व व्यावसायिक क्षेत्रात जागतिक स्पर्धा एक मोठा धोका निर्माण करते. जर आपण गती ठेवू शकलो नाही, सुधारणा करू शकलो नाही, तर आपण अनेक दशके मागे राहू. संगणक, इंटरनेट, सोशल मीडिया आणि मोबाइल वायरलेस कम्युनिकेशनसह डिजिटल युगाचा प्रचंड परिणाम आपण आधीच पाहिला आहे. आता नॅनो तंत्रज्ञान, जैवतंत्रज्ञान, माहिती तंत्रज्ञान, कृत्रिम बुद्धिमत्ता, रोबोटिक्स आणि जनुकशास्त्र इत्यादी विषय जग पूर्णपणे बदलून टाकतील.

भविष्यात नोकऱ्या आणि सेवांचे स्वरूप खूप बदलेल. आपल्या सध्याच्या पदवी प्रमाणपत्रांचे महत्त्व लवकरच कमी होईल. आपले सध्याचे अभ्यासक्रम कालांतराने कालबाह्य होतील. सध्या आज आपण जे शिकतो ते आणि भविष्यातील व्यवसायांसाठी आवश्यक असलेली कौशल्ये यामध्ये मोठी तफावत निर्माण झाली आहे. कृत्रिम बुद्धिमत्ता आणि मशीन लर्निंग उद्योगांमधील बहुतेक कामे करतील, ज्यामुळे ती अधिक कार्यक्षमतेने आणि अचूकपणे होतील. परिणामी, आपल्याकडे वैयक्तिक उपक्रम, छंद, सर्जनशील संशोधन आणि नवकल्पनांसाठी अधिक वेळ असेल. भविष्यातील तंत्रज्ञानाशी जुळवून घेण्यासाठी आपण नवीन कौशल्ये शिकणे आणि ती सतत आत्मसात करणे अतिशय आवश्यक आहे. बदल स्वीकारण्यात आपण जितके अधिक अनुकूल, तीक्ष्ण आणि हुशार असतो, तितकी आपली व्यावसायिक मागणी जास्त असेल. 'मला माहीत नाही, मी शिकू शकत नाही', असे म्हणणे आपल्याला परवडणारे नाही. अशा वृत्तीमुळे आपले प्रचंड नुकसान होत आहे. अशी वृत्ती आपल्याला लवकरच मुख्य प्रवाहातून बाहेर ढकलेल. आपण या बदलांना तोंड देण्यास लवकरात लवकर तयार राहूया.

एकीकडे, नवीन पिढी सोशल मीडियाची गुलाम बनत चालली आहे, त्यांना हे माहीत नाही की त्यांची गोपनीयता धोक्यात आहे. सर्व वैयक्तिक माहिती- त्यांच्या सवयी, ठिकाणे आणि मित्र यापुढे गुप्त राहणार नाहीत. आपण ऐकले आहे की बँक खाती हॅक केली जात आहेत, परंतु आता तंत्रज्ञानामुळे मानवी जीव धोक्यात येत आहेत. माहिती आणि ज्ञान यांच्यातील फरक आपण सर्वांनी समजून घेतला पाहिजे. पाठ्यपुस्तके, शास्त्रीय साहित्य आणि अगदी दैनंदिन काही वाचण्याची सवय पूर्णपणे नाहीशी होत चालली आहे. आपण याला वेळेचा अपव्यय मानतो. आपण आता विश्लेषणात्मक विचार करत नाही किंवा तार्किक तर्क लागू करत नाही. परिणामी, आपली अभिव्यक्ती कमकुवत आहे आणि आपले संवाद कौशल्य, भाषा कौशल्य अत्यंत कमकुवत आहेत. बहुतेक पदवीधर नोकरीच्या अर्जासाठी उद्देशाचे विधान देखील तयार करू शकत नाहीत. त्यांच्या करिअरच्या आकांक्षा, त्यांच्या नोकरीच्या निवडीमागील कारणे आणि त्यांच्या स्वतःच्या ताकद आणि कमकुवतपणाबद्दल त्यांना स्पष्टता नसते. ते गोंधळलेले असतात. जेव्हा एखादी व्यक्ती स्वतःबद्दल अस्पष्ट असते, तेव्हा नियुक्त केलेल्या व्यक्तीने त्यांना समजून घ्यावे अशी अपेक्षा ते कशी करू शकतात?

भविष्यकाळ आपल्या सर्वांसाठी आव्हानात्मक असेल. नोकरीच्या पर्यायांची कमतरता भासणार नाही. खरे तर, विविध क्षेत्रांमध्ये विविध प्रकारच्या नोकऱ्या असतील, ज्या आव्हानात्मक संधी देतील. या आव्हानांसाठी आपण स्वतःला योग्य सिद्ध करू शकतो का, हा खरा प्रश्न आहे. आपण निरंतर शिक्षण स्वीकारले पाहिजे, कठोर चौकटीऐवजी लवचिक मानसिकता विकसित केली पाहिजे, आपले शैक्षणिक धोरण, आपली विद्यापीठे, महाविद्यालये, शाळा यांनी लवचिक धोरण स्वीकारणे आवश्यक आहे. नवीन तंत्रज्ञान शिकण्यासाठी आणि पुन्हा शिकण्यासाठी तयार असले पाहिजे. आव्हानांना धैर्याने सामोरे गेले पाहिजे. नवीन शैक्षणिक धोरणात केवळ वर्गखोल्यांमध्येच नव्हे तर प्रयोगशाळा आणि मूल्यांकन प्रक्रियांमध्ये देखील या पैलूंवर लक्ष केंद्रित केले पाहिजे. व्यावहारिक ज्ञान आहे. स्वयं-अभ्यास प्रकल्पांशिवाय आपले पाठ्यपुस्तक-केंद्रित सैद्धांतिक अध्यापन आता कालबाह्य आहे. आपल्याला बहुविद्याशाखीय दृष्टिकोनाची आवश्यकता आहे. भविष्यातील व्यवसायांना विविध क्षेत्रांमध्ये परस्पर जोडलेले ज्ञान आवश्यक आहे. उदाहरणार्थ, वैद्यकीय क्षेत्रात काम करणाऱ्या व्यक्तींनी भाषा कौशल्य, संवाद कौशल्य, उपकरणशास्त्र इत्यादी शिकणे आवश्यक आहे.

आपल्या देशातील महत्त्वाचे प्रश्न म्हणजे जातीयवाद, अनावश्यक राजकारण, प्रत्येक गोष्टीमध्ये वाद निर्माण करणे, गुणवत्तेला प्राधान्य न देणे, धोरणात्मक स्पष्टता आणि सातत्य नसणे, देशाच्या विकासाऐवजी राजकारणाला महत्त्व, शैक्षणिक क्षेत्रातील कठोर चौकट, राज्य सरकार, केंद्र सरकार यांचे शैक्षणिक क्षेत्राकडे असलेले दुर्लक्ष, राजकीय हस्तक्षेप इत्यादी. या प्रश्नांची अचूक उत्तरे आपण शोधली पाहिजेत. तरच आपला भविष्यकाळ उज्ज्वल होईल.

आपल्याला नेहमी तज्ज्ञ समित्या स्थापन करण्याची आणि वेळेवर कारवाई न करता प्रचंड अहवाल तयार करण्याची सवय आहे. अशा अहवालांवर कधीही कार्यवाही होत नाही. जग वेगाने पुढे जात आहे. आपल्याला आता रेंगाळणे, आळस करणे परवडणारे नाही. जागतिक स्तरावर स्पर्धा करण्यासाठी आपण वेगाने त्या स्पर्धेत तयारीनिशी सामोरे गेले पाहिजे.

Article on 'डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे संसदीय लोकशाहीविषयी विचार '

By Hon'ble Prof. Dr. G. R. Ekbote, Chairman, Progressive Education Society, Pune-5

सामना

प्रासंगिक ▪ प्रा. डॉ. गजानन र. एकबोटे

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे संसदीय लोकशाहीविषयी विचार

भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचा विश्वास होता की, जनतेच्या कल्याणासाठी संसदीय लोकशाहीनिष्ठ राज्यपद्धती अतिशय उपयोगाची असते. ब्रिटनमध्ये संसदीय लोकशाहीनिष्ठ राज्यपद्धती प्रचलित होती. ब्रिटनमध्ये राज्यकारभार करणारे सरकार संसदीय लोकशाही पद्धतीप्रमाणे दरवेळी काही ठरावीक काळानंतर निवडून आलेल्या पक्षाचे बनत होते. अशाप्रकारे अस्तित्वात येणारे ब्रिटनचे सरकार आपल्या साम्राज्यांतर्गत असलेल्या हिंदुस्थानातही संसदीय लोकशाहीनिष्ठ राज्यपद्धती प्रचलित करण्याचा प्रयत्न करीत होते. म्हणून लोकशाहीप्रेमी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांना वाटत होते की, हिंदुस्थानातील जनतेचे कल्याण संसदीय लोकशाही प्रणालीनेच होऊ शकेल.

संसदीय लोकशाही प्रणालीवर निष्ठा असलेल्या डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांना स्वतंत्र भारताचे पहिले विधिमंत्रिपद आणि राज्यघटनेच्या मसुदा समितीचे अध्यक्षपद मोठ्या आदराने व सन्मानाने देण्यात आले. त्यांनी दोन्ही पदे संस्मरणीय कर्तबगारीने उत्तम सांभाळली. ते आपल्या थोर कर्तृत्वाने स्वतंत्र भारताच्या राज्यघटनेचे शिल्पकार आणि महान घटनाकार म्हणून कीर्तिमान झाले.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी स्वतंत्र भारताच्या राज्यघटनेच्या माध्यमातून भारतीय मतदारांना एक महत्त्वाचा सिद्धांत दिला. 'एक व्यक्ती एक मत म्हणजे एक मत एक मूल्य' असा तो सिद्धांत आहे. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

यांनी भारतातील संसदीय लोकशाही प्रणाली यशस्वी होण्यासाठी 'एक व्यक्ती एक मत म्हणजे एक मत एक मूल्य' या सिद्धांताचे जागरूकतेने आणि यथायोग्य विचाराने पालन होणे आवश्यक आहे, असे म्हटले आहे. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांना संसदीय लोकशाही प्रणाली अतिशय प्रिय होती, म्हणूनच ते एकपक्षीय हुकूमशाही म्हणजेच कामगारांना मान्य असलेल्या साम्यवादाचा आणि साम्यवादी राज्यप्रणाली असलेल्या साम्यवादी रशिया व चीन या राष्ट्रांचा कठोरपणे विरोध करीत होते.

दि. २० नोव्हेंबर १९५६ रोजी काठमांडू येथे दिलेल्या भाषणात त्यांनी खालीलप्रमाणे उद्गार काढले... "कम्युनिस्टांना मान्य असणारी कामगारांची हुकूमशाही धोकादायक आहे. मुळात कोणतीही हुकूमशाही धोकादायक असते. 'कामगारांच्या हुकूमशाहीचा शेवट काय?' या प्रश्नाचे निश्चित उत्तर साम्यवाद्यांकडून मिळत नाही. 'जर कामगारांची हुकूमशाही अयशस्वी झाली तर काय घडेल? जर अशी परिस्थिती कम्युनिस्ट रशियात निर्माण झाली तर तेथे काय घडेल ?' या प्रश्नाचे उत्तर देताना डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर म्हणाले, "मी जे पाहतो आहे, त्याप्रमाणे रशियन लोक राज्याची मालमत्ता बळकावण्यासाठी आपापसात रक्तपात, युद्ध करीत राहतील."

डॉ. बाबासाहेबांची ती भविष्यवाणी जवळ जवळ ३५ वर्षांनी म्हणजे २५ डिसेंबर १९९१ रोजी तंतोतंत खरी ठरली. त्यादिवशी रशियातील कामगारांची हुकूमशाही म्हणजे साम्यवादी पक्षाची एकपक्षीय हुकूमशाही कोलमडून पडली आणि अराजकतासदृश परिस्थिती निर्माण झाली. रशियाच्या ताब्यात असलेले अनेक युरोपियन देश स्वतंत्र झाले आणि त्यांचे रूपांतर सार्वभौम राष्ट्रांमध्ये झाले. अजूनही चेचेन्यासारखे काही देश स्वतंत्र व सार्वभौम राष्ट्र बनण्यासाठी रशियांतर्गत युद्धसदृश कृती करीत आहेत.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांची संसदीय लोकशाहीवर खूप निष्ठा होती. लोकशाहीच्या विकासासाठी खालील सात गोष्टींची आवश्यकता असते, असे त्यांचे म्हणणे आहे. १. लोकशाहीच्या विकासासाठी सर्वप्रथम समतेची आवश्यकता असते. २. लोकशाही यशस्वी होण्यासाठी मजबूत विरोधी पक्ष असला पाहिजे. ३. लोकशाहीच्या विकासासाठी कायदा आणि प्रशासन सर्वांसाठी समान असले पाहिजे. ४. लोकशाहीच्या विकासासाठी घटनात्मक नीतिमत्तेची आवश्यकता असते. ५. लोकशाहीच्या विकासासाठी बहुसंख्याकांचे अल्पसंख्याकांवर राज्य नसावे. बहुसंख्याकांनी आपल्या बहुमताच्या जोरावर अल्पसंख्याकांना डावलून चालू नये. त्यांच्या मतांचा आदर करावा. अल्पसंख्याकांनीही आपले मत व्यक्त करीत असताना सनदशीर मार्गाचा अवलंब करावा. केवळ विरोधासाठी विरोध न करता तत्त्वासाठी विरोध केला पाहिजे. ६. लोकशाहीच्या विकासासाठी नागरिक नीतिमान असले पाहिजेत. कायदे व्यक्तींच्या बाह्यांगांचे नियंत्रण करतात. नीतिमान व्यक्तीच्या आंतर अंगाला व बाह्य अंगाला, दोन्हीला नियंत्रित करते. लोक नीतिमान असतील तर कायद्याची कमीत कमी गरज पडते. मात्र, लोक नीतिमान नसतील तर कायदे कितीही केले तरी अंमल मात्र कमीत कमी होईल. नीतीमुळे कायद्यांचे पालन होण्यास मदत होते. ७. सदसद्विवेक बुद्धी (Public Coscience) ही लोकशाहीच्या विकासासाठी आवश्पक असते. अन्याय आणि अत्याचार, मग कोणावरही कोणाकडूनही होवो, तो दूर करण्यासाठी सर्व नागरिकांनी प्रयत्न केले पाहिजेत. सार्वजनिक सदसद्विवेक बुद्धी म्हणजे सर्व अन्यायाविरुद्ध बंड करण्याची बुद्धी होय. आपण परराष्ट्रात होणाऱ्या अन्यायाबद्दल खूप बोलतो. मात्र आपल्याच देशात होणाऱ्या अन्यायाबद्दल गुपचूप बसतो. हे योग्य नाही.

(लेखक प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटी, पुणेचे कार्याध्यक्ष आहेत.)

Pune Edition
Apr 14, 2025 Page No. 4
Powered by: erelego.com

Article on Hon'ble Prof. Dr. Mrs. Jyotsna G. Ekbote , Joint Secretary, Progressive Education Society, Pune-5

'सकारात्मक विचारांची सेवाव्रती'

सामना

समाजाला गरज असते विकास आणि विचारांची. अंधारलेल्या आयुष्यांना उजळ करत सकारात्मक विचारांचा वसा पुढे नेणाऱ्या, गेली ३६ वर्षे सामाजिक, शैक्षणिक क्षेत्रात कार्यरत असणाऱ्या ज्योत्स्ना एकबोटे यांच्या कामाचा हा परिचय.

सकारात्मक विचारांची सेवाव्रती

असे म्हणतात, स्त्री गृहलक्ष्मी असते; परंतु ध्येय, संस्कार उच्च कोटीचे असले आणि मानवता असली की ती स्त्री सामाजिक जबाबदारीही त्याच जिद्दीने पार पडते आणि इतरांच्या अंधारलेल्या आयुष्यात प्रकाश पाडण्याचे काम करून तिच्यातील देवत्वाची साक्ष देते. प्रा. डॉ. ज्योत्स्ना गजानन एकबोटे ताईंचे अष्टपैलू आणि संवेदनशील व्यक्तिमत्त्व असेच मनाला भुरळ पाडते. तरुण पिढी हा देशाचा विकासाचा महत्त्वाचा घटक असल्याने त्यांच्या विकासासाठी कल्याणकारी योजना राबवण्यावर ताईंनी भर दिला. सामाजिक, शैक्षणिक, राजकीय क्षेत्रात प्रगतशील धोरणांचा अवलंब, प्रत्येकाशी मिळून वागण्याच्या त्यांच्या स्वभावामुळे सर्वांशी सलोख्याचे संबंध, मनमिळावू व्यक्तिमत्त्व म्हणून ताईंची ओळख आहे.

१९९० नंतरच्या स्त्रीलिखित निवडक ललित गद्य साहित्याचा चिकित्सक अभ्यास या विषयावर पीएच.डी. पदवी प्राप्त, शैक्षणिक क्षेत्रात प्राध्यापक, प्रशासनात प्रमुख पदाधिकारी, सामाजिक क्षेत्रात वर्षानुवर्षे उदार दातृत्व, राजकीय क्षेत्राच्या माध्यमातून सामाजिक विकासाचे नेतृत्व असे भरघोस अनुभव आणि योगदान आहे. नवनवीन संकल्पनांचा आविष्कार, काळाशी जोडलेपण, आधुनिक तंत्रज्ञानाचा स्वीकार करून दूरदृष्टीने प्रत्येक गोष्टीचा ध्यास घेऊन ती पूर्णत्वाकडे जाईल याकडे ताईंचा कटाक्ष असतो. विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक विकासासोबत त्यांच्या अडचणीत सतत मदतीचा हात देणाऱ्या विद्यार्थीप्रिय प्राध्यापिका अशी ओळख असणाऱ्या ज्योत्स्नाताई यांचे 'स्वयंसिद्धा' म्हणून कर्तृत्व-नेतृत्व वाखाणण्याजोगे आहे. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या अधिकार मंडळावर त्या कार्यरत असून सर्वच क्षेत्रांत त्यांचा प्रभावी वावर आहे.

१९३४ साली स्थापलेली व शिक्षकांनीच चालवलेली संस्था अशी दृढ ओळख असलेल्या 'प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटी' या संस्थेच्या १५ वर्षांहून अधिक वर्षे सहसचिव म्हणून ज्योत्स्ना एकबोटे कार्यरत आहेत. विद्यार्थी, संशोधक आणि शिक्षक यांना जागतिक पातळीवर होणारे शैक्षणिक बदल, आधुनिक संशोधन, विविध संधी, आधुनिक जीवनातील आव्हाने आदींबद्दल माहिती मिळावी, जाणीव व्हावी या हेतूने मदत व्हावी म्हणून स्वतःच्या मार्गदर्शनाखाली अनेक राष्ट्रीय-आंतरराष्ट्रीय परिषदा, चर्चासत्रे, कार्यशाळा ताईंनी आयोजित केल्या आहेत. जवळपास ३६ वर्षे फर्ग्युसन महाविद्यालयात प्राणिशास्त्र विषयाच्या प्रभावी प्राध्यापिका म्हणून कार्यरत असताना वेगवेगळे विभाग व समित्यांच्या प्रमुख पदावर प्रभावी कार्य केले आहे. त्यांच्या प्राणिशास्त्रावर लिहिलेल्या पुस्तकांचा समावेश अभ्यासक्रमातही करण्यात आलेला आहे. .

स्वयंसिद्धा

वर्षा चोपडे

पुण्यामध्ये फर्ग्युसन महाविद्यालय रोडवर कलाकार कट्टा निर्माण केला. महाराष्ट्रात आणि भारतात अशी संकल्पना पहिल्यांदाच साकार झाली. पुणे महानगरपालिकेच्या विकास निधीच्या माध्यमातून 'एव्हिएशन गॅलरी'चे काम पूर्ण करून 'सरसंघचालक बाळासाहेब देवरस एव्हिएशन गॅलरी' असणारी पुणे महानगरपालिका ही संपूर्ण देशातील पहिली महानगरपालिका म्हणून नावलौकिक प्राप्त करून देण्यात ताईंचा सहभाग आहे. हजारो विद्यार्थ्यांना एव्हिएशन क्षेत्रात येण्यासाठी स्फूर्ती या प्रकल्पातून मिळाली आहे. पुणे शहरातील महानगरपालिकेची पहिलीच स्वतंत्र ई-लायब्ररी व स्पर्धा परीक्षा केंद्र चालू करण्यासाठी 'मुद्रण महर्षी मामाराव दाते मुद्रणालय' पाडून तेथे सर्व सुविधायुक्त मुद्रणालय उभारण्याचे काम सुरू केले आहे.

मुलांनी मोबाईलपासून दूर राहण्यासाठी बागांमध्ये 'लिटल लायब्ररी'ची संकल्पना अतिशय दूरदृष्टीने मांडली, परिणामी संपूर्ण महाराष्ट्रामध्ये 'लिटल लायब्ररी' प्रथम सुरू करण्याचा मान मिळाला. मुलांसाठी 'वॉटर बेल'ची अभिनव संकल्पना त्यांनी राबवली. भारतात केरळ राज्याने सुरू केलेल्या 'वॉटर बेल' उपक्रमाच्या धर्तीवर महाराष्ट्रात सर्वप्रथम पुणे शहरात महानगरपालिकेच्या सर्व शाळांमध्ये पाणी पिण्याची आठवण करणारी घंटा सुरू करण्याचा ठराव तातडीने मंजूर करून तसे आदेशही सर्व शाळांना दिले. उत्कृष्ट कामासाठी त्यांना अनेक मानाचे पुरस्कार मिळाले. माजी राष्ट्रपती प्रतिभाताई पाटील यांच्या शुभहस्ते त्यांना मानाचा पुरस्कार मिळाला आहे. डॉ. ज्योत्स्नाताईंसारख्या काही व्यक्ती देशात धडाडीचे काम करून देशाला अधिक विकासाकडे नेत आहेत. त्यांचा विचार आणि कृती आपण पुढे नेली पाहिजे.

varshakisanc@gmail.com

(लेखिका राजगिरी कॉलेज ऑफ सोशल सायन्सेस, कोची, केरळच्या महाराष्ट्रातील संपर्क अधिकारी म्हणून नियुक्त आहेत.)

Utsav Edition
Apr 06, 2025 Page No. 6
Powered by: erelego.com

गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्कार सोहळा :१०.४.२०२५

***पुणे शहराची शैक्षणिक आणि सांस्कृतिक ओळख अधिक दृढमूल करण्यात प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचा वाटा महत्वाचा*: ना. मुरलीधर मोहोळ**

पुणे: १०, पुणे शहराची शैक्षणिक आणि सांस्कृतिक ओळख अधिक दृढमूल करण्यात प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचा वाटा महत्वाचा असल्याचे मत नामदार सहकार आणि नागरी वाहतूक राज्यमंत्री मा. मुरलीधर मोहोळ यांनी व्यक्त केले. प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या वतीने गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्कार वितरण प्रसंगी ते बोलत होते. ह. भ. प. निवृत्ती देशमुख महाराज इंदोरीकर यांना संस्थेचा प्रतिष्ठेचा मा.गुरूवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्कार प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या वतीने त्यांना देण्यात आला. ९१ वर्षांची परंपरा प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीची असून संस्थेची विश्वासाहर्ता खूप मोठी आहे.केवळ संस्थेची नाही तर या शहराची ओळख आहे ही संस्था आहे.पुणे शहराची परंपरा आणि वारसा पुढे नेण्याचे काम या संस्थेने ९१ वर्ष केले आहे. कीर्तन परंपरा जतन करण्यात महाराष्ट्राच्या सामाजिक आणि विधायक प्रवासाला हातभार लावण्यात इंदुरीकर महाराजांनी महत्वाची भूमिका बजावली आहे असे मत सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे प्र कुलगुरू डॉ.पराग काळकर यांनी मांडले.समाज परिवर्तनाचा विचार, निवृत्ती महाराज इंदोरीकर यांनी मांडला.समाजातील चुकीच्या रूढीवर ते प्रहार करतात.आपल्या संवादातून वाईटाला अखंड निवृत्ती देण्याचा प्रयत्न त्यांनी केला आहे. असे ते म्हणाले.

निवृत्ती महाराज देशमुख इंदोरीकर यांनी समाजातील कीर्तन परंपरेला जन्मासनात लोकप्रिय केले ,त्यांची शैली ही जनमानसात अत्यंत लोकप्रिय झाल्याचे मत प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे कार्याध्यक्ष मा.प्रा.डॉ.गजानन एकबोटे यांनी व्यक्त केले.कार्यक्रमाचे स्वागत आणि प्रास्ताविक संस्थेच्या सहकार्यवाह मा.प्रा.डॉ.सौ.ज्योत्स्ना एकबोटे यांनी केले.संस्थेची ९१ वर्षांची परंपरा आणि संस्थेचे कार्य याची ओळख डॉ.ज्योत्स्ना एकबोटे यांनी त्यांच्या स्वागत आणि प्रास्ताविकात करून दिली.या कार्यक्रमाला उत्तर देताना निवृत्ती महाराज इंदोरीकर महाराज यांनी संस्थेच्या प्रगतीच्या कौतुक केले.माणसाची उंची त्याच्या कर्तृत्वावर अवलंबून असते. पहिल्यांदा पाच् गोष्टी नीतीने वागणे,शरीराचा वापर चांगला करणे,सत्शील असणे या गोष्टी ग्रंथातून आपल्याला कळतात.ज्ञानेश्वरी आणि विज्ञान समान पातळीवर आहे.आपली दोन्हींना समजून घेण्याची शक्ती हवी.शरीरावर केलेला अन्याय म्हणजे रोगाची उत्पती आहे असे ते म्हणाले. आयुष्यावर भरपूर संपत्ती कमावणे म्हणजे मागची पिढी आळशी करणे असे मत त्यांनी व्यक्त केले.प्रत्येकाचा मेंदू समान आहे पण विचार करण्याची क्षमता वेगळी आहे असे ते म्हणाले.स्वतःची कर्तृत्वशक्ती महत्त्वाची आहे. प्रोग्रेसव्ह एज्युकेशन सोसायटीने शिक्षणाच्या माध्यमातून जनसेवेचे मोठे कार्य केले आहे.शिक्षक म्हणजे शीलवान, क्षमाशील,कर्तृत्ववान अशी त्यांनी शिक्षकाची व्याख्या त्यांनी केली.या संपूर्ण कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या उपकार्यवाह प्रा.डॉ.निवेदिता एकबोटे यांनी केले.

गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्कार सोहळा :१०.४.२०२५

गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्कार सोहळा :१०.४.२०२५

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

संक्षिप्त

निवृत्तीमहाराज इंदूरीकर यांना पुरस्कार

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीतर्फे गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्कार ज्येष्ठ

कीर्तनकार निवृत्ती महाराज देशमुख (इंदूरीकर) यांना जाहीर झाला आहे. पुरस्कार वितरण सोहळा गुरुवारी (१० एप्रिल) संस्थेच्या शिवाजीनगर येथील सभागृहात सकाळी ११.०० ते दुपारी २.०० या वेळेत होणार आहे. कार्यक्रमाला सहकार आणि नागरी विमान वाहतूक राज्यमंत्री मुरलीधर मोहोळ, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे प्र-कुलगुरू डॉ. पराग काळकर, आमदार सिद्धार्थ शिरोळे, संस्थेचे कार्याध्यक्ष डॉ. गजानन एकबोटे उपस्थित राहणार असल्याची माहिती संस्थेचे कार्यवाह प्रा. शामकांत देशमुख यांनी प्रसिद्धिपत्रकाद्वारे दिली.

09/04/2025 | Pune | Page : 17
Source : https://epaper.loksatta.com

हभप इंदुरीकर महाराजांना पुरस्कार जाहीर

पुणे, दि. ८ - प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे संस्थापक गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर यांच्या स्मृतिप्रीत्यर्थ दिला जाणारा गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्कार कीर्तनकार हभप निवृत्ती महाराज देशमुख (इंदुरीकर) यांना जाहीर झाला आहे. हा पुरस्कार समारंभ दि. १० एप्रिल रोजी सकाळी अकरा वाजता संस्थेच्या सभागृहात होणार आहे. या कार्यक्रमास केंद्रीय राज्यमंत्री मुरलीधर मोहोळ, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे प्र-कुलगुरु डॉ. पराग काळकर, आमदार सिद्धार्थ शिरोळे यांची प्रमुख उपस्थिती राहणार आहे. या कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान संस्थेचे कार्याध्यक्ष डॉ. गजानन एकबोटे हे भूषविणार आहेत. याप्रसंगी उपस्थित राहण्याचे आवाहन संस्थेचे सचिव प्रा. शामकांत देशमुख यांनी केले आहे.

Prabhat 9.4.2025

गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्कार सोहळा :१०.४.२०२५

Progressive Education Society, Pune Plays a Key Role in Strengthening Pune's Educational and Cultural Identity

Pune, 10: The Progressive Education Society has played a significant role in further solidifying Pune city's educational and cultural identity, said Hon'ble Member of Parliament Shri. Murlidhar Mohol, Minister of State for Cooperation and Civil Aviation.

He was speaking at the presentation ceremony of the prestigious Guruvarya Shankarrao Kanetkar Award organized by the Progressive Education Society. The award was presented to H.B.P. Nivrutti Deshmukh Maharaj Indurikar on behalf of the Society.

The Progressive Education Society has a proud legacy of 91 years and is known for its credibility. This institution is not just an organization, but a defining identity of Pune. For 91 years, the Society has carried forward the tradition and heritage of Pune.

Prof. Dr. Parag Kalkar, Pro-Vice Chancellor of Savitribai Phule Pune University, stated that Indurikar Maharaj has played a vital role in preserving the kirtan tradition and contributing to Maharashtra's social and constructive journey. Maharaj raises his voice against regressive customs in society and constantly strives through his discourse to eliminate evil, he added.

Prof. Dr. Gajanan Ekbote, Chairman, Progressive Education Society, expressed that Nivrutti Maharaj Deshmukh Indorikar has made the kirtan tradition highly popular among the masses and that his unique style has deeply resonated with people.

The welcome and introductory speech were delivered by Prof. Dr. Mrs. Jyotsna Ekbote, Joint Secretary of the Society, who also gave an overview of the Society's 91 year legacy and contributions. Prof. Shamkant Deshmukh, Secretary of the Society briefed the life and work of the esteemed guests.

In his response, Nivrutti Maharaj Indorikar appreciated the achievements of the Progressive Education Society. He stated, "A person's stature is defined by their accomplishments. First, one should learn five things from scriptures—righteous behavior, good use of the body, and moral integrity. Dnyaneshwari and science are on equal footing; we need the ability to understand both. Illness is a result of injustice done to the body," he remarked.

He further added, "Amassing excessive wealth can make the next generation lazy. Everyone has the same brain, but thinking capacity differs. One's own capability matters most."

He praised the Progressive Education Society for its commendable public service through education and described an ideal teacher as one who is virtuous, patient, and capable.

The entire event was compered by Prof. Dr. Nivedita Ekbote, Deputy Secretary of the Progressive Education Society.

Prof. Dr. Sanjay Kharat, Principal, Modern College, Ganeshkhind presented the Vote of thanks.

गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्कार सोहळा :१०.४.२०२५

गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्कार सोहळा :१०.४.२०२५

गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्कार सोहळा :१०.४.२०२५

संतांचे विचार शिक्षणात हवेत

इंदुरीकर महाराजांनी व्यक्त केले मत

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

'माणसाची उंची कर्तृत्व आणि ज्ञानावर ठरते. अध्यात्मामुळे कुटुंब समाधानी राहते. मनाच्या मोठेपणासाठी आध्यात्म हवे. त्यामुळे विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी आध्यात्मिक शिक्षण देणे आवश्यक आहे. संताचे विचार शिक्षणात शिकवले पाहिजे,' असे मत कीर्तनकार निवृत्ती महाराज देशमुख ऊर्फ इंदुरीकर महाराज यांनी व्यक्त केले.

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीतर्फे गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर यांच्या स्मृतिप्रीत्यर्थ दिला जाणारा या वर्षीचा प्रबोधनकार पुरस्कार इंदुरीकर महाराज यांना केंद्रीय राज्यमंत्री मुरलीधर मोहोळ यांच्या हस्ते प्रदान करण्यात आला. या वेळी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे प्र- कुलगुरू डॉ. पराग काळकर, संस्थेचे अध्यक्ष विघ्नहरी महाराज देव, कार्याध्यक्ष डॉ. गजानन एकबोटे, उपकार्याध्यक्ष अरविंद पांडे, कार्यवाह प्रा. श्यामकांत देशमुख, सहकार्यवाह प्रा. ज्योत्स्ना एकबोटे, प्रा. सुरेश तोडकर आदी उपस्थित होते.

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीतर्फे गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर यांच्या स्मृतिप्रीत्यर्थ दिला जाणारा यंदाचा प्रबोधनकार पुरस्कार इंदुरीकर महाराज यांना केंद्रीय राज्यमंत्री मुरलीधर मोहोळ यांच्या हस्ते प्रदान करण्यात आला.

मोहोळ म्हणाले, 'दर्जेदार शिक्षणाची ९२ वर्षांची परंपरा असणाऱ्या या संस्थेकडून शैक्षणिक भविष्याला दिशा देणारे, समाजाचा प्रवास दाखविणारे, मार्गदर्शन करणारे, वेगवेगळ्या क्षेत्रांतील मोठे योगदान असणाऱ्या व्यक्तींना दिला जाणारा पुरस्कार ही वैभवशाली परंपरा आहे. या पुरस्काराने पुण्यनगरीची ओळख कायम ठेवली आहे.'

डॉ. एकबोटे म्हणाले, की गेली ३४ वर्षे हे पुरस्कार सर्व क्षेत्रांतील उत्तुंग कामगिरी करणाऱ्या ऋषीतुल्य व्यक्तींना दिले आहेत. गुरुवर्य कानिटकरांच्या कार्याचा हा सन्मान व त्यांच्या कर्तृत्वाचे ऋण या पुरस्काराने संस्था व्यक्त करीत आहे.

डॉ. काळकर यांनीही आपले विचार मांडले. प्रा. ज्योत्स्ना एकबोटे यांनी प्रास्ताविक केले. प्रा. वैजयंती जाधव यांनी मानपत्राचे वाचन केले. संस्थेच्या उपकार्यवाह डॉ. निवेदिता एकबोटे यांनी सूत्रसंचालन केले. प्राचार्य डॉ. संजय खरात यांनी आभार मानले.

Maharashtra Times 11.4.2025

गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्कार सोहळा :१०.४.२०२५

लोकसत्ता

शिक्षणामध्ये अध्यात्माचा समावेश करावा

निवृत्तीमहाराज इंदोरीकर यांची अपेक्षा; गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्कार प्रदान

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : 'भौतिक संपत्तीपेक्षा बौद्धिक संपत्ती माणसाला समाधान देते. कुटुंब समाधानी करायचे असेल आणि विद्यार्थ्यांवर नैतिक मूल्यांचे संस्कार करायचे असतील, तर शिक्षणामध्ये अध्यात्माचा समावेश करणे महत्त्वाचे आहे,' अशी अपेक्षा प्रसिद्ध कीर्तनकार निवृत्तीमहाराज इंदोरीकर यांनी गुरुवारी व्यक्त केली.

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या वतीने केंद्रीय सहकार राज्यमंत्री मुरलीधर मोहोळ यांच्या हस्ते निवृत्तीमहाराज इंदोरीकर यांना गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्कार प्रदान करण्यात आला. त्या प्रसंगी इंदोरीकर बोलत होते. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे प्र-कुलगुरू डॉ. पराग काळकर, संस्थेचे अध्यक्ष विघ्नहरीमहाराज देव, कार्याध्यक्ष डॉ. गजानन एकबोटे, सचिव श्यामकांत देशमुख, सहकार्यवाह डॉ. ज्योत्स्ना एकबोटे या वेळी व्यासपीठावर होत्या.

इंदोरीकर म्हणाले, 'माणसाची उंची ही त्याच्या ज्ञानावर आणि कर्तृत्वावर अवलंबून असते. माणसाची सेवा हीच ईश्वराची सेवा आहे हेच संतांनी सांगितले आहे. शरीरावर केलेला अन्याय म्हणजे रोगाची उत्पत्ती असते. भरपूर संपत्ती कमावणे म्हणजे भावी पिढी आळशी करण्यासारखे असते. स्वतःची बौद्धिक संपत्ती सांभाळली म्हणून कानिटकर यांना इतरांच्या बुद्धीला चालना देता आली. कर्तृत्व, त्याग आणि समर्पणभाव यातून संस्थेची प्रगती होत असते. कुटुंब समाधानी करायचे असेल, तर अध्यात्माची कास धरावी लागेल. त्यासाठी शिक्षण संस्थांमध्ये आध्यात्मिक शिक्षण दिले पाहिजे. शिक्षणाचा अर्थ समजला असता, तर राज्यात वृद्धाश्रम निर्माण झाले नसते. अंगातील ताकद आणि खिशातील पैसा संपला, की माणूस संपतो. माझे आई-वडील माझ्याच घरात राहतील, हा संकल्प सर्वांनी करावा.'

11/04/2025 | Pune | Page : 15
Source : https://epaper.loksatta.com

गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्कार सोहळा :१०.४.२०२५

प्रभात
प्रतीक बदलत्या महाराष्ट्राचे.
www.dainikprabhat.com
City 11 April 2025_015
11 Apr 2025

नैतिक मूल्यांसाठी शिक्षणात अध्यात्माचा समावेश करा

हभप निवृत्ती महाराज देशमुख (इंदुरीकर) यांचे मत

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १० - माणसाची उंची, कर्तृत्व व ज्ञानावर ठरते. उत्पत्ती स्थिती लय म्हणजे देव. देवाचा ध्यास म्हणजे अध्यात्म. अध्यात्मामुळे कुटुंब समाधानी राहते. मनाच्या मोठेपणासाठी अध्यात्म हवे. म्हणून विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी आध्यात्मिक शिक्षण देणे आवश्यक आहे. संताचे विचार शिक्षणात शिकवले पाहिजे, असे कीर्तनकार हभप निवृत्ती महाराज देशमुख अर्थात इंदुरीकर यांनी सांगितले.

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीतर्फे गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर यांच्या स्मृतिप्रीत्यर्थ दिला जाणारा या वर्षीचा पुरस्कार प्रबोधनकार निवृत्ती महाराज देशमुख (इंदुरीकर) यांना केंद्रीय राज्यमंत्री मुरलीधर मोहोळ यांच्या हस्ते प्रदान करण्यात आला. या वेळी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे प्र-कुलगुरू डॉ. पराग काळकर, संस्थेचे अध्यक्ष विघ्नहरी महाराज देव, कार्याध्यक्ष डॉ. गजानन एकबोटे, उपकार्याध्यक्ष अरविंद पांडे, कार्यवाह प्रा. शामकांत देशमुख, सहकार्यवाह प्रा. ज्योत्स्ना एकबोटे, प्रा. सुरेश तोडकर आदी उपस्थित होते.

मोहोळ म्हणाले, दर्जेदार शिक्षणाची ९२ वर्षांची परंपरा असणाऱ्या या संस्थेकडून शैक्षणिक भविष्याला दिशा देणारे, समाजाचा प्रवास दाखविणारे, मार्गदर्शन करणारे, वेगवेगळ्या क्षेत्रांतील मोठे योगदान असणाऱ्या व्यक्तींना दिला जाणारा पुरस्कार ही वैभवशाली परंपरा आहे.

पुण्यनगरीची ओळख या पुरस्काराने कायम ठेवली आहे. डॉ. एकबोटे म्हणाले, गेली ३४ वर्ष हा पुरस्कार सर्व क्षेत्रांतील उत्तुंग कामगिरी करणाऱ्या ऋषीतुल्य व्यक्तींना दिले आहेत.

गुरुवर्य कानिटकरांच्या कार्याचा हा सन्मान व त्यांच्या कर्तृत्वाचे ऋण या पुरस्काराने संस्था व्यक्त करीत आहे. डॉ. पराग काळकर यांनीही आपले विचार मांडले.

प्रास्ताविक प्रा. जोत्स्ना एकबोटे यांनी केले. कार्यक्रमाची सुरुवात स्वाती पटवर्धन यांच्या ईशस्तवनाने झाली. पसायदान क्षिप्रा पंढरपुरे यांनी केले. मानपत्राचे वाचन प्रा. वैजयंती जाधव यांनी केले. संस्थेचे उपकार्यवाह डॉ. निवेदिता एकबोटे यांनी कार्यक्रमाचे सूत्रासंचालन केले. प्राचार्य डॉ. संजय खरात यांनी आभार मानले.

गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्कार सोहळा :१०.४.२०२५

पुण्य नगरी

विद्यार्थ्यांच्या विकासासाठी शिक्षणात आध्यात्माचा समावेश आवश्यक

ह.भ.प. इंदोरीकर महाराज यांचे मत

पुणे : माणसाची उंची ही कर्तृत्व व ज्ञानावर ठरते. उत्पती स्थिती लय म्हणजे देव. देवाचा ध्यास म्हणजे आधात्म. आधात्मामुळे कुटुंब समाधानी राहते, मनाच्या मोठेपणासाठी आधात्म हवे. म्हणून विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी आध्यात्मिक शिक्षण संस्थेत द्या. संताचे विचार संस्थेत शिकवले पाहिजे, असे मत प्रसिद्ध कीर्तनकार ह.भ.प. निवृत्ती महाराज देशमुख (इंदोरीकर) यांनी मांडले.

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे संस्थापक गुरूवर्य शंकरराव कानिटकर यांच्या स्मृतीप्रीत्यर्थ दरवर्षी दिला जाणारा पुरस्कार यंदा इंदोरीकर महाराज यांना केंद्रीय हवाई वाहतूक राज्यमंत्री मुरलीधर मोहोळ यांच्या हस्ते प्रदान करण्यात आला. पुरस्काराला उत्तर देताना इंदोरीकर महाराज बोलत होते. या कार्यक्रमास सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे प्र-कुलगुरू डॉ. पराग काळकर, संस्थेचे कार्याध्यक्ष डॉ. गजानन एकबोटे, अध्यक्ष विघ्नहरी महाराज देव, उपकार्याध्यक्ष अरविंद पांडे, कार्यवाह प्रा. शामकांत देशमुख, सहकार्यवाह डॉ. ज्योत्स्ना एकबोटे, उपकार्यवाह डॉ. निवेदिता एकबोटे, प्राचार्य डॉ. संजय खरात आदी मान्यवर उपस्थित होते.

मोहोळ म्हणाले, दर्जेदार शिक्षणाची ९२ वर्षांची परंपरा असणाऱ्या या संस्थेत शैक्षणिक भविष्याला दिशा देणारे, समाजाचा प्रवास दाखविणारे, मार्गदर्शन करणारे, वेगवेगळ्या क्षेत्रातील मोठे योगदान असणाऱ्या व्यक्तींना पुरस्कार ही वैभवशाली परंपरा आहे. पुण्यनगरीची ओळख या पुरस्काराने कायम ठेवली आहे.

सत्काराची पार्श्वभुमी सांगताना डॉ. एकबोटे म्हणाले, गेली ३४ वर्ष हा पुरस्कार सर्व क्षेत्रातील उत्तुंग कामगिरी करणाऱ्या ऋषीतुल्य व्यक्तींना दिले आहेत. गुरूवर्य कानिटकरांच्या कार्याचा हा सन्मान व त्यांच्या कतृत्वाचे ऋण या पुरस्काराने संस्था व्यक्त करत आहे.

कार्यक्रमाची सुरूवात स्वाती पटवर्धन यांच्या ईशस्तवनाने झाली. पसायदान क्षिप्रा पंढरपुरे यांनी तर मानपत्राचे वाचन डॉ. वैजयंती जाधव यांनी केले.

Pune Edition
Apr 11, 2025 Page No. 11
Powered by: erelego.com

गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्कार सोहळा :१०.४.२०२५

प्रचंड खपाचे एकमेव निःपक्ष व निर्भीड दैनिक
स्थापना १९३९
पुढारी
www.pudhari.com

नैतिक मूल्यांच्या वाढीसाठी शिक्षणात आध्यात्माचा समावेश करा

इंदोरीकर महाराज यांचे मत : गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्काराने सन्मानित

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

माणसाची उंची कर्तृत्व व ज्ञानावर ठरते. त्यामुळे आत्मचिंतन करा. देवाचा ध्यास म्हणजे आध्यात्म असून आध्यात्मामुळे कुटुंब समाधानी राहते. मनाच्या मोठेपणासाठी आध्यात्म गरजेचे आहे. त्यामुळे विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी शैक्षणिक संस्थेत आध्यात्मिक शिक्षण द्यायला हवे. त्यांना संतांचे विचार शिकवले पाहिजे, असे मत प्रसिद्ध प्रबोधनकार व कीर्तनकार निवृत्ती महाराज इंदोरीकर यांनी व्यक्त केले.

इंदोरीकर महाराज यांना गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्काराने सन्मानित करताना मान्यवर.

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या प्रथेप्रमाणे प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे संस्थापक गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर यांच्या स्मृतिप्रीत्यर्थ दिला जाणारा या वर्षीचा पुरस्कार इंदोरीकर महाराज यांना केंद्रीय सहकार आणि नागरी विमान वाहतूक राज्यमंत्री मुरलीधर मोहोळ यांच्या हस्ते गुरुवारी (दि.१०) प्रदान करण्यात आला. या प्रसंगी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे प्र- कुलगुरू डॉ. पराग काळकर, प्रोग्रेसीव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे कार्याध्यक्ष प्राध्यापक डॉ. गजानन एकबोटे, डॉ. जोत्स्ना गजानन एकबोटे उपस्थित होते.

इंदोरीकर महाराज म्हणाले, एकत्र कुटुंब पद्धती लोप पावत आहे. तरुण पिढी या प्रवाहात वाहत चालली आहे. त्यामुळे त्यांना योग्य शिक्षण देण्याची गरज आहे. सर्व धर्मग्रंथांनी एकच शिकवण दिली आहे. त्यामुळे आजच्या पिढीला नकारात्मक नाही तर सकारात्मक विचारांची गरज आहे. वैज्ञानिक दृष्टिकोन व आध्यात्माची सांगड घालत तरुणांना चांगले शिक्षण देण्याची गरज आहे. आज घराघरांतील मानसिक संतुलन बिघडले आहे. कुणी सुखी नाही. प्रत्येकाला ताणतणाव आहे. त्यामुळे या तणावातून जर आजच्या पिढीला बाहेर काढायचे असेल तर आध्यात्मिक शिक्षण गरजचे आहे.

मुरलीधर मोहोळ म्हणाले, दर्जेदार शिक्षणाची ९२ वर्षांची परंपरा असणाऱ्या या संस्थेचे शिक्षण भविष्याला दिशा देणारे, समाजाचा प्रवास दाखविणारे, मार्गदर्शन करणारे आहे. वेगवेगळ्या क्षेत्रातील मोठे योगदान असणाऱ्या व्यक्तींना हा पुरस्कार प्रदान केला आहे. ही वैभवशाली परंपरा आजही या संस्थेने कायम ठेवली असून पुणे शहराची ओळखदेखील या पुरस्काराने कायम ठेवली आहे.

प्रा. डॉ. पराग काळकर, प्रा. गजानन एकबोटे यांनीदेखील मनोगत व्यक्त केले. प्रास्ताविक प्रा. डॉ. जोत्स्ना गजानन एकबोटे यांनी केले, तर सूत्रसंचालन प्रा. डॉ. निवेदिता एकबोटे यांनी केले.

My Pune Edition
Apr 11, 2025 Page No. 06
Powered by: erelego.com

गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्कार सोहळा :१०.४.२०२५

नवभारत
www.navbharatlive.com

गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्कार वितरण समारोह संपन्न

देशमुख महाराज का सम्मान

■ पुणे, (सं.) प्रोग्रेसिव एजुकेशन सोसायटी द्वारा गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्कार वितरण समारोह का आयोजन किया गया. इस दौरान सहकारिता एवं नागरिक परिवहन राज्य मंत्री मुरलीधर मोहोल ने कहा कि प्रोग्रेसिव एजुकेशन सोसायटी ने पुणे शहर की शैक्षणिक एवं सांस्कृतिक पहचान को और मजबूत करने में महत्वपूर्ण भूमिका निभाई है. ह.भ.प. निवृत्ति देशमुख महाराज इंदोरीकर को प्रोग्रेसिव एजुकेशन सोसायटी द्वारा प्रतिष्ठित गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्कार से सम्मानित किया गया. प्रोग्रेसिव एजुकेशन सोसायटी की 91 वर्ष पुरानी परंपरा है और संगठन की विश्वसनीयता बहुत अधिक है.

प्रोग्रेसिव एजुकेशन सोसायटी के 91 वर्ष पूरे

यह संगठन न केवल संगठन की, बल्कि शहर की भी पहचान है. इस संगठन ने 91 वर्षों से पुणे शहर की परंपरा और विरासत को आगे बढ़ाने का काम किया है. सावित्रीबाई फुले पुणे विश्वविद्यालय के प्र-कुलगुरु डॉ. पराग कालकर ने राय व्यक्त की है कि इंदुरीकर महाराज ने कीर्तन परंपरा को संरक्षित करने और महाराष्ट्र की सामाजिक और रचनात्मक यात्रा में योगदान देने में महत्वपूर्ण भूमिका निभाई है. महाराज इंदुरीकर ने सामाजिक परिवर्तन, संन्यास का विचार प्रस्तुत किया. वह समाज में व्याप्त गलत मानदंडों पर प्रहार करता है. उन्होंने अपने संवाद के माध्यम से बुराई को स्थायी रूप से समाप्त करने का प्रयास किया है. निवृत्ति महाराज देशमुख इंदोरीकर ने जन्म के समय से ही कीर्तन परंपरा को समाज में लोकप्रिय बनाया और उनकी शैली लोगों में बहुत लोकप्रिय हो गई.

Pune plus Edition

Apr 11, 2025 Page No. 2

Powered by: navbharatlive.com

पुणे शहराची शैक्षणिक ओळख अधिक दृढ करण्यात प्रोग्रेसिव्ह सोसायटीचा महत्वाचा वाटा : मुरलीधर मोहोळ.

पुणे : शहराची शैक्षणिक आणि सांस्कृतिक ओळख अधिक दृढमूल करण्यात प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचा वाटा महत्वाचा असल्याचे मत खासदार व सहकार आणि नागरी वाहतूक राज्यमंत्री मुरलीधर मोहोळ यांनी व्यक्त केले.

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या वतीने गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्कार वितरण प्रसंगी ते बोलत होते. निवृत्ती देशमुख महाराज इंदोरीकर यांना संस्थेचा प्रतिष्ठेचा गुरूवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्कार प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या वतीने त्यांना देण्यात आला.

कीर्तन परंपरा जतन करण्यात महाराष्ट्राच्या सामाजिक आणि विधायक प्रवासाला हातभार लावण्यात इंदुरीकर महाराजांनी महत्वाची भूमिका बजावली आहे, असे मत सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे प्र कुलगुरू डॉ.पराग काळकर यांनी मांडले. समाज परिवर्तनाचा विचार, निवृत्ती महाराज इंदोरीकर यांनी मांडला. समाजातील चुकीच्या रूढीवर ते प्रहार करतात. आपल्या संवादातून वाईटाला अखंड निवृत्ती देण्याचा प्रयत्न त्यांनी केला आहे, असे ते म्हणाले.

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या 'गुरूवर्य शंकरराव कानिटकर' पुरस्काराने निवृत्ती महाराज देशमुख यांचा मुरलीधर मोहोळ यांच्या हस्ते गुरूवारी गौरव करण्यात आला. यावेळी संस्थेचे डॉ. गजानन एकबोटे, डॉ. पराग काळकर, ज्योत्स्ना एकबोटे यांच्याह ज्येष्ठ उपस्थित होते.

निवृत्ती महाराज देशमुख इंदोरीकर यांनी समाजातील कीर्तन परंपरेला जन्मासनात लोकप्रिय केले, त्यांची शैली ही जनमानसात अत्यंत लोकप्रिय झाल्याचे मत प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे कार्याध्यक्ष डॉ. गजानन एकबोटे यांनी व्यक्त केले. कार्यक्रमाचे स्वागत आणि प्रास्ताविक संस्थेच्या सहकार्यवाह डॉ. ज्योत्स्ना एकबोटे यांनी केले. संस्थेची ९१ वर्षांची परंपरा आणि संस्थेचे कार्य याची ओळख डॉ. ज्योत्स्ना एकबोटे यांनी त्यांच्या स्वागत आणि प्रास्ताविकात करून दिली. या कार्यक्रमाला उत्तर देताना निवृत्ती महाराज इंदोरीकर महाराज यांनी संस्थेच्या प्रगतीच्या कौतुक केले.

माणसाची उंची त्याच्या कर्तृत्वावर अवलंबून असते. आयुष्यावर भरपूर संपत्ती कमावणे म्हणजे मागची पिढी आळशी करणे असे मत त्यांनी व्यक्त केले. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन प्रा. डॉ. निवेदिता एकबोटे यांनी केले.

Kesari 11.4.2025

गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्कार सोहळा :१०.४.२०२५

'GAGANDHWAJ'
MORE SPACE IN LESS PRICE

आपला परिसर
खबर आपल्या परिसराची...

BSNL BHARAT FIBRE BROADBAND
SPEED UPTO
60 Mbps to 300 Mbps
BSNL
WiFi
• UNLIMITED DATE / VOICE CALLING
• PLAN START @ 499/-
• INSTALLATION FREE
CONTACT
9139395050 / 7276867373
www.aaplaparisarkhabar.blogspot.com

१२/४/२५, पुणे संपर्क :- ९३७३९९९४२५

विद्यार्थ्यांच्या नैतिक मुल्यांच्या वाढिसाठी शिक्षणात आध्यात्माचा समावेश करा :- ह भ प निवृत्ती महाराज देशमुख ईंदुरीकर

पुणे दि ११ :- प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या प्रथेप्रमाणे प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे संस्थापक गुरूवर्य शंकरराव कानिटकर यांच्या स्मृतीप्रीत्यर्थ दिला जाणारा यावर्षीचा पुरस्कार प्रसिध्द प्रबोधनकार व कीर्तनकार मा ह. भ. प. निवृत्ती महाराज देशमुख (इंदोरीकर) यांना मा ना मुरलीधर मोहोळ,सहकार आणि नागरी विमान वाहतूक राज्यमंत्री, भारत सरकार यांच्या हस्ते प्रदान करण्यात आला. या प्रसंगी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे प्र-कुलगुरू मा प्रा डॉ पराग काळकर व पी ई सोसायटीचे कार्याध्यक्ष मा प्रा डॉ गजानन एकबोटे उपस्थित होते.

सत्काराची पाश्वभुमी सांगताना डॉ एकबोटे म्हणाले गेली ३४ वर्ष हा पुरस्कार सर्व क्षेत्रातील उत्तुंग कामगिरी करणार्या ऋषीतुल्य व्यक्तींना दिले आहेत. गुरूवर्य कानिटकरांच्या कार्याचा हा सन्मान व त्यांच्या कतृत्वाचे ऋण या पुरस्काराने संस्था व्यक्त करत आहे.

या प्रसंगी मनोगत व्यक्त करताना मुरलीधर मोहोळ म्हणाले," दर्जेदार शिक्षणाची ६२ वर्षाची परंपरा असणार्या या संस्थेत शैक्षणिक भविष्याला दिशा देणारे, समाजाचा प्रवास दाखविणारे, मार्गदर्शन करणारे, वेगवेगळ्या क्षेत्रातील मोठे योगदान असण्यार्या व्यक्तींना पुरस्कार ही वैभवशाली परंपरा आहे. पुण्यनगरीची ओळख या पुरस्काराने कायम ठेवली आहे.

प्रा डॉ पराग कालकर यांनी एक शिक्षकाने अखंड शिक्षणाचे व्रत घेतले, रूढी आणि परंपरेला बाजूला सारण्याचे काम चुकीच्या प्रथांना निवृत्ती देण्याचे काम हे किर्तनातुन करणार्या निवृत्ती महाराजांना हा पुरस्कार मिळाला आहे असे मत व्यक्त केले आहे.

यावेळी मा इंदोरीकर महाराजांच्या कार्याची ध्वनी व चित्रफित दाखविण्यात आली.

सत्काराला उत्तर देताना मा इंदोरीकर महाराज म्हणाले, "माणसाची उंची कर्तृत्व व ज्ञानावर ठरते. आत्मचिंतन करा. उत्पती स्थिती लय म्हणजे देव. देवाचा ध्यास म्हणजे आधात्म.आधात्मामुळे कुटुंब समाधानी राहते, मनाच्या मोठेपणासाठी आधात्म हवे. म्हणून विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी आध्यात्मिक शिक्षण संस्थेत द्या. संताचे विचार संस्थेत शिकवले पाहिजे."

कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक प्रा डॉ जोत्स्ना गजानन एकबोटे यांनी केले. कार्यक्रामाची सुरवात स्वाती पटवर्धन यांच्या ईशस्तवनानाने झाली. पसायदान क्षिप्रा श्रीरंग पंढरपुरे यांनी केले. मानपत्राचे वाचन प्रा डॉ वैजयंती जाधव यांनी केले.

आभार प्रदर्शन मा प्राचार्य डॉ संजय खरात यांनी केले. कार्यक्रमाचे सूत्रासंचलन प्रा डॉ निवेदिता एकबोटे, उपकार्यवाह, पी ई सोसायटी यांनी केले.

या प्रसंगी मा श्री विघ्नहरी महाराज देव, अध्यक्ष, पी ई सोसायटी, अरविंद पांडे, उपकार्याध्यक्ष, पी ई सोसायटी, प्रा शामकांत देशमुख, कार्यवाह, पी ई सोसायटी,

प्रा सुरेश तोडकर, सहकार्यवाह,पी ई सोसायटी, प्रा डॉ सौ जोत्स्ना गजानन एकबोटे, सहकार्यवाह, पी ई सोसायटी संस्थेच्या नियामक मंडळाचे सदस्य तसेच आजीव सदस्य मंडळाचे सदस्य, संस्थेच्या सर्व शाळा व महाविद्यालयाचे सर्व कर्मचारी या कार्यक्रमाला उपस्थित होते.

गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर पुरस्कार सोहळा :१०.४.२०२५

सकाळ

शिवाजीनगर : निवृत्ती महाराज देशमुख इंदुरीकर यांना पुरस्कार प्रदान करताना केंद्रीय राज्यमंत्री मुरलीधर मोहोळ.

विद्यार्थ्यांना आध्यात्मिक शिक्षण द्यावे : इंदुरीकर महाराज

शिवाजीनगर, ता. १५ : 'माणसाची उंची कर्तृत्व आणि ज्ञानावर ठरते. मनाच्या मोठेपणासाठी आध्यात्म आवश्यक असते. त्यामुळे विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी आध्यात्मिक शिक्षण देण्यात यावे,' असे प्रतिपादन ज्येष्ठ कीर्तनकार निवृत्ती महाराज देशमुख इंदुरीकर यांनी केले.

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे संस्थापक शंकरराव कानिटकर यांच्या स्मृतिप्रीत्यर्थ दिला जाणारा पुरस्कार इंदुरीकर महाराजांना केंद्रीय राज्य मंत्री मुरलीधर मोहोळ यांच्या हस्ते प्रदान करण्यात आला. यावेळी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे प्र-कुलगुरू डॉ. पराग काळकर व प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे कार्याध्यक्ष डॉ. गजानन एकबोटे उपस्थित होते.

मोहोळ म्हणाले, "या संस्थेने दर्जेदार शिक्षणाची ९२ वर्षांची परंपरा जोपासली आहे. शैक्षणिक भविष्याला दिशा देणाऱ्या, समाजाला मार्गदर्शन करणाऱ्या, वेगवेगळ्या क्षेत्रात योगदान दिलेल्या व्यक्तींना पुरस्कार देण्याची परंपरा वैभवशाली आहे.' डॉ. एकबोटे यांनी सांगितले की, 'गेल्या ३४ वर्षांपासून पुरस्कार दिला जात आहे. गुरूवर्य कानिटकर यांच्या कार्याचा सन्मान व कर्तृत्वाचे ऋण या पुरस्काराच्या माध्यमातून संस्था व्यक्त करते.'

यावेळी विघ्नहरी देव, अरविंद पांडे, शामकांत देशमुख, संस्थेच्या नियामक तसेच आजीव सदस्य मंडळाचे सदस्य आदी उपस्थित होते. प्रारंभी स्वाती पटवर्धन यांनी ईशस्तवन सादर केले. डॉ. जोत्स्ना एकबोटे यांनी प्रास्ताविक केले. वैजयंती जाधव यांनी मानपत्राचे वाचन केले. डॉ. निवेदिता एकबोटे यांनी सूत्रसंचलन केले. डॉ. संजय खरात यांनी आभार मानले. क्षिप्रा पंढरपुरे यांच्या पसायदान सादरीकरणाने कार्यक्रमाची सांगता झाली.

Pune, Main
16/04/2025 Page No. 5

'प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचा ९१ वा वर्धापनदिन' *(अक्षय्यतृतीया): ३० एप्रिल २०२५*

'प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचा ९१ वा वर्धापनदिन' (अक्षय्यतृतीया): ३० एप्रिल २०२५

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचा ९१ वा वर्धापन दिन थाटात साजरा करण्यात आला.. कार्याध्यक्ष आ. डॉ. गजानन एकबोटे सर यांच्या अथक परिश्रमाने संस्था आज महाराष्ट्रात नव्हे तर देशात अव्वल स्थानी आहे. गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर सरांनी १९३४ साली स्थापना केल्यानंतर आज ९१ व्या वर्षी संस्था गतिमान पद्धतीने कार्य करते आहे. अनेक मान्यवरांच्या उपस्थित कार्यक्रम सुंदर पद्धतीने पार पडला.

केंद्रीय राज्यमंत्री मुरलीधर मोहोळ, मेधा ताई कुलकर्णी, एस के जैन, रविंद्र वंजारवाडकर, कृष्णकुमार गोएल, पराग काळकर सर ह्यांच्या संस्थेत अनेक मान्यवर व सर्व शिक्षक व कर्मचारी उपस्थित होते.

प्रसंगी सचिव शामकांत देशमुख, सहसचिव ज्योत्स्ना एकबोटे, सुरेश तोडकर यांनी स्वागत केले.

'प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचा ९१ वा वर्धापनदिन' (अक्षय्यतृतीया): ३० एप्रिल २०२५

'प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचा ९१ वा वर्धापनदिन' *(अक्षय्यतृतीया)*: ३० एप्रिल २०२५

City 1 May 2025_015
01 May 2025

प्रभात
प्रतीक बदलत्या महाराष्ट्राचे
www.dainikprabhat.com

असंख्य मान्यवरांनी केला शुभेच्छांचा वर्षाव!

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचा ९१ वा वर्धापनदिन उत्साहात साजरा

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. ३० - प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचा ९१ वा वर्धापनदिन मोठ्या उत्साहात साजरा करण्यात आला. यानिमित्त संस्थेच्या शिवाजीनगर येथील मॉडर्न हायस्कूलच्या मैदानावर स्नेहमेळाव्याचे आयोजन करण्यात आले होते. या वेळी विविध क्षेत्रांतील मान्यवरांनी शुभेच्छांचा वर्षाव केला.

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीअंतर्गत ६२ विद्यालये, तसेच महाविद्यालये आहेत. एकूण ६० हजारांपेक्षा अधिक विद्यार्थ्यांना संस्था ज्ञानदानाचे काम होते. संस्थेच्या ५ महाविद्यालयांना युजीसीचे ए नामांकन असून, येत्या ५ वर्षांत ७५ टक्के महाविद्यालयांचे नामांकन करून संस्था एक मॉडर्न विद्यापीठ उभे करण्याच्या तयारीत आहे. सामाजिक कार्यातही संस्था अग्रेसर आहे. संस्थेचे माजी विद्यार्थी विविध क्षेत्रांत आघाडीवर आहेत.

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे श्री विघ्नारी देवमहाराज, डॉ. अरविंद पांडे, कार्याध्यक्ष प्रा. डॉ. गजानन एकबोटे, कार्यवाह प्रा. शामकांत देशमुख, सहकार्यवाह प्रा. सुरेश तोडकर, डॉ. ज्योत्स्ना एकबोटे, उपकार्यवाह प्रा. डॉ. प्रकाश दीक्षित, प्रा. डॉ. निवेदिता एकबोटे, दीपक मराठे, चित्तरंजन कांबळे यांच्यासह अन्य पदाधिकारी यांची उपस्थिती होती.

नागरी विमान वाहतूक राज्यमंत्री मुरलीधर मोहोळ, खासदार मेधा कुलकर्णी, आमदार अमित गोरखे, हेमंत रासने, प्र- कुलगुरू डॉ. पराग काळकर, कुलसचिव डॉ. ज्योती भाकरे, डॉ. प्रभाकर देसाई, डॉ. प्रकाश करमळकर, डॉ. भूषण पटवर्धन, डॉ. प्रा. पंडित विद्यासागर, डॉ. प्रफुल्ल पवार, प्रसन्नजित फडणवीस, रवींद्र रंजनवाडकर, भाऊसाहेब जाधव, ॲड एस. के. जैन, राजेश नायर, जगदीश कुलकर्णी, डॉ. सुदाम शेळके, डॉ. उमेद बिबवे, डॉ. श्रीकांत पाटील, माधव भंडारी, डॉ. दत्तात्रय जाधव, डॉ. राजेंद्र भामरे, विजय पुरंदरे, डॉ. सतीश डुंबरे, रवींद्र शिंगणापूरकर, सुनील महाजन, रौनक जयाशेट्टी, शामला देसाई, प्रा. धनंजय लोखंडे, डॉ. अडसूळ, डॉ. अशोक कांबळे, डॉ. अबाळे, बापू मानकर, नाना मुळे, जगदीश मुळीक, माधुरी सहस्रबुद्धे आदींसह अन्य मान्यवर स्नेहमेळाव्यास उपस्थित होते.

नवभारत
www.navbharatlive.com

प्रोग्रेसिव एजुकेशन सोसायटी का मैत्री मिलन समारोह

■ **पुणे, (सं.)** प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटी द्वारा आयोजित मैत्री मिलन समारोह का आयोजन किया गया. इस अवसर पर प्रोग्रेसिव एजुकेशन सोसायटी के सभी सहयोगी, साथ ही सभी विद्यालयों एवं महाविद्यालयों के प्राचार्य, साथ ही संस्था के अध्यक्ष, कार्यकारी अध्यक्ष, कार्यकारी अध्यक्ष एवं सहयोगी शिक्षक आदि उपस्थित थे. संगठन के कार्यकारी अध्यक्ष डॉ. गजानन आर. एकबोटे ने कहा कि प्रोग्रेसिव एजुकेशन सोसायटी एक अग्रणी शैक्षणिक संगठन के रूप में जानी जाती है. यहां सभी स्तर के छात्र अध्ययन कर रहे हैं. इस कार्यक्रम में नागरिक उड्डयन राज्य मंत्री मुरली मोहोल, विधायक अमित गोरखे, राज्यसभा सांसद मेधा कुलकर्णी, विधायक हेमंत रासने, माधुरी सहस्त्रबुद्धे, विधायक जगदीश मुलिक, डॉ. प्रकाश करमलकर, कुलगुरू, आर्यव्रत इंटरनेशनल विद्यापीठ, त्रिपुरा नांदेड विद्यापीठ के पूर्व कुलगुरू डॉ. प्रा. पंडित विद्यासागर आदि उपस्थित थे.

1934 में अक्षय तृतीया पर स्थापना : एकबोटे ने कहा कि सोसायटी की स्थापना स्व. गुरुवर्य शंकरराव कानिटकर और उनके 5 शिक्षक सहयोगियों ने 1934 में अक्षय तृतीया के दिन की थी. प्रोग्रेसिव एजुकेशन सोसायट की यात्रा में प्रमुख शब्द 'प्रोग्रेसिव्ह' और 'मॉडर्न' हैं. उस दिन विद्यार्थियों को पढ़ाने के लिए आधुनिक उपकरणों और आधुनिक तरीकों का उपयोग करने का संकल्प लिया गया था, जिसका आज भी पालन किया जाता है.

Pune plus Edition
May 04, 2025 Page No. 2
Powered by: navbharatlive.com

‘प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचा ९१ वा वर्धापनदिन’ *(अक्षय्यतृतीया): ३० एप्रिल २०२५*

प्रचंड खपाचे एकमेव निःपक्ष व निर्भीड दैनिक
स्थापना १९३९
पुढारी
www.pudhari.com

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या ९१ व्या वर्धापनदिनी विविध क्षेत्रांतील मान्यवरांनी शुभेच्छांचा वर्षाव केला.

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचा वर्धापन दिन उत्साहात

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचा ९१ वा वर्धापनदिन मोठ्या उत्साहात साजरा करण्यात आला. या निमित्त संस्थेच्या शिवाजीनगर येथील मॉडर्न हायस्कूलच्या मैदानावर स्नेहमेळाव्याचे आयोजन करण्यात आले होते. यावेळी विविध क्षेत्रांतील मान्यवरांनी शुभेच्छांचा वर्षाव केला.

- **विविध क्षेत्रांतील मान्यवरांकडून शुभेच्छांचा वर्षाव**

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीअंतर्गत ६२ विद्यालये, तसेच महाविद्यालये आहेत. ६० हजारांपेक्षा अधिक विद्यार्थ्यांना संस्था ज्ञानदानाचे काम करते. संस्थेच्या महाविद्यालयांना यूजीसीचे ए नामांकन असून, येत्या ५ वर्षांत ७५ टक्के महाविद्यालयांचे नामांकन करून संस्था एक मॉडर्न विद्यापीठ उभे करण्याच्या तयारीत आहे. सामाजिक कार्यातही संस्था अग्रेसर आहे. संस्थेचे माजी विद्यार्थी विविध क्षेत्रांत आघाडीवर आहेत.

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे श्री विघ्नहारी देवमहाराज, डॉ. अरविंद पांडे, कार्याध्यक्ष प्रा. डॉ. गजानन एकबोटे, कार्यवाह प्रा. शामकांत देशमुख, सहकार्यवाह प्रा. सुरेश तोडकर, डॉ. ज्योत्स्ना एकबोटे, उपकार्यवाह प्रा. डॉ. प्रकाश दीक्षित, प्रा. डॉ. निवेदिता एकबोटे, दीपक मराठे, चित्तरंजन कांबळे यांच्यासह अन्य पदाधिकाऱ्यांची उपस्थिती होती.

My Pune Edition
May 04, 2025 Page No. 06
Powered by: erelego.com

Article by Dr. Nandkishore Shashikala Ramakant Ekbote

सैनिक हो तुमच्या साठी, प्रत्यक्ष कारगील युदधभूमी वरुन

- डॉ. नंदकिशोर शशिकला रमाकांत एकंबोटे

महोदय, दि. २६ जुलैला कारगील येथील विजय स्तंभाजवळ जवळजवळ १८००० फूट उंचीवर पोहचवून आपण त्यांना मानवंदना द्यावी, असा विचार सुध्दा अंगावर शहारे आणणारा होता, परंतु हा अनुभव मला स्वतः घ्यायचा होता. त्याकरिता माझे मित्र प्रा. मदने यांनी लक्ष फाऊंडेशनच्या सौ. अनुताई व त्यांचे पती श्री. बाबा यांची ओळख करून दिली. लक्ष फाऊंडेशन हे पुणे, मुंबई येथील परिसरात सैनिकांकरिता काम करते. त्यासंदर्भात त्यांनी जवळजवळ ४० लोकांशी संपर्क केला. त्यांच्या काही ग्रुप मिटिंग घेतल्या व वैयक्तिक भेटी घेऊन त्यांनी ३० जणांना जाण्यासाठी निश्चित केले. अर्थातच, त्यामध्ये मला पण घेऊन जाण्याचे निश्चित केले तेथे जाण्यासाठी असलेले सर्व नियम व अटी व तेथील नैसर्गिक परिस्थिती व कारगीलपर्यंत पोहचण्याच्या अडचणीची कल्पना दिली. माझा उत्साह तरीसुध्दा आहे, असे पटल्यावर त्यांनी होकार दिला. साहजिकच मला खूप आनंद झाला.

कारगीलच्या युध्द भूमीवर जाऊन भारतीय सैन्याला त्यांच्या विजयाच्या दिवशी मानवंदना देणे हे सत्य साकारणार होते. ठरल्याप्रमाणे दि. १७ जुलै २०११ रोजी आम्ही पुणे येथून दिल्ली पर्यंत पोहचलो. त्यानंतर बसने मनालीव्दारा लेह आणि लढाख यांचा प्रवास चालू झाला. लढाख पर्यंत सर्व काही ठिक होते. सर्व प्रवास बसने कधी जिपने कधी साध्या टेम्पोने करावयाचा होता. हळूहळू लढाख पासून मार्ग खडतर होत गेला. आजूबाजूला घरं दिसण्याचेही कमी होत गेले. जोपर्यंत घरं आणि बुध्दविहार दिसत होती तोपर्यंत आम्ही सुरक्षित आहोत असे वाटायचे. त्यानंतर मात्र अत्यंत अवघड अशा प्रवासास सुरूवात झाली.

हिमालयाचे रौद्र रूप पाहून स्तंभित झालो. साधारणतः आम्ही १४००० फूटावरून जात होतो. पुढे पुढे हे अंतर वाढत जाणारे व उंची वाढणारे आम्हांस जाणवावयास लागले. निमनुष्य रस्ते प्रचंड खोल दऱ्या किमान १०००० फूट असाव्यात अनेक वाहने व प्राणी व पडलेली झाडे एखाद्या खेळण्याप्रमाणे दरीत कोसळलेली दिसली. कदाचित रस्ता बनवत असताना पडलेली जिप व क्रेन व डंपर ह्या गोष्टी पण आम्हांस दरीत पडलेल्या दिसल्या ही वाहने कधी पडली, सांगणे फार कठीण त्यातील माणसांना परत आणता आले का नाही? आणले ही असेल १० ते १२ हजार फूट खोल दरीत पडलेल्यांना काढण्याची यंत्रणा व त्याला येणार खर्च मनुष्यबळ व त्यासाठी लागणारा वेळ उपलब्ध करणे आणि त्या विचित्र नैसर्गिक वातावरणात तशा स्वरूपाची कामे करणे म्हणजे महाकठिण! असा आमचा प्रवास चालू होता.

रस्ता फक्त आठ फुट रुंदीचा होता एका बाजूने वाहतूक चालू ठेवावी लागत होती ठिकठिकाणी थांबून आम्हांला समोरून येणाऱ्या जवानांच्या वाहनांना रस्ता देण्यासाठी थांबावे लागत होते ते थांबणे सुध्दा कधी कधी भयावह होते अशी परिस्थिती असायची की, लांब लांब दुरवर चिटपाखरू सुध्दा नाही व वारा एवढा वेगाने असायचा की जिप उडून जाते की, कलंडून दरीत जाते असे वाटायचे अक्षरशः जीव मुठीत घेऊन बसणे म्हणजे काय हे प्रत्येकाने अनुभवले. अशा परिस्थितीमध्ये सुध्दा काही पर्यटक मोटरसायकलाचा प्रवास करताना दिसले व त्यात आणखी एक आश्चर्स म्हणजे पुण्याहून मोटार सायकलीहून निघालेले बाराजण त्यात ५ मुलींचाही समावेश होता ते आम्हांस आधी या गावी भेटले खूपच आनंद झाला. त्यांच्या धाडसाचे आम्ही कौतुक पण केले आणि काळजी पण खूप वाटली प्रवासामध्ये अरुंद रस्त्यांमुळे हळूहळू जावे लागत असे.

Article by Dr. Nandkishore Shashikala Ramakant Ekbote

Article by Dr. Nandkishore Shashikala Ramakant Ekbote

डोंगरावरून येणाऱ्या पाण्याच्या वेगामुळे रस्ता मधेच वाहुन गेलेला असायचा मधे ५०-६० रस्ताचं नाही, त्यामधून जीप कलंडली तर काय कारण खाली खूप खोल दरी असायची त्यापेक्षा पायी गेलेले बरे असे वाटायचे, परंतु पायी जाऊ शकत नाही कारण पाण्याचे तापमान -10 डिग्री से असायचे, त्यामधून चालत गेले तर पायातील संवेदना नष्ट व्हायच्या परंतु या प्रत्येक संकटात मला आमच्या जवानांची आठवण यायची कारण आम्ही कधीतरी अशा अडचणींना सामोरे आत होतो परतु आमचा जवान मात्र नेहमीच सर्व अडचणींना तोंड देतो स्वत चे घरदार सोडून कुटुंबापासून दूर राहून अत्यंत प्रतिकूल नैसर्गिक परिस्थितीमध्ये आपल्या देशाचे, देशातील माणसांचे रक्षण करण्याकरिता ज्या ठिकाणी जास्तीत जास्त असुरक्षितता आहे, कारगील द्रास-तोलोलिंग-टायगर हिल व त्यांच्या पेक्षाही ८००० फूट उंचीवर अशा ठिकाणी दिवस रात्र आपले रक्षण करीत आहेत, अशा वेळी आठवण होते, मोठमोठी भाषण देणारे मोठमोठ्या घोषणा करणारे, सवंग लोकप्रियता मिळावी याकरीता खटपट करणारे नेते, कार्यकर्त्याच्या कष्टावर मोठमोठी राजकीय पदं मिळविणारे, देशाकरिता केलेल्या अत्यत थोड्या कामाची जाहिरात करणे, त्याचे राजकारण करणे, कार्यकर्त्यांचे शोषण करून, त्यांच्या जीवावर मोठे होऊन व त्यांना झिडकारून टाकणे अशा स्वरूपाचे राजकीय नेते कोठे व यापेक्षा कितीतरी पटीने देशाच्या सिमेवर लढणारे सैनिक कोठे? म्हणून सैनिक मला वंदनीय आहेत याची अनुभूती मी प्रत्यक्ष घेत होतो.

या संपूर्ण खडतर प्रकासात हिमालयांमध्ये असलेले ४० चौरस किलोमीटर दूरवर पसरलेले, १५ हजार फूट उंचीवर असलेले वाळवंट आम्ही पाहिले व त्यातून प्रवास केला अक्षरश एवढ्या मोठ्या उंचीवर अशा स्वरूपाचे वाळवंट असेल याची कल्पनाही नव्हती आमची जीप त्यात रुतून बसली होती. जीप बाहेर काढण्यासाठी १ तास लागला. आपणांस आश्चर्य वाटेल हिमालयात कसे वाळवंट? पण आम्ही त्याचा प्रत्यक्ष अनुभव घेतला. त्याचप्रमाणे प्रचंड मोठे उंचीचे डोंगर व त्यामध्ये १६ फुट उंचीवर असलेले निळसर शांत पाण्याचे तळे अगदी बघताना सुध्दा स्वर्गामध्ये आल्यासारखे वाटत होते. परंतु हे सत्य आहे की, काश्मीर व हिमालय हा स्वर्गासारखा असतो.

तेथे गेल्यावर ते कळाले या सर्व परिसराचे रक्षणकर्ते आपले प्रिय जवान २५६५० उंचीपर्यंत असलेले डोंगर व त्यावर असलेल्या सिमा रेषांवर २८ ते ३२ डिग्री से ला असलेल्या थंडीमध्ये आपले रक्षण करताहेत असे सर्व रौद्ररूप स्वतः अनुभवल्यानंतर दि.२७ जुलै रोजी आम्ही कारगील या गावी पोहचलो. संध्याकाळी एका होटेलमध्ये पहाटेपर्यंतची व्यवस्था करण्यात आली होती. दुसऱ्या दिवशी पहाटे कारगीलहून साडेचार वाजता युध्द भूमीकडून विजय स्तंभाकडे जाण्यासाठी निघालो. जाताना प्रत्यक्ष युध्दभूमीवर बॉम्ब पडलेले व गोळीबाराच्या धूमष्चक्री झालेली ठिकाणे पाहावयास मिळाली.

दि. २६ जुलै ला सकाळी ९ वाजता आम्ही कारगीलच्या युध्द भूमीवरून विजय स्तंभापर्यंत पोहचलो, विजय स्तंभ अतिशय छान पध्दतीने होते. तेथील जवानांनी फुलांची सजावट करून सजवला होता ज्या जवानांचे देशाच्या सिमेवर बलीदान झाले, त्यांची सर्व नावे विजय स्तंभाच्या पाठीमागे असलेल्या व फुलांनी सजविलेल्या दगडी भिंतीवर कोरलेली होती. त्यामध्ये सौरव कालीयाचे वीर मरण छत्रपती संभाजी महाराजांची आठवण करून देते सौरव कालीयाला पाकिस्तानी सैनिकांनी हालहाल करून मारले प्रथम त्यांचे डोळे काढले, त्यांचे कान कापले, नाक कापले त्यांचे गुप्तांग कापले त्यांच्या पाठीवर व पोटावर दोन दोन इंचाचे वार होते अशा पध्दतीने त्यांचे शरीर भारतीय सिमेवर ५०० मीटर अंतरावर टाकले होते त्यांच्या व विक्रम बात्रा यांच्या बलिदानामुळे भारतीय सैनिकांना शत्रु आपल्या हद्दीत पोहचला आहे लक्षात आले त्याचप्रमाणे ठाणे शहरातील निलेश नाईक चौदा हजार फूटावरून लढला वीर अभिमन्यू प्रमाणे तीन्हीचारी बाजूंनी पाकिस्तानी सैनिकांनी टारगेट केले व चौदा हजार फूट खोल दरीत

Article by Dr. Nandkishore Shashikala Ramakant Ekbote

Article by Dr. Nandkishore Shashikala Ramakant Ekbote

पडून त्याचे बलिदान झाले. अशा अनेक धारातीर्थी पडलेल्या जवानांची नावे तेथे आहेत ही सर्व माहिती घेत असताना सुभेदार श्री ज्ञानेश्वर शिंदे व श्री उत्तम पाटील यांची ओळख तेथे झाली व त्यांनी आम्हांला कारगील येथील खूप गोष्टी सांगितल्या तेथील हवामान कसे बदलते. भारतीय जवान प्रतिकूल परिस्थितीमध्ये कसे राहतात. हे सर्व ऐकल्यावर भारतीय सैनिक खरचं हिरो आहेत. व आपण मात्र झिरो आहोत असे वाटावयास लागते.

दि. २६ जुलै सकाळी ११ वाजला कारगील येथे संपूर्ण निरव शांततेत त्यांना मानवंदना देण्यात आली, बंदुकीच्या पाच मिनिट हवेमध्ये फैरी झाडण्यात आल्या. त्यानंतर उपस्थित असलेल्या प्रत्येक लष्करी अधिकारांने लष्करी शिस्तीमध्ये पुढे येऊन विजय स्तंभाला पुष्पचक्र अर्पण केले त्याचबरोबर लेह, लडाख व कारगील येथील विधवा वीर पत्नींना बोलावून त्यांचा सन्मान करण्यात आला त्या वीर पत्नींच्या डोळयातील अश्रू बघून तेथील अधिका-यांच्या डोळयात पण पाणी आलेले सर्व वातावरण एकदम भारावून टाकणारे होते. खरे तर तेथून पाय निघत नव्हता कारण तेथे मानवंदना देण्याकरीता आलेले चौदा शिख रेजिमेंट व वीस मराठा रेजिमेंट यांच्या मधले सैनिक होते. त्यांचे व्यक्तिमत्व अत्यंत सवाबदार व अभिमानास्पद होते तेथून निघताना सर्वांना हृद्यामध्ये भरून आले होते. त्याठिकाणी दुपार नंतर थांबण्यास मज्जाव असल्याने आम्ही तेथून दुपारी २ वाजता आम्ही निघालो. परंतु जाताना आम्हांस प्रेमाने भोजन देण्यास ले विसरले नाहीत. तेथून निघताना खूप विचार मनात आले. पण आपण या जवानांसाठी काय करू शकतो असा प्रश्न वारंवार पडत होता.

दि. ३० तारखेपर्यंत आम्ही पुण्यात येऊन पोहचली. लगेचच रक्षाबंधन दि. ३ ऑगस्ट २०११ ला होते. आम्ही त्यांना राख्या पाठविण्याचा निर्णय घेतला व पुण्यातील माता भगिनींनी आम्हांस चांगले सहकार्य केले राख्या पाठविण्याच्या संदर्भात माझी पत्नी सौ. समृध्दी व तिच्या सहकारी मैत्रिणींनी खूप मदत केली. अत्यंत कमी वेळात ४५ माता भगिनींनी मिळून ५०० राख्या गोळा केल्या व सर्वांची नावे टाकून त्या राख्या आम्ही पाठवून दिल्या. या कार्यात पोष्टमन व पोष्टखात्याने आम्हांला चांगले सहकार्य केले. रक्षाबंधनाच्या दिवशीच त्यांना सकाळी ७ वाजता कारगील येथे राख्या मिळाल्या, अशा स्वरूपाचा फोन स्वतः सुभेदार श्री ज्ञानेश्वर शिंदे यांनी मला केला. सुभेदार श्री. ज्ञानेश्वर शिंदे व श्री उत्तम पाटील व तसेच मेजर श्री अरुण कापडनिस यांनी आम्हांस पत्र पाठवून एक प्रकारे आम्हांला राख्या मिळाल्याची पोहच दिली त्यांनी आम्हास अशी माहिती दिली की, यावेळेस भारतीय सिमारेषेवर जे जवान बेस कॅम्पला येऊ शकत नाहीत त्यांना तेथे जाऊन आम्ही सिमा रेषेवर आम्ही राख्या बांधल्या व श्री. गणेशाचेही चित्र आम्ही सोबत पाठविले होते तेही त्यांना खूप आवडले. त्यांनी त्यांच्या पत्रामध्ये असा उल्लेख केला आहे की, ३५ डिग्री से. ला सध्या जवान आपले रक्षण करीत आहेत. एखाद्या पेशन्ट जवानांना गरम पाणी पाहिले असेल तर १२ तासांनी एक बादली गरम होते एवढी परिस्थिती बिकट आहे. ते ज्या ठिकाणी वरती राहतात तेथे बऱ्याकमध्ये जे राहतात त्या बऱ्याकचे जर दार उघडे राहिले तर प्रचंड गार हवा आत येते की जी शरीर गोठवून टाकते जर दार बंद केले तर कायम स्वरूपी बाहेरून दार बंद होते. अशा प्रकारच्या अनेक अडचणींना सामोरे जात आपले सैन्य काम करीत आहे. आम्ही तेथील सैनिकांच्या सियाचन हॉस्पिटलमध्ये जाऊन आलो. परंतु जास्त वेळ त्यांनी सैनिकांना भेटू दिले नाही कारण त्या हॉस्पिटलमध्ये आम्ही जाण्याच्या अगोदर एक दिवस प्रचंड मोठी बर्फाची दरड कोसळून बारा जवान शहीद झाले होते. त्यामुळे तेथील वातावरण गंभीर झाले होते. सियाचन हॉस्पिटलमध्ये गेल्यावर तेथील व्यवस्थापकांनी आम्हांला असे सांगितले की, महाराष्ट्रातील पुढारी या पेपरने १० लाख रूपये खर्च करून हे हॉस्पिटल बांधले आहे. ते व्यवस्थापक आंध्र प्रदेशातील असावेत, परंतु महाराष्टातील पुढारी या पेपरबद्दल अतिशय सन्मानाने बोलत होते तो प्रसंग आजही आमच्या डोळयासमोर आहे.

Article by Dr. Nandkishore Shashikala Ramakant Ekbote

Article by Dr. Nandkishore Shashikala Ramakant Ekbote

मला एकदम गहीवरून आले व तेथील असलेल्या जवानांना माझ्याजवळील सर्व गुळाच्या पोळया देऊन टाकल्या. की ज्या दिर्घकाळ त्या वातावरणात राहू शकतील व त्यांना त्या उपयोगी पडतील अशा स्वरूपाचा तो खाऊ होता. देशाच्या सिमेवर लढणाऱ्या किंवा सर्वच भारतीय सैन्यांविषयी आपण जर दिवसातले पाच मिनिट जरी खर्च केले तरी सुध्दा त्यांना ते उपयोगी पडतील. म्हणजेच आपण त्यांच्यासाठी आपल्या आवडत्या देवासमोर, आवडत्या श्रध्दास्थानासमोर अशी दोन ओळीची प्रार्थना
मनोभावे करावी की,

१. भारतीय सैन्यांचे आरोग्य चांगले रहावे व त्यांनी नेहमी विजयश्री प्राप्त व्हावे

२. भारत मातेवरील आर्थिक, धार्मिक व सामाजिक सर्व संकटे नष्ट व्हावीत.

अशी प्रार्थना आपल्या आवडत्या श्रध्दास्थानासमोर करण्यास काय हरकत आहे. ही प्रार्थना सर्व धर्मातील लोक करू शकतात. चला तर आज पासून आपण निश्चय करू आपण भारतीय सैन्यांसाठी पाच मिनिटांची प्रार्थना करूया.

जय हिंद

दिनांक : १४ एप्रिल २०२५

-डॉ. नंदकिशोर शशिकला रमाकांत एकंबोटे
Civil Engineer, M A, Ph D (Indology)
"भारतीयविद्या" एमऐ,पीएचडी.
*** नियामक मंडळ सदस्य, ***
प्रोगिसिव्ह एज्युकेशन सोसायटी, पुणे.
पत्र व्यवहारचा पत्ताः११७०/३३ रेव्हेन्यू कॉलनी,
छत्रपती शिवाजी नगर, "श्री पुण्य गणेश" मंदिराच्या पाठीमागे,
पुणे -४११००५, महाराष्ट्र,भारत.
मेलआईडीः samruddh.bharat@gmail.com
भ्रमणध्वनीः९८२२७१८९९९ / ९९२२००७३३०

Letter of thanks sent by Indian Army to Dr. Nandkishore Shashikala Ramakant Ekbote

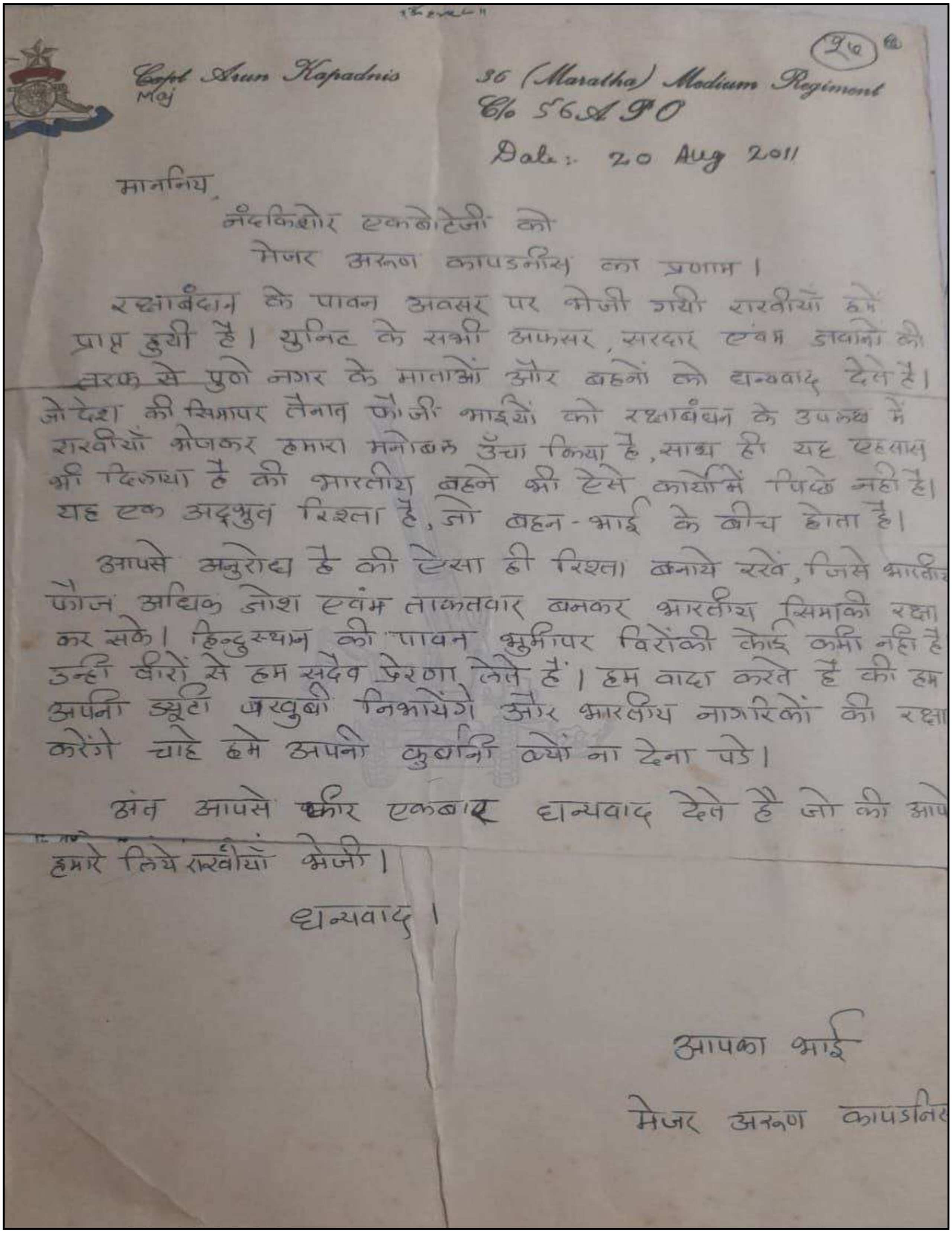

Capt Arun Kapadnis
Maj

36 (Maratha) Medium Regiment
C/o 56 APO

Date: 20 Aug 2011

मानिय,

नंदकिशोर एकबोटेजी को
मेजर अरुण कापडनीस का प्रणाम।

रक्षाबंधन के पावन अवसर पर भेजी गयी राखीयाँ हमें प्राप्त हुयी है। युनिट के सभी अफसर, सरदार एवम जवानों की तरफ से पुणे नगर के माताओं और बहनों को धन्यवाद देते है। जो देश की सिमापर तैनात फौजी भाईयों को रक्षाबंधन के उपलक्ष में राखीयाँ भेजकर हमारा मनोबल उँचा किया है, साथ ही यह एहसास भी दिलाया है की भारतीय बहने भी ऐसे कार्योंमें पिछे नहीं है। यह एक अद्भुत रिश्ता है, जो बहन-भाई के बीच होता है।

आपसे अनुरोध है की ऐसा ही रिश्ता बनाये रखें, जिसे भारतीय फौज अधिक जोश एवंम ताकतवार बनकर भारतीय सिमाकी रक्षा कर सके। हिन्दुस्थान की पावन भुमीपर विरोंकी कोई कमी नहीं है उन्हीं वीरों से हम सदैव प्रेरणा लेते हैं। हम वादा करते है की हम अपनी ड्यूटी बखुबी निभायेंगे और भारतीय नागरिकों की रक्षा करेंगे चाहे हमे अपनी कुर्बानी क्यों ना देना पडे।

अंत आपसे फिर एकबार धन्यवाद देते है जो की आप हमारे लिये राखीयाँ भेजी।

धन्यवाद।

आपका भाई

मेजर अरुण कापडनिस

Letter of thanks sent by Indian Army to Prof. Dr. Nandkishore Shashikala Ramakant Ekbote

ब्रिगेडियर रविन्द्र गुरूँग
कमाण्डर
Brig Ravinder Gurung
Commander

मुख्यालय
192 पर्वतीय सैन्य दल
पिन – 908192
मार्फत 56 ए पी ओ
Headquarters
192 Mountain Bde
PIN - 908192
C/o 56 APO

107/48/जी एस (शिक्षा) 15 अगस्त 2014

नंद किशोर इकबोटे
प्रोग्रेसिव एजुकेशन सोसायटी
शिवाजी नगर
पुणे-411005
महाराष्ट्र

श्री नंद किशोर जी,

1. प्रोग्रेसिव एजुकेशन सोसायटी पत्रांक शुन्य दिनांक 07 अगस्त 2014 के संदर्भ में।

2. आपके संस्थान द्वारा हस्त-निर्मित शुभेच्छा पत्रों तथा प्यार भरी राखियां पाकर हम गर्वांवित महसूस कर रहे हैं। आपकी यह बड़ी सोच, देश भक्ति तथा जवानो के प्रति निश्चल प्रेम अत्यंत ही सराहनीय है। आपके सम्मान का आदर करते हुए आपके द्वारा स्नेह पूर्ण बनाई और भेजी गई राखियां युनिटों द्वारा आयोजित रक्षाबंधन समारोह में सभी जवानों नें अपनी कलाईयों में बांधा है। आपके इस स्नेह को हम सभी हमेशा याद करते रहेगें और भविष्य में आपसे इसी तरह की स्नेह एवम् गरिमा की आशा करते हैं।हम आपको विश्वास दिलाते हैं कि आपकी सुरक्षा एवम् देश के प्रति समर्पण के लिये हम सदैव तत्पर रहेगें।

3. आपका यह निश्छल प्रेम, उच्च विचार, उत्कृष्ट कला तथा सदभावना बहुत हीं अभिनन्दनीय है। हमें आशा है कि आप इस स्नेह और प्रेम को हमेशा बनाएँ रखेंगें ! इससे यहां जवानों का हौंशला और हिम्मत बहुत बढता है ! ईश्वर से कामना है कि आप सभी हमेशा खुशहाल रहें एवम् अपने लक्ष्य की ओर अग्रसर रहें तथा सफल हों।

जय हिन्द

भवदीय

Letter of thanks sent by Indian Army to Prof. Dr. Nandkishore Shashikala Ramakant Ekbote

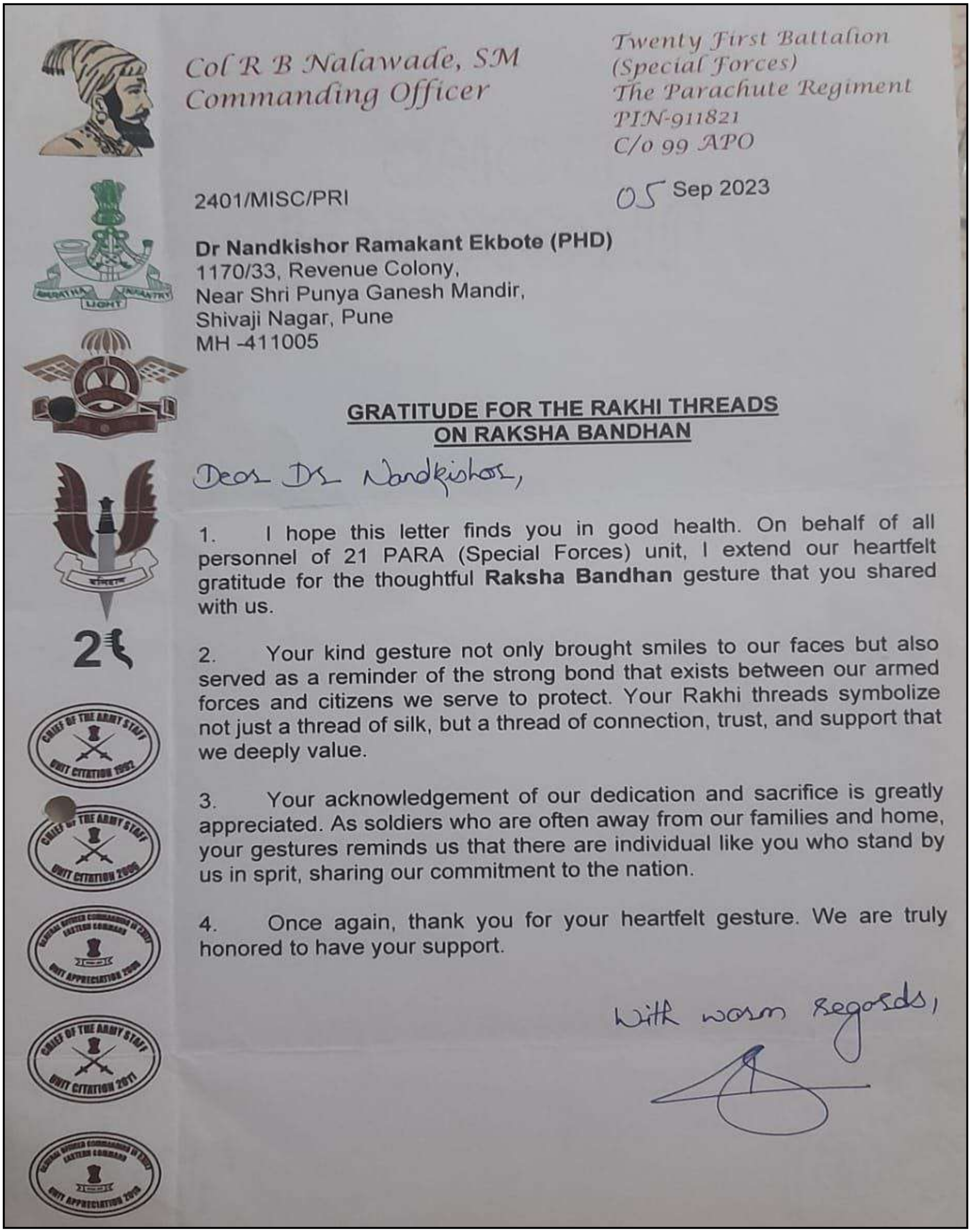

Col R B Nalawade, SM
Commanding Officer

Twenty First Battalion
(Special Forces)
The Parachute Regiment
PIN-911821
C/o 99 APO

2401/MISC/PRI

05 Sep 2023

Dr Nandkishor Ramakant Ekbote (PHD)
1170/33, Revenue Colony,
Near Shri Punya Ganesh Mandir,
Shivaji Nagar, Pune
MH -411005

GRATITUDE FOR THE RAKHI THREADS ON RAKSHA BANDHAN

Dear Dr Nandkishor,

1. I hope this letter finds you in good health. On behalf of all personnel of 21 PARA (Special Forces) unit, I extend our heartfelt gratitude for the thoughtful **Raksha Bandhan** gesture that you shared with us.

2. Your kind gesture not only brought smiles to our faces but also served as a reminder of the strong bond that exists between our armed forces and citizens we serve to protect. Your Rakhi threads symbolize not just a thread of silk, but a thread of connection, trust, and support that we deeply value.

3. Your acknowledgement of our dedication and sacrifice is greatly appreciated. As soldiers who are often away from our families and home, your gestures reminds us that there are individual like you who stand by us in sprit, sharing our commitment to the nation.

4. Once again, thank you for your heartfelt gesture. We are truly honored to have your support.

With warm regards,

Letter of thanks sent by Indian Army to Prof. Dr. Nandkishore Shashikala Ramakant Ekbote

कप्तान विवेक शर्मा
Captain Vivek Sharma
Email Id : viveksharma74@yahoo.com
Mob. 9987041974

आ. नौ. पोत वज्रबाहु
नौसेना गोदीवाडा
मुंबई ४०० ०२३

११४

०७ सितंबर २१

डॉ नंदकिशोर रमाकांत एकबोटे (पी एच डी इंडोलॉजी)
रेव्हेन्यु कॉलनी
श्री पुण्य गणेश मंदिर के बाजू में
छत्रपति शिवाजी नगर
पुणे - ४११००५

विषय – आपके द्वारा भेजी गयी राखी का आभार पत्र

१. आपके द्वारा भेजी गयी राखियां हम लोगों को समय से पूर्व प्राप्त हुई। हम लोग रक्षाबंधन के दिन दिनांक ३० अगस्त को आपके द्वारा भेजे गए रक्षा सूत्र को अपनी कलाइयों पर धारण किए थे।

२. हमे बहुत खुशी हो रही है कि आप लोगों का देश के जवान के प्रति इतना स्नेह प्रेम और सम्मान की भावना है। यह आप लोगों का ही आशीर्वाद है कि हम लोग जल थल और नभ में सीना तानकर खडे रहते है। मैं उम्मीद करता हूं कि इसी तरह आप लोगों का स्नेह हम लोगों के प्रति हमेशा बना रहे।

३. आपके स्कूल के बच्चों के द्वारा बनाई गई राखियां बहुत ही सुन्दर और सराहणीय थे जिसे हम लोगों को पहनकर बहुत ही गौरवान्वित महसुस हुआ। हम लोग यह कामना करते हैं की आपके स्कूल के बच्चों का भविष्य उज्ज्वल और हर राह पर सफल हो।

४. हम लोग इस पत्र के साथ कुछ तस्वीर भेज रहे हैं जो आपके द्वारा बनाई गयी राखी को पहनते हुए ली गयी है।

आभार,

आपके ही
भारतीय नौसैनिक

पोत कार्यालय | SHIP OFFICE
मुंबई / MUMBAI
दिनांक
Date
भा. नौ. पो. वज्रबाहु | INS VAJRABAHU

Events Conducted by the Library during April 2025

1. Mahatma Jyotiba Phule Jayanti: 11th April 2025

On11.04.2025, the Library and Information Centre of Progressive Education Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune-5 celebrated 'Mahatma Jyotiba Phule Jayanti' as per Government of Maharashtra GR.

Under the guidance of Principal Dr.Rajendra Zunjarrao Sir, Librarian Dr. Shantashree Sengupta, Vice Principal Dr. Sachin Sakate, Prof. Dr. Abhay Shende, Head, Department of Economics and Library Staff members paid their respect to the great reformer Mahatma Phule.

Jyotirao Govindrao Phule was an Indian social activist, thinker, anti-caste social reformer and writer from Maharashtra. Principal Sir mentioned how Mahatma Phule's work extended to many fields, including eradication of untouchability and the caste system and for his efforts in educating women and exploited caste people. Mahatma Phule and his wife, Savitribai Phule, were pioneers of women education in India. He, along with his followers, formed the Satyashodhak Samaj (Society of Truth Seekers) to attain equal rights for people from exploited castes. People from all religions and castes could become a part of this association which worked for the upliftment of the oppressed classes. Mahatma Phule is regarded as an important figure in the social reform movement in Maharashtra.

I am thankful to the Library Staff members who were present during the program.

Regards,
Dr. Shantashree Sengupta,
Librarian.

Events Conducted by the Library during April 2025

Events Conducted by the Library during April 2025

Events Conducted by the Library during April 2025

Events Conducted by the Library during April 2025

2. Bharat Ratna Dr.Babasaheb Ambedkar Jayanti: 14th April 2025

Progressive Education Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune-5 celebrated Bharat Ratna Dr.Babasaheb Ambedkar Jayanti on 14.04.2025.

The celebrations of the 'Knowledge Day' started from Saturday, 12.04.2025 by organising 'READATHON' (14 hours Abhyas Abhiyan) from 07:00 a.m. to 09:00 p.m. Several students, teaching and non-teaching staff participated in the Reading Movement which aims to inculcate reading habits.

On 14.04.2025, in the presence of Respected Principal Dr. Rajendra Zunjarrao; Prof. Shamkant Deshmukh , Secretary, P.E.Society; Dr. Sachin Sakate, Vice Principal, Faculty of Science; Vice Principal Dr.Vijay Gaikwad, Faculty of Commerce; Vice Principal Dr. Rohidas Jagtap ; Vice Principal Prof. Alka Kamble, Faculty of Arts; Junior College Vice Principal Prof. Sunil Doiphode; Dr. Harsh Gaikwad , Dr. Milind Bodke, Dr. Prabhakar Varade , College Registrar Ganesh Sathe, teaching and non-teaching staff members and students were present for the program and paid respect to Dr. Babasaheb Ambedkar. A short movie made by ABP Majha Channel and Rare Interview Clip from BBC World was played by Prof. Ashok Kamble, NCC Officer on Dr.B.R.Ambedkar.

Dr. Vaijayanti Jadhav , Department of Marathi read the information on Dr. B.R.Ambedkar available on the Flex by General Administration Department Government of Maharashtra.

Dr. Milind Bodke, Head, Department of Electronic Science recited a poetry of Dr. B R.Ambedkar. Dr. Abhay Shende, Professor and Head, Department of Economics presented speech on 'Babasaheb Ambedkar: An Economist Extraordinaire'.

Principal Sir also expressed his views on the multifaceted personality and the First Law Minister of Independent India.

All the participants of the 14 Hours Abhyas Abhiyan were presented with Certificate of Participation.

Principal Sir and Dr. B. R.Ambedkar Shikshak Shikshakettar Sanghatna presented several Reference Sources by and on Bharat Ratna Dr.B.R.Ambedkar.

Dr. Shantashree Sengupta, Librarian did comparing of the Program and presented the Vote of Thanks.

Regards,
Dr. Shantashree Sengupta
Librarian.

Events Conducted by the Library during April 2025

Events Conducted by the Library during April 2025

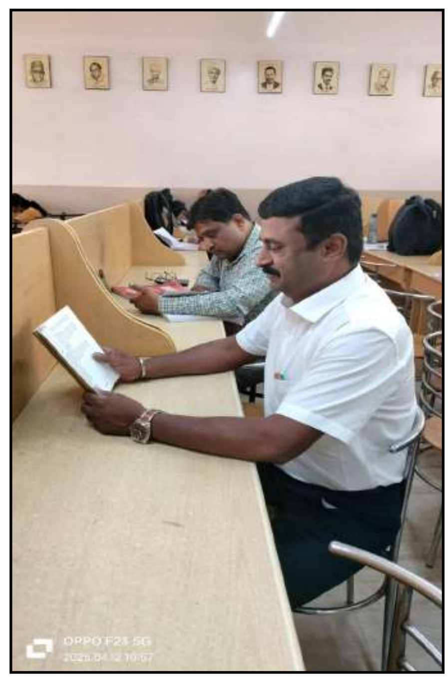

Events Conducted by the Library during April 2025

Events Conducted by the Library during April 2025

Events Conducted by the Library during April 2025

Events Conducted by the Library during April 2025

Events Conducted by the Library during April 2025

Events Conducted by the Library during April 2025

Events Conducted by the Library during April 2025

3. Mahatma Basweshwar Jayanti and Rashtrasant Tukdoji Maharaj Jayanti: 30th April 2025

On 30.04.2025, the Library and Information Centre of Progressive Education Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune-5 celebrated Mahatma Basweshwar Jayanti and Rashtrasant Tukdoji Maharaj Jayanti as per the Maharashtra Government GR.

Under the guidance of Respected Principal Dr.Rajendra S. Zunjarrao Sir, Librarian Dr. Shantashree Sengupta, Junior College Teacher Prof. L. M. Sherkhane and Library Staff paid their respect to Mahatma Basweshwar and Rashtrasant Tukdoji Maharaj.

Principal Sir mentioned that Mahatma Basveshwar Maharaj was an Indian 12th-century statesman,philosopher, poet,social reformer and Lingayat saint in the Shiva-focussed Bhakti movement, and Hindu Shaivite social reformer during the reign of the Kalyani Chalukya/Kalachuri dynasty. Mahatma Basveshwar spread social awareness through his poetry, popularly known as Vachanaas. He rejected gender or social discrimination, superstitions and rituals but introduced Ishtalinga necklace, with an image of the Shiva Liṅga to every person regardless of his or her birth, to be a constant reminder of one's bhakti (devotion) to Shiva. As the Chief Minister of his kingdom, he introduced new public institutions such as the Anubhava Mantapa (or, the "hall of spiritual experience"), which welcomed men and women from all socio-economic backgrounds to discuss spiritual and mundane questions of life, in open. He is also known as Bhaktibhandari (literally, the treasurer of devotion), Basavanna. The community he helped form is also known as the Sharanas. Basava taught that every human being was equal, irrespective of caste, and that all forms of manual labor was
equally important.

Principal Sir mentioned that Tukdoji Maharaj was born in Amravati District of Maharashtra and was a disciple of was a disciple of Aadkoji Maharaj. Tukdoji Maharaj was involved in social reforms in the rural regions of Maharashtra, including construction of roads. He wrote 'Gramgeeta' which describes means for village development. Many of the development programs started by him have continued to work efficiently after his death. Tukdoji Maharaj once attended a World Religions and World Peace Conference in Japan. Saint Tukdoji Maharaj performed rigorous penance and spiritual exercises in self-realisation. He also was a great orator and a musician who composed more than 3000 bhajans (spiritual poems) in Hindi and Marathi, having performed for the spiritual teacher Meher Baba in 1937 and 1944. He has also written many articles on Dharma, society, nation and education. He studied the existing religious sects and other schools of thought and discussed religious and secular problems of the devotees. He was determined to re-define socio-Spirituality and revitalise and awaken the nation. Saint Tukdoji Maharaj worked immensely for the Status of Women in Society. In 2005, the Nagpur University was renamed to Rashtrasant Tukdoji Maharaj Nagpur University.

I am thankful to the library staff members who were present during the programme.

Regards,
Dr. Shantashree Sengupta,
Librarian.

Events Conducted by the Library during April 2025

Events Conducted by the Library during April 2025

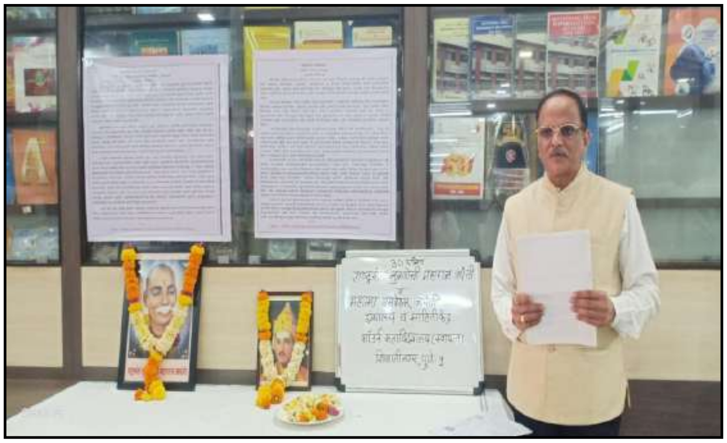

Events Conducted by the Departments during April 2025

Department of Hindi

सुखद समाचार-समर्थनम ट्रस्ट, बेंगलोर की ओर से मॉडर्न महाविद्यालय, पुणे 05 के छात्रों को लगभग 15,00,,000/- (पंद्रह लाख रुपये) की छात्रवृत्ति प्रदान

मेरे परिचित समर्थनम ट्रस्ट, बेंगलोर की ओर से मॉडर्न महाविद्यालय, पुणे 05 के छात्रों को 15,00,,000/- (पंद्रह लाख रुपये) की छात्रवृत्ति प्रदान की गई I हमारे महाविद्यालय के 115 छात्रों को उनकी ट्यूशन फीस उनके द्वारा प्राप्त हुई है I और यह छात्रों को उनका तृतीय वर्ष पूर्ण होने तक प्रति वर्ष अलग से मिलती रहेगी I

विकलांगों के लिए समर्थनम ट्रस्ट एक राष्ट्रीय पुरस्कार विजेता संगठन है जिसकी स्थापना वर्ष 1997 में की गई थी। भारत के सबसे बड़े गैर सरकारी संगठनों में से एक, समर्थनम, गुणवत्तापूर्ण शिक्षा, आवास, पौष्टिक भोजन, व्यावसायिक प्रशिक्षण और प्लेसमेंट आधारित पुनर्वास प्रदान करने पर केंद्रित अपनी विविध पहलों के माध्यम से विकलांग व्यक्तियों और वंचितों के सशक्तिकरण के लिए काम करता है।

समर्थनम ट्रस्ट, बेंगलोर के प्रति बहुत आभार I

Department of Hindi

Department of Performing Arts

Shree Raam Dhun 2025 – Report

The Department of Performing Arts, Modern College of Arts, Science and Commerce (*Autonomous*), Shivajinagar, Pune – 5 in collaboration with Rashtriya Kala Manch Pune Mahanagar and Ambadas Tallu Foundation hosted the Shree Raam Dhun 2025 programme on Saturday 12th April 2025 at Bharat Ratna Lata Mangeshkar Sabhagriha 5 pm onwards. The programme saw Shri. Abhiram Paralikar and troupe perform some memorable songs from Geet Ramayan as well as some new compositions. The artists were welcomed and felicitated by Dr. Anjali Sardesai (Vice Principal - Academics) and Dr. Pushkar Lele (HoD, Dept. of Performing Arts) on behalf of the College. The programme was attended by a large number of Raam bhakts who rejoiced in the spiritual atmosphere through bhajans and Raam-gajar. The programme was conducted under the guidance of respected Principal Dr. Rajendra Zunjarrao Sir.

Department of Performing Arts

The Department of Performing Arts, Modern College of Arts, Science and Commerce (*Autonomous*), Shivajinagar, Pune – 5 organised a musical programme titled 'Shree Raam Dhun' after the term-end meeting on 30th April 2025 at Bharat Ratna Lata Mangeshkar Sabhagriha 4 pm onwards. The programme saw Shri. Abhiram Paralikar and troupe perform some memorable songs from Geet Ramayan as well as some new compositions. The artists were welcomed and introduced by Dr. Pushkar Lele (HoD, Dept. of Performing Arts) and felicitated by respected Principal Dr. Rajendra Zunjarrao Sir, on behalf of the College. The programme was attended by a large number of college teaching and non-teaching staff who rejoiced in the spiritual atmosphere through bhajans and Raam-gajar.

Faculty Members invited as a Resource Person during April 2025

Dr. Nisha Bhandare, Head, Department of Marathi invited as Resource Person on 11.4.2025

Dr. Nisha Bhandare, Head, Department of Marathi invited as Resource Person on 11.4.2025

Modern Achievements

Department of Physical Education

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

(पूर्वीचे पुणे विद्यापीठ)

Savitribai Phule Pune University

(Formerly University of Pune)

क्रीडा व शारीरिक शिक्षण मंडळ, आयुकाजवळ, गणेशखिंड, पुणे – ४११००७ (भारत)

Board of Sports & Physical Education, Near. IUCAA, Ganeshkhind, Pune – 411007 (INDIA)

Telephone No. 02025622664, 66 e-mail: directorsports@unipune.ac.in

Ref. No. विक्रीमं / पारितोषिक / ९३५ दिनांक: ०८/०४/२०२५

प्रति,

मा. डॉ. राजेंद्र झुंजारराव,
प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे
मॉडर्न कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय,
शिवाजीनगर, पुणे – ४११ ००५.

विषय : क्रीडा व शारीरिक शिक्षण मंडळ वार्षिक पारितोषिक समारंभाबाबत.....

महोदय,

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, क्रीडा व शारीरिक शिक्षण मंडळाच्या वार्षिक क्रीडा पारितोषिक वितरण समारंभदिनी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ संलग्न महाविद्यालये व मान्यता प्राप्त संस्थांस देण्यात येणारा क्रीडा क्षेत्रासाठीचा क्रीडा उत्कृष्ठ महाविद्यालय **"कै. डॉ. वसंतराव निवृत्ती पवार चषक"** शैक्षणिक वर्ष २०२१–२२, २०२२–२३ व २०२३–२४ साठी आपल्या महाविद्यालयाने प्राप्त केला असून, हा बहुमान आपणास मा. कुलगुरूंच्या तसेच इतर मान्यवर अतिथींच्या शुभहस्ते महाविद्यालयास प्रदान करण्यात येणार आहे.

सदर चषक आपल्या महाविद्यालयाने शै. वर्ष २०२१–२२, २०२२–२३ व २०२३–२४ मध्ये सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या कार्यक्षेत्रात उत्कृष्ठ कामगिरी केल्याबद्दल प्रदान करण्यात येणार आहे. आपले व महाविद्यालयाचे शारीरिक शिक्षण संचालक तसेच सहभागी खेळाडूंचे हार्दिक अभिनंदन! **सदरहू चषक आपणास शुक्रवार दिनांक १८ एप्रिल, २०२५ रोजी दु. १२.०० वा. आयोजित होणा–या वार्षिक क्रीडा पारितोषिक वितरण समारंभात सन्मानपूर्वक देण्यात येणार आहे.**

कळावे,

आपला,

(डॉ. सुदाम शेळके)
सहायक क्रीडा संचालक (अतीरिक्त कार्यभार)

Department of Physical Education

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ सलग आठव्यांदा उत्कृष्ट क्रीड़ा महाविद्यालय पुरस्कार

प्रो. ए. सोसायटीच्या मॉडर्न महाविद्यालय शिवाजीनगर, पुणे ५ यांना सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरू मा.डॉ.सुरेश गोसावी, ऑलम्पिकवीर मा. दत्तू भोकनळ व पॅराऑलम्पिकवीर मा. सुयश जाधव, डॉ. पराग काळकर, प्र-कुलगुरू यांच्या शुभहस्ते प्रदान करण्यात आला.

क्रीडा विभागसाठी सलग आठव्या वर्षी हा पुरस्कार मिळवणं ही अत्यंत अभिमानाची बाब आहे. हे यश विविध खेळातील खेळाडूंच्या अतुलनीय कामगिरीमुळेच शक्य झाले आहे. ही कामगिरी करत असताना संस्थेचे कार्याध्यक्ष आमचे सर्वांचे प्रेरणास्थान *आदरणीय डॉ.गजानन एकबोटे व प्रा. डॉ सौ ज्योत्स्ना एकबोटे यांचे मोलाचे मार्गदर्शन लाभले. प्राचार्य डॉ. राजेंद्र झुंज़ारराव, संस्थेचे सचिव व उपप्राचार्य प्रा. श्यामकांत देशमुख , डॉ. विजय गायकवाड व सर्व उपप्राचार्य व सर्वात महत्त्वाचं म्हणजे विभाग प्रमुख व शिक्षक, शिक्षकेतर कर्मचारी यांच्या खंबीर पाठबळामुळे ही मजल मारणे शक्य झाले.

सांघिक भावनेने प्रेरित आणि कार्यरत असलेले विभागातील सर्व सहकारी घेत असलेल्या अथक परिश्रम यातूनच क्रीड़ा विभागाची ही उज्वल घोडदौड सुरु आहे.

Department of Physical Education

Department of Physical Education

Department of Physical Education

Department of Physical Education

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा उत्कृष्ठ क्रिडा महाविद्यालय पुरस्कार सलग आठव्यांदा "मॉडर्न महाविद्यालयास"

April 19, 2025

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा उत्कृष्ठ क्रिडा महाविद्यालय पुरस्कार सलग आठव्यांदा "मॉडर्न महाविद्यालयास"

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या मॉडर्न कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, शिवाजीनगर, पुणे ५ या महाविद्यालयास सलग आठव्यांदा शैक्षणिक वर्षामध्ये सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा "उत्कृष्ठ क्रिडा महाविद्यालय" हा पुरस्कार प्राप्त झाला आहे. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाद्वारा दि. १८ एप्रिल २०२५ रोजी सदर पुरस्कार वितरण समारंभ विद्यापीठाच्या इरावती कर्वे संकुलातील सभागृह येथे आयोजित केला होता. या समारंभास मा. डॉ. सुरेश गोसावी (कुलगुरू, पुणे विद्यापीठ), ऑलिम्पिक खेळाडू मा. दत्तू भोकनळ, पॅराऑलम्पिक खेळाडू मा. सुयश जाधव (दोघेही अर्जुन पुरस्कार विजेते) आणि प्र-कुलगुरू डॉ. पराग काळकर हे प्रमुख पाहुणे उपस्थित होते. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या ८०० पेक्षा जास्त महाविद्यालयांमधून प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या मॉडर्न कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, शिवाजीनगर, पुणे ५ ने उत्कृष्ठ क्रिडा महाविद्यालय हा पुरस्कार प्राप्त केला आहे. ज्या महाविद्यालयातील सर्वात जास्त विद्यार्थ्यांची निवड सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या संघांमध्ये होत असते, त्या महाविद्यालयाची या पुरस्कारासाठी निवड होत असते. शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ मध्ये मॉडर्न महाविद्यालयाच्या ८१ खेळाडूंची निवड विद्यापीठाच्या संघामध्ये झाली होती. शैक्षणिक वर्ष २०२२-२३ मध्ये मॉडर्न महाविद्यालयाच्या ६० खेळाडूंची विद्यापीठाच्या संघांमध्ये निवड झाली होती, तर शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ मध्ये मॉडर्न महाविद्यालयाच्या ५६ खेळाडूंची विद्यापीठाच्या संघांमध्ये निवड झाली होती. सदर तिनही वर्षी विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या ८०० महाविद्यालयांमध्ये मॉडर्न महाविद्यालयाच्या निवड झालेल्या खेळाडूंची संख्या सर्वाधिक असल्यामुळे, या महाविद्यालयास सलग तिन वर्ष उत्कृष्ठ क्रिडा महाविद्यालय हा पुरस्कार विद्यापीठाकडून या कार्यक्रमात प्राप्त झाला आहे.

या कामगिरीबद्दल महाविद्यालयाचे अभिनंदन करताना प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे कार्याध्यक्ष मा. प्रा. डॉ. गजानन एकबोटे यांनी पुढीलप्रमाणे उद्गार काढले होते की, "महाविद्यालयातील खेळाडूंनी क्रीडा क्षेत्रातील केलेल्या उल्लेखनीय कामगिरी करून सलग आठ वेळा पुरस्कार मिळवल्या बद्दल खूप खूप अभिनंदन. मॉडर्न महाविद्यालयाच्या क्रीडा विभागात राबविण्यात येणाऱ्या विविध योजना व उपक्रम यामुळे हे शक्य झाले असून भविष्यात देखील असे उपक्रम राबविले जातील". महाविद्यालयाच्या व्यवस्थापक समितीच्या अध्यक्षा प्रा. जोत्स्ना एकबोटे या प्रसंगी म्हणाल्या " महाविद्यालयाच्या विविध खेळातील खेळाडूंच्या अथक परिश्रम व सातत्य पूर्ण कामगिरी याच्या जोरावर व त्यांना पाठींबा देणारे पालक यांच्या मुळेच हे यश प्राप्त झाले आहे." तर या प्रसंगी प्राचार्य डॉ. आर. एस. झुंझारराव यांनी पुढील भावना व्यक्त केल्या "सलग आठ वेळा मा. वसंतराव पवार चषक, उत्कृष्ट क्रीडा महाविद्यालय पुरस्कार मिळवण्यामध्ये खेळाडूंनी केलेल्या कामगिरीचा मला सार्थ अभिमान आहे त्याच बरोबर महाविद्यालयाचे शा. शिक्षण व क्रीडा संचालक प्रा. डॉ.विक्रम फाले व त्यांचे सर्व सहकारी यांचे परिश्रम व बहुमोल योगदान आहे.

Department of Physical Education

खेळाडूंनी भारताचा तिरंगा फडकविण्यासाठी प्रयत्न करावेत : अर्जुन पुरस्कार विजेते दत्तू भोकनळ

सावित्रीबाई फुले वार्षिक क्रीडा पारितोषिक समारंभ : मॉडर्न महाविद्यालयला सलग सातव्यांदा पुरस्कार

पुणे : ऑलिम्पिक खेळामध्ये तसेच आंतरराष्ट्रीय स्पर्धेत ज्या देशाची सर्वात जास्त पदके त्या देशाचा राष्ट्रध्वज सर्वात वर फडकतो. कोणत्याही स्पर्धेत सर्वात वर आपला तिरंगा ध्वज असावा असा मानस व्यक्त करून देशाचा तिरंगा ध्वज सर्वात उंच फडकविण्यासाठी विद्यार्थी खेळाडूंनी विविध खेळामध्ये सहभागी होत पदके प्राप्त करण्यासाठी प्रयत्न करावेत असे आवाहन विद्यापीठाच्या विद्यार्थी खेळाडूंना अर्जुन पुरस्कार विजेते आणि सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे माजी खेळाडू विद्यार्थी दत्तू भोकनळ यांनी केले.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या इमारती कर्वे संकुलातील सभागृहामध्ये विद्यापीठाचा वार्षिक क्रीडा पारितोषिक वितरण समारंभ आयोजित करण्यात आला होता. या समारंभात ते प्रमुख पाहुणे म्हणून बोलत होते. कुलगुरू प्रा. डॉ. सुरेश गोसावी यांच्या अध्यक्षतेखाली आयोजित पारितोषिक वितरण समारंभास अर्जुन पुरस्कार विजेते दत्तू भोकनळ आणि सुयश जाधव हे दोन्ही सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे माजी खेळाडू विद्यार्थी प्रमुख पाहुणे म्हणून उपस्थित होते.

प्र - कुलगुरू प्रा. डॉ. पराग काळकर, प्रभारी कुलसचिव प्रा. डॉ. ज्योती भाकरे, व्यवस्थापन परिषद सदस्य रविंद्र शिंगणापूरकर, डॉ. ज्योत्स्ना एकबोटे, संदीप पालवे, अधिष्ठाता डॉ. संजय ढोबळे आदी मान्यवरांच्या उपस्थिती या समारंभास लाभली होती. प्रा. डॉ. सुदाम शेळके, सहायक क्रीडा संचालक (अतिरिक्त कार्यभार) यांनी विद्यापीठाच्या विविध वार्षिक स्पर्धेची माहिती देत विद्यापीठाचा वार्षिक अहवाल यावेळी मांडला.

आज देशामध्ये विविध खेळासाठी खूप साऱ्या सोयी सुविधा उपलब्ध आहेत. त्यामुळे विपरीत परिस्थितीत खेळाडू विद्यार्थ्यांनी स्वतःची क्षमता ओळखून आणि आपल्यामध्ये असलेल्या क्षमतेला विकसित करून त्याचा फायदा खेळातील करिअर यशस्वी करण्यासाठी करावा असे पॅरा स्विमिंगचे खेळाडू आणि अर्जुन पुरस्कार विजेते सुयश जाधव यांनी यावेळी सांगितले. तसेच अपघातात दोन्ही हात गमावल्यानंतर त्यावर मात करीत आजपर्यंत एकूण १३८ पदके प्राप्त केली असे प्रेरक स्वतःचे उदाहरण त्यांनी खेळाडू विद्यार्थ्यांना आपल्या मनोगतात सांगितले.

विद्यापीठाच्या या वार्षिक क्रीडा पारितोषिक वितरण समारंभाचे सूत्रसंचालन डॉ. हेमंत पाटील, डॉ. सुहास फेरट, डॉ. प्रा. तुषार गुजर यांनी केले तर डॉ. उमेश बिबवे, क्रीडा मंडळ सदस्य यांनी आभार मानले.

■ विद्यापीठ क्रीडाक्षेत्र

विद्यापीठ क्रीडाक्षेत्रात शैक्षणिक वर्ष २०२३ - २४ दरम्यान सर्वोत्कृष्ट कामगिरी करणाऱ्या महिला व पुरुष विभागातून बाबुरावजी घोलप महाविद्यालय, सांगवी, पुणे येथील भक्ती वाडकर व सौरभ सागरे यांना कै. खाशाबा जाधव सुवर्णपदक प्रदान करण्यात आला. तसेच कोविड २०१९ च्या जागतिक महामारीनंतर हा पहिलाच पारितोषिक वितरण समारंभ असल्याने २०२१ - २२ तसेच २०२२ - २३ मधील दोन पुरुष आणि दोन महिलांना सदरचा पुरस्कार प्रदान करण्यात आला. सर्वाधिक खेळाडूंच्या सहभागाबद्दलचा महाविद्यालयास दिला जाणारा कै. डॉ. वसंतराव निवृत्ती पवार चषक २०२१ - २२, २०२२ - २३ व २०२३ - २४ असा सलग तीन वर्षासाठी प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे मॉडर्न महाविद्यालय, पुणे यास प्रदान करण्यात आला. या महाविद्यालयास सदरचा पुरस्कार सलग सात वर्ष प्राप्त करण्याचा बहुमान मिळाला आहे.

Department of Physical Education

प्रचंड खपाचे एकमेव नि:पक्ष व निर्भीड दैनिक
स्थापना १९३९
पुढारी
www.pudhari.com

तिरंगा उंच फडकवण्यासाठी खेळाडूंनी पदकांसाठी प्रयत्न करावेत

- अर्जुन पुरस्कार विजेते भोकनळ यांचे आवाहन
- सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा वार्षिक क्रीडा पारितोषिक वितरण समारंभ संपन्न

पारितोषिक वितरण समारंभात कुलगुरू डॉ. सुरेश गोसावी यांच्या हस्ते सन्मान स्वीकारताना खेळाडू विद्यार्थी. या वेळी उपस्थित अन्य मान्यवर.

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

ऑलिम्पिक खेळात तसेच कोणत्याही स्पर्धेत ज्या देशाची सर्वात जास्त पदके त्या देशाचा राष्ट्रध्वज सर्वात वर फडकतो. कोणत्याही स्पर्धेत सर्वात वर आपला तिरंगा ध्वज असावा, असा मानस व्यक्त करून देशाचा तिरंगा ध्वज सर्वात उंच फडकविण्यासाठी विद्यार्थी खेळाडूंनी विविध खेळामध्ये सहभागी होत पदके प्राप्त करण्यासाठी प्रयत्न करावेत, असे आवाहन अर्जुन पुरस्कार विजेते आणि सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे माजी खेळाडू विद्यार्थी दत्तू भोकनळ यांनी केले.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा वार्षिक क्रीडा पारितोषिक वितरण समारंभ आयोजित केला होता. या समारंभात ते प्रमुख पाहुणे म्हणून बोलत होते. कुलगुरू डॉ. सुरेश गोसावी यांच्या अध्यक्षतेखाली आयोजित पारितोषिक वितरण समारंभास भोकनळ आणि सुयश जाधव हे विद्यापीठाचे दोन्ही माजी खेळाडू विद्यार्थी प्रमुख पाहुणे म्हणून उपस्थित होते. या वेळी प्र - कुलगुरू डॉ. पराग काळकर, प्रभारी कुलसचिव डॉ. ज्योती भाकरे, व्यवस्थापन परिषद सदस्य रवींद्र शिंगणापूरकर, डॉ. ज्योत्स्ना एकबोटे, संदीप पालवे, अधिष्ठाता डॉ. संजय तांबट आदी उपस्थित होते.

पॅरा स्विमिंगचे खेळाडू आणि अर्जुन पुरस्कार विजेते सुयश जाधव म्हणाले, आज देशात विविध खेळांसाठी खूप साऱ्या सोयीसुविधा उपलब्ध आहेत. त्यामुळे विपरीत परिस्थितीत खेळाडू विद्यार्थ्यांनी स्वत:ची क्षमता ओळखून आणि आपल्यात असलेल्या क्षमतेला विकसित करून त्याचा फायदा खेळातील करिअर यशस्वी करण्यासाठी करावा. तसेच अपघातात दोन्ही हात गमावल्यानंतर त्यावर मात करत आजपर्यंत एकूण १३८ पदके प्राप्त केली, असे प्रेरक स्वत:चे उदाहरण त्यांनी खेळाडू विद्यार्थ्यांना दिले.

कुलगुरू प्रा. डॉ. सुरेश गोसावी यांनी आपल्या अध्यक्षीय भाषणात आजच्या काळात जीवनात खूप स्पर्धा आहे. शिक्षण आणि खेळ याचा समतोल विद्यार्थ्यांनी साधून खेळामध्ये यशस्वी होण्यासाठी प्रयत्न करावे, असा मौलिक सल्ला दिला. या वेळी महाविद्यालये तसेच विद्यार्थ्यांचा विविध वार्षिक पुरस्कार देऊन त्यांच्या हस्ते सन्मान करण्यात आला. विद्यापीठाचे सहायक क्रीडा संचालक डॉ. सुदाम शेळके यांनी विद्यापीठाच्या विविध वार्षिक स्पर्धेची माहिती देत विद्यापीठाचा वार्षिक अहवाल मांडला. सूत्रसंचालन डॉ. हेमंत पाटील, डॉ. सुहास भैरट, डॉ. प्रा. तुषार गुजर यांनी केले. तर क्रीडा मंडळ सदस्य डॉ. उमेश बिबवे यांनी आभार मानले.

My Pune Edition
Apr 19, 2025 Page No. 04
Powered by: erelego.com

Department of Physical Education

प्रभात
23 April 2025 City_015
23 Apr 2025

सलग आठव्यांदा 'मॉडर्न'ला उत्कृष्ट क्रीडा पुरस्कार

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. २२ - प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या शिवाजीनगर येथील मॉडर्न कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालयास सलग आठव्यांदा सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा उत्कृष्ट क्रीडा महाविद्यालय हा पुरस्कार प्रदान करण्यात आला. पुणे विद्यापीठाच्या इरावती कर्वे संकुलातील सभागृहात आयोजित पारितोषिक वितरण समारंभात हा पुरस्कार देण्यात आला.

यावेळी कुलगुरू डॉ. सुरेश गोसावी, ऑलिम्पिक खेळाडू दत्तू भोकनळ, पॅराऑलम्पिक खेळाडू सुयश जाधव, प्र-कुलगुरू डॉ. पराग काळकर यांची प्रमुख उपस्थिती होती. ज्या महाविद्यालयातील सर्वात जास्त विद्यार्थ्यांची निवड सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या संघांमध्ये होत असते, त्या महाविद्यालयाची या पुरस्कारासाठी निवड होत असते. महाविद्यालयातून शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ मध्ये ८१ खेळाडूंची, सन २०२२-२३ मध्ये ६० खेळाडूंची, तर सन २०२३-२४ मध्ये ५६ खेळाडूंची विद्यापीठाच्या संघांमध्ये निवड झाली होती.

याप्रसंगी प्राचार्य डॉ. आर. एस. झुंझारराव यांनी खेळाडूंच्या कामगिरीचा सार्थ अभिमान असल्याचे नमूद केले. महाविद्यालयाचे क्रीडा संचालक डॉ. विक्रम फाले व त्यांचे सर्व सहकाऱ्यांचे परिश्रम व योगदान आहे.

Congratulations Aditi Dongare (TYBCom)

मॉडर्न महाविद्यालयातील टी.वाय.बी.कॉम ची विद्यार्थिनी राष्ट्रीय पातळी स्प्रिंट सायकलिंग स्पर्धेत सुवर्ण कामगिरी बजावणारी कोथरूडची सुकन्या ***कु. अदिती डोंगरे*** हिचा उपमुख्यमंत्री आदरणीय अजितदादा पवार व महिला आयोग अध्यक्ष रुपाली ताई चाकणकर यांच्या शुभहस्ते सत्कार करण्यात आला. दादांनी कु.अदिती ची आपुलकीने चौकशी करून पुढील यशस्वी वाटचालीसाठी शुभेच्छा दिल्या.

Department of Mathematics

Research Paper published by M.Sc Mathematics students based on their research project, which was sanctioned under Yuva Sanshodhak Scheme 2024.

International Journal of Mathematics and Computer Research
ISSN: 2320-7167
Volume 13 Issue 04 April 2025, Page no. – 5099-5106
Index Copernicus ICV: 57.55, Impact Factor: 8.615
DOI: 10.47191/ijmcr/v13i4.12

Hasse diagrams of basic blocks containing four comparable reducible elements and having nullity four

Dr. A. N. Bhavale[1], P. A. Parate[2], P. H. Tupte[3], and S. V. Shirsath[4]

[1]Head and Associate Professor, Department of Mathematics, PES Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Pune-5, Maharashtra, India.
[2,3,4]MSc Mathematics students, Department of Mathematics, PES Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Pune-5, Maharashtra, India.

Abstract

In 2020, Bhavale and Waphare introduced the concepts of fundamental basic block and basic block, associated to dismantlable lattices. Further, they have provided the recursive formulae of the number of non-isomorphic fundamental basic blocks as well as basic blocks, containing r comparable reducible elements and having nullity ℓ. In this paper, we actually obtain the Hasse diagrams of the basic blocks containing four comparable reducible elements and having nullity four.

2020 AMS Classification: 06A05; 06A06; 06A07.
Keywords: Poset; Lattice; Chain; Counting.

1 Introduction

Birkhoff [1] in 1940 raised the open problem of enumerating all posets/lattices which are uniquely determined up to isomorphism by their diagrams, considered purely as graphs. Many authors all over the world attempted this problem. In 1979, Kyuno [8], gave an inductive algorithm to construct finite

Congratulations Miss. Vidya Giri (TYBA)

मॉडर्न महाविद्यालयची खेळाडू *कु. विद्या गिरी* TYBA हीने ४ थ्या आशियाई बेसबॉल चॅम्पियनशिप स्पर्धेत उपविजेतेपद मिळवल्या बद्दल हार्दिक अभिनंदन!

आर्थिक परिस्थिती बेताची असून देखील जिद्दीने या मुलीने आंतरराष्ट्रीय स्तरावर खेळण्याचं तिच स्वप्नच साकार केल नाही तर उपविजेते मिळवले याचा सार्थ अभिमान वाटतो. महाविद्यालयातील शिक्षक शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांनी भरघोस आर्थिक मदत केल्या मुळे हे शक्य झाले.....मदत करणाऱ्या सर्वाचे आभार.

Congratulations Dr. Priyanka Joshi, Department of History

Heritage Foundation
Save Culture Save Future

Heritage Foundation

THIS IS TO CERTIFY THAT

Dr. Priyanka Joshi, Pune

Has successfully completed One Credit Online course of

Museum & Archive Studies

Dated from March 03rd to 12th, 2025

Bhujang

Bhujang Bobade
Director, Heritage Foundation
& Course Convener

Email: director@heritagefoundation.in

Congratulations Dr. Priyanka Joshi, Department of History

74

Dr. Priyanka Joshi, a History professor from Pune, has taught Maratha history for 12 years, authored academic and fiction books, and inspires students with Chhatrapati Shivaji Maharaj's wisdom and leadership.

The Living Legacy

By Dr Priyanka Joshi

"In the land of Karnataka, amidst the rugged terrains of Gadag province, stood the small yet resilient fort of Belwadi. It was the year 1678 when Chhatrapati Shivaji Maharaj, after a triumphant conquest in the South, marched towards Maharashtra. Along his path, he laid siege to Belwadi, a stronghold that would soon become the stage for an extraordinary tale of courage and honor.

Within the fort resided a fearless warrior—Mallabai Desai. Widowed yet unwavering, she refused to surrender to fate. When the Marathi forces advanced, she stood firm, leading an army of valiant women into battle. Their swords clashed, their spirits soared, and against all odds, they fought with unmatched bravery. The battlefield echoed with the roars of their defiance, and though outnumbered, they stood undeterred.

Chhatrapati Shivaji Maharaj, a ruler who recognized true valour, was deeply moved by Mallabai's courage. Instead of seizing her land, he honored her sacrifice. "For the milk of your children," he declared, "Your kingdom shall be returned to you." His words were not just a gesture of mercy but a tribute to a warrior who fought for her freedom.

Modern Alumni Achievement

सॉफ्टबॉल खेळाचा आंतरराष्ट्रीय खेळाडू व मॉडर्न महाविद्यालय शिवाजीनगरचे माजी **प्राध्यापक प्रितेश पाटील** यांना महाराष्ट्र शासनाचा शिवछत्रपती क्रीडा पुरस्कार जाहीर झाल्याबद्दल हार्दिक अभिनंदन......पुढील वाटचालीसाठी शुभेच्छा.

प्रचंड खपाचे एकमेव निःपक्ष व निर्भीड दैनिक

पुढारी

स्थापना १९३९

www.pudhari.com

शिवछत्रपती क्रीडा पुरस्कार जाहीर

शुक्रवारी पुण्यात समारंभ; शकुंतला खटावकर यांना जीवनगौरव, सचिन खिलारी, आदिती स्वामी, ओजस देवतळे यांना थेट पुरस्कार

कृष्णा डोकले | संतोष गाढे | संगमेश्वर बिराजदार | यशस्वी जैस्वाल | ओजस देवतळे | सचिन खिलारी

मुंबई : पुढारी वृत्तसेवा

सन २०२३-२४ च्या शिवछत्रपती राज्य क्रीडा पुरस्काराची घोषणा क्रीडा व युवक कल्याणमंत्री दत्तात्रय भरणे यांनी मंगळवारी मंत्रालयात केली. माजी राष्ट्रीय कबड्डीपटू, संघटक शकुंतला खटावकर यांना जीवनगौरव, तर पॅरा ऑलिम्पिक पदक विजेता सचिन खिलारी (सांगली), जागतिक विजेते तिरंदाज आदिती स्वामी (सातारा), ओजस देवताळे (नागपूर), क्रिकेटपटू यशस्वी जैस्वाल, शिवम दुबे (मुंबई), ऋतुराज गायकवाड (पुणे) यांना शिवछत्रपती राज्य क्रीडा थेट पुरस्काराने गौरविले जाणार आहे. एकूण ८९ पुरस्कारांची घोषणा मंगळवारी करण्यात आली.

पुण्यात शुक्रवार १८ एप्रिल रोजी सकाळी ११ वाजता म्हाळुंगे बालेवाडी येथील शिवछत्रपती क्रीडा संकुलात महाराष्ट्राचे राज्यपाल सी. पी. राधाकृष्णन यांच्या हस्ते पुरस्कार समारंभ होईल. याप्रसंगी मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस, उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे, उपमुख्यमंत्री अजित पवार, केंद्रिय राज्यमंत्री मुरलीधर मोहोळ, उच्च व तंत्रशिक्षणमंत्री चंद्रकांत पाटील, क्रीडामंत्री दत्तात्रय भरणे, विधान परिषदेच्या उपसभापती डॉ. नीलम गोऱ्हे, राज्यमंत्री माधुरी मिसाळ आदी मान्यवर उपस्थित राहणार आहेत. अप्पर मुख्य सचिव अनिल डिग्गीकर व क्रीडा आयुक्त हिरालाल सोनवणे यांची प्रमुख उपस्थिती असणार आहे. सन २०२२-२३ व २०२३-२४ अशा दोन वर्षांच्या पुरस्कार समारंभाची तयारी सुरू करण्यात आली असल्याची माहिती राज्याचे क्रीडा सहसंचालक सुधीर मोरे यांनी दिली आहे. मुंबईत मंगळवारी शिवछत्रपती राज्य क्रीडा जीवन गौरव पुरस्कारासह उत्कृष्ट क्रीडा मार्गदर्शक-जिजामाता पुरस्कार, खेळाडूंसाठीचा शिवछत्रपती राज्य क्रीडा पुरस्कार, शिवछत्रपती राज्य क्रीडा साहसी पुरस्कार, दिव्यांग खेळाडूंचा शिवछत्रपती राज्य क्रीडा पुरस्कार असे एकूण ८९ पुरस्कारांची घोषणा करण्यात आली. १८ खेळाडूंना थेट पुरस्काराने सन्मानित करण्यात येणार आहे. जीवन गौरवसाठी ५ लाख, शिवछत्रपती पुरस्कारासाठी ३ लाख रुपये व सन्मानचिन्ह असे या पुरस्काराचे स्वरूप आहे.

शिवछत्रपती राज्य क्रीडा जीवन गौरव पुरस्कार - शकुंतला खटावकर-पुणे

उत्कृष्ट क्रीडा मार्गदर्शक पुरस्कार :

जिम्नॅस्टिक्स - प्रवीण ढगे- पुणे, **कुस्ती** - गोविंद पवार- पुणे (थेट पुरस्कार), शिवशंकर भावले- लातूर

खो-खो - प्रवीण बागल- धाराशिव, **दिव्यांग खेळांचे क्रीडा मार्गदर्शक** - मानसिंग पाटील- कोल्हापूर (पॅरा जलतरण). **जिजामाता पुरस्कार** - रचना धोपेश्वर (पॅरा ज्युदो) - पुणे, **थेट पुरस्कार (द्रोणाचार्य पुरस्कारार्थी मल्लखांब)** - गणेश देवरुखकर- मुंबई उपनगर.

शिवछत्रपती राज्य क्रीडा पुरस्कार : आर्चरी - आदिती स्वामी- सातारा, ओजस देवतळे- नागपूर, प्रथमेश जवकार-बुलडाणा, **ॲथलेटिक्स** - ऐश्वर्या मिश्रा- मुंबई उपनगर, **बॅडमिंटन** - चिराग चंद्रशेखर शेट्टी- मुंबई उपनगर, **क्रिकेट** - जेमिमाह रॉड्रिक्स- मुंबई शहर, राहुल त्रिपाठी- पुणे, देविका वैद्य- पुणे, ऋतुराज गायकवाड- पुणे, शिवम दुबे- मुंबई उपनगर, जितेश शर्मा- अमरावती, यशस्वी जैस्वाल- मुंबई शहर, **अश्वारोहण** - हृदय छेडा- मुंबई उपनगर, **हॉकी** - वैष्णवी फाळके- सातारा, **कबड्डी** - अस्लम इनामदार- अहिल्यानगर, आकाश शिंदे- नाशिक, **रोईंग** - धनंजय पांडे- रायगड, **शूटिंग** - किरण जाधव- सातारा, **जलतरण वॉटरपोलो** - सांवली वानखडे- अमरावती, उदय उतेकर- ठाणे, **धनुर्विद्या (आर्चरी)** - मंजिरी अलोणे- अमरावती, यशदीप भोगे- अमरावती, **ॲथलेटिक्स** - यमुना लडकत- पुणे, किरण भोसले- कोल्हापूर, **बॅडमिंटन** - अक्षया वारंग- मुंबई शहर, **मुष्टियुद्ध (बॉक्सिंग)** - अजय पेंडोर- नांदेड, **तलवारबाजी** - श्रुती जोशी- नागपूर, धनंजय जाधव- सांगली, **कॅनोईंग व कयाकिंग** - अंकुश पोयटे- सांगली, **सायकलिंग** - ऋतिका गायकवाड- नाशिक, मयूर पवार- सातारा, **जिम्नॅस्टिक्स (आर्टिस्टिक्स)** - इशिता रेवाळे- मुंबई उपनगर, **रिदमिक जिम्नॅस्टिक्स** - संयुक्ता काळे- ठाणे, **जिम्नॅस्टिक्स (ट्रॅम्पोलिन)** - राही पाखले- ठाणे, आदर्श भोईर- ठाणे, **ज्युदो** - श्रद्धा चोपडे- छत्रपती संभाजीनगर, **रग्बी** - कल्याणी पाटील- कोल्हापूर, पृथ्वीराज पाटील- कोल्हापूर, **रोईंग** - मृण्मयी साळगावकर- नाशिक, विपुल घुरडे- अमरावती, **स्पोर्टस् क्लायंबिंग** - सानिया शेख- पुणे, **स्क्वॅश** - राहुल बैठा- ठाणे, **टेबल टेनिस** - स्वस्तिका घोष- ठाणे, **ट्रायथलॉन** - मानसी मोहिते- रायगड, **वेटलिफ्टिंग** - दीपाली गुरसाळे- सांगली, अभिषेक निपाणी- कोल्हापूर, **कुस्ती** - सृष्टी भोसले- कोल्हापूर, तुषार डुबे- पुणे, **स्केटिंग** - स्नेहा लामशेटे- मुंबई उपनगर, जिनेश नानल- पुणे, **वुशू** - तृप्ती चांदवडकर- पुणे, ऋषीकेश मालोरे- रायगड, **सॉफ्टबॉल** - ऐश्वर्या पुरी- कोल्हापूर, प्रितीश पाटील- जळगाव, **बेसबॉल** - रेखा धनगर- जळगाव, प्रदीप पाटील- मुंबई शहर, **कबड्डी** - पूजा यादव- मुंबई शहर, शंकर गदाई- अहिल्यानगर, **खो-खो** - गौरी शिंदे- धाराशिव, ऋषीकेश मुरचावडे- मुंबई उपनगर, **मल्लखांब** - शुभंकर खवले- मुंबई उपनगर, **आट्यापाट्या** - शिल्पा डोंगरे- धाराशिव, **योगासन** - छकुली सेलोकर- नागपूर, वैभव श्रीरामे- नागपूर, **कॅरम** - आकांक्षा कदम- रत्नागिरी, योगेश धोंगडे- नागपूर.

शिवछत्रपती राज्य साहसी क्रीडा पुरस्कार : जमीन - कृष्णा ढोकले- पुणे, **जल** - तन्वी देवरे-चव्हाण- नाशिक.

शिवछत्रपती राज्य क्रीडा पुरस्कार (दिव्यांग खेळाडू) : ॲथलेटिक्स - मंगला अडम्बर- नागपूर, **पॅरा ॲथलेटिक्स** - सचिन खिलारी- सांगली (थेट पुरस्कार), दिलीप गावित-नाशिक (थेट पुरस्कार), संगमेश्वर बिराजदार- धाराशिव, **चेस (अंध)** - संस्कृती मोरे-सातारा (थेट पुरस्कार), आर्यन जोशी- ठाणे (थेट पुरस्कार), **पॅरा ज्युदो** - साक्षी बनसोडे- पुणे (थेट पुरस्कार), वैष्णवी मोरे- पुणे (थेट पुरस्कार), **पॅरा शूटिंग** - संतोष गाढे- पुणे (थेट पुरस्कार), **पॅरा सायकलिंग** - ज्योती गडेरिया- भंडारा, **बॅडमिंटन** - प्रेमकुमार आळे- पुणे, **जलतरण- डायव्हिंग** - आदित्य गिराम, **जिम्नॅस्टिक्स (आर्टिस्टिक्स)** - वैदेही देऊळकर.

Pune Edition

Apr 16, 2025 Page No. 11

Powered by: erelego.com

Modern Alumni Achievement

रुषिकेश शिंदे आपल्या महाविद्यालयात २०१८ ला बी.एस्ससी.उत्तीर्ण झाला व आता UPSC परीक्षा उत्तीर्ण झाल्याबद्दल प्राचार्य, शिक्षकवृदांच्या वतीने अभिनंदन.

Modern Alumni Achievement

मॉडर्न महाविद्यालयाची माजी विद्यार्थिनी ॲथलेटिक्स खेळाची आंतरराष्ट्रीय खेळाडू, अथक संघर्ष आणि परिश्रमातून सेल टॅक्स ऑफिसर ***सौ. यमुना लडकत*** यांना महाराष्ट्र शासनाचा शिव छत्रपतीक्रीडा पुरस्कार मिळाल्याबद्दल हार्दिक हार्दिक अभिनंदन.....

NEWLY ADDED AND BOOKS RECEIVED IN GRATIS DURING APRIL 2025

Author	Title
BHEEMARAYA, MALAPPA	MICROFINANCE FOR POVERTY ALLEVIATION
BIRADAR, R.R.	FIGHTING MULTIDIMENSIONAL POVERTY THROUGH MICROCREDIT BY NGOs
PAUL, SUJIT KUMAR	STRENGTHENING DECENTRALISATION THROUGH PANCHAYATI RAJ INSTITUTIONS (PRIs) AND SELF-HELP GROUPS(SHGs)
HEGGANI, JYOTI K.	WOMEN EMPOWERMENT THROUGH SELF-HELP GROUPS (SHGs)
RANA, O.C. / RAJ, HEMM	MICROFINANCE
KHAN, SHEBAZBANO	RESEARCH METHODOLOGY-A BOOK FOR THE BEGINNERS
VIMOCHANA, MARY / JAMES, S.P. ANTONY	AN EVALUATION OF CURRICULUM DEVELOPMENT AND RESEARCH
KALITA, BAPAN	BASICS OF R AND DATA ANALYSIS IN RESEARCH
SINGH, AMIT KUMAR / SHRIVASTAVA, ROHIT KUMAR	FINANCE FOR EVERYONE
VASUDEVAN, A. / RAY, PARTHA	MACROECONOMIC POLICIES FOR EMERGING AND DEVELOPING ECONOMICS
HENN, MARK / WEINSTEIN, MARK	A CRITICAL INTRODUCTION TO SOCIAL RESEARCH
POLONSKY, MICHAEL JAY/ WALLER, DAVID S.	DESIGNING AND MANAGING A RESEARCH PROJECT: A BUSINESS STUDENT'S GUIDE
SANGOLAGI, KAVITA	HANDBOOK OF RESEARCH ON ENTREPRENEURSHIP
LAW, JOHN	AFTER METHOD MESS IN SOCIAL SCIENCE RESEARCH
MOHITE, NEETA SURESH/ SHETH, RUPALI/ PURANIK, MANISHA D.	BHARATIYA DNYAN PRANALI (INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM SEM-1)
MOHITE, NEETA SURESH/ PURANIK, MANISHA D.	INDIA KNOWLEDGE SYSTEM (FOR FYBA, B.COM,B.Sc,BBA) SEM-1
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA	SOURCE MATERIAL ON DR. BABASAHEB AMBEDKAR AND THE MOVENMENT OF UNTOUCHABLES VOL -1
ROY ARUNDHATI	वंश, जात व जातिव्यवस्थेचे उच्चाटन
KAMBLE AASHALATA	स्त्रियांच्या उन्नतीसाठी
THORAT SUKHDEV / NEGI PRASHANT / AARYAMA	KHAJAGI KSHETRATIL AARAKSHAN : CHARCHETIL PRASHNA, GARAJ AANI APEKSHA खाजगी क्षेत्रतिल आरक्षण : चर्चेतिल प्रश्न गरज अपेक्षा
KAMBLE B. C.	SAMAGRA AMBEDKAR CHARITRA KHAND 24 समग्र आंबेडकर चरित्र खंड 24
KAMBLE B. C.	SAMAGRA AMBEDKAR CHARITRA KHAND 23 समग्र आंबेडकर चरित्र खंड 23
KAMBLE B. C.	SAMAGRA AMBEDKAR CHARITRA KHAND 22 समग्र आंबेडकर चरित्र खंड 22
KAMBLE B. C.	SAMAGRA AMBEDKAR CHARITRA KHAND 21 समग्र आंबेडकर चरित्र खंड 21
KAMBLE B. C.	SAMAGRA AMBEDKAR CHARITRA KHAND 20 समग्र आंबेडकर चरित्र खंड 20
KAMBLE B. C.	SAMAGRA AMBEDKAR CHARITRA KHAND 19 समग्र आंबेडकर चरित्र खंड 19
KAMBLE B. C.	SAMAGRA AMBEDKAR CHARITRA KHAND 18 समग्र आंबेडकर चरित्र खंड 18

NEWLY ADDED AND BOOKS RECEIVED IN GRATIS DURING APRIL 2025

Author	Title
KAMBLE B. C.	SAMAGRA AMBEDKAR CHARITRA KHAND 17 समग्र आंबेडकर चरित्र खंड 17
KAMBLE B. C.	SAMAGRA AMBEDKAR CHARITRA KHAND 16 समग्र आंबेडकर चरित्र खंड 16
KAMBLE B. C.	SAMAGRA AMBEDKAR CHARITRA KHAND 15 समग्र आंबेडकर चरित्र खंड 15
KAMBLE B. C.	SAMAGRA AMBEDKAR CHARITRA KHAND 14 समग्र आंबेडकर चरित्र खंड 14
KAMBLE B. C.	SAMAGRA AMBEDKAR CHARITRA KHAND 13 समग्र आंबेडकर चरित्र खंड 13
KAMBLE B. C.	SAMAGRA AMBEDKAR CHARITRA KHAND 12 समग्र आंबेडकर चरित्र खंड 12
KAMBLE B. C.	SAMAGRA AMBEDKAR CHARITRA KHAND 11 समग्र आंबेडकर चरित्र खंड 11
KAMBLE B. C.	SAMAGRA AMBEDKAR CHARITRA KHAND 10 समग्र आंबेडकर चरित्र खंड १0
KAMBLE B. C.	SAMAGRA AMBEDKAR CHARITRA KHAND 9 समग्र आंबेडकर चरित्र खंड 9
KAMBLE B. C.	SAMAGRA AMBEDKAR CHARITRA KHAND 8 समग्र आंबेडकर चरित्र खंड 8
KAMBLE B. C.	SAMAGRA AMBEDKAR CHARITRA KHAND 7 समग्र आंबेडकर चरित्र खंड 7
KAMBLE B. C.	SAMAGRA AMBEDKAR CHARITRA KHAND 6 समग्र आंबेडकर चरित्र खंड 6
KAMBLE B. C.	SAMAGRA AMBEDKAR CHARITRA KHAND 5 समग्र आंबेडकर चरित्र खंड 5
KAMBLE B. C.	SAMAGRA AMBEDKAR CHARITRA KHAND 4 समग्र आंबेडकर चरित्र खंड 4
KAMBLE B. C.	SAMAGRA AMBEDKAR CHARITRA KHAND 3 समग्र आंबेडकर चरित्र खंड 3
KAMBLE B. C.	SAMAGRA AMBEDKAR CHARITRA KHAND 2 समग्र आंबेडकर चरित्र खंड 2
KAMBLE B. C.	SAMAGRA AMBEDKAR CHARITRA KHAND 1 समग्र आंबेडकर चरित्र खंड १
JADHAV NARENDRA	DR. Ambedkar BHARATIY PRAJASATTAK SAKARANAARA MAHAMANAV डॉ. आंबेडकर भारतीय प्रजासत्ताक साकारनारा महामानव
AMBEDKAR BABASAHEB	DR. BABASAHEB AMBEDKAR LEKHAN AANI BHASHANE डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर लेखन आणि भाषण
Ambedkar, Bhimarao R.	Shudra Purvi Kon Hote ? शूद्र पूर्वी कोन होते ?
KAMBLE B. C.	RAJA MILINDCHE PRASHNA राजा मिलिंदचे प्रश्न
VANJARI BHAUSAHEB BHAGWAN	SUBHEDAR RAMJI MALOJI AMBEDKAR सुभेदार रामजी मालोजी आंबेडकर
PAWAR J. V.	BABANCHI RAMU बाबांची रामू
PATIL MANOHAR	PHOOLEY AMBEDKARI CHALWALICHE KRANTISHASTRA फुले आंबेडकरी चळवळीचे क्रांतीशास्त्र
AAGLAVE PRADIP	SAMAJSHASTRDNYA Dr. Babasaheb Ambedkar समाजशास्त्रज्ञ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
MALI SACHIN	EKAKI AANI LOKAKI PRADNYASURYA KO. SHARAD PATIL एकाकी आनी लोकाकी प्रज्ञासूर्य कॉ. शरद पाटील
AMBEDKAR BA-BASAHEB	BUDHA KI KARL MARX बुद्ध की कार्ल मार्क्स
KAMBLE B. C.	RAJA MILINDCHE PRASHNA राजा मिलिंदचे प्रश्न

NEWLY ADDED AND BOOKS RECEIVED IN GRATIS DURING APRIL 2025

Author	Title
DANAGLE ARJUN	DALIT PANTHAR : ADHOREKHIT SATYA दलित पॅंथर : अधोरेखित सत्य
Khairmode, Changdev Bhavanrao	Dr. Ambedkar Aani Hindu Code Bill : डॉ. आंबेडकर आणि हिंदू कोड बिल
SANT J. G.	DR. BABASAHEB AMBEDKAR MHANTAT डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर म्हणतात
BAGUL BABURAO	AMBEDKAR BHARAT BHAG 1 आंबेडकर भारत भाग 1
WAGHMARE JANARDAN	Dr. Babasaheb Ambedkar Yanche Krantikarak Vichar डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे क्रांतीकारक शैक्षणिक विचार आणी कार्य
KAMBLE B. C.	Dr. Babasaheb Ambedkaranche Akherache Sansdiya Vichar डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे अखेरचे संसदीय विचार
Ambedkar Babasaheb	MUKTI KON PATHE ? मुक्ती कोण पथे ?
	Dr. Ambedkarancha Vaicharik Varasa डॉ. आंबेडकरांचा वैचारिक वारसा
BAGUL BABURAO	AMBEDKAR BHARAT BHAG 2 आंबेडकर भारत भाग 2
JADHAV NATHURAM	MAHAMATA RAMAI महामाता रमाई
THAKARE PRABODHANKAR	DEVALANCHA DHARM DHARMACHI DEVALE देवळांचा धर्म धर्मांची देवळे
JAVALKAR DINKARRAO	DESHACHE DUSHMAN देशाचे दुश्मन
MUNAGEKAR BHALCHANDRA	BHARATATIL AARTHIK SUDHARANA AANI DALIT DRUSHTIKON भारतातील अर्थिक सुधारणा आणि दलित द्रुष्टीकोन
CHAVAN VIJAY	BHAGWAN BUDDHA AANI SANT TUKARAM भगवान बुद्ध आणि संत तुकाराम
AMBEDKAR BABASAHEB	HINDU DHARMACHE TATTVADYAN हिंदू धर्माचे तत्वज्ञान
AMBEDKAR BABASAHEB	HINDUTVA AAHE TARI KAY ? हिंदूत्व आहे तरी काय ?
ZUNJARRAO RAJENDRA	FULORA फुलोरा
PUROHIT ARCHANA	THGE ULTIMATE AGENCY BUEPRINT : AGENCY ADDA

News Paper Clippings : April 2025

Online newspapers and online services based on newspapers are becoming increasingly popular and useful in current digital age. These services helped libraries in reaching out users wherever they are and also save time of the users. The newspaper clippings are also known as press clippings in some libraries .

[*Ref: Gaur, Ramesh C., Chand, Mahesh, Gaur, Kavita & Yadav, Amar Singh. (2013). Online Newspaper Clippings and News Services for Libraries: Experiences in Indian Libraries. Accessed from http://library.ifla.org/240/1/153-gaur-en.pdf*]

Clipping is the cutting-out of articles from a paper publication. Newspaper clippings are often used when people have to write a report or make a presentation or for future reference.

The Modern College, Shivajinagar Library subscribes to Ten (10) English Newspapers and Eleven (11) Marathi Newspapers which are referred by the students and staff. The Library has a practice of posting notifications of important news related to Education, UGC, NAAC, Savitribai Phule Pune University on the WhatsApp Groups of Staff.

Father of Library Science, Dr. S.R.Ranganathan's Fifth Law of Library Science states that *'Library is a Growing Organism'*. It means that a library should be a continually changing institution, never static in its outlook. Books, methods, and the physical library should be updated over time. As an implication of the Fifth Law of Library Science, the Modern College Library has also updated the ways of keeping and maintaining the Newspaper Clippings. E-newspaper Clippings Service gives a global viewership/user base, no maintenance required, storage space issues will be solved and any user, anytime, at any place can have an access to the Newspaper Clippings Service.

The E-Newspaper Clippings Section is divided into ***News regarding MCASC, Pune-5, Education, Work of Appreciation, Health, Research, Sports, Miscellaneous .***

News Paper Clippings Related to MCASC(Autonomous) Pune 5

नवभारत

www.**navbharatlive**.com

फुले विश्वविद्यालय में स्थायी कुलसचिव की नियुक्ति नहीं

क्या प्रभारी कुलसचिव ही पूरा करेंगे कार्यकाल?

■ **पुणे,** (सं.) सावित्रीबाई फुले पुणे विश्वविद्यालय में कुलसचिव पद पर स्थायी नियुक्ति अब तक नहीं हो सकी है, जिससे विश्वविद्यालय प्रशासन में अनिश्चितता बनी हुई है. पिछले दो सालो से प्रभारी कुलसचिव ही इस पद की जिम्मेदारी संभाल रहे हैं. अब सवाल उठ रहा है कि क्या यही प्रभारी कुलसचिव ही कुलसचिव का पांच साल का कार्यकाल पूरा करेंगे? या फिर विश्वविद्यालय प्रशासन जल्द ही स्थायी कुलसचिव की नियुक्ति करेगा? सूत्रों के अनुसार, विवि प्रशासन ने कुल सचिव की नियुक्ति की प्रक्रिया शुरू तो की थी,लेकिन प्रक्रिया में सिलेक्शन से पहले कुलसचिव का नाम लीक हो गया था, इस वजह से वाद विवाद में ये प्रक्रिया अटक गई. इस बारे में अब तक कोई ठोस निर्णय नहीं लिया गया है. कुलसचिव विवि प्रशासन में महत्वपूर्ण पद होता है, जो शैक्षणिक,प्रशासनिक व्यवस्था को सुचारू रूप से चलाने के लिए जिम्मेदार होता है. इस पद पर स्थायी नियुक्ति न होना कई सवाल खड़े कर रहा है और ऐसे में कुलसचिव की नियुक्ति प्रक्रिया में विवि प्रशासन की उदासीनता दिखाई दे रही रही है.

शिक्षा संस्थानों की प्रशासनिक स्थिरता उनकी प्रगति की नींव होती है. यदि विश्वविद्यालय के महत्वपूर्ण पदों पर स्थायी नियुक्ति न हो, तो निर्णय प्रक्रिया प्रभावित होती हैं और समूची शैक्षणिक व्यवस्था पर इसका प्रतिकूल असर पड़ता है.

*– **सोमनाथ लोहार,** अध्यक्ष राष्ट्रवादी विद्यार्थी कांग्रेस, पश्चिम महाराष्ट्र*

एक प्रतिष्ठित विश्वविद्यालय को सुचारू रूप से संचालित करने के लिए मजबूत नेतृत्व आवश्यक है. यदि कुलसचिव का पद वर्षों तक प्रभारी व्यवस्था पर निर्भर रहेगा, तो यह प्रशासनिक अनिश्चितता को बढ़ावा देगा और विश्वविद्यालय की कार्यक्षमता पर प्रश्नचिन्ह खड़ा करेगा.

*– **डॉ. हर्ष गायकवाड,** सीनेट मेंबर, पुणे विश्वविद्यालय*

Pune Edition

Apr 02, 2025 Page No. 6

Powered by: navbharatlive.com

News Paper Clippings Related to MCASC(Autonomous) Pune 5

City 28 April 2025_010
28 Apr 2025

प्रभात
प्रतीक बदलत्या महाराष्ट्राचे
www.dainikprabhat.com

फॅशन डिझाइन

व्यावसायिक शिक्षणासाठी नवी संधी

– प्रा. मानसी ठाकूर

फॅशन उद्योगाच्या मूल्यसाखळीतील विविध कौशल्यांची आवश्यकता लक्षात घेता, या क्षेत्रातील व्यावसायिक शिक्षणाला महत्त्व व लोकप्रियता मिळत आहे. भारतातील विविध संस्था फॅशन उद्योगासाठी व्यावसायिक अभ्यासक्रम राबवित आहेत, जे विद्यार्थ्यांना आवश्यक कौशल्ये प्राप्त करण्यास मदत करतात. औद्योगिकरणामुळे व्यावसायिक शिक्षण व प्रशिक्षण प्रणालीचे महत्त्व वाढले आहे.

प्राचीन काळापासून भारतामध्ये निरनिराळ्या प्रकारचे वस्त्र शिवणे व ते परिधान करणे एक पारंपरिक कौशल्य व कला आहे. उच्च दर्जाच्या कपड्यांची जागतिक मागणी सातत्याने वाढत आहे. त्यामुळे फॅशन उद्योगाची मागणीही वाढली आहे. भारतीय फॅशन उद्योगाने जागतिक स्तरावर आपले स्थान निर्माण केले असून, देशाच्या आर्थिक विकासामध्ये महत्त्वाची भूमिका बजावत आहे. भारतीय फॅशन उद्योगासाठी कुशल मनुष्यबळाची आवश्यकता आहे, जेणेकरून हा उद्योग अधिक सशक्त बनू शकेल. अलीकडच्या काळात फॅशन उद्योगाने शाश्वतता आणि नैतिक फॅशनच्या दिशेने एक आदर्श बदल घडवून आणला आहे. डिझायनर आणि ब्रँड्स हे कॉटन, लिनन सारखे पर्यावरणपूरक कापड आणि टिकाऊ साहित्य वापरून सामाजिक जबाबदारी सांभाळत आहेत.

भारत सरकारने स्किल इंडिया उपक्रमाद्वारे तरुणांना उपजीविकेच्या विकासासाठी प्रशिक्षित करण्यासाठी अनेक नवीन योजना आखल्या आहेत. भारत सरकारने एनएसडीसी (नॅशनल स्किल डेव्हलपमेंट कॉर्पोरेशन) आणि युजीसी (युनिव्हर्सिटी ग्रँट्स कमिशन)च्या मदतीने विविध क्षेत्रांच्या व्यावसायिक प्रशिक्षणावर लक्ष केंद्रित केले आहे. लोकप्रिय कोर्सपैकी एक म्हणजे बॅचलर ऑफ व्होकेशन (बी.व्होक) इन फॅशन टेक्नॉलॉजी अँड ॲपरेल डिझायनिंग. यूजीसीच्या मार्गदर्शक तत्त्वांचे पालन करून स्थानिक विद्यापीठांशी संलग्न हा कोर्स विविध संस्था चालवत आहेत. राज्य सरकारने आचार्य चाणक्य कौशल्य विकासकेंद्र अंतर्गत देखील फॅशन संबंधित अनेक कोर्सेस ह्या वर्षी चालू केले आहेत.

व्होकेशनल कोर्सेसमुळे व्यावसायिक प्रशिक्षण विद्यार्थ्यांना मिळते. विद्यार्थी स्वतःचा व्यवसाय किंवा नोकरी करण्यास सक्षम व आत्मनिर्भर होतात. व्यावसायिक प्रशिक्षणामुळे तरुणांचे उत्पन्न वाढले आहे. ग्रामीण भागातील व्यावसायिक शिक्षण घेतलेल्या विद्यार्थ्यांचे नियमित व अनियमित सरासरी दररोजचे वेतन इतरांपेक्षा जास्त आहे. स्वतःचा व्यवसाय चालू करून किंवा नोकरीच्या माध्यमातून विद्यार्थी स्वतःच्या पायावर लवकर उभे रहातात. त्यामुळे, समाजामध्ये वावरताना त्याच्यातील आत्मविश्वास वाढतो व संवाद कौशल्य सुधारते.

बी. व्होक (बॅचलर ऑफ व्होकेशनल प्रोग्राम)चे ठळक मुद्दे

- कौशल्यावर आधारित पदवी शिक्षण मिळवून मनुष्यबळ विकसित करण्याचा केंद्र सरकारचा हा एक अतिशय यशस्वी उपक्रम आहे.
- अभ्यासक्रमाची रचना एनएसडीसी (नॅशनल स्किल डेव्हलपमेंट कॉर्पोरेशन) च्या मार्गदर्शक तत्त्वांनुसार एनएसक्यूएफ लेव्हल लक्षात घेऊन तयार केली आहे.
- हा कोर्स कौशल्यावर आधारित असल्यामुळे अभ्यासक्रमामध्ये ६०% प्रॅक्टिकल आणि ४०% थिअरी असे प्रमाण असते.
- इंडस्ट्री एक्स्पर्ट, व्यवसाय प्रशिक्षण देणाऱ्या संस्थांचे अधिकारी ह्यांची व्याख्याने, तसेच गारमेंट इंडस्ट्री भेटींसह इंटर्नशिपला देखील प्रोत्साहन दिले जाते.
- पदवी अभ्यासक्रमानंतर स्वत:चा व्यवसाय उद्योग सुरू करण्यासाठी कौशल्यावर आधारित उद्योगांना मदत करण्यास समर्थन देते.
- **पात्रता** : कोणत्याही शाखेतून १२वी उत्तीर्ण
- टेक्सटाईल डिझाइनिंग, फॅशन डिझाइनिंग, अन्नतंत्रज्ञान, कचरा आणि पाणी व्यवस्थापन, ऑटोमोबाइल, आयटी, प्रवास आणि पर्यटन, दुग्धशाळा तंत्रज्ञान, कृषी आणि यासारखे अनेक कोर्सेस ह्यामध्ये समाविष्ट आहेत.
- बी.व्होक पदवीनंतर विद्यार्थी पदव्यूत्तर एम. व्होक करू शकतात.
- बी.व्होक पदवी घेतल्यानंतर विद्यार्थी एमबीए, विविध स्पर्धा परीक्षांसाठी देखील पात्र ठरतात.
- बॅचलर ऑफ व्होकेशन (बी. व्होक) फॅशन टेक्नॉलॉजी अँड ॲपरल डिझायनींग अभ्यासक्रमामध्ये विविध पॅटर्नस, स्टीचिंग, एम्ब्रॉयडरी, फॅशन इलस्ट्रेशन, कॉम्प्युटर एडेड डिझायनींग, फॅशन कम्युनिकेशन, स्टायलिंग, मार्केटिंग, क्वालिटी चेकिंग, पॅकेजिंग, ॲडव्हरटायझिंग ह्या विषयांचा अंतर्भाव आहे. इंटर्नशिप हा या अभ्यासक्रमाचा अविभाज्य भाग आहे ज्यामध्ये विद्यार्थ्यांना विविध औद्योगिक क्षेत्रात काम करण्याची संधी मिळते. ह्या विद्यार्थ्यांना फॅशनशी संबंधित विविध संस्थांमध्ये नोकऱ्या किंवा गारमेंट उद्योग, स्वतःचा व्यवसाय इत्यादी अनेक ठिकाणी त्यांना मुबलक प्रमाणात संधी उपलब्ध आहेत.

विद्यार्थी व पालकांनी प्रवेशाच्या वेळी ह्या बाबी पडताळून घ्याव्यात

- संस्था कोणत्या विद्यापीठाशी संलग्नित आहे त्याची कागदपत्रे तपासून घ्यावीत.
- प्रवेश प्रक्रियेच्या आधी अभ्यासक्रम नीट बघून घ्यावा.
- हा कोर्से प्रात्यक्षिकांवर आधारित असल्यामुळे त्याचे तास कशापद्धतीने होतात, ते तपासून घ्यावे.
- मशिनरीज, लागणारी उपकरणे योग्य व पुरेशी असावीत.
- प्राध्यापकांचे शिक्षण व अनुभव.
- आधीच्या विद्यार्थ्यांकडून, कशाप्रकारे शिकवले जाते ह्याची चौकशी करावी.
- ग्लॅमरकडे न पाहता शैक्षणिक दर्जा कसा आहे ते पाहावे.

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

खासगी शैक्षणिक संस्थांत आरक्षण द्या

एससी, एसटींबाबत काँग्रेसची मागणी; १५(५) च्या कलमाचा आग्रह

सकाळ न्यूज नेटवर्क

नवी दिल्ली, ता. ३१ : सरकारी शैक्षणिक संस्थांप्रमाणेच खासगी आणि बिगर अल्पसंख्याक शैक्षणिक संस्थांमध्येही अनुसूचित जाती (एससी), जमाती (एसटी) आणि इतर मागासवर्गीय (ओबीसी) विद्यार्थ्यांसाठी आरक्षण लागू करावे यासाठी केंद्र सरकारने राज्यघटनेच्या १५(५) कलमाची अंमलबजावणी करावी अशी मागणी काँग्रेसकडून करण्यात आली आहे.

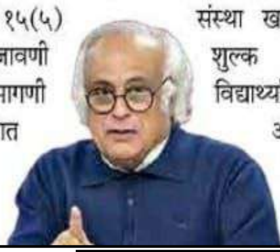

शैक्षणिक संस्थांमध्ये आरक्षणाच्या मागणीसाठी अखिल भारतीय काँग्रेस महासमितीतर्फे एक निवेदन जारी करण्यात आले. त्यानंतर माध्यमांशी बोलताना पक्षाचे सरचिटणीस जयराम रमेश यांनी केंद्र सरकार १५(५) कलमाची अंमलबजावणी कधी करणार? असा सवाल केला.

उच्च शिक्षण देणाऱ्या ६० टक्के संस्था खासगी आहेत. तेथील शुल्क भरणे मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना परवडणारे नाही, असा दावाही रमेश यांनी केला.

पान ८ वर

सरकारी शैक्षणिक संस्थांतील आरक्षण
(प्रमाण टक्क्यांत)

केंद्र सरकारकडून चालढकल

दुसऱ्या टप्प्यात २००७ मध्ये खासगी शैक्षणिक संस्थांमध्ये आरक्षण लागू करण्याचा प्रयत्न सुरू असताना काहींनी त्याला न्यायालयात आव्हान दिले. जानेवारी २०१४ ला सर्वोच्च न्यायालयाने सर्वसंमतीने सांगितले, की १५(५) कलम मूलभूत तत्त्वांच्या विरोधात नाही. याचा अर्थ स्पष्ट आहे की, सरकार खासगी शैक्षणिक संस्थांमध्येही अनुसूचित जाती, जमाती, ओबीसींना आरक्षण देऊ शकते, पण ते चालढकल करत असल्याचे रमेश म्हणाले.

खासगी शैक्षणिक संस्थांत आरक्षण द्या

पान १ वरून

ते म्हणाले की मनमोहनसिंग सरकारच्या काळात अर्जुनसिंह मनुष्यबळ विकासमंत्री असताना २००६ मध्ये घटनादुरुस्ती करून १५ (५) कलम जोडण्यात आले. या घटनादुरुस्तीमुळे सरकारला सरकारी व खासगी शैक्षणिक संस्थांमध्ये अनुसूचित जाती आणि जमाती व मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना आरक्षण देण्याची मुभा मिळाली. या घटनादुरुस्तीला सर्व पक्षांनी त्याला पाठिंबा दिला होता. यानंतर मनमोहनसिंग सरकारने आणखी एक विधेयक संमत केले.

Sakal 1.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

प्रचंड खपाचे एकमेव नि:पक्ष व निर्भीड दैनिक
पुढारी
स्थापना १९३९
www.pudhari.com

सात लाख ६५ हजार ३३५ विद्यार्थी देणार परीक्षा; ९ एप्रिलपासून 'पीसीबी' गटाची परीक्षा

यंदा 'एमएचटी' सीईटीवर करडी नजर

डमी शोधण्यासाठी फेशियल रेकग्निशन, पर्यवेक्षकाकडे बॉडी कॅमेरा, कंट्रोल केबिनमधून देखरेख

मुंबई : पवन होन्याळकर

तब्बल साडेसात लाखांहून अधिक विद्यार्थी परीक्षा देत असलेल्या 'एमएचटी' सीईटी दरम्यान गैरप्रकार घडू नये म्हणून परीक्षा केंद्राबसह प्रत्येक विद्यार्थ्यावर कडक नजर ठेवली जाणार आहे. डमी विद्यार्थी शोधण्यासाठी क्यूआर कोड स्कॅनिंगसह फेशियल रेकग्निशन केले जाणार आहे. पर्यवेक्षकांच्या अंगावर बॉडी कॅमेरे लावण्यात येणार असून, त्यावर कंट्रोल केबिनमधून देखरेख केली जाणार आहे.

येत्या ९ एप्रिलपासून 'पीसीबी' गटाची परीक्षा

अभियांत्रिकी, फार्मसी, कृषी याबरोबरच लॉ, बीएड, हॉटेल मॅनेजमेंट, आर्किटेक्चर, एमबीए, एमसीए आदी व्यावसायिक अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशासाठी सीईटी सेलकडून दरवर्षी प्रवेश परीक्षा घेतल्या जातात, सीईटी गुणांच्या आधारे तब्बल १९ हून अधिक अभ्यासक्रमांना प्रवेश दिले जातात. या अभ्यासक्रमांच्या राज्यभरात असलेल्या विविध संस्थांतील सुमारे पाच लाख जागांवरील प्रवेश हे या परीक्षांच्या गुणावरच दिले जातात. यंदा सर्वाधिक विद्यार्थी असलेल्या 'एमएचटी' परीक्षेदरम्यान कुठलेही गैरप्रकार घडू नये म्हणून विद्यार्थ्यांबरोबरच परीक्षा केंद्रावर करडी नजर ठेवली जाणार आहे.

परीक्षा देण्यासाठी उपस्थित राहणाऱ्या उमेदवारांच्या प्रवेश पत्राची पडताळणी क्यूआर कोडच्या माध्यमातून करण्यात येत आहे. तसेच उमेदवारांचे फेशल रेकग्निशन (चेहरा पडताळणी), बायोमॅट्रिक उपस्थिती घेण्यात येणार आहे.

प्रत्येक परीक्षा केंद्रामध्ये सीसीटीव्ही लावण्यात आलेले असून, या प्रक्रियेच्या लाईव्ह स्ट्रिमिंगद्वारे सीईटी कक्षात देखरेख करण्यात येत आहे. त्याचप्रमाणे प्रत्येक परीक्षा केंद्रामध्ये पर्यवेक्षण करणाऱ्या पर्यवेक्षकांना बॉडी कॅमेरा उपलब्ध करून देण्यात आलेला आहे. सदर आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करून परीक्षेदरम्यान कोणताही गैरप्रकार होऊ नये, याची दक्षता घेण्यात येत असल्याची महिती 'सीईटी' सेलने दिली आहे.

उमेदवाराची पडताळणी त्यांनी सोबत आणलेल्या मूळ ओळखपत्रावरून आधार कार्ड, पॅन कार्ड, पारपत्र इत्यादी करण्यासाठी गट अ शासकीय अधिकाऱ्यांची केंद्रप्रमुख म्हणून, तर परीक्षा सुरळीत पार पाडण्यासाठी विभागीय स्तरावर सहसंचालक, तंत्रशिक्षण यांची समन्वय अधिकारी म्हणून नियुक्ती केली आहे. परीक्षेदरम्यान परीक्षा केंद्रांवर काही अडचण आल्यास सीईटी कक्षाशी समन्वय साधून तातडीने दूर करण्याकरिता जिल्हा स्तरावर शासकीय संस्थांच्या प्राचार्यांची जिल्हा समन्वय अधिकारी म्हणून नेमणूक करण्यात आलेली आहे. सर्व जिल्ह्यांमधील परीक्षा केंद्रांवर भरारी पथकामार्फतसुद्धा तपासणी केली जाणार आहे.

परीक्षा केंद्रावर पोलिस सुरक्षा पुरविण्याबाबतच्या सूचना दिल्या आहेत.

परीक्षा वेळापत्रक

- पीसीबी गट (भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र, जीवशास्त्र)
- परीक्षा : ९ ते १७ एप्रिल (१० आणि १४ एप्रिल वगळून)
- पीसीएम गट (भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र, गणित)
- परीक्षा ९ ते २७ एप्रिल (२४ एप्रिल वगळून)

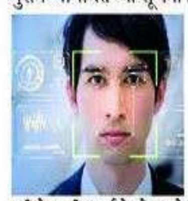

चेहरा पडताळणी होणार

यंदा तब्बल दहा लाखांहून अधिक विद्यार्थ्यांनी परीक्षेसाठी अर्ज केले आहेत. त्या प्रत्येक विद्यार्थ्याची चेहरा पडताळणी होणार आहे. विद्यार्थी केंद्रावर आल्यानंतर या फेशियल रेकग्निशनला सामोरे जावे लागेल. विद्यार्थ्याने अर्ज करताना दिलेला फोटो आणि चेहरा यात ८० टक्के साधर्म्य आढळणे आवश्यक आहे. विशेष म्हणजे, हा फेशियल रेकग्निशनचा अहवाल जपून ठेवण्यात येणार असून, विद्यार्थी जेव्हा सामायिक प्रवेश प्रक्रियेत प्रवेशासाठी येईल, त्यावेळी त्याने सादर केलेल्या फोटोसह त्याच्या अर्जावरील फोटो आणि परीक्षेदरम्यान चेहरा पडताळणीवेळीचा चेहरा यांचे तपशील जुळवून तपासले जाणार आहेत.

Pune Edition
Apr 01, 2025 Page No. 04
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

प्रभात प्रतीक बदलत्या महाराष्ट्राचे
City 1 April 2025_005
01 Apr 2025
www.dainikprabhat.com

पीएचडीच्या विद्यार्थ्यांना अर्थसहाय्य

विद्यापीठाकडे अर्ज करण्यासाठी २१ एप्रिलपर्यंत मुदत

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. ३१ - सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने पीएचडीच्या विद्यार्थ्यांना दिल्या जाणाऱ्या भारतरत्न जे. आर. डी. टाटा अर्थसहाय्य योजनेसाठीची अर्ज प्रक्रिया सुरू केली आहे. त्यानुसार ३१ ऑगस्ट २०२१ ते २१ एप्रिल २०२५ या कालावधीत पीएचडीसाठी नोंदणी झालेल्या विद्यार्थ्यांना अर्ज करता येणार आहे. अर्ज करण्यासाठी २१ एप्रिल ही अंतिम मुदत आहे.

आर्थिक अडचणींचा सामना न करता पीएचडीचे संशोधन दर्जेदार करता यावे, यासाठी विद्यापीठ विभाग, विद्यापीठाशी संलग्नित संशोधन केंद्रात प्रवेशित विद्यार्थ्यांना २०१८ पासून भारतरत्न जे. आर. डी. टाटा गुणवंत संशोधक शिष्यवृत्ती योजना लागू करण्यात आली आहे. शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ पासून या योजनेचे नाव बदलून भारतरत्न जे. आर. डी. टाटा अर्थसहाय्य योजना असे करण्यात आले आहे. या योजनेनुसार विद्यापीठ परिसरातील विभांगामध्ये पीएचडी करणाऱ्या कमाल १०० विद्यार्थ्यांची, तर प्रत्येक संशोधन केंद्रांतील कमाल दोन विद्यार्थ्यांच्या तीन वर्षांची शैक्षणिक शुल्काची प्रतिपूर्ती करण्यात येणार असल्याचे विद्यापीठाने म्हटले आहे.

योजनेचा लाभ घेत असलेल्या विद्यार्थ्यांनी ते नोकरी करत नसल्याबाबतचे हमीपत्र देणे बंधनकारक आहे. विद्यार्थ्यांनी फॉर्म नंबर १६ किंवा आयकर भरल्याची पावती देणे बंधनकारक आहे, विद्यार्थ्यांच्या कुटुंबाचे वार्षिक उत्पन्न २ लाख ५० हजारांपेक्षा जास्त नसल्याबाबत तहसीलदाराचा दाखला आवश्यक आहे. पीएच. डी. अभ्यासक्रम अर्धवट सोडून दिल्यास किंवा पूर्ण वेळ किंवा अर्धवेळ नोकरी केल्यास अर्थसहाय्याची रक्कम परत करावी लागेल. अन्य कोणत्याही शिष्यवृत्तीचा लाभ घेता येणार नाही, तसेच इतर कोणत्याही अभ्यासक्रमाला प्रवेश घेतलेला नसावा, असेही विद्यापीठाने स्पष्ट केले आहे.

प्रभात प्रतीक बदलत्या महाराष्ट्राचे
City 1 April 2025_015
01 Apr 2025
www.dainikprabhat.com

इंटर्नशिप कार्यशाळांसाठी विद्यापीठाकडून अर्थसहाय्य

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. ३१ - सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाशी संलग्नित महाविद्यालयांमध्ये इंटर्नशिप आणि ऑन द जॉब ट्रेनिंगबाबत कार्यशाळा घेण्यात येणार आहेत. त्यासाठी विद्यापीठाकडून महाविद्यालयांना अर्थसहाय्य दिले जाणार आहे. त्यासाठीचे प्रस्ताव सादर करण्यासाठी ११ एप्रिलपर्यंत मुदत देण्यात आली आहे.

विद्यापीठ अधिकार मंडळाच्या निर्णयानुसार शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ मध्ये विद्यापीठाच्या गुणवत्ता सुधार कार्यक्रमांतर्गत राष्ट्रीय शिक्षण धोरण २०२० च्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी संलग्नित महाविद्यालयांमध्ये प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांमध्ये कार्यानुभव संधी, ऑन द जॉब ट्रेनिंगसंदर्भात जागरूकता, संवेदनशीलता निर्माण करण्यासाठी या कार्यशाळा घेण्यात येणार आहेत. प्रस्ताव ऑनलाइन पद्धतीने सादर करायचा आहे, असे नमूद करण्यात आले आहे.

उपक्रमाच्या अर्थसहाय्यासाठी ऑनलाइन पद्धतीने सादर केलेल्या प्रस्तावाची छापील प्रत मार्गदर्शक तत्त्वांमध्ये नमूद केल्याप्रमाणे आवश्यक ती कागदपत्रे जोडून मंगळवार १५ एप्रिलपर्यंत नियोजन व विकास विभागामध्ये जमा करावी. ऑनलाइन व्यतिरिक्त इतर पद्धतीने सादर केलेल्या प्रस्तावांचा विचार केला जाणार नाही. मार्गदर्शक तत्त्वामध्ये वेळोवेळी होणारे बदल बंधनकारक राहतील, असेही स्पष्ट करण्यात आले आहे.

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

सामना

सीबीएसईचा कौशल्य आधारित शिक्षणावर भर; पर्यायी विषयांनुसार पास होण्याची संधी

मुंबई, दि. १ (प्रतिनिधी)- कौशल्य आधारित शिक्षणावर भर देत केंद्रीय माध्यमिक शिक्षण मंडळाने (सीबीएसई) दहावी-बारावीच्या अभ्यासक्रमात महत्त्वपूर्ण बदल केले आहेत. तसेच हिंदीला प्रोत्साहन देण्याच्या केंद्र सरकारच्या धोरणाला अनुसरून इंग्रजी भाषेला हिंदीचा पर्याय देण्यात आला आहे.

दहावीच्या विद्यार्थ्यांना तीन कौशल्य आधारित विषयांपैकी एकाची निवड करावी लागेल. कम्प्युटर ॲप्लिकेशन्स, आयटी किंवा आर्टिफिशिअल इंटेलिजन्स असे तीन विषय असतील. नववी-दहावीत इंग्रजी आणि हिंदी या दोनपैकी एकाची भाषा विषय म्हणून निवड करावी लागेल. विज्ञान, गणित, सामाजिक शास्त्रे किंवा भाषा या मुख्य विषयात विद्यार्थी अनुत्तीर्ण झाल्यास कौशल्य आधारित विषय किंवा पर्याय म्हणून निवडलेले विषय गृहीत धरून त्यांचा अंतिम निकाल ठरवला जाईल. थोडक्यात विद्यार्थ्यांना या विषयांमधील गुणांच्या आधारे उत्तीर्ण होता येईल.

बारावीच्या विद्यार्थ्यांना लॅण्ड ट्रान्सपोर्टेशन असोसिएट, इलेक्ट्रॉनिक्स ॲण्ड हार्डवेअर, फिजिकल ॲक्टिव्हिटी ट्रेनर आणि डिझाईन थिंकिंग ॲण्ड इनोव्हेशन या चार नव्या कौशल्याधारित विषयांचा पर्याय देण्यात आला आहे. विद्यार्थ्यांमध्ये व्यावहारिक आणि व्यावसायिक कौशल्ये विकसित करण्याकरिता या विषयांचा पर्याय देण्यात आला आहे. बारावीच्या अभ्यासक्रमात भाषा, मानव्य, गणित, विज्ञान, कौशल्याधारित विषय, सामान्य ज्ञान आणि आरोग्य व शारीरिक शिक्षण या सात विषयांवर भर असेल. अभ्यासक्रमातील बदलाबरोबरच सीबीएसईने दहावी-बारावीच्या ग्रेडिंग सिस्टीममध्येही बदल केला आहे. आता ९ पॉइंड ग्रेडिंग सिस्टीम असेल. त्यानुसार गुणबदल केला जाईल. याशिवाय दहावीच्या विद्यार्थ्यांना वर्षातून दोन वेळा बोर्डाची परीक्षा देण्याची संधी मिळेल. त्यापैकी एक फेब्रुवारीत तर दुसरी एप्रिलमध्ये असेल.

बेसिक कॅलक्युलेटरच्या वापरास परवानगी

चालू शैक्षणिक वर्षापासून बारावीच्या अकाउंटन्सी परीक्षेत बेसिक कॅलक्युलेटर वापरण्यास परवानगी देण्यात आली आहे. अर्थात बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार, भागाकार आणि टक्केवारी गणना या मूलभूत गणिती क्रियांकरिताच कॅल्क्युलेटर वापरता येईल. गणितातील प्रगत किंवा प्रोग्राम करण्यायोग्य कॅलक्युलेटरचा वापर करता येणार नाही. विद्यार्थ्यांचा कॉग्निटिव्ह ताण कमी करणे, विश्लेषणात्मक कौशल्याला वाव देणे आणि जागतिक शैक्षणिक मानकाशी जुळवून घेण्याकरिता राष्ट्रीय शिक्षण धोरणाला अनुसरून हे बदल करण्यात आले आहेत.

इतर बदल

- काही विषयांसाठी प्रायोगिक तत्त्वावर ऑन-स्क्रीन मार्किंग
- २०२५पासून सुधारित पुनर्मूल्यांकनाला मान्यता

Pune Edition
Apr 02, 2025 Page No. 6
Powered by: erelego.com

सामना

सीबीएसईप्रमाणे भौतिक सुविधा, मनुष्यबळही पुरविणार का?

ज. मो. अभ्यंकर यांचा प्रश्न

मुंबई, दि. १ (प्रतिनिधी) - राज्य शिक्षण मंडळाच्या सर्व शाळांमध्ये सीबीएसईचा अभ्यासक्रम लागू करण्याची शालेय शिक्षण मंत्री दादा भुसे यांची घोषणा शिक्षक, मुख्याध्यापक, संस्थाचालक आणि पालकांमध्ये संभ्रम निर्माण करणारी असून त्याबाबत खुलासा करण्याची मागणी शिवसेनेचे शिक्षक आमदार ज. मो. अभ्यंकर यांनी केली आहे. सीबीएसईचा अभ्यासक्रम लागू करताना भौतिक सुविधा आणि मनुष्यबळही पुरविणार का, असा प्रश्न त्यांनी केला आहे.

सीबीएसई पॅटर्न लागू करण्याच्या भुसे यांच्या घोषणेमुळे अनेक प्रश्न उपस्थित झाले आहेत. त्यांबाबत खुलासा करण्याची मागणी अभ्यंकर यांनी भुसे यांना पत्र लिहून केली आहे. सीबीएसईप्रमाणे किमान १० चौरस फुट जागा पुरविणाऱ्या वर्गखोल्या, खेळाचे मैदान, विज्ञान प्रयोगशाळा, भूगोल, गणित, चित्रकला, संगीत, नाविन्यपूर्ण उपक्रम कक्ष इत्यादी शाळांना उपलब्ध करून देणार का, अशी विचारणा अभ्यंकर यांनी केली आहे. सीबीएसईच्या प्राथमिक शाळेत प्रत्येक वर्गाला दोन शिक्षक व इतर वर्गाच्या प्रत्येक तुकडीमागे दोन शिक्षक इतकी शिक्षकांची पदे आवश्यक आहेत. तितकी पदे राज्य सरकार शाळांना देणार का, दहावी-बारावीच्या परीक्षा सीबीएसईमार्फत घेणार का, असा सवालही करण्यात आला.

सीबीएसईची मूल्यमापन पद्धती स्वीकारणार का, तसे केल्यास राज्य मंडळ आणि विभागीय मंडळ बरखास्त करणार का, शिक्षकांचे सीबीएसईच्या अभ्यासक्रमांना अनुसरून प्रशिक्षण घेणार का, असे प्रश्न करत शिक्षण मंत्र्यांच्या घोषणेतील हवाच अभ्यंकर यांनी काढून घेतली आहे. या सुविधा उपलब्ध करून देणे सरकारला शक्य नसेल तर सीबीएसईच्या अभ्यासक्रमाची तंतोतंत अंमलबजावणी करण्याचा प्रश्नच येत नाही. त्यामुळे या बाबींवर सरकारी आदेश काढून सविस्तर स्पष्टीकरण करावे, अशी मागणी अभ्यंकर यांनी केली आहे.

Pune Edition
Apr 02, 2025 Page No. 6
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

प्रभात
प्रतीक बदलत्या महाराष्ट्राचे
City 3 April 2025_015
03 Apr 2025
www.dainikprabhat.com

पीएच.डी. विद्यार्थ्यांच्या तक्रारी सोडविण्याचे विद्यापीठाचे आदेश

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. २ - सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने पीएच.डी. ट्रॅकींग प्रणालीवर प्राप्त झालेल्या पीएच.डी. विद्यार्थ्यांच्या तक्रारींचे निराकरण करण्याबाबतच्या सूचना विभागप्रमुख, प्राचार्य, संचालक यांना दिल्या आहेत. पीएच.डी. संशोधक विद्यार्थ्यांचा प्रशासकीय कामात कमीत कमी वेळ खर्च व्हावा व त्यांना प्रभावीपणे संशोधन करण्यास वेळ मिळावा, याकरिता विद्यापीठाकडून पीएच.डी. प्रवेशापासून ते पदवी घोषित होईपर्यंत सर्व सुविधा पीएच.डी. ट्रॅकींग प्रणालीवर उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या आहेत.

त्याचाच एक भाग म्हणून पीएच.डी. विद्यार्थ्यांना तक्रार करण्याबाबत पीएच.डी. ट्रॅकींग प्रणालीवर सुविधा विकसित करण्यात आली आहे. या प्रणालीवर काही विद्यार्थ्यांनी तक्रारी दाखल केल्या असून, संशोधन मार्गदर्शक व संशोधन केंद्र यांना त्यांचे स्तरावर निराकरण करणेस्तव किंवा पुढे शिफारस करणेस्तव लॉगीनमध्ये उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या आहेत. त्याअनुषंगाने विभागप्रमुख, प्राचार्य, संचालक, सर्व संलग्नित संशोधन केंद्रे व सर्व संबंधित संशोधन मार्गदर्शक यांना शैक्षणिक प्रवेश विभागाचे उपकुलसचिव डॉ. मुंजाजी रासवे यांनी सूचना जारी केल्या आहेत. आपल्या लॉगीनमध्ये पीएच.डी. ट्रॅकींग प्रणालीवर प्राप्त होणा-या तक्रारींचा वेळोवेळी आढावा घेऊन त्यांचे तातडीने निकारण करण्याची कार्यवाही करण्याबाबत त्यात नमूद करण्यात आलेले आहे.

'पीएचडी'साठी आर्थिक साह्य

पुणे विद्यापीठाची संशोधनासाठी योजना

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातर्फे 'पीएचडी'च्या विद्यार्थ्यांना भारतरत्न जे. आर. डी. टाटा अर्थसाह्य योजनेंतर्गत आर्थिक मदत करण्यात येते. या योजनेसाठी अर्ज करण्याची प्रक्रिया सुरू करण्यात आली असून, अंतिम मुदत २१ एप्रिल आहे. या योजनेसाठी ३१ ऑगस्ट २०२१ ते २१ एप्रिल २०२५ या कालावधीत 'पीएचडी'साठी नोंदणी झालेल्या विद्यार्थ्यांना अर्ज करता येणार आहे, अशी माहिती पुणे विद्यापीठाच्या प्रशासनाकडून देण्यात आली आहे.

गुणवत्ताधारक विद्यार्थ्यांमध्ये संशोधनवृत्ती वाढीस लागून, आर्थिक अडचणींचा सामना न करता 'पीएचडी'चे संशोधन दर्जेदार करता येण्यासाठी विद्यापीठाचे शैक्षणिक विभाग आणि विद्यापीठाशी संलग्न संशोधन केंद्रात विद्यार्थ्यांना सन २०१८ पासून 'भारतरत्न जे. आर. डी. टाटा गुणवंत संशोधक शिष्यवृत्ती योजना' लागू करण्यात आली. गेल्या वर्षीपासून या योजनेचे नाव बदलून भारतरत्न जे. आर. डी. टाटा अर्थसाह्य योजना असे करण्यात आले आहे. या योजनेनुसार विद्यापीठ परिसरातील विभांगामध्ये 'पीएचडी' करणाऱ्या कमाल १०० विद्यार्थ्यांची, तर प्रत्येक संशोधन केंद्रांतील कमाल दोन विद्यार्थ्यांच्या तीन वर्षांची शैक्षणिक शुल्काची प्रतिपूर्ती करण्यात येईल.या शिष्यवृत्तीसाठी गुणवत्तेनुसार निवड करण्यात येणार आहे, असे परिपत्रकात नमूद केले आहे.

योजनेसाठी आवश्यक कागदपत्रे

- विद्यार्थ्यांनी फॉर्म नंबर १६ किंवा प्राप्तिकर भरल्याची पावती देणे बंधनकारक आहे.
- विद्यार्थ्यांच्या कुटुंबाचे वार्षिक उत्पन्न दोन लाख ५० हजारांपेक्षा जास्त नसल्याबाबत तहसिलदाराचा दाखला आवश्यक आहे.
- 'पीएचडी' अभ्यासक्रम अर्धवट सोडून दिल्यास किंवा पूर्ण वेळ किंवा अर्धवेळ नोकरी केल्यास अर्थसाह्याची रक्कम परत करावी लागेल. अन्य कोणत्याही शिष्यवृत्तीचा लाभ घेता येणार नाही.
- विद्यार्थ्याने इतर कोणत्याही अभ्यासक्रमाला प्रवेश घेतलेला नसावा. त्याचप्रमाणे विद्यार्थ्यांची किमान ७५ टक्के हजेरी बायोमेट्रिक पद्धतीने प्रमाणित करणे आणि विद्यार्थ्यांच्या 'पीएचडी' नोंदणी दिनांकापासून उपस्थितीबाबत प्रमाणपत्र देणे बंधनकारक राहील.
- दर सहा महिन्यांनी प्रगती अहवाल सादर करणे बंधनकारक राहील.

Maharashtra Times 3.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

नवभारत
www.navbharatlive.com

पीएच.डी. प्रवेश प्रक्रिया में अनियमितता की हो जांच

राज्यपाल को सौंपा ज्ञापन

■ **पुणे** (सं). सावित्रीबाई फुले पुणे विश्वविद्यालय (SPPU) और संबद्ध महाविद्यालयों में पीएच.डी. प्रवेश प्रक्रिया में हुई गंभीर अनियमितताओं की जांच के लिए विश्वविद्यालय विद्यार्थी संघर्ष क्रिया समिति ने राज्यपाल को ज्ञापन सौंपा है. साथ ही, इस प्रक्रिया को रद्द करने की मांग की गई है. विश्वविद्यालय ने यूजीसी के दिशा-निर्देशों का उल्लंघन कर अन्यायपूर्ण और पक्षपातपूर्ण नीति अपनाई है. जिससे विशेष रूप से आरक्षित वर्ग के योग्य उम्मीदवारों को अन्याय सहना पड़ा है. राज्यपाल से मांग की है कि वे इस पूरे मामले में तत्काल हस्तक्षेप कर स्वतंत्र जांच समिति गठित करें. साथ ही, जिम्मेदार अधिकारियों पर कार्रवाई कर गलत तरीके से की गई पीएच.डी. प्रवेश प्रक्रिया को रद्द करें और नई पारदर्शी प्रक्रिया शुरू करने के निर्देश दें. अब यह देखना होगा कि राज्यपाल इस मामले में क्या निर्णय लेते हैं.

विश्वविद्यालय ने पीएचडी प्रवेश प्रक्रिया को पूरा करते समय आरक्षण नीति का पालन नहीं किया और कई गंभीर गलतियां की हैं. पूरी प्रक्रिया दलित, आदिवासी और बहुजन छात्रों को शिक्षा से वंचित करने की साजिश है. हमने माननीय राज्यपाल को पत्र लिखकर इन अनियमितताओं की जानकारी दी है और प्रवेश प्रक्रिया को तत्काल रद्द करने की मांग की है.

*-**राहुल ससाणे**, अध्यक्ष, विद्यापीठ विद्यार्थी संघर्ष कृती समिति, महाराष्ट्र राज्य*

पीएचडी प्रवेश प्रक्रिया पिछले कई महीनों से चल रही है, लेकिन अब यह कहना भी संभव नहीं है कि पहले राउंड के बाद दूसरा राउंड कब होगा. पहला चरण भी पूरा नहीं हुआ है, क्योंकि छात्रों का प्रवेश अभी तक सुनिश्चित नहीं हुआ है. यह प्रक्रिया भी जारी है. पीईटी परीक्षा देने वाले छात्रों के साथ बहुत बड़ा अन्याय हुआ है. परीक्षा से पहले छात्रों को परीक्षा पैटर्न के बारे में जानकारी नहीं दी गई थी. इसमें केवल नेट उत्तीर्ण छात्रों को ही प्राथमिकता दी जाती है. इससे पीईटी छात्रों के साथ अन्याय हो रहा है. विश्वविद्यालय प्रशासन से बार-बार अनुरोध करने के बावजूद कोई जानकारी उपलब्ध नहीं तथा जो जानकारी उपलब्ध कराई गई वह भी बहुत भ्रामक है. हम जल्द ही इसके खिलाफ विरोध का रुख तय करेंगे, जिसके लिए सभी छात्र संगठन जल्द ही एक बड़ी बैठक आयोजित करेंगे,

*- **कृष्णा भंडलकर**, राज्यपाल नियुक्त सिनेट सदस्य, पुणे युनिवर्सिटी*

Pune plus Edition
Apr 04, 2025 Page No. 4
Powered by: navbharatlive.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

विधि महाविद्यालयांच्या पाहणीचा 'बीसीआय'ला अधिकार

उच्च न्यायालयाचा निर्वाळा

लोकसत्ता प्रतिनिधी

मुंबई : विधि महाविद्यालयांच्या पाहणीबाबत बार कौन्सिल ऑफ इंडियाने (बीसीआय) काढलेली नोटीस उच्च न्यायालयाने बुधवारी वैध ठरवली. तसेच, विधि महाविद्यालयांच्या पाहणीचा बीसीआयला अधिकार असून त्याला अतिरेक म्हणता येणार नाही, असा निर्वाळाही न्यायालयाने दिला.

विधि महाविद्यालयांच्या पाहणीसंदर्भात बीसीआयने काढलेल्या नोटिशीला मनमानी किंवा बेकायदेशीर म्हणता येणार नाही. किंबहुना, बीसीआयला अशा पाहणीचा अधिकार आहे आणि ही पाहणी घटनेने दिलेल्या मूलभूत अधिकारांचे उल्लंघन करत नसल्याचेही मुख्य न्यायमूर्ती आलोक आराधे आणि न्यायमूर्ती मकरंद कर्णिक यांच्या खंडपीठाने उपरोक्त निकाल देताना स्पष्ट केले.

विधि महाविद्यालयांच्या पाहणीसंदर्भात बीसीआयने काढलेल्या नोटिशीला नाथीबाई दामोदर ठाकरसी महिला विद्यापीठाच्या विधि महाविद्यालयाने उच्च न्यायालयात आव्हान दिले होते. तसेच, बीसीआयला अशा प्रकारे पाहणीचा अधिकार नसल्याचा दावा केला होता.

'शिक्षणाचा दर्जा राखणे प्रमुख भूमिका'

याचिकेला विरोध करताना विधि महाविद्यालयांतील शिक्षणाचा दर्जा चांगला राखला जाईल याची खात्री करण्यासाठी विधि महाविद्यालयांची पाहणी करणे हे आपले वैधानिक कर्तव्य असल्याचा दावा बीसीआयने केला होता. न्यायालयाने या प्रकरणी कायदेशीर सहकार्यासाठी न्यायमित्र म्हणून वरिष्ठ वकील मिलिंद साठ्ये यांची नियुक्ती केली होती. त्यांनी युक्तिवाद करताना कायद्याच्या शिक्षणाचा दर्जा राखणे ही बीसीआयची प्रमुख भूमिका असल्याचे म्हटले.

04/04/2025 | Pune | Page : 02
Source : https://epaper.loksatta.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

विद्यार्थ्यांच्या आधार प्रमाणीकरणासाठी १५ एप्रिलपर्यंत विशेष मोहीम

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : राज्यभरातील शाळांतील एकूण ९४.७२ टक्के विद्यार्थ्यांचे आधार क्रमांक प्रमाणित झाले आहेत. आता उर्वरित ५ टक्के विद्यार्थ्यांच्या आधार प्रमाणीकरणासाठी १५ एप्रिलपर्यंत विशेष मोहीम राबवण्यात येणार आहे. तसेच प्रत्येक शाळेतील विद्यार्थ्यांच्या प्रलंबित आधार प्रमाणीकरणाची कार्यवाही करण्याचे निर्देश देण्यात आले आहेत.

शिक्षण आयुक्त सचिंद्र प्रताप सिंह यांनी याबाबत परिपत्रक काढले आहे. शालेय शिक्षण विभागांतर्गत विद्यार्थ्यांसाठी पोषण आहार, शिक्षण हक्क अधिनियमांतर्गत दुर्बल, वंचित घटकाकरिता २५ टक्के प्रवेश प्रक्रिया, वैयक्तिक लाभाच्या विविध शिष्यवृत्ती योजना राबविल्या जातात. या योजना पारदर्शक पद्धतीने पोहोचवण्यासाठी सद्यस्थितीत राज्यात एकूण ९४.७२ टक्के विद्यार्थ्यांचे आधार प्रमाणित झाले आहेत.

विविध कारणास्तव विद्यार्थ्यांचे आधार प्रमाणित न होणे, आधार कार्ड उपलब्ध नसणे यामुळे १०० टक्के काम पूर्ण होताना दिसून येत नाही, असे आयुक्तांनी नमूद केले आहे. उर्वरित विद्यार्थ्यांच्या आधार नोंदणीबाबत शाळा, केंद्र, तालुकास्तरावर नियोजन करावे. त्यासाठी समन्वयक अधिकाऱ्याची नियुक्ती करावी. आधार प्रमाणीकरण न झालेल्या विद्यार्थ्यांचे नाव आणि कारणांची यादी करावी, असे निर्देश देण्यात आले.

04/04/2025 | Pune | Page : 02
Source : https://epaper.loksatta.com

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

येत्या जूनपासून राज्यात एआय विद्यापीठ

उच्च व तंत्रशिक्षणमंत्री चंद्रकांत पाटील यांची माहिती

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : कृत्रिम बुद्धिमत्तेचे (एआय) वाढते महत्त्व लक्षात घेऊन राज्य सरकार राज्यात एआय विद्यापीठ सुरू करणार आहे. ज्येष्ठ शास्त्रज्ञ डॉ. रघुनाथ माशेलकर यांच्या अध्यक्षतेखाली कृती समितीची स्थापनाही करण्यात आली आहे. येत्या जूनमध्ये 'एआय' विद्यापीठ सुरू होईल, अशी माहिती उच्च व तंत्रशिक्षणमंत्री चंद्रकांत पाटील यांनी दिली.

महाराष्ट्रीय मंडळाचे चंद्रशेखर आगाशे शारीरिक शिक्षण महाविद्यालय (सीएसीपीई) आणि एमईएसचे गरवारे कॉलेज ऑफ कॉमर्स यांच्यातर्फे आयोजित 'बीसी टू एडी' (बिफोर चॅट जीपीटी टू एआय डिसरप्शन) या परिषदेचे उद्घाटनावेळी पाटील बोलत होते. महाराष्ट्रीय मंडळ, महाराष्ट्र एज्युकेशन सोसायटीचे अध्यक्ष एअर मार्शल (नि.) भूषण गोखले, एमईएसचे उपाध्यक्ष प्रदीप नाईक, एमईएसच्या नियामक मंडळाचे अध्यक्ष बाबासाहेब शिंदे, महाराष्ट्रीय मंडळाचे सचिव रोहन दामले, शिक्षण संचालक नेहा दामले, यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. संजीव सोनावणे, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या आंतरविद्याशाखीय अभ्यास विद्याशाखेचे अधिष्ठाता डॉ. संजय तांबट, महाराष्ट्र ज्ञान महामंडळाचे मुख्य मार्गदर्शक डॉ. विवेक सावंत, सीएसीपीईचे प्राचार्य डॉ. सोपान कांगणे, आबासाहेब गरवारे महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. किशोर देसरडा, परिषदेच्या समन्वयिका डॉ. श्रद्धा नाईक या वेळी उपस्थित होते.

पाटील म्हणाले, 'आज देशात प्रत्येक क्षेत्रात आर्टिफिशीयल इंटेलिजन्स वापराचे प्रमाण वाढत आहे. या क्षेत्रात देशाने उशिराने सुरुवात केली असली, तरी नजीकच्या भविष्यात आपला देश त्यामध्ये मोठी प्रगती करेल. आता प्रत्येक क्षेत्रातच 'एआय'चा वापर वाढत आहे. राज्यामध्ये नवीन सरकार सत्तेत आल्यानंतर भविष्यकाळात 'एआय'च्या वापरावर अधिक भर देण्याचा मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या नेतृत्वाखालील सरकारचा प्रयत्न आहे.'

पालकमंत्र्यांची नेमणूक 'एआय'द्वारे

काही दिवसांपूर्वी शिर्डीमध्ये भाजपच्या अधिवेशनात राज्याचे माहिती-तंत्रज्ञानमंत्री आशिष शेलार यांच्याबरोबर चर्चा सुरू असताना त्यांनी 'एआय'चा वापर, उपयुक्ततेचे प्रात्यक्षिक दाखवले. राज्यात विविध शहरांतील पालकमंत्री नेमण्याची प्रक्रिया झाली नव्हती. शेलार यांनी 'एआय'च्या माध्यमातून पालकमंत्र्यांची यादी करून दाखवली. दरम्यान, मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस तिथे आले आणि त्यांना ही यादी दाखवल्यावर त्यांनी ही यादी सध्याच्या राजकीय परिस्थितीनुसार करण्याची सूचना केली, त्यानुसार यादी काढली. त्यामुळे सध्याचे पालकमंत्री हे 'एआय'चा वापर करून नेमण्यात आल्याचा किस्सा पाटील यांनी सांगितला.

05/04/2025 | Pune | Page : 11
Source : https://epaper.loksatta.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

खासगी विद्यापीठात गरिबांनाही संधी हवी

उच्च व तंत्रशिक्षणमंत्री चंद्रकांत पाटील यांचे मत

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : 'नालंदा विद्यापीठासारखे शैक्षणिक वैभव पुन्हा आणायचे आहे. गेल्या काही वर्षांत खासगी विद्यापीठांची संख्या झपाट्याने वाढली आहे. त्यामुळे विद्यापीठांनी केवळ पदवीधर तयार न करता ज्ञानवंत विद्यार्थी घडवावेत. तसेच, गरीब विद्यार्थ्यांनाही खासगी विद्यापीठात शिकण्याची संधी मिळण्याच्या दृष्टीने प्रयत्न करावेत,' अशी भूमिका उच्च व तंत्रशिक्षणमंत्री चंद्रकांत पाटील यांनी मांडली.

खासगी विद्यापीठांच्या प्रीमिनेंट एज्युकेशन अँड रिसर्च असोसिएशन (पेरा) या संघटनेतर्फे श्री बालाजी विद्यापीठ येथे आयोजित 'खासगी विद्यापीठांचे सक्षमीकरण' या परिषदेत पाटील बोलत होते. 'पेरा'चे अध्यक्ष, एमआयटी एडीटी विद्यापीठाचे कार्याध्यक्ष डॉ. मंगेश कराड, उच्च शिक्षण संचालक डॉ. शैलेंद्र देवळाणकर, श्री बालाजी विद्यापीठाचे कुलपती प्रा. प्रेमनंदन बालासुब्रमण्यम, कुलगुरू डॉ. गंगाधर शिरुडे, 'पेरा'चे मुख्य कार्यकारी अधिकारी डॉ. हणुमंत पवार, कुलसचिव डॉ. एस. बी. आगाशे या वेळी उपस्थित होते. राज्यातील २८ खासगी विद्यापीठांच्या प्रतिनिधींनी या परिषदेत सहभाग घेतला.

'बदलत्या तंत्रज्ञानाबरोबर खासगी विद्यापीठांनी स्वतःला अद्ययावत करून सकारात्मक बदल केले पाहिजेत. तंत्रज्ञानाशी जुळवून घेऊन विद्यापीठाचे प्रमुख स्तंभ असलेले प्राध्यापक, कार्यालयीन कर्मचारी आणि विद्यार्थी यांच्यावर काम केल्यास येणारा काळ खासगी विद्यापीठांसाठी सुवर्णकाळ असेल,' असे डॉ. कराड यांनी सांगितले. राज्यातील शासकीय, अभिमत आणि खासगी विद्यापीठांनी एकत्र येऊन, एकमेकांना सहकार्य करून राज्यातील शैक्षणिक क्षेत्राची गुणवत्ता जगात पोचवली पाहिजे. त्यासाठी शासनाचा भक्कम पाठिंबा असेल,' असे डॉ. देवळाणकर यांनी नमूद केले.

05/04/2025 | Pune | Page : 11
Source : https://epaper.loksatta.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

शिक्षकेतर पदभरतीचा मार्ग मोकळा

कनिष्ठ लिपिक, ग्रंथपाल, प्रयोगशाळा सहायक नामनिर्देशनाने भरण्यास मान्यता

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : राज्यातील मान्यताप्राप्त खासगी अंशतः, पूर्णतः अनुदानित माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांतील कनिष्ठ लिपिक, पूर्णवेळ ग्रंथपाल, प्रयोगशाळा सहायक या संवर्गातील पदे अनुकंपा नियुक्तीसह १०० टक्के नामनिर्देशनाने भरण्यास राज्य शासनाने मान्यता दिली आहे. शिक्षक भरतीच्या धर्तीवर शिक्षकेतर पदांनाही एकूण रिक्त पदांच्या ८० टक्के पदभरतीची अट लागू करण्यात आली असून, या निर्णयामुळे शिक्षकेतर पदांच्या भरतीचा मार्ग मोकळा झाला आहे.

राज्यात २१ वर्षांनी शिक्षकेतर पदांवर भरती होणार आहे. त्यासाठी अनेक वर्षे लढा द्यावा लागला. या भरतीमुळे शाळांतील प्रशासकीय काम चांगल्या पद्धतीने होईल, तसेच शिक्षकांवरील ताण कमी होईल. सुमारे ५ हजार पदांवर भरती होण्याची शक्यता आहे. - **शिवाजी खांडेकर**, सरचिटणीस, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक शाळा शिक्षक संघटना महामंडळ

शालेय शिक्षण विभागाने याबाबतचा शासन निर्णय प्रसिद्ध केला. राज्यातील मान्यताप्राप्त खासगी अंशतः, पूर्णतः अनुदानित माध्यमिक आणि उच्च माध्यमिक शाळांतील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांसाठी सुधारित आकृतिबंध लागू करण्यात आला आहे. विद्यार्थी पटसंख्येच्या आधारे शिक्षकेतर संवर्गातील कनिष्ठ लिपिक, वरिष्ठ लिपिक, मुख्य लिपिक, पूर्णवेळ ग्रंथपाल प्रयोगशाळा सहायक ही नियमित पदे मंजूर करण्यात आली आहेत. तर चतुर्थश्रेणी कर्मचारी पद रद्द करून त्याऐवजी शिपाई भत्ता लागू करण्यात आला आहे. मात्र, नियमित नियुक्तीने कार्यरत चतुर्थश्रेणी शिक्षकेतर कर्मचारी सेवानिवृत्तीपर्यंत राहणार आहेत.

शिक्षकेतर पदे रिक्त राहिल्याने ती कामे शिक्षकांना करावी लागतात. त्याचा अध्यापन, शैक्षणिक गुणवत्तेवर परिणाम होतो. या पार्श्वभूमीवर, शिक्षकेतर संवर्गातील काही पदांच्या नियुक्तीचे प्रमाण सुधारित करण्याचा निर्णय घेण्यात आल्याचे शासन निर्णयात नमूद करण्यात आले आहे. तसेच भरती प्रक्रियेबाबतच्या सूचनाही देण्यात आल्या आहेत.

कनिष्ठ लिपिक, पूर्णवेळ ग्रंथपाल, प्रयोगशाळा सहायक या संवर्गात खासगी मान्यताप्राप्त शाळांतील शिक्षक आणि शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या वारसास अनुकंपा तत्त्वावर नियुक्ती देण्याबाबत निश्चित केलेल्या या तरतुदींचे काटेकोरपणे पालन करावे, ही पदे १०० टक्के सरळसेवेने भरताना त्यात अनुकंपा नियुक्तीच्या मार्गाचा समावेश आहे. काही संस्थांमध्ये चतुर्थश्रेणी पदावर नियमित नियुक्तीने कार्यरत कर्मचाऱ्यांपैकी काही कर्मचारी संबंधित पदावर पदोन्नतीने नियुक्त होण्यासाठी आवश्यक पात्रता धारण करत असल्यास प्रचलित पद्धतीनुसार ही पदे ५० टक्के मर्यादित पदोन्नतीने भरणे आवश्यक आहे. मान्यता देण्यात आलेली पदे शासनमान्य पद्धतीनुसार भरण्यात आली आहेत की नाही, याची खातरजमा करून नियुक्त्यांना मान्यता देण्याची कार्यवाही संबंधित शिक्षण उपसंचालक, शिक्षणाधिकारी यांनी करावी, असे नमूद करण्यात आले आहे.

05/04/2025 | Pune | Page : 03
Source : https://epaper.loksatta.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

प्रभात
City 05 April 2025_017
प्रतीक बदलत्या महाराष्ट्राचे
05 Apr 2025
www.dainikprabhat.com

शिक्षकेतर पदांच्या भरतीचा मार्ग मोकळा

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. ४ - राज्यातील मान्यताप्राप्त खासगी अंशतः, पूर्णतः अनुदानित माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांतील कनिष्ठ लिपिक, पूर्णवेळ ग्रंथपाल, प्रयोगशाळा सहायक या संवर्गातील पदे अनुकंपा नियुक्तीसह भरण्याचा निर्णय राज्य शासनाने घेतला आहे. शिक्षक भरतीच्या धर्तीवर शिक्षकेतर पदांनाही एकूण रिक्त पदांच्या ८० टक्के पदभरतीची अट लागू करण्यात आली आहे. विद्यार्थी पटसंख्येच्या आधारे शिक्षकेतर संवर्गातील कनिष्ठ लिपिक, वरिष्ठ लिपिक, मुख्य लिपिक, पूर्णवेळ ग्रंथपाल प्रयोगशाळा सहायक ही नियमित पदे मंजूर करण्यात आली आहेत. तर चतुर्थश्रेणी कर्मचारी पद रद्द करून त्याऐवजी शिपाई भत्ता लागू करण्यात आला आहे. मात्र, नियमित नियुक्तीने कार्यरत चतुर्थश्रेणी शिक्षकेतर कर्मचारी सेवानिवृत्तीपर्यंत राहणार आहेत.

शिक्षकेतर संवर्गातील काही पदांच्या नियुक्तीचे प्रमाण सुधारित करण्याचा निर्णय घेण्यात आला. तसेच, भरती प्रक्रियेबाबतच्या सूचनाही देण्यात आल्या आहेत.

प्रभात
City 05 April 2025_017
प्रतीक बदलत्या महाराष्ट्राचे
05 Apr 2025
www.dainikprabhat.com

पीएचडीसाठी नियमबाह्य प्रवेश

विद्यार्थी संघर्ष समितीची प्रवेश प्रक्रिया रद्दची मागणी

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. ४ - सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातील पीएच.डी प्रवेश प्रक्रियेची चौकशी करण्यात यावी. तसेच, संबंधित पीएच.डी प्रवेश प्रक्रिया त्वरित रद्द करून नवी पारदर्शक प्रवेश प्रक्रिया राबवावी, अशी मागणी विद्यापीठ विद्यार्थी संघर्ष कृती समितीचे अध्यक्ष राहुल ससाणे यांनी राज्यपाल यांच्याकडे केली आहे.

राज्यपाल यांना दिलेल्या निवेदनात सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ आणि संलग्न महाविद्यालयांमध्ये पीएच.डी. प्रवेश प्रक्रियेमध्ये नियम डावलले असल्याची बाब नमूद करण्यात आली आहे. विद्यापीठाच्या आणि यूजीसीच्या मार्गदर्शक तत्त्वांचे उल्लंघन करून अनेक अन्यायकारक आणि पक्षपाती पद्धती अवलंबल्या गेल्या आहेत. ज्यामुळे विशेषतः राखीव प्रवर्गातील पात्र उमेदवारांना अन्याय सहन करावा लागत असल्याचे आरोप करून ससाणे यांनी पी.एचडी प्रवेश प्रक्रिया नव्याने राबवावा, असे निवेदनात म्हटले आहे.

प्रचंड खपाचे एकमेव निःपक्ष व निर्भीड दैनिक
पुढारी
स्थापना १९३९
www.pudhari.com

उच्च शिक्षणासाठी आता डॅशबोर्ड'!

महाविद्यालयांची सर्व माहिती मिळणार एका 'क्लिक'वर

मुंबई : पवन होन्याळकर

उच्च शिक्षणातील प्रवेशाचे व्यवस्थापन अधिक पारदर्शक आणि सुलभ करण्याच्या दिशेने उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाने महत्त्वाचे पाऊल उचलले आहे. त्या अनुषंगाने उच्च शिक्षण विभागाने मडॅशबोर्डफतयार केला आहे. राज्यातील सर्व विद्यापीठे, संलग्न महाविद्यालये, अभ्यासक्रम, तंत्रनिकेतन, व्यावसायिक अभ्यासक्रम, प्रवेश, जागांची माहिती, शुल्क, शिष्यवृत्ती अशी सर्व माहिती एका क्लिकवर उपलब्ध होणार आहे. या महिन्यातच हा डॅशबोर्ड कार्यान्वित होईल.

> हा डॅशबोर्ड विद्यार्थ्यांसह पालकांसाठी 'वन स्टॉप सोल्युशन' असणार आहे. नव्या शैक्षणिक धोरणाची प्रभावी अंमलबजावणी करताना उच्च व तंत्रशिक्षणाची माहिती इथे मिळणार आहे. हा क्रांतिकारी निर्णय आहे.
>
> **-चंद्रकांत पाटील, उच्च व तंत्र शिक्षणमंत्री**

पुढारी विशेष

मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी जाहीर केलेल्या १०० दिवस कार्यक्रमांतर्गत उच्च शिक्षण विभागाचा महत्वाकांक्षी उपक्रम अंतिम टप्प्यात आला आहे. या डॅशबोर्डद्वारे राज्यातील उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाशी निगडित सर्व खासगी व सरकारी विद्यापीठे, त्या विद्यापीठांशी संलग्न महाविद्यालये, इतर उच्च व तंत्रशिक्षण तसेच तंत्रनिकेतन संस्था यांचा एकत्रित डेटाबेस उपलब्ध होणार आहे. याचा फायदा या क्षेत्रातील विविध धोरणे तयार करण्यापासून ते अचूक वेळी विभागनिहाय योग्य निर्णय घेण्यासाठीही होणार आहे.

या डॅशबोर्डवर राज्यभरातील पारंपारिक खासगी सर्वच विद्यापीठे आणि सहा हजारांपेक्षा जास्त शिक्षणसंस्था जोडण्याचे काम करण्यात आले आहे. या विभागाचे मंत्री चंद्रकांत पाटील यांच्यासह मुख्य सचिव वेणुगोपाल रेड्डी यांनी हा प्रकल्प मार्गी लावला आहे.

ही माहिती तत्काळ मिळणार

- विद्यापीठे आणि संलग्न महाविद्यालयांची यादी
- विद्यार्थ्यांची विषयनिहाय अचूक व दैनंदिन माहिती
- उपलब्ध जागा आणि रिक्त जागांचा तपशील
- विद्यार्थ्यांची संख्यात्मक माहिती आणि निकाल
- शुल्क, शिष्यवृत्ती तपशील सहज उपलब्ध
- सार्वजनिक ग्रंथालये आणि कर्मचारी व्यवस्थापन
- गुणवत्ता मूल्यांकन आणि महाविद्यालयांचे अहवाल
- प्राध्यापक व शिक्षक यांची संख्या आणि रिक्त जागा

Pune Edition
Apr 05, 2025 Page No. 02
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

'शिक्षकेतरां'ची पदभरती

शालेय शिक्षण विभागाचा निर्णय; शिक्षकांची अशैक्षणिक कामे कमी होणार

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

राज्यातील मान्यताप्राप्त खासगी अंशतः, पूर्णतः अनुदानित माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांतील कनिष्ठ लिपिक, पूर्णवेळ ग्रंथपाल, प्रयोगशाळा सहायक या संवर्गातील पदे ही अनुकंपा नियुक्तीसह १०० टक्के भरण्याचा निर्णय शालेय शिक्षण विभागाने घेतला आहे. या निर्णयामुळे शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या पदभरतीचा मार्ग मोकळा झाला आहे.

राज्यातील मान्यताप्राप्त शाळांतील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांसाठी सुधारित आकृतिबंध लागू करण्यात आला आहे. या आकृतिबंधात विद्यार्थी पटसंख्येच्या आधारे शिक्षकेतर संवर्गातील कनिष्ठ लिपिक, वरिष्ठ लिपिक, मुख्य लिपिक, पूर्णवेळ ग्रंथपाल प्रयोगशाळा सहायक ही नियमित पदे मंजूर करण्यात आली आहेत. त्याचप्रमाणे चतुर्थश्रेणी कर्मचारी पद रद्द करून त्याऐवजी शिपाई भत्ता लागू करण्यात आला आहे. सध्याच्या नियमित नियुक्तीने कार्यरत चतुर्थश्रेणी शिक्षकेतर कर्मचारी सेवानिवृत्तीपर्यंत राहणार आहेत.

शिक्षकभरतीच्या धर्तीवर शिक्षकेतर पदांनाही एकूण रिक्त पदांच्या ८० टक्के पदभरतीचा नियम लागू केला आहे. 'महाराष्ट्र खासगी शाळांतील कर्मचारी (सेवेच्या शर्ती) नियमावली १९८१'नुसार, वरिष्ठ लिपिक, मुख्य लिपिक या पदावर पदोन्नतीनेच नियुक्ती करणे क्रमप्राप्त आहे. कनिष्ठ लिपिक, प्रयोगशाळा सहायक, ग्रंथपाल या पदांवरील नियुक्तीसाठी पदभरतीचे प्रमाण निश्चित नसल्याने कनिष्ठ लिपिक पदावरील नियुक्तीकरिता पदोन्नती, अनुकंपा तत्त्वासह नामनिर्देशनाने ५०:५० असे प्रमाण निश्चित करण्यास मान्यता देण्यात आली होती. मात्र, चतुर्थश्रेणी कर्मचाऱ्यांची पदे रद्द केल्याने, निम्न संवर्गात उमेदवार उपलब्ध होत नसल्याने कनिष्ठ लिपिकांची पदे पदोन्नतीने भरण्यास अडचणी निर्माण होत असल्यामुळे ही पदे १०० टक्के सरळसेवेने भरण्यास मान्यता देण्यात आली आहे.

कनिष्ठ लिपिक, पूर्णवेळ ग्रंथपाल, प्रयोगशाळा सहायक या संवर्गात खासगी मान्यताप्राप्त शाळांतील शिक्षक आणि शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या वारसाला अनुकंपा तत्त्वावर नियुक्ती देण्याबाबत निश्चित केलेल्या या तरतुदींचे काटेकोरपणे पालन करावे. ही पदे १०० टक्के सरळसेवेने भरताना त्यात अनुकंपा नियुक्तीच्या मार्गाचा समावेश आहे, असे निर्णयात स्पष्ट करण्यात आले आहे. काही संस्थांमध्ये चतुर्थश्रेणी पदावर नियमित नियुक्तीने कार्यरत कर्मचाऱ्यांपैकी काही कर्मचारी संबंधित पदावर पदोन्नतीने नियुक्त होण्यासाठी आवश्यक पात्रता धारण करत असल्यास प्रचलित पद्धतीनुसार ही पदे ५० टक्के मर्यादेत पदोन्नतीने भरणे आवश्यक आहे, अशा सूचना निर्णयात दिल्या आहेत.

'माध्यमिक शाळांतील रिक्त असलेली शिक्षकेतर पदभरती सुरू झाल्यावर त्यांना मान्यता देण्यासाठी शिक्षणाधिकारी व शिक्षण उपसंचालक यांनाही आदेश देण्यात आले आहेत; त्यामुळे राज्यातील नियुक्तीच्या प्रतीक्षेत असलेले पाच हजार शिक्षकेतर भावा-बहिणींना दिलासा मिळाला आहे,' अशी माहिती 'महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक शाळा शिक्षकेतर महामंडळा'चे सहकार्यवाह शिवाजी खांडेकर यांनी दिली.

अशैक्षणिक कामांना 'सरकारी' मान्यता?

शाळांमध्ये शिक्षकेतर पदे रिक्त राहिल्याने ती कामे शिक्षकांना करावी लागतात. त्याचा अध्यापन, शैक्षणिक गुणवत्तेवर परिणाम होतो. या पार्श्वभूमीवर शिक्षकेतर संवर्गातील काही पदांच्या नियुक्तीचे प्रमाण सुधारित करण्याचा निर्णय घेण्यात आल्याचे नमूद करण्यात आले आहे. त्याचप्रमाणे भरती प्रक्रियेबाबतच्या सूचनाही देण्यात आल्या असल्यामुळे राज्याभरातील शाळांमधील शिक्षकांना अशैक्षणिक कामे करावी लागतात; त्यामुळे शिक्षकांना अशैक्षणिक कामे करावी लागतात, ही बाब सरकारच मान्य करीत असल्याचे चित्र आहे.

"कनिष्ठ लिपिक, पूर्णवेळ ग्रंथपाल, प्रयोगशाळा सहायक ही अनुकंपा पदे १०० टक्के, तर उर्वरीत रिक्त पदांवर ८० टक्के पदभरती करण्यास सरकारने मान्यता दिल्याने अनेक दिवसापासून अनुशेषाच्या नावाखाली थांबवण्यात आलेली शिक्षकेतर पदभरती करण्याचा मार्ग मोकळा झाला आहे. या निर्णयामुळे माध्यमिक शाळांतील रिक्त असलेली शिक्षकेतर पदभरती सुरू होईल.

\- शिवाजी खांडेकर, सरकार्यवाह, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक शाळा शिक्षकेतर महामंडळ

Maharashtra Times 5.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

मूल्यांकन हवे वस्तुनिष्ठ

मुरारी तपस्वी

उच्च व तंत्र शिक्षणमंत्री चंद्रकांत पाटील यांनी राज्यातील अध्यापकांच्या भरतीप्रकियेस मान्यता देऊन निवडीसाठी नवी कार्यपद्धती जाहीर केले आहे. निवड करताना पारदर्शक, निष्पक्ष निवडप्रक्रिया राबविण्याचा विचारही बोलून दाखवला आहे. त्यासाठी शैक्षणिक गुणवत्ता, संशोधन आणि अध्यापनाला ८० टक्के गुण (वेटेज), तर मुलाखतीसाठी २० टक्के गुण ठेवले आहेत. व्यक्तिनिष्ठ आणि वस्तुनिष्ठ असे मूल्यांकनाचे दोन प्रकार. व्यक्तिनिष्ठ मूल्यांकनात मुलाखत घेऊन विषयतज्ज्ञ आणि इतर सदस्यांच्या समजुतीनुसार उमेदवार कसा वाटला, याचा विचार करून गुण देतात. यात जाणूनबुजून किंवा अपघातानेही मोठा पक्षपात होण्याची शक्यता असू शकते. थोड्या वेळात उमेदवार सदस्यांना कसे प्रभावित करतो, त्यावर हे अवलंबून असते. याउलट वस्तुनिष्ठ मूल्यांकनात उमेदवाराची कारकीर्द तपासली जाते. त्याने आतापर्यंत काय योगदान दिले, यावर गुणांकन केले जाते. त्यातील प्रत्येक बारीकसारीक बाबीला गुण ठरवले जातात. अध्यापन, संशोधनप्रक्रियेत अशा प्रकाराने गुणांकन करण्याची पद्धत रूढ झालेली आहे. त्याला इंग्रजीमध्ये 'सायंटोमेट्रिक्स' म्हणतात. या पद्धतीने गुणांकन केले तर निवडप्रक्रियेत खरोखरीच पारदर्शकता येते. कारण हे निकष असे आहेत, की ज्यात कुणालाही ढवळाढवळ करता येत नाही. अर्ज करण्यापूर्वीच तो किती कार्यक्षम आहे, त्याचा अंदाज उमेदवार स्वतःच अर्ज करण्यापूर्वीही घेऊ शकतो. शैक्षणिक गुणवत्ता, संशोधन आणि अध्यापनाला ८० टक्के गुण दिल्यामुळे हे सहज साध्य होईल असे वाटते. पण या ८० टक्क्यांचा विचार खालीलप्रमाणे व्हावा, असे वाटते.

८० गुणांची फोड

शैक्षणिक गुणवत्ता (१५ गुण) : प्राध्यापकपदासाठी किमान पदव्युत्तर पदवी असलेल्या उमेदवाराचा विचार केला जातो. यातील उच्चस्तरावरील पदवी म्हणजे पीएच.डी. यापुढील पदवी असते ती डॉक्टर ऑफ सायन्स. पण ही मिळवणारे फारच विरळा. म्हणजे या पदासाठी अर्ज करणारे उमेदवार एक तर पदव्युत्तर किंवा पीएच.डी. असू शकतात. पदव्युत्तर उमेदवाराला १० तर पीएच.डी. मिळवलेल्याला १५ गुण दिल्यास गुणांकनाची सुरुवात चांगली होईल.

अध्यापन (३० गुण) : उमेदवारांमध्ये फारसा फरक न करता येणारा दुसरा निकष म्हणजे अध्यापनाचा. त्यांच्यात कोण चांगला, कोण साधारण हे कसे ठरवायचे? संस्थांच्या मूल्यांकनादरम्यान (नॅक) विद्यार्थ्यांकडून अभिप्राय घेतला जातो. शिवाय तो व्यक्तिगत नसतो. पण प्राध्यापकांच्या भरती प्रक्रियेत ही पद्धत अप्रासंगिक ठरते. ज्या उमेदवाराला शिकवण्याचा अनुभव आहे त्याला सरसकट पाच गुण द्यावेत. अननुभवी उमेदवारांपासून अशा प्रकारे त्यांचा स्तर वेगळा केला जाऊ शकतो. पण सध्या शिक्षणत आमूलाग्र बदल होत आहेत, त्यामुळे अनुभवी उमेदवार कसा शिकवतो, हे ठरवण्यासाठी तो कुठल्या शिक्षणपद्धती वापरतो याचा विचार व्हावा. नव्या शैक्षणिक धोरणात सुचवलेली 'फ्लिप्ड क्लासरूम' संकल्पना अतिशय उपयुक्त आणि महत्त्वाची आहे. पण, त्याकडे कानाडोळा करीत अनेक शिक्षण संस्थांमध्ये अद्यापही 'पंतोजी' पद्धतीनेच शिकवले जाते. शालेय स्तरावर शिक्षक खडू-फळा घेऊन विद्यार्थ्यांना शिकवतात, विद्यार्थ्यांना शिक्षक मजकूर सांगतो आणि तो विद्यार्थी उतरवून घेतात. विद्यार्थी तोच पुढे घोकून परीक्षेत (अनेकदा विषय न समजताही) लिहून काढतात. उच्च शिक्षण स्तरावरही असेच चालले आहे. 'फ्लिप्ड क्लासरूम' संकल्पनेत प्राध्यापक पुढील तासाच्या विषयाची माहिती विद्यार्थ्यांना आगाऊ देतात, त्यावरील वाचनसाहित्य, इंटरनेटवरील मजकुराव्यतिरिक्त साहित्य (जसे व्हिडिओ, तज्ज्ञांची भाषणे) कुठे आहे हे सांगतात. विद्यार्थ्यांने ते स्वतः वाचून, अभ्यासून, समजावून घेऊन पुढील वर्गात त्यावरील शंकांसह येणे अपेक्षित असते. मग पुढील तासिकेत विद्यार्थ्यांचे गट पाडून त्यावर चर्चा घडवून आणली जाते. ही संकल्पना पाश्चिमात्त्य देशांत उत्तम रुजली आहे आणि त्याचे फायदे विद्यार्थी, शिक्षक अनुभवत आहेत. स्वयं-अभ्यासामुळे विद्यार्थ्यांचे वाचन, मनन, चिंतन होऊन त्याला विषयाचे चांगले आकलन होते. पुढे वर्गात चर्चेदरम्यान त्या विषयाचे वेगवेगळ्या विद्यार्थ्यांना विविधांगाने समजलेल्या पैलूंचे प्रकटीकरण होऊन चांगले-वाईट, योग्य-अयोग्य ठरवायला मदत होते आणि त्यामुळे विद्यार्थी निर्णय प्रक्रियेत तरबेज होतो. प्राध्यापकाचा यात फायदा असा की त्याला तासन-तास बोलण्यातून येणाऱ्या शिणवट्यापासून मुक्ती मिळते आणि तो त्याच्या विषयात संशोधन करायला ताजातवाना राहतो. असो. अशी पद्धत जो प्राध्यापक वापरत असेल (तो ही पद्धत खरेच वापरतो की नाही याचा पडताळा त्याच्या मुलाखतीदरम्यान घेतला जाऊ शकतो) तर त्याला सरसकट १५ गुण त्याबद्दल द्यावेत. या निकषावर होणाऱ्या मूल्यांकनाच्या पद्धतीमुळे तरी ही पद्धत भारतातील उच्च शिक्षणात रुजेल आणि याचा फायदा एकूण व्यवस्थेला होईल.

अध्यापकांसाठी नवी निवडप्रक्रिया राबविण्याचा विचार उच्च व तंत्रशिक्षणमंत्र्यांनी मांडला आहे. ही पद्धत पारदर्शक-निष्पक्ष कशी होऊ शकते, याबाबत काही सूचना...

याशिवाय जर प्राध्यापकाने त्याची व्याख्याने विद्यार्थ्यांना व्हिडिओ स्वरूपात उपलब्ध केली असतील तर त्याचे आणखी ५ गुण त्याला द्यावेत. आजकाल इतर शैक्षणिक साधनेही उपलब्ध आहेत ज्याचा उपयोग मोठ्या प्रमाणात केला जाऊन शिक्षण प्रक्रिया सुलभ होऊ शकते. जसे 'मूडल' वापरून प्राध्यापक विद्यार्थ्यांशी सतत जोडलेला राहू शकतो. तसेच जर प्राध्यापक शिकवताना स्लाइड वापरत असेल तर तो दहा गुणांचा दावेदार होऊ शकतो. अर्थात याकरता संस्थेने पायाभूत सुविधा पुरविणेही तितकेच महत्त्वाचे असते. संस्था अशा सुविधा पुरवीत नसेल तर प्राध्यापक इतर साधने वापरून (व्हॉट्सॲप ग्रुप) पर्याय शोधून काढू शकतो. या पद्धतीचा वापर करणाऱ्या उमेदवाराच्या खाती १० गुण जमा करावेत.

संशोधन (४० गुण) : हा निकष उमेदवारांच्या गुणविभागणीमध्ये मोठा फरक निर्माण करणारा एकमेव घटक आहे. उमेदवाराची त्याच्या विषयातली योगदानक्षमता त्याने केलेल्या संशोधन प्रकाशनांच्या आधारे मोजता येते. प्रकाशित झालेल्या शोधनिबंधांची संख्या आणि प्रकाशित करणाऱ्या नियतकालिकाचा स्तर जसे ते कोणत्या चतुर्थांशकात (क्वार्टाइलमध्ये) आहे किंवा त्याचा इंपॅक्ट फॅक्टर/साइटस्कोर किती आहे, त्याच्या प्रकाशनांना किती उद्धरणे मिळाली आहेत यावर आधारित गुणांकन केले जाऊ शकते. संशोधनातून मिळणाऱ्या गुणांची बेरीज जर ४० हून अधिक होत असेल तर तो ४० गुणांसाठी पात्र ठरेल. तसेच शैक्षणिक गुणवत्ता, अध्यापन आणि संशोधनातून मिळणाऱ्या गुणांची बेरीज ८० पेक्षा जास्त होत असेल तर तो ८० गुणांसाठी पात्र ठरेल.

मुलाखतीतील २० गुणांची फोड

- उमेदवाराने त्याच्या पूर्वायुष्यातील अध्यापन अनुभवाप्रसंगी संस्थेतील उचललेल्या विविध संकीर्ण (अशैक्षणिक) जबाबदाऱ्यांपैकी प्रत्येक जबाबदारीसाठी ३ गुण देण्याचा विचार व्हावा. कारण शिक्षण संस्थांमध्ये ही कामंही प्राध्यापकांना करावी लागतात आणि ती संस्थेच्या सुदृढ वाढीसाठी महत्त्वाची असतात. या गुणांची बेरीज १० हून अधिक होत असेल तर तो १० गुणांसाठी पात्र ठरेल.
- उरलेले १० गुण त्याच्या स्वभावाच्या व्यक्तिनिष्ठ मूल्यांकनासाठी राखीव असावेत. अध्यापनाचा अनुभव नसणाऱ्या उमेदवाराच्या व्यक्तिनिष्ठ मूल्यांकनासाठी मात्र २० गुण ठेवावेत.

गुणांची अशा प्रकारे विभागणी केली, तर खरोखरीच उत्तम उमेदवार निवडले जाऊ शकतात. देशाला चांगल्या प्राध्यापकांची गरज आहे. त्यांच्या हातून पुढील पिढी घडणार आहे. अशा निकषांवर नक्कीच चांगले प्राध्यापक मिळू शकतील असे वाटते.

(लेखक शिक्षण क्षेत्रात काम करतात.)

Maharashtra Times 5.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

'यूजीसी'चा विद्यार्थ्यांना दिलासा

परदेशात शिक्षण घेतलेल्यांना समकक्ष पदवी मान्यतेसाठी अधिसूचना

मुंबई : परदेशातील उच्च शैक्षणिक संस्थांमधून पदवी मिळवलेल्या विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक पात्रतेला समकक्ष पदवीची मान्यता दिली जाणार आहे. विद्यापीठ अनुदान आयोगाने (यूजीसी) निर्णय शनिवारी अधिसूचनेद्वारे जारी केला. याचा फायदा परदेशात शिकून मायदेशी परतणाऱ्या भारतीय विद्यार्थ्यांना होणार आहे. भारतात उच्च शिक्षणाच्या अभ्यासक्रमांना प्रवेश घेताना किंवा नोकरी करताना ही मान्यता आवश्यक आहे.

परदेशामध्ये उच्च शिक्षण घेऊन भारतामध्ये परतणाऱ्या विद्यार्थ्यांच्या संख्येत गेल्या काही वर्षांपासून वाढ होत आहे. मात्र त्यांच्या पदवीला समकक्ष मान्यता मिळाल्याशिवाय त्यांना भारतात उच्च शिक्षण घेता येत नाही किंवा नोकरी करता येत नाही. त्यामुळे त्यांचे नुकसान होते. अशा विद्यार्थ्यांना समकक्ष पदवी मान्यता देण्याबाबत महत्त्वपूर्ण निर्णय 'यूजीसी'ने घेतला आहे. नुकतेच अमेरिकेतून भारतात माघारी पाठविण्यात आलेल्या अनेक विद्यार्थ्यांना या निर्णयाचा फायदा होईल.

कशी आहे प्रक्रिया?

- विद्यार्थ्यांनी विहित शुल्कासह आवश्यक कागदपत्रांसह पोर्टलवर अर्ज करावा
- गरजेनुसार कागदपत्रांचे प्रमाणित इंग्रजी भाषांतर करून पोर्टलद्वारे सादर करावे
- या अर्जाचे शिक्षण तज्ज्ञांच्या समिती मूल्यांकन करून कामकाजाच्या १० दिवसांत प्रतिसाद देईल
- त्यानंतर आयोगाला १५ कामकाजाच्या दिवसांत अंतिम निर्णय कळवावा लागेल
- अतिरिक्त कागदपत्रांची आवश्यकता असल्यास अर्जदारांना अधिक मुदत
- अर्ज फेटाळल्यास विशिष्ट शुल्क भरून कामकाजाच्या ३० दिवसांच्या पुनरावलोकन अर्ज करता येईल
- पुनरावलोकन समितीने अर्जाचे पुनर्मूल्यांकन करून तो स्वीकारला तर ऑनलाइन पोर्टलद्वारे समतुल्यता प्रमाणपत्र जारी केले जाईल

06/04/2025 | LS_SUN_City | Page : 04
Source : https://epaper.loksatta.com

City 6 April 2025_001
06 Apr 2025
प्रभात
प्रतीक बदलत्या महाराष्ट्राचे
www.dainikprabhat.com

आता देशातच परदेशी शैक्षणिक पात्रता पदवी

यूजीसीचे नवे नियम जारी

नवी दिल्ली, दि. ५ - विद्यापीठ अनुदान आयोगाने (यूजीसी) शनिवारी परदेशी पदवी शिक्षणासाठी नवीन नियम जारी केले आहेत. त्याला यूजीसी रेकग्रेशन अॅन्ड ग्रॅन्ट ऑफ इक्लेन्स टू क्वॉलिफिकेशन फॉरेन एज्युकेशनल इन्स्टिट्यूशन्स रेग्युलेशन २०२५ असे नाव देण्यात आले आहे.

यानुसार, परदेशी संस्था भारतीय विद्यार्थ्यांना देशातच शैक्षणिक पात्रता पदवी प्रदान करू शकतील. या नियमाचा उद्देश विद्यार्थ्यांना परदेशी विद्यापीठांमध्ये जाण्यापासून रोखणे आहे. नवीन नियमांनुसार, शाळा आणि उच्च शिक्षण संस्थांकडून मिळालेल्या परदेशी पात्रतेचे मूल्यांकन करण्यासाठी एक सोपी यंत्रणा तयार केली जाईल.

हे नियम भारतातील वैद्यकीय, फार्मसी, नर्सिंग, कायदा, आर्किटेक्चर आणि कायद्याशी संबंधित विषयांमध्ये देण्यात येणाऱ्या पदव्यांवर लागू होणार नाहीत. यूजीसीचे एम जगदीश म्हणाले भारत शिक्षणाचे जागतिक केंद्र बनेल. जर भारतीय संस्थांना परदेशी विद्यार्थ्यांना आकर्षित करायचे असेल, तर आपण परदेशी पदव्यांना योग्य आणि वेळेवर मान्यता दिली पाहिजे. ही सुधारणा दीर्घकालीन आव्हानाला तोंड देण्यासाठी एक पाऊल पुढे आहे आणि भारताला शिक्षणाचे जागतिक केंद्र बनवण्याच्या राष्ट्रीय शिक्षण धोरण २०२० च्या उद्दिष्टाशी सुसंगत आहे. ही एक पारदर्शक प्रक्रिया असेल आणि त्याचे नियम परदेशी पदवीच्या मूल्यांकनात होणारा विलंब आणि अनियमितता दूर करण्याचे उद्दिष्ट ठेवतील. जेणेकरून ते राष्ट्रीय शिक्षण धोरण २०२० च्या अनुरूपबनवता येईल. यामध्ये मुख्य (पान २ पहा)

...परदेशी शैक्षणिक पात्रता पदवी

अभ्यासक्रम, वस्तुनिष्ठ अभ्यासाचे तास समाविष्ट असतील. प्रबंध किंवा संशोधन व्यवस्थापन आणि आवश्यक प्रकल्प किंवा इंटर्नशिपचा देखील विचार केला जाईल. ज्या संस्था मान्यताप्राप्त नाहीत किंवा नियमांचे उल्लंघन करतात त्यांना त्यात सहभागी होता येणार नाही, असेही यूजीसीने स्पष्ट केले. हे कोणत्याही मान्यताप्राप्त परदेशी संस्थेने दिले पाहिजे. हे कोणत्याही फ्रँचायझी प्रोग्राम किंवा पाथवे प्रोग्रामद्वारे प्रदान केले जाणार नाही.

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

'नॅक'मधील घसरणीला आधीचे नेतृत्व जबाबदार

गोखले संस्थेचे कुलपती डॉ. संजीव सन्याल यांचा आरोप

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : 'गोखले राज्यशास्त्र आणि अर्थशास्त्र संस्था विद्यापीठाच्या 'नॅक' मूल्यांकनात झालेल्या घसरणीला सध्याचे कुलपती आणि कुलगुरू जबाबदार नाहीत,' असा आरोप विद्यापीठाचे कुलपती डॉ. संजीव सन्याल यांनी केला आहे. 'नॅकमध्ये मिळालेल्या 'ब' श्रेणीतून सध्याच्या नाही, तर पूर्वीच्या नेतृत्वाची कामगिरी प्रतिबिंबित होते,' असेही त्यांनी म्हटले आहे.

भारत सेवक समाज संस्थेचे अध्यक्ष दामोदर साहू यांनी गोखले संस्थेतील विविध विषयांवर असमाधान व्यक्त करून विद्यापीठाच्या कुलपतिपदी डॉ. सन्याल यांच्या जागी निवृत्त न्यायमूर्ती सत्यरंजन धर्माधिकारी यांची नियुक्ती करण्यात येत असल्याचे पत्र विद्यापीठ अनुदान आयोग आणि प्रभारी कुलगुरू प्रा. शंकर दास यांना पाठवले होते. त्यावर, अशी नियुक्ती रद्द करणे विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या अधिनियमनांना अनुसरून नसल्याचे पत्र कुलगुरू दास यांनी साहू यांना लिहिले होते. त्यावरून विद्यापीठाच्या कुलपतिपदाबाबत तिढा निर्माण झाल्याचे सध्याचे चित्र आहे. त्या पार्श्वभूमीवर, डॉ. सन्याल यांनी साहू यांना पत्र लिहून आपली भूमिका कळवली आहे.

'नॅक मूल्यांकनात गोखले संस्थेला मिळालेली 'ब' श्रेणी आणि २४ मार्च २०२५च्या पत्राला मी प्रतिसाद न दिल्याबाबतचे मुद्दे २ एप्रिल २०२५च्या पत्रात उपस्थित करण्यात आले आहेत. कुलपतिपदाची सूत्रे मी ऑक्टोबर २०२४मध्ये स्वीकारली. प्रा. शंकर दास यांची कुलगुरू म्हणून नियुक्ती नोव्हेंबर २०२४मध्ये झाली. नॅक मूल्यांकन जानेवारी २०२५मध्ये झाले. ही मूल्यांकन प्रक्रिया २०१८-२३ या कालावधीतील संख्यात्मक विदेवर आधारित होती. त्यामुळे या 'ब' श्रेणीतून सध्याच्या नेतृत्वापेक्षा पूर्वीच्या नेतृत्त्वाची कामगिरी प्रतिबिंबित होते,' असे सन्याल यांनी पत्रात म्हटले आहे. तसेच, 'भविष्यात श्रेणी सुधारण्यासाठी आम्ही करू इच्छित असलेल्या बदलांची यादी देऊ इच्छितो,' असेही नमूद केले आहे.

पत्रात पुढे म्हटले आहे, 'मी तुमच्या २४ मार्च २०२५ रोजीच्या पत्राला प्रतिसाद दिला नसल्याबाबत तुम्ही असामाधान व्यक्त केले आहे. मात्र, मी त्या आठवड्यात लंडन स्कूल ऑफ इकॉनॉमिक्स, किंग्ज कॉलेज येथे व्याख्यान देण्यासाठी आणि यूकेच्या संसदेने आयोजित केलेल्या कार्यक्रमाला उपस्थित राहण्यासाठी परदेशी होतो. (त्याबाबत तुम्ही समाजमाध्यमे किंवा अन्य स्रोतांद्वारे खात्री करू शकता). मी ३० मार्च रोजी रात्री उशिरा भारतात परतलो. त्यामुळे या विषयात ३१ मार्च रोजी लक्ष घालू शकलो. त्या दिवशी ईदची सुटी होती, तरीही मी पुढाकार घेऊन गोखले संस्थेच्या भरती प्रक्रियेसंदर्भात 'जेएनयू'च्या कुलगुरू डॉ. शांतिश्री पंडित यांना समिती नियुक्त करण्याची विनंती केली. त्यांच्याकडून मला १ एप्रिल रोजी सकारात्मक प्रतिसाद आला. त्यानंतर २ एप्रिलला मला तुमचे, 'संस्थेची पूर्वीची प्रतिष्ठा पुन्हा मिळवण्यासाठी सक्षम कुलपती निवडणार असल्याचे' पत्र मिळाले. माझी काहीही जबाबदारी नसताना 'नॅक' श्रेणीतील वाईट कामगिरीसाठी मला जबाबदार धरणे आणि पत्राला प्रतिसाद देण्यासाठी वेळ न देणे हे नैसर्गिक न्यायाच्या विरोधात आहे. त्यामुळे माझे म्हणणे समजून घेतले जाईल आणि दोन्ही विषय सोडवले जातील, अशी आशा आहे.'

आर्थिक व्यवहारांवर प्रश्नचिन्ह

भारत सेवक समाज संस्थेच्या आर्थिक व्यवहारांवरही डॉ. संजीव सन्याल यांनी बोट ठेवले आहे. या व्यवहारांवर वित्त समितीने प्रश्न उपस्थित केल्याचे नमूद करून त्यांनी 'एक्स' या मंचावर काही कागदपत्रेही सादर केली आहेत. तसेच, कुलपतिपदासाठी कोणतेही मानधन मिळत नाही. मात्र, परिश्रम करणारे विद्यार्थी आणि प्राध्यापकांसाठी पुढे येऊन योग्य प्रश्न विचारणे ही माझी जबाबदारी असून, हे काम करत राहणार असल्याचेही त्यांनी नमूद केले आहे.

06/04/2025 | LS_SUN_City | Page : 05
Source : https://epaper.loksatta.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

मटा अँकर **ज्युनिअर कॉलेजांच्या नोंदणी प्रक्रियेला मुहूर्त नाही; डिप्लोमा, आयटीआयही थंड**

अकरावी प्रवेशांसाठी नोंदणीस सुरुवात कधी?

हर्ष दुधे
harsh.dudhe
@timesofindia.com

(चित्र : एआय)

तंत्रशिक्षण संचालनालय निवांत

दहावीचा निकाल लवकर जाहीर होणार असला, तरी तंत्रशिक्षण संचालनालयाने (डीटीई) डिप्लोमा (पॉलिटेक्निक) प्रवेश प्रक्रियेबाबत कोणतेही सूतोवाच दिलेले नाही. डिप्लोमा अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशांची संख्या वाढविण्यासाठी डीटीईला स्कूल कनेक्ट योजना राबवावी लागली होती. मात्र, प्रवेश वाढल्याने योजना थंडावल्याचे चित्र आहे. व्यवसाय शिक्षण आणि प्रशिक्षण संचालनालयाने (डीव्हीईटी) आयटीआय प्रवेश प्रक्रियेबाबतही कोणतीही माहिती प्रसिद्ध केलेली नाही.

पुणे : राज्य मंडळाकडून घेण्यात येणाऱ्या दहावीच्या परीक्षेचा निकाल यंदा १५ मे पूर्वी जाहीर होणार आहे. मात्र, अजूनही शालेय शिक्षण विभागाने अकरावी प्रवेश प्रक्रियेत ज्युनिअर कॉलेजांची नोंदणी; तसेच विद्यार्थ्यांसाठी प्रवेश अर्जाचा भाग एक भरण्याची प्रक्रिया सुरू केलेली नाही.

प्रवेश प्रक्रिया वेळत सुरू होत नसल्याने, विद्यार्थ्यांचे प्रवेश दिवाळीपर्यंत चालतात. असे असतांना शिक्षण विभागाला अकरावीच्या प्रवेश प्रक्रियेबाबत गांभीर्य नसून, प्रवेश प्रक्रियेचा विसर पडल्याचे चित्र आहे. त्यामुळे परीक्षा लवकर होऊनही, काहीही फायदा होताना दिसत नाही.

दहावीची परीक्षा २१ फेब्रुवारीला सुरू होऊन, १७ मार्च रोजी संपली. परीक्षा संपूर्ण साधारण २० दिवसांचा कालावधी पूर्ण होत आहे. दहावी उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांची प्रवेशाची पहिली पसंती ही अकरावी प्रवेश असते. त्यानंतर डिप्लोमा आणि आयटीआय प्रवेशांना पसंती दिली जाते. मुंबई, पुणे व पिंपरी-चिंचवड, नागपूर, अमरावती, नाशिक या महानगरांमध्ये ऑनलाइन पद्धतीने, तर राज्यातील उर्वरित शहरात ऑफलाइन पद्धतीने प्रवेश प्रक्रिया राबविण्यात येते. ज्युनिअर कॉलेजांमध्ये अकरावीचे प्रवेश वाढण्याच्या दृष्टीने गेल्या काही वर्षांपासून अकरावीची प्रवेश परीक्षा ही परीक्षा संपल्यानंतर काही दिवसांतच सुरू होते. मात्र, यंदा प्रवेश प्रक्रियेबाबत काहीही स्पष्टता नाही.

शालेय शिक्षण मंत्री दादाजी भुसे यांनी दहावी आणि बारावीच्या परीक्षेचा निकाल १५ मे पूर्वी जाहीर होणार असल्याचे जाहीर केले आहे. मात्र, या सर्वांत अकरावी प्रवेश प्रक्रियेबाबत कोणतीही माहिती शिक्षण विभागाने प्रसिद्ध केलेली नाही. प्रवेश प्रक्रियेत ज्युनिअर कॉलेजांची नोंदणी प्रक्रिया अजून सुरू झालेली नाही. या प्रक्रियेला साधारण १० ते १५ दिवसांचा कालावधी आवश्यक असतो. त्याच वेळी विद्यार्थ्यांना प्रवेश प्रक्रियेचा अर्जाचा भाग एक म्हणजेच नाव, पत्ता, मोबाइल नंबर अशी व्यक्तीगत माहिती भरावी लागते. त्यासाठी १५ ते २० दिवसांचा कालावधी मिळतो. निकाल जाहीर झाल्यानंतर, भाग दोन म्हणजे गुण आणि कॉलेजांचे पर्याय भरायचा असतो. सध्या भाग एक भरण्याची प्रक्रिया सुरू झालेली नाही.

दरम्यान, याबाबत माहितीसाठी माध्यमिक शिक्षण संचालक संपत सूर्यवंशी आणि शालेय शिक्षणमंत्री दादाजी भुसे यांच्याशी संपर्क साधला असतो, होऊ शकला नाही. अकारवी प्रवेश प्रक्रियेचे योग्य नियोजन होत नसल्यामुळे, ही प्रवेश प्रक्रिया सध्या दिवाळीपर्यंत रेंगाळते. गेल्या वर्षीच्या प्रवेश प्रक्रियेत मुंबई, पुणे व पिपरी चिंचवड, नागपूर, अमरावती, नाशिक या महानगरांमध्ये दोन लाख २० हजार ६९२ जागा रिक्त होत्या.

Maharashtra Times 7.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

प्रचंड खपाचे एकमेव नि:पक्ष व निर्भीड दैनिक
स्थापना १९३९
पुढारी
www.pudhari.com

शिक्षकांची ७२ हजार पदे घटली

ग्रामीण भागातील नागरिकांचे रोजगारासाठी शहराकडे स्थलांतर

विद्यार्थ्यांची संख्या रोडावल्याने शिक्षण व्यवस्थेवर परिणाम

ठाणे : पुढारी वृत्तसेवा

राज्यातील मराठी माध्यमांच्या शाळांमधील पटसंख्या दिवसेंदिवस कमी झाल्याने गेल्या १५ वर्षांत राज्यातील २२ हजार खासगी अनुदानित प्राथमिक, माध्यमिक शाळा, कनिष्ठ महाविद्यालयांमधील तब्बल ७२ हजार शिक्षकांची पदे कमी झाली आहेत. मराठी शाळांकडे विद्यार्थ्यांचा कमी झालेला कल, ग्रामीण भागातील नागरिकांचे रोजगारासाठी शहराकडे झालेले स्थलांतर यामुळे विद्यार्थी संख्या घटली आहे. त्याचा परिणाम शिक्षकांची पदे कमी होण्यात झाला आहे.

राज्यात जवळपास २ हजार शाळा दहापेक्षा कमी पटसंख्या असल्याने बंद होण्याच्या मार्गावर आहेत. या शाळा दुशिक्षिकीवरून एक शिक्षकी झाल्या आहेत. दुसऱ्या बाजूला माध्यमिक आणि प्राथमिक शाळांमधील तुकड्या कमी झाल्याने शिक्षकांची पदे कमी झाली आहेत. या घटलेल्या शिक्षक पदांचा परिणाम शिक्षणव्यवस्थेवर होणार आहे. एका बाजूला नवीन शैक्षणिक धोरणांची अंमलबजावणी, शिक्षणात व्यावसायिक अभ्यासक्रमाचा होणारा समावेश आदी निर्णय होत असतानाच दुसऱ्या बाजूला शिक्षकांची पदेही घटवण्यात येत असल्याने याचा परिणाम शिक्षण व्यवस्थेवर होताना दिसत आहे.

अनुदानित शाळांची स्थिती

- एकूण शाळा : २२,०००
- एकूण पदे मंजूर : २.९२ लाख
- सध्या कार्यरत पदे : २.२० लाख
- १५ वर्षांत कमी झालेली पदे : ७२,०००

शिक्षक कमी होण्याची प्रमुख कारणे

१ रोजगारासाठी ग्रामीण भागाकडून शहरांकडे झालेले स्थलांतर
२ 'हम दो हमारा एक'मुळे घटला राज्याचा जन्मदर
३ उच्च शिक्षण, नोकरीच्या शोधात वाढले विवाहाचे वय
४ इंग्रजी माध्यमाच्या स्वयंअर्थसहाय्यित शाळांची संख्या वाढली
५ शहर-ग्रामीणमधील पालकांचा कल इंग्रजी माध्यमाकडे वाढला

पवित्र पोर्टलवर ११ हजार शिक्षकी पदांच्याच जाहिराती

जिल्हा परिषदेच्या अनुदानित शाळांमधील शिक्षकांची बहुतांश पदे घटली आहेत. पवित्र पोर्टलवर अवघ्या ११,००० शिक्षकांच्या पदांच्याच जाहिराती प्रसिद्ध झाल्या. मराठी शाळांमधील पटसंख्या १५ वर्षांत राज्यातील २२ हजार खासगी अनुदानित प्राथमिक, माध्यमिक शाळा, कनिष्ठ महाविद्यालयांमधील तब्बल ७२ हजार शिक्षकांची पदे कमी झाल्याची वस्तुस्थिती समोर आली आहे. यात शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचीही काही पदे आहेत.

जिल्हा परिषद शाळांत १८ हजार शिक्षकपदे घटली

दुसरीकडे जिल्हा परिषदांच्या ६२ हजार शाळांमधील १८ हजार शिक्षकांची पदे कमी झाली. राज्यातील जिल्हा परिषदांच्या ६२ हजार शाळांत सध्या १ कोटी ७० लाखांपर्यंत विद्यार्थी प्रवेशित आहेत. दुसरीकडे खासगी अनुदानित प्राथमिक, माध्यमिक शाळांसह कनिष्ठ महाविद्यालयांची संख्या २२ हजारापर्यंत आहे. पालकांचा कल इंग्रजी माध्यमांकडे असून, दरवर्षी सुमारे २०० खासगी इंग्रजी शाळांची भर पडत आहे.

इंग्रजी शाळांकडे पालकांचा कल

महागाईमुळे खर्च पेलवत नाही व अन्य कारणांमुळे जन्मदरातही घट झाली आहे. दुसरीकडे तरुण-तरुणींच्या विवाहाचे वयदेखील वाढत असून, सरासरी ३० वर्षे वयापर्यंत विवाह होत आहेत. एकुलता एक मुलगा चांगला शिकावा म्हणून पालक मराठी अनुदानित शाळांऐवजी खासगी इंग्रजी माध्यमाच्या शाळेतच त्याला प्रवेश देत आहेत. त्यामुळे आता १० ते २० पर्यंत पटसंख्या असलेल्या जिल्हा परिषदांच्या शाळांची संख्या सहा हजारांवर गेली आहे.

Pune Edition
Apr 08, 2025 Page No. 04
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

शिक्षण मंडळाचे संकेतस्थळ सायबर सुरक्षित करा!

मंत्री आशिष शेलार यांच्या सूचना

लोकसत्ता विशेष प्रतिनिधी

मुंबई : राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळाच्या दहावी-बारावीच्या परीक्षांच्या निकालाच्या दृष्टीने मंडळाच्या संकेतस्थळाची क्षमता वाढवून ते सायबर सुरक्षित करण्याबाबत सात दिवसांत अहवाल सादर करण्याचे आदेश माहिती-तंत्रज्ञान मंत्री अ‍ॅड. आशिष शेलार यांनी सोमवारी दिले.

दहावी-बारावी निकालाच्या दिवशी विद्यार्थ्यांची गैरसोय होऊ नये, यासाठी संकेतस्थळाबाबत आढावा घेण्यासाठी परीक्षा मंडळ आणि माहिती-तंत्रज्ञान विभागाच्या अधिकाऱ्यांची बैठक शेलार यांनी घेतली. मंडळाचे अध्यक्ष शरद गोसावी, शालेय शिक्षण विभागाचे उपसचिव तुषार महाजन, माहिती-तंत्रज्ञान विभागाचे संचालक अनिल भंडारी आणि सचिव सुदाम आंधळे आदी बैठकीला उपस्थित होते. मंडळाच्या संकेतस्थळाची क्षमता व येणाऱ्या तांत्रिक अडचणींबाबत शेलार यांनी अधिकाऱ्यांशी चर्चा केली. निकाल जाहीर झाल्यावर संकेतस्थळावर ताण येऊन ते क्रॅश होते. त्यामुळे संकेतस्थळाची क्षमता वाढविण्यासाठी काय करता येईल, याबाबत अहवाल तयार करण्याच्या सूचना शेलार यांनी दिल्या.

08/04/2025 | Pune | Page : 02
Source : https://epaper.loksatta.com

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

जैन मराठी विश्वकोशाची निर्मिती करणार

ललित गांधी यांची माहिती

पुणे : जैन अल्पसंख्याक विकास आर्थिक महामंडळाच्या वतीने जैन मराठी विश्वकोशाची निर्मिती करण्यात येणार आहे. महामंडळाचे अध्यक्ष ललित गांधी यांनी सोमवारी पत्रकार परिषदेत ही माहिती दिली. सेनापती बापट रस्त्यावरील 'वर्धमान एज्युकेशन अँड रिसर्च इन्स्टिट्यूट' येथे गुरुवारी, महावीर जयंतीला (१० एप्रिल) कोशनिर्मितीच्या कामकाजाला सुरुवात करण्यात येणार असल्याचेही गांधी यांनी स्पष्ट केले. ज्येष्ठ साहित्यिक-अभ्यासक डॉ. सदानंद मोरे, जैन मराठी विश्वकोश संपादक मंडळाचे प्रमुख डॉ. संजय सोनवणी, संदीप भंडारी, अर्चना लुणावत, महेश देसाई, संदीप लुणावत, रवींद्र शहा, अभिजित शहा या वेळी उपस्थित होते.

गांधी म्हणाले, 'जैन साहित्य हे अभिजात साहित्य आहे. सर्वसामान्यांसाठी हे दर्जेदार साहित्य उपलब्ध व्हावे, म्हणून या कोशाची निर्मिती करण्यात येत आहे. या विश्वकोशात गेल्या पाच हजार वर्षांहून अधिक काळाच्या पुरातत्त्वीय आणि अर्वाचीन इतिहासाचा आलेख दिला जाणार आहे. ललित गांधी यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीत डॉ. सदानंद मोरे, कार्यकारी अध्यक्ष विलास राठोड, ज्येष्ठ साहित्यिक-अभ्यासक श्रीराम पवार यांच्यासह अनेक अभ्यासकांचा समावेश करण्यात आला असून, ९८व्या अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनाचे संयोजक संजय नहार हे मुख्य मार्गदर्शकाच्या भूमिकेत असतील. तसेच, जैन साहित्याचे अभ्यासक असलेले डॉ. सोनवणी हे संपादकीय मंडळाचे प्रमुख म्हणून काम पाहणार आहेत. महावीर अक्कोळे, डॉ. सी. एन. चौगुले, गोमटेश पाटील, महावीर शास्त्री, डॉ. अजित पाटील यांचा संपादकीय मंडळात सहभाग आहे.

08/04/2025 | Pune | Page : 03
Source : https://epaper.loksatta.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

लोकमत

राज्यातले शिक्षण 'सीबीएसई पॅटर्न'वर जाणार?

येत्या शैक्षणिक वर्षापासून राज्यातील शाळांमध्ये पहिलीसाठी 'सीबीएसई पॅटर्न' लागू केला जाणार आहे. याचा अर्थ नेमका काय? - एका गुंत्याची सोपी उकल!

हरीश बुटले
शैक्षणिक समुपदेशक
संपादक, 'तुम्ही आम्ही पालक'

राज्यातील पहिलीपासूनच्या शाळा सीबीएसई बोर्डाप्रमाणे सुरू होतील, अशी घोषणा शिक्षणमंत्र्यांनी करताच शिक्षणक्षेत्रात अनेक प्रकारचे संभ्रम निर्माण झाले. अनेकांना वाटू लागले की, आता राज्य मंडळाच्या सर्व शाळा 'सीबीएसई'च्या अखत्यारीत जातील की काय? मात्र तसे काहीही होणार नसून केवळ अभ्यासक्रम आणि परीक्षांच्या पातळीवर 'सीबीएसई'च्या कार्यप्रणालीप्रमाणे राज्य मंडळाच्या शाळा संचालित करण्याची ही तयारी आहे.

'एनसीईआरटी'च्या धर्तीवर शाळांचा अभ्यासक्रम बदलला जाणार असल्याने यालाच 'सीबीएसई पॅटर्न' असे संबोधल्याने राज्यभर गोंधळाची स्थिती निर्माण झाली. पुरेसे शिक्षक आहेत का? शाळेत वीज, पिण्याचे शुद्ध पाणी, सुस्थितीतील वर्गखोल्या, पुरेसे संगणक आहेत का? अनुदानाचा प्रश्न, मुलांचे लिहिण्या-वाचण्याचे प्रश्न बोर्ड बदलल्याने सुटणार आहेत का? मुळात बोर्ड बदलणे हा आपला प्राधान्यक्रम आहे/असावा का?- असे अनेक प्रश्न चर्चेत आहेत.

राष्ट्रीय शिक्षण धोरण २०२० अंतर्गत बनविलेल्या राष्ट्रीय अभ्यासक्रम आराखडा (शालेय शिक्षण) आणि राष्ट्रीय अभ्यासक्रम आराखडा (पायाभूत स्तर) यांच्या आधारे महाराष्ट्राने स्वतःचे अभ्यासक्रम आराखडे 'स्टेट करीक्युलम फ्रेमवर्क' (SCF) तयार केले आहे. यानुसार राज्यातील बोर्डाच्या सर्व इयत्तांचा अभ्यासक्रम बदलला जाईल. 'एनसीईआरटी'ची पाठ्यपुस्तके बालभारतीच्या तज्ज्ञ समितीमार्फत अभ्यासून राज्यासाठी स्वतःची पाठ्यपुस्तके आवश्यक ते बदल करून 'बालभारती'मार्फतच छापली जातील. म्हणजे अभ्यासक्रमाशिवाय प्रक्रियेत कोणताही बदल नाही.

'एनसीईआरटी'ची पुस्तके जशीच्या तशी अनुवादित न करता त्यात राज्यातले संदर्भ वापरले जाणार आहेत. शैक्षणिक वर्ष २०२५ पासून राज्यातील शाळांमध्ये पहिल्या इयत्तेसाठी 'सीबीएसई पॅटर्न' लागू केला जाणार आहे. याचाच अर्थ सीबीएसई अभ्यासक्रमाच्या धर्तीवर राज्याने तयार केलेला अभ्यासक्रम टप्प्याटप्प्याने लागू केला जाईल. राष्ट्रीय शिक्षण धोरण २०२० नुसार परीक्षापद्धतीसुद्धा बदलावी लागणार. घोकंपट्टीवर आधारित परीक्षापद्धती न ठेवता 'सीबीएसई'च्या परीक्षा प्रचलित पद्धतीप्रमाणे सर्वंकष प्रकारचे मूल्यमापन महाराष्ट्राच्या राज्य मंडळाच्या पद्धतीत आणले जाईल. केवळ अंतिम परीक्षांवर भर न देता, प्रकल्प, उपक्रम आणि इतर मूल्यांकन तंत्रांचा समावेश केला

जाईल. शिवाय सॉफ्ट स्किल्स समुपदेशन, विद्यार्थ्यांचा वैयक्तिक विकास, संवादकौशल्ये, नेतृत्वगुण, सृजनशीलता आणि तणाव व्यवस्थापन शिकवले जाईल. इतिहास, भूगोल, भाषा हे विषय काही बदलांसह बहुतांश तसेच राहतील. इतिहास राज्याचाच असेल. सर्वांत महत्त्वाचे म्हणजे राज्य मंडळ बंद करण्याचा कोणताही विचार नाही, असे शालेय शिक्षण विभागाने स्पष्ट केले आहे. याउलट, राज्य मंडळ या सर्व उपक्रमांमुळे अधिक सक्षम केले जाईल. इयत्ता १० वी आणि १२ वीची परीक्षा आयोजनाची जबाबदारी प्रचलित पद्धतीनुसार राज्य मंडळाकडेच असेल. बोर्डाचे नावही तेच राहील, केवळ अभ्यासक्रम बदलणार आहे.

'सीबीएसई'शी संलग्न शाळा या खासगी स्वरूपात जास्त आहेत. त्या शाळांच्या इमारती, इतर सोयीसुविधा, विद्यार्थी वाहतूक व्यवस्था इत्यादींमुळे अनेकांना या शाळांची भुरळ पडली. NEET आणि JEE या राष्ट्रीय स्तराच्या प्रवेश परीक्षांमध्ये टिकायचे असेल तर आपणदेखील सीबीएससी माध्यमातून शिकलं पाहिजे, असा समज निर्माण झाला. या राष्ट्रीय प्रवेश परीक्षांसाठीची केंद्रे 'सीबीएसई'शी संलग्न शाळेत असतात. शिवाय 'सीबीएसई' बोर्डासाठी 'एनसीईआरटी'चा अभ्यासक्रम आहे आणि त्यामानाने राज्य मंडळाच्या अभ्यासक्रमामध्ये किमान पाच ते सात टक्क्यांची तफावत असल्याने अनेक विद्यार्थी NEET व JEE मध्ये यश मिळवण्याच्या हेतूने 'सीबीएसई' शाळेत प्रवेशासाठी इच्छुक असतात.

आपल्याकडे उच्च उत्पन्न गटाच्या लोकांनी केलं ते मध्यमवर्गीय फारसा विचार न करता करायला अमुकच्या मुलाने तमुक महागड्या शाळेत प्रवेश घेतला की, लगेच आपलेही मूल त्याच शाळेत पाठवायला पाहिजे, असे मध्यमवर्गीय पालकांना वाटू लागते. एखाद्याच्या मुलाने मोठी फी भरून कोचिंग क्लास लावला की, मग प्रसंगी घरदार, जमीनजुमला विकून आपल्या मुलांना तेच दिले पाहिजे, असे वाटते. या मानसिकतेचा सर्वात जास्त फायदा सीबीएसई शाळांना आणि कोचिंग क्लासेसना झालेला आहे.

राज्य मंडळाला कदाचित तसेच काही वाटते आहे. मात्र, या मंडळाने स्वतःची वेगळी प्रतिमा तयार करण्याऐवजी नव्या बदलाला 'सीबीएससी पॅटर्न' असे संबोधून नवा गोंधळ केला आणि नाहक रोष ओढवून घेतला. अर्थातच हा विषय केवळ 'पॅटर्न'शी संबंधित भाग असेल तर रोष लवकरच शमेल. मात्र, यात 'एक देश, एक अभ्यासक्रम' असा काही सुप्त अजेंडा असेल तर मात्र दक्षिणेतील राज्यांप्रमाणेच मराठी अस्मिता जागी होऊन यातून नवीन प्रश्न निर्माण होतील. ती वेळ येऊ नये एवढीच अपेक्षा करूया.

harishbutle@gmail.com

Pune Main
Page No. 6 Apr 08, 2025
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

सामना

नववीच्या 'पॅट'चा पेपर परीक्षेआधीच व्हायरल

पुणे, दि. ७ (प्रतिनिधी) – महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेच्या माध्यमातून ८ एप्रिलला घेतल्या जाणाऱ्या पायाभूत चाचणी परीक्षा क्रमांक दोन या पॅट परीक्षेची इयत्ता नववीची प्रश्नपत्रिका फुटली असून, प्रश्नपत्रिका कशी सोडवावी यासंदर्भातील व्हिडीओ चांगलाच व्हायरल झाला आहे. त्यामुळे कोट्यवधी रुपये खर्च करून शिक्षण विभागाकडून पॅट परीक्षा का आणि कशासाठी घेतली जाते, असा प्रश्न पुन्हा एकदा उपस्थित होत आहे. शिक्षण विभागाकडून याबाबतची चौकशी करून कारवाई केली जाणार का? असा सवाल विचारला जात आहे.

Tutor ADM या यूट्यूब चॅनेलवर इयत्ता नववीची मराठी विषयाची 'पॅट'ची प्रश्नपत्रिका कशी सोडवावी, यासंदर्भातील व्हिडीओ उपलब्ध आहे. दोन दिवसांपूर्वीच हा व्हिडीओ प्रसिद्ध करण्यात आला असून, त्यावर स्पष्टपणे पायाभूत चाचणी क्रमांक २-२०२५ असा उल्लेख आहे. मराठी विषयाच्या प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर काय आहे या प्रश्नाचे उत्तर कसे लिहावे, अशी सर्व माहिती या व्हिडीओमध्ये देण्यात आली आहे. त्यामुळे परीक्षेची कोणतीही गोपनीयता राखली गेली नसल्याचे दिसून येत आहे.

पॅट परीक्षेबाबत हवी तेवढी गोपनीयता पाळली जात नाही. यापूर्वीसुद्धा पॅटच्या प्रश्नपत्रिका रस्त्यावर सापडल्या होत्या. महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेकडून वर्तमानपत्राचे गट्ठे जसे वितरणाला पाठवतात, तशा पद्धतीने पॅटच्या प्रश्नपत्रिका सर्व शाळांना पाठवल्या जातात. त्यामुळे त्या फुटाण्याची शक्यता अधिक असते. इयत्ता नववी मराठी विषयाची प्रश्नपत्रिका फुटली आहे. त्यामुळे आता विद्यार्थ्यांचे योग्य मूल्यांकन कसे करणार? असा प्रश्न मुख्याध्यापक संघाचे माजी उपाध्यक्ष महेंद्र गणपुले यांनी उपस्थित केला.

आम्हाला ते आढळले आहे. त्या चॅनेल्सना तत्काळ बंद करण्यासाठी त्यांच्यावर एफआयआर नोंदवण्यात येत आहे, असे राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेचे संचालक राहुल रेखावार यांनी सांगितले.

> इयत्ता नववीचा मराठी विषयाचा पॅट परीक्षेचा पेपर कसा असेल, तो कसा सोडवावा, यासंदर्भातील इत्थंभूत माहिती https://youtu.be/BLREKP_qORw या यूट्यूब चॅनेलवर उपलब्ध आहे. विद्यार्थ्यांना परीक्षेपूर्वीच सर्व माहिती मिळणार असेल तर परीक्षा घेण्याचा उपयोग काय? त्यामुळे एससीईआरटीच्या अधिकाऱ्यांनी केवळ कागदावर आपली हुशारी दाखवू नये.
>
> – कल्पेश यादव, सहसचिव, युवासेना

Pune Edition
Apr 08, 2025 Page No. 3
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

प्रभात

City 08 April 2025_015
08 Apr 2025

पुणे विद्यापीठाची पोस्ट डॉक शिष्यवृत्ती योजना

१४ उमेदवारांची झाली निवड

प्रभात वृत्तसेवा,

पुणे, दि. ७ - तब्बल सहा वर्षांनंतर पोस्ट डॉक शिष्यवृत्ती योजना सुरू करण्याचा निर्णय घेत सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने ही प्रक्रिया पूर्ण केली आहे. यातून विद्यापीठाने १४ शिष्यवृत्तीपात्र उमेदवारांची यादी जाहीर केली आहे. सर्वसाधारणपणे पीएच.डी. पूर्ण केल्यानंतर राज्यातील उमेदवार पुढील संशोधनासाठी परदेशातील विद्यापीठांमध्ये प्रवेश घेतात. ही बाब लक्षात घेऊन पीएच.डी.नंतरच्या संशोधनाला चालना देण्यासाठी डॉ. नितीन करमळकर यांनी त्यांच्या कुलगुरू पदाच्या काळात विद्यापीठात पोस्ट डॉक फेलोशिप सुरू करण्याचा निर्णय घेतला.

२०१९ मध्ये राबवलेल्या पहिल्या प्रक्रियेनंतर कोरोना प्रादुर्भाव आणि अन्य तांत्रिक कारणांनी या शिष्यवृत्तीमध्ये खंड पडला होता. मात्र, शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ च्या यंदा सप्टेंबरमध्ये पुन्हा पोस्ट डॉक शिष्यवृत्तीची प्रक्रिया सुरू करण्यात आली. त्यानुसार ७९ विद्यार्थ्यांनी अर्ज केले होते. त्यातून १४ विद्यार्थ्यांची शिष्यवृत्तीसाठी निवड करण्यात आली. विद्यापीठाच्या अंतर्गत गुणवत्ता सिद्धता कक्षाचे संचालक डॉ. विनायक जोशी, पदव्युत्तर विभागाचे उपकुलसचिव डॉ. एम. व्ही. रासवे यांनी शिष्यवृत्तीसाठी पात्र ठरलेल्या उमेदवारांची यादी प्रसिद्ध केली. पात्र विद्यार्थ्यांना दरमहा ४३ हजार ८०० रुपये शिष्यवृत्तीच्या रुपाने मिळणार असून, त्यांना तीन वर्षे पूर्णवेळ संशोधन करावे लागणार आहे. शिष्यवृत्तीसाठी पात्र विद्यार्थ्यांमध्ये भौतिकशास्त्राचे चार, जीवशास्त्राचे तीन, रसायनशास्त्राचे दोन विद्यार्थी आहेत. तर मराठीचे तीन, अर्थशास्त्र आणि हिंदीच्या प्रत्येकी एका विद्यार्थ्याचा समावेश आहे.

संकेतस्थळ 'क्रॅश' होऊ नये : शेलार

दहावी, बारावीच्या निकालावर बैठक

■ **सकाळ न्यूज नेटवर्क**

मुंबई, ता .७ : दहावी, बारावीच्या परीक्षांचे निकाल लागतील त्या दिवशी संकेतस्थळ क्रॅश व्हायला नको याची खबरदारी घेण्याचे निर्देश माहिती व तंत्रज्ञान मंत्री आशिष शेलार यांनी अधिकाऱ्यांना दिले आहे. या वर्षी मे महिन्याच्या मध्यावर दहावी -बारावीचे निकाल जाहीर होणार आहेत. हे लक्षात घेत शिक्षण मंडळाच्या संकेतस्थळाची क्षमता वाढविण्याचे आदेश त्यांनी दिले

निकालाच्या दिवशी लाखो विद्यार्थी ऑनलाइन निकाल पाहत असतात. तेव्हा संकेतस्थळ क्रॅश होणे टाळण्यासाठी माहिती तंत्रज्ञान विभाग व शिक्षण मंडळाच्या अधिकाऱ्यांची सोमवारी संयुक्त बैठक झाली. मंडळाच्या संकेतस्थळाची सायबर सुरक्षितता कशी तयार करता येईल याबाबत येत्या सात दिवसात अहवाल सादर करण्यास शेलार यांनी सांगितले आहे. दहावी, बारावी निकालाच्या तारखेला विद्यार्थ्यांची गैरसोय होऊ नये यासाठी संकेतस्थळाची क्षमता किती याचा आढावा घेण्यासाठी ही संयुक्त बैठक त्यांनी घेतली. महाराष्ट्र माध्यमिक व उच्च माध्यमिक प्रमाणपत्र परीक्षा मंडळाचे अध्यक्ष शरद गोसावी, शालेय शिक्षण विभागाचे उपसचिव तुषार महाजन आणि माहिती तंत्रज्ञान विभागाचे संचालक अनिल भंडारी आणि सचिव सुदाम आंधळे या बैठकीला उपस्थित होते.

शिक्षण मंडळाच्या संकेतस्थळाची क्षमता व त्यामध्ये येणाऱ्या तांत्रिक अडचणी याबाबत माहिती मंत्र्यांनी जाणून घेतली. शेलार म्हणाले, ''दहावी व बारावीचे निकाल जाहीर झाल्यावर महाराष्ट्रातील लाखो मुले एकाच वेळेस निकाल पाहण्यासाठी संकेतस्थळावर लॉग-इन करून पाहतात. अशा वेळेस संबंधित संकेतस्थळावर ताण येऊन ते 'क्रॅश' होऊन मुलांची गैरसोय होते. या संकेतस्थळ प्रणालीची क्षमता सतत तपासणे आवश्यक आहे. त्यानंतर त्याची क्षमता वाढविण्याचा निर्णय घेण्याचेही ठरले आहे. त्यासाठी सध्याच्या संकेतस्थळाच्या क्षमतेचा अहवाल तयार करा. या संकेतस्थळाची क्षमता वाढवण्यासाठी काय करता येईल याबाबत अहवाल तयार करा.

> सायबर सुरक्षा हा आता महत्त्वाचा मुद्दा आहे. त्यामुळे यासाठी काय करावे लागेल, याचाही अहवाल आठवडाभरात द्या.
> **- आशिष शेलार,** मंत्री

Sakal 8.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

प्रभात प्रतीक बदलत्या महाराष्ट्राचे
9 April 2025 City_010
09 Apr 2025
www.dainikprabhat.com

बोर्डाची वेबसाइट सायबर सुरक्षित करा

माहिती-तंत्रज्ञानमंत्री आशिष शेलार यांची सूचना

मुंबई, दि. ८ - दहावी, बारावी बोर्डाच्या वेबसाइट्ची क्षमता वाढवणे व सायबर सुरक्षित करण्याबाबत येत्या ७ दिवसांत अहवाल सादर करा, असे निर्देश राज्याचे माहिती तंत्रज्ञान मंत्री आशिष शेलार यांनी आज दिले.

दहावी, बारावी निकालाची तारीखेला विद्यार्थ्यांची गैरसोय होऊ नये म्हणून वेबसाइट बाबत आढावा घेण्यासाठी आज बोर्डाचे अधिकारी आणि माहिती तंत्रज्ञान विभागाच्या अधिकाऱ्यांची संयुक्त बैठक मंत्री आशिष शेलार यांनी घेतली. महाराष्ट्र माध्यमिक व उच्च माध्यमिक प्रमाणपत्र परिक्षा बोर्डाचे अध्यक्ष शरद गोसावी, शालेय शिक्षण विभागाचे उपसचिव तुषार महाजन आणि माहिती तंत्रज्ञान विभागाचे संचालक अनिल भंडारी आणि सचिव सदाम आंधळे या बैठकीला उपस्थित होते.

यावेळी बोर्डाच्या वेबसइट्ची क्षमता व त्यामध्ये येणाऱ्या तांत्रिक अडचणी याबाबत माहिती मंत्री आशिष शेलार यांनी जाणून घेतली. यावेळी बोलताना शेलार यांनी उपरोक्त निर्देश दिले.

१० व १२ वीचे निकाल जाहीर झाल्यानंतर महाराष्ट्रातील लाखो मुले एकाच वेळेस वेबसाइटवर लॉगइन करून आपला निकाल पाहतात. त्यावेळी सदर वेबसइटवर ताण येऊन ती साइट क्रॅश होते व विद्यार्थ्यांची गैरसोय होते. सदर प्रणालीचे सतत लोड टेस्टिंग करून घेणे आवश्यक आहे. त्यासाठी तिची क्षमता वाढवण्याची आवश्यकता आहे. त्यामुळे सध्याच्या वेबसाइट्च्या क्षमतेचा अहवाल तयार करा आणि त्या वेबसाइट्ची क्षमता वाढवण्यासाठी काय करता येईल याबाबत अहवाल तयार करा, असे आशिष शेलार यावेळी बोलताना म्हणाले.

प्रभात प्रतीक बदलत्या महाराष्ट्राचे
9 April 2025 City_005
09 Apr 2025
www.dainikprabhat.com

उन्हाळी परीक्षांसाठी विद्यापीठाची मुदतवाढ

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. ८ - सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या विविध अभ्यासक्रमांच्या उन्हाळी परीक्षेसाठी अर्ज करण्यास मुदतवाढ देण्यात आली आहे. दि. ९ व १० एप्रिल असे दोन दिवस अर्ज करण्यासाठी संधी विद्यार्थ्यांना मिळाली आहे. त्यामुळे आतापर्यंत भरू न शकलेल्या विद्यार्थ्यांना दिलासा मिळाला आहे.

विद्यापीठाच्या परीक्षा व मूल्यमापन मंडळाचे संचालक डॉ. प्रभाकर देसाई यांनी याबाबतचे परिपत्रक प्रसिद्ध केले आहे. दरम्यान, एमबीए, एमसीए, आर्किटेक्चर, हॉटेल मॅनेजमेंट, एमएस्सी यांसह काही अभ्यासक्रमांच्या परीक्षेसाठी अर्ज करण्याची मुदत संपली होती. मात्र अर्ज करण्यासाठी मुदतवाढ मिळावी, अशी मागणी विद्यार्थ्यांकडून वारंवार होत होती. त्यामुळे मुदतवाढ दिली असून, यापुढे मुदतवाढ मिळणार नसल्याचे विद्यापीठाकडून स्पष्ट करण्यात आले आहे, तसेच ९ ते १० अर्ज करण्यासाठी, तर ११ एप्रिलपर्यंत अर्ज कायम करण्याचा कालावधी आहे. त्यामुळे महाविद्यालयांनी वेळेत परीक्षा अर्ज स्वीकारावेत, असेही विद्यापीठाने म्हटले आहे.

विद्यापीठाच्या अर्थसाह्य योजनांसाठी तीन हजारांहून अधिक विद्यार्थ्यांची निवड

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातर्फे विद्यार्थ्यांना दिल्या जाणाऱ्या शिष्यवृत्ती योजनांचे स्वरूप बदलण्यात आले आहे. आता त्याला अर्थसाह्याचे स्वरूप देण्यात आले असून, एकूण सहा अर्थसाह्य योजनांसाठी पदवीपूर्व आणि पदव्युत्तर पदवी स्तरावरील एकूण ३ हजारांहून अधिक विद्यार्थ्यांची निवड करण्यात आली आहे. या विद्यार्थ्यांना योजनेनुसार दोन ते १८ हजार रुपयांपर्यंतची रक्कम मिळणार आहे.

विद्यापीठाच्या आवारातील शैक्षणिक विभागांमध्ये शिकणाऱ्या विद्यार्थ्यांसह कार्यक्षेत्रात पुणे, अहिल्यानगर आणि नाशिक जिल्ह्यातील संलग्न महाविद्यालयांतील विद्यार्थ्यांसाठी सहा योजना राबवण्यात येतात. त्यात छत्रपती शिवाजी महाराज अर्थसाह्य योजना, क्रांतिज्योती सावित्रीबाई फुले अर्थसाह्य योजना, लोकशाहीर अण्णा भाऊ साठे अर्थसाह्य योजना, राजर्षी शाहू महाराज अर्थसाह्य योजना, महात्मा जोतिराव फुले अर्थसाह्य योजना, स्वामी विवेकानंद अर्थसाह्य योजना यांचा समावेश आहे. या योजनांसाठी अर्थसंकल्पात तरतूद करण्यात येते. त्यानुसार शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ साठी पात्र ठरलेल्या विद्यार्थ्यांची यादी विद्यापीठाने प्रसिद्ध केली आहे.

> **को**
> विद्यापीठाच्या शैक्षणिक विभागांसह संलग्न महाविद्यालयांतील विद्यार्थ्यांसाठीच्या योजनेनुसार दोन ते १८ हजार रुपयांपर्यंतची रक्कम मिळणार

> शासकीय योजनांचा लाभ घेतला असल्यास विद्यापीठाच्या शिष्यवृत्तीचा लाभ मिळणार नाही, असा नियम विद्यापीठाच्या योजनांसाठी होता. त्यामुळे या योजनांसाठी विद्यार्थी पात्र ठरत नव्हते. परिणामी, शिष्यवृत्तीसाठीचा निधी पूर्णपणे वापरला जात नव्हता. ही बाब लक्षात घेऊन शिष्यवृत्ती योजनांचे स्वरूप बदलण्याचा निर्णय घेण्यात आला. आता या योजनांना अर्थसाह्य योजना असे नाव देण्यात आले आहे. त्यामुळे अधिकाधिक विद्यार्थी या योजनांसाठी पात्र ठरू शकतात. विद्यापीठाच्या कार्यक्षेत्रातील प्रत्येक महाविद्यालयापर्यंत योजनांची व्याप्ती वाढवण्यात आली आहे.
>
> **- डॉ. पराग काळकर,**
> प्र कुलगुरू, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

क्रांतिज्योती सावित्रीबाई फुले अर्थसाह्य योजनेत प्रत्येकी पाच हजार रुपये दिले जाणार आहेत. त्यात पदवीपूर्व स्तरावरील ७८३ विद्यार्थ्यांची, तर पदव्युत्तर स्तरावरील २४४ विद्यार्थ्यांची निवड करण्यात आली आहे. लोकशाहीर अण्णा भाऊ साठे अर्थसाह्य योजनेतही प्रत्येकी ५ हजार रुपये दिले जाणार आहेत. त्यात पदवीपूर्व अभ्यासक्रमांचे २१२, पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांचे २२५ विद्यार्थी पात्र ठरले आहेत. राजर्षी शाहू महाराज अर्थसाह्य योजनेत ६ हजार रुपये देण्यात येणार आहेत. त्यासाठी पदवीपूर्व स्तरावरील कला शाखेतील १२, वाणिज्य शाखेतील २०७, विज्ञान शाखेतील २४९ विद्यार्थी प्राप्त ठरले आहेत. तर पदव्युत्तर स्तरावरील कला शाखेतील ११, वाणिज्य शाखेतील ४०, विज्ञान शाखेतील १४४ विद्यार्थ्यांना अर्थसाह्य दिले जाणार आहे.

महात्मा जोतिराव फुले अर्थसाह्य योजनेत पदवी स्तरावर सहा हजार रुपये देण्यात येणार आहेत. त्यात कला शाखेतील ४०, वाणिज्य शाखेतील ११३, विज्ञान शाखेतील २१६ विद्यार्थी पात्र ठरले आहेत. पदव्युत्तर पदवी स्तरावर कला शाखेतील ५०, वाणिज्य शाखेतील ५१ विद्यार्थ्यांना प्रत्येकी ८ हजार रुपये दिले जाणार आहेत. तर विज्ञान शाखेतील १८७ विद्यार्थ्यांना प्रत्येकी १६ हजार रुपये मिळणार आहेत. पूरग्रस्त, दुष्काळग्रस्त आणि आपत्तीग्रस्त भागातील विद्यार्थ्यांसाठी स्वामी विवेकानंद अर्थसाह्य योजनेत पदवी अभ्यासक्रमातील १३ आणि पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रमातील १८ विद्यार्थ्यांना प्रत्येकी दोन हजार रुपये देण्यात येणार आहेत. छत्रपती शिवाजी महाराज अर्थसाह्य योजनेत पदवी, पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रमातील एकूण ३६ विद्यार्थ्यांना प्रत्येकी ५ हजार रुपये दिले जाणार असल्याचे नमूद करण्यात आले आहे.

Loksatta 10.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

गुजरातमध्ये देशातील पहिले सहकार विद्यापीठ

विविध भाषांमध्ये अभ्यासक्रम शिकविण्यात येणार

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

सहकार चळवळीचा पाया रचणाऱ्या महाराष्ट्राऐवजी गुजरातमध्ये देशातील पहिले सहकार विद्यापीठ स्थापन करण्यात येणार आहे. आणंद येथील इन्स्टिट्यूट ऑफ रुरल मॅनेजमेंट (इरमा) येथे त्रिभुवन सहकार विद्यापीठ स्थापन करण्याचे विधेयक राज्यसभा आणि लोकसभेत नुकतेच मंजूर झाले आहे. विविध राज्यांतील सहकारी संस्था या विद्यापीठाला जोडण्यात येणार असून, त्या-त्या राज्यांतील भाषांमध्ये अभ्यासक्रम शिकविण्यात येणार आहेत.

सहकार विद्यापीठाचे विधेयक संसदेच्या अधिवेशनादरम्यान राज्यसभा आणि लोकसभेत मंजूर करण्यात आल्याची माहिती केंद्रीय सहकार राज्यमंत्री मुरलीधर मोहोळ यांनी बुधवारी पत्रकार परिषदेत दिली. 'या विद्यापीठामुळे पुण्यातील वैकुंठ मेहता राष्ट्रीय सहकारी प्रबंध संस्थेचे (वॅमनिकॉम) महत्त्व कमी होणार नसून, प्रस्तावित विद्यापीठाची ही संस्था अविभाज्य घटक असेल,' असे मोहोळ यांनी स्पष्ट केले. सहकाराचा पाया रचणाऱ्या आणि या क्षेत्रात देशात पहिल्या क्रमांकावर असलेल्या महाराष्ट्रात हे विद्यापीठ स्थापन व्हावे किंवा वॅमनिकॉम संस्थेला विद्यापीठाचा दर्जा देण्यात यावा, अशी मागणी करण्यात येत होती.

'देशातील ८ लाख सहकारी संस्थांमध्ये ४० लाख लोक काम करीत आहेत. ८० लाख सदस्य सहकार विभागाशी निगडित आहेत. त्यांना योग्य प्रशिक्षण देण्यासाठी; तसेच उत्तम प्रशासन, अनियमितता टाळण्यासाठी 'त्रिभुवन सहकार विद्यापीठा'ची स्थापना करण्यात आली आहे. त्यामुळे सहकार क्षेत्राची व्याप्ती वाढून उद्योग आणि रोजगाराच्या नव्या संधी उपलब्ध होतील. पुढील पाच वर्षांत सहकार क्षेत्राला आवश्यक १७ लाख प्रशिक्षित मनुष्यबळ सहकार विद्यापीठामुळे उपलब्ध होतील,' असे मोहोळ यांनी सांगितले.

१५ हजार सेवा सोसायट्यांचा प्राप्तिकर माफ

'सेवा सोसायट्यांना प्राप्तिकर भरावा लागत नाही. मात्र, त्यांना प्राप्तिकर विवरणपत्र दाखल करावे लागते. देशातील एक लाख सेवा सोसायट्यांपैकी अनेक सोसायट्यांना प्राप्तिकर विभागाकडून पत्राबाबत नोटीस आली होती. राज्यातील १५ हजार सोसायट्यांनी विवरणपत्र दाखल न केल्याने त्यांना २० टक्के प्राप्तिकर भरावा लागणार होता. या संदर्भात केंद्रीय अर्थ राज्यमंत्री पंकज चौधरी यांच्याशी समन्वय साधून स्थिगिती देण्यात आली आहे. या सोसायट्यांनी प्रक्रिया पूर्ण केल्यास प्राप्तिकर भरावा लागणार नाही,' असे केंद्रीय सहकार राज्यमंत्री मुरलीधर मोहोळ यांनी स्पष्ट केले.

शंभर एकर जागा

'इरमा' या संस्थेला विद्यापीठाचा दर्जा देण्यात आला आहे. येथील साठ एकर जागा विद्यापीठाला उपलब्ध झाली आहे; तसेच चाळीस एकर जागा लवकरच मिळणार आहे. या संस्थेत अध्यापक व कर्मचारी वर्ग तसेच पायाभूत सुविधा उपलब्ध असल्याने अभ्यासक्रम लगेचच सुरू करणे शक्य आहे. विविध राज्यातील सहकार संस्था या विद्यापीठाशी जोडण्यात येणार आहेत. 'वॅमनिकॉम'प्रमाणेच 'इरमा' संस्थेचे देशातील सहकारात मोठे योगदान आहे,' असे मुरलीधर मोहोळ यांनी सांगितले.

Maharashtra Times 10.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

प्रभात
प्रतीक बदलत्या महाराष्ट्राचे
www.dainikprabhat.com
City 11 April 2025_015
11 Apr 2025

काम हाती घेतले. परिणामी पुन्हा पेठांचा पाणीपुरवठा कमी अधिक प्रमाणात बंद करण्यात आला. तर कात्रज परिसरातही मागील दोन आठवड्यांत वारंवार दुरुस्तीच्या नावाखाली पाणीपुरवठा बंद ठेवला जात आहे. परिणामी, पुन्हा पाणीपुरवठा सुरळीत होण्यासाठी दोन ते तीन दिवस जात आहेत. त्यामुळे, नागरिकांकडून महापालिकेच्या कारभारावर तीव्र नाराजी व्यक्त केली जात आहे.

बी.एड. पदवी शिक्षकांना ब्रीज कोर्स करावा लागणार

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १० - सरकारी प्राथमिक शाळांमध्ये ११ ऑगस्ट २०२३ पूर्वी बी.एड. पदवीच्या आधारे नियुक्त झालेल्या शिक्षकांना आता अनिवार्य प्रशिक्षण म्हणून सहा महिन्यांचा ब्रीज कोर्स करावा लागणार आहे. सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार राष्ट्रीय शिक्षक शिक्षण परिषदेने (एनसीटीई) हा सहा महिन्यांचा कोर्स तयार केला आहे. हा अभ्यासक्रम राष्ट्रीय मुक्त विद्यालय संस्थेद्वारे आयोजित आहे. एनसीटीईच्या सदस्य सचिव अभिलाषा झा मिश्रा यांनी यासंदर्भात अधिसूचना प्रसिद्ध केली आहे.

ज्या शिक्षकांनी फक्त अर्ज केला होता किंवा निवड झाली होती परंतु ते काम करीत नव्हते त्यांना हा लाभ दिला जाणार नाही. ज्या शिक्षकांनी बी.एड केले आणि न्यायालयाच्या आदेशामुळे त्यांच्या नोकरीवर परिणाम झाला आहे. त्यांच्यासाठी हा अभ्यासक्रम अनिवार्य असेल. सर्वोच्च न्यायालयाने ७ ऑगस्ट २०२४ रोजी या प्रकरणात एक आदेश जारी केला होता. याचा परिणाम उ. प्रदेशातील ३५ हजार शिक्षकांवरही होईल ज्यांच्या नियुक्त्यांना आव्हान देण्यात आले.

प्रभात
प्रतीक बदलत्या महाराष्ट्राचे
www.dainikprabhat.com
City 11 April 2025_015
11 Apr 2025

क्रीडा गुणांच्या प्रस्तावासाठी भुर्दंड

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १० - राज्यातील इयत्ता दहावी-बारावीच्या विद्यार्थ्यांचे सवलतीच्या क्रीडा गुणांच्या प्रस्तावासाठी राज्य मंडळ आणि आपले सरकार संकेतस्थळ यांच्याकडून स्वतंत्र शुल्क आकारणी करण्यात येत आहे. यामुळे विद्यार्थ्यांना नाहक भुर्दंड सोसावा लागत आहे. क्रीडा क्षेत्रात नैपुण्य प्राप्त केलेल्या खेळाडू विद्यार्थ्यांना दहावी आणि बारावीच्या परीक्षेत सवलतीचे गुण देण्यात येतात. जिल्हा, विभाग, राज्य, राष्ट्रीयस्तरासाठी निश्चित केलेल्या निकषांनुसार सवलतीचे गुण दिले जातात. क्रीडा गुणांसाठी गेल्या वर्षीपर्यंत त्यासाठी प्रत्यक्ष अर्ज (ऑफलाइन) करावा लागत होता. यंदा या प्रक्रियेत बदल करून ही प्रक्रिया ऑनलाइन करण्यात आली. शाळा, महाविद्यालयांनी आपले सरकार संकेतस्थळावर प्रत्येक खेळाडूची स्वतंत्रपणे नोंदणी करणे, त्यासाठीची आवश्यक कागदपत्रे प्राचार्य, मुख्याध्यापक, खेळाडूने स्वसाक्षांकित करून संकेतस्थळावर सादर करण्याच्या सूचना क्रीडा विभागाने दिल्या.

ऑनलाइन प्रक्रियेव्यतिरिक्त कोणत्याही परिस्थितीत प्रत्यक्ष अर्ज स्वीकारले जाणार नाहीत. ऑनलाइन अर्जांवर शिफारस करून ते राज्य मंडळाला पाठवले जाणार असल्याचे स्पष्ट करण्यात आले होते. या अर्जासाठी आपले सरकार संकेतस्थळाकडून २३ रुपये ६० पैसे शुल्क आकारण्यात येते. राज्य मंडळाचे २५ रुपये शुल्क भरण्याचे निर्देश शाळा, कनिष्ठ महाविद्यालयांना देण्यात आले आहेत. गेल्या वर्षीपर्यंत क्रीडा गुणांचे अर्ज जिल्हा क्रीडा अधिकाऱ्यांकडे जमा केले जात होते. त्या वेळी शुल्क आकारणी केली जात नव्हती. यंदा ऑनलाइन अर्जासाठी स्वतंत्र शुल्क कशासाठी, असा प्रश्न क्रीडा शिक्षकांनी उपस्थित केला. दोन स्वतंत्र शुल्क आकारणी केली जात असल्याने काही शाळा-महाविद्यालये खेळाडू विद्यार्थ्यांकडून शुल्काची रक्कम घेतात.

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

अभ्यासक्रमांसाठी यंत्रणा

समकक्ष अभ्यासक्रमांसाठी सर्व विद्यापीठांच्या कुलगुरूंचा सहभाग

म. टा. खास प्रतिनिधी, मुंबई

महाराष्ट्रातील उच्च शिक्षण संस्थांमध्ये अभ्यासक्रम, शिकवण्याची उद्दिष्टे आणि क्रेडिट ट्रान्स्फरमध्ये समकक्षता आणण्यासाठी राज्य सरकारचा उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग नव्या एकत्रित यंत्रणेची स्थापना करणार आहे. राज्यातील सर्व विद्यापीठांमधील अभ्यासक्रमांची मांडणी, अभ्यासक्रमातील एकसंधता आणि मूल्यांकनातील एकरूपता, यासाठी राज्यस्तरीय पातळीवर पहिल्यांदाच राबवली जाणारी ही मोठी शैक्षणिक सुधारणा ठरणार आहे. विशेष म्हणजे असा प्रयत्न करणारे महाराष्ट्र हे देशातील पहिले राज्य ठरणार आहे.

राज्यातील सर्व विद्यापीठांमध्ये समकक्षता असावी, या विचारामागे डॉ. रघुनाथ माशेलकर यांच्या नेतृत्त्वाखाली स्थापन झालेल्या कृती दलाच्या शिफारशींचा हात आहे. २०२२मध्ये या शिफारशींच्या आधारेच मुंबई विद्यापीठाचे कुलगुरू प्रा. डॉ. रवींद्र कुलकर्णी यांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती स्थापन करण्यात आली होती. या समितीने या नव्या यंत्रणेची संकल्पना, कार्यपद्धती आणि जबाबदाऱ्या यांचा सविस्तर अहवाल राज्य सरकारला सादर केला. त्यावर अनेक बैठका झाल्या असून, येत्या पंधरवडाभरात हा निर्णय जाहीर होण्याची शक्यता उच्च व तंत्रशिक्षण विभागातील एका उच्चपदस्थ अधिकाऱ्याने व्यक्त केली. यामुळे राज्यभर अभ्यासक्रमांची समरूपता येईल; तसेच सर्व विद्यापीठांमध्ये समान शैक्षणिक उद्दिष्टे ठरवली जातील.

देशातील पहिलाच प्रयोग

ही एकत्रित यंत्रणा 'एनईपी'च्या उद्दिष्टांशी सुसंगत असून, देशात पहिल्यांदाच राज्य पातळीवर इतक्या शिस्तबद्ध पद्धतीने विद्यापीठांच्या अभ्यासक्रमांचे सुसूत्रीकरण होणार आहे, असे या अधिकाऱ्याने स्पष्ट केले.

काय आहे नवी यंत्रणा?

- प्रत्येक विषयासाठी राज्यस्तरीय 'इलेक्ट्रॉनिक यंत्रणा' स्थापन केली जाईल.
- सर्व विद्यापीठांचे कुलगुरू मुख्य सदस्य असतील.
- विशिष्ट विषयांसाठी प्र-कुलगुरूंच्या नेतृत्वाखाली उप-यंत्रणा स्थापन होतील.
- ही यंत्रणा नवीन अभ्यासक्रम मंजूर करण्याचा अधिकार राखून ठेवेल.
- राष्ट्रीय शिक्षण धोरण २०२० व नॅशनल क्रेडिट फ्रेमवर लागू करण्याच्या प्रक्रियेला गती देईल.

यंत्रणेची उद्दिष्टे

- राज्यभर अभ्यासक्रमांची समरूपता, सर्व विद्यापीठांमध्ये समान शैक्षणिक उद्दिष्टे ठरवली जातील.
- क्रेडिट ट्रान्स्फर सुलभ करणे, एका विद्यापीठातून दुसऱ्या विद्यापीठात सहजतेने विषयांची/पाठ्यक्रमांची समकक्षता
- बहुविद्यापीठीय शिक्षणाला प्रोत्साहन, विद्यार्थ्यांना विविध विद्यापीठांतून शिकण्याची मुभा
- शैक्षणिक निर्णय प्रक्रिया जलद, नवीन अभ्यासक्रम मंजुरी प्रक्रियेत लवचिकता.

Maharashtra Times 11.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

प्रचंड खपाचे एकमेव नि:पक्ष व निर्भीड दैनिक
स्थापना १९३९
पुढारी
www.pudhari.com

पुरवणी परीक्षेत यंदा पहिल्यांदाच १७ नंबरच्या विद्यार्थ्यांना संधी

- **दहावी-बारावीसाठी १५ एप्रिलपासून भरता येणार अर्ज**

पुणे : दहावी-बारावीची पुरवणी परीक्षा दरवर्षी जुलै-ऑगस्ट महिन्यात घेण्यात येते. त्यासाठी १५ एप्रिल ते १५ मेपर्यंत विद्यार्थ्यांना अर्ज भरता येणार आहेत. यंदा पहिल्यांदाच दहावी-बारावीच्या विद्यार्थ्यांना खासगीरीत्या फॉर्म नं. १७ भरून परीक्षेस प्रविष्ट होण्याची सुविधा उपलब्ध करून दिल्याची माहिती राज्य मंडळाचे सचिव देविदास कुलाळ यांनी दिली.

कुलाळ यांनी दिलेल्या माहितीनुसार, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळामार्फत दहावी-बारावीच्या विद्यार्थ्यांना खासगीरीत्या फॉर्म नं. १७ भरून परीक्षेस प्रविष्ट होण्याची सुविधा उपलब्ध करून दिली आहे. सद्य:स्थितीत फक्त फेब्रु - मार्चच्या परीक्षांसाठीच खासगी विद्यार्थी म्हणून प्रविष्ट होण्यासाठी नावनोंदणी अर्ज ऑनलाइन पद्धतीने स्वीकारण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे. शैक्षणिक वर्ष वाया जाऊ नये म्हणून यावर्षी प्रथमच जुलै-ऑगस्ट २०२५ च्या परीक्षांसाठी खासगी विद्यार्थी म्हणून प्रविष्ट होण्याकरिता नावनोंदणीसाठी संधी दिली आहे.

यासंदर्भातील सर्व माहिती व मार्गदर्शक पुस्तिका मंडळाच्या http:/// www.mahahsscboard. in या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात येत आहेत. तसेच अधिक माहितीसाठी सर्व विद्यार्थी / शाळा / कनिष्ठ महाविद्यालयांनी आपल्या कार्यकक्षेतील विभागीय मंडळाशी संपर्क साधावा. संबंधित अर्ज फक्त नियमित शुल्काने घ्यावयाचे असून याकरिता विलंब / अतिविलंब शुल्काची मुदत असणार नाही. मुदतवाढ देण्यात येणार नाही याची सर्व संबधित घटकांनी नोंद घ्यावी, असे देखील स्पष्ट केले आहे.

क्रीडा गुण पाठविण्यासाठी मुदतवाढ

दहावी-बारावीच्या परीक्षेसाठी क्रीडा गुण सवलतीचे प्रस्ताव जिल्हा क्रीडा अधिकारी यांच्याकडून आपले सरकार प्रणालीद्वारे ऑनलाइन पद्धतीने १५ एप्रिलपर्यंत स्वीकारण्याबाबत सर्व विभागीय मंडळांना कळविले होते. परंतु १० ते १४ एप्रिलदरम्यान आपले सरकार सेवा पोर्टल नियमित देखभालीसाठी बंद राहणार असल्याने सर्व जिल्हा क्रीडा अधिकारी कार्यालयाकडून खेळाडू विद्यार्थ्यांचे क्रीडा गुण सवलतीचे प्रस्ताव ऑनलाइन पध्दतीने संबंधित विभागीय मंडळाकडे सादर करण्यासाठी २१ एप्रिलपर्यंत मुदतवाढ देण्यात येत आहे.

Pune Edition
Apr 12, 2025 Page No. 05
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

नव्या अभ्यासक्रमासाठी लवकरच नवी यंत्रणा

देशातील पहिली पद्धत महाराष्ट्रात

पुणे, ता. १२ : नवा अभ्यासक्रम संपूर्ण राज्यात लागू करण्यासाठी प्रत्येक विद्यापीठाच्या अभ्यास मंडळाची मान्यता घ्यावी लागते. ही प्रक्रिया तशी वेळ खाऊ आणि त्यातही एकसमान न होणारी आहे. त्यामुळे आता उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग 'ई बोर्ड ऑफ स्टडीज ही नवी यंत्रणा आणणार आहे.

अभ्यासक्रम, शिकविण्याची उद्दिष्टे, क्रेडिट ट्रान्स्फर यात समकक्षता आणण्याचा यामागील उद्देश आहे. सर्व विद्यापीठांमधील अभ्यासक्रम, अभ्यासक्रमांची मांडणी, मूल्यांकन पद्धती, क्रेडिट देण्याची प्रक्रिया एकसंध असावी म्हणून प्रयत्न सुरू आहेत. राज्य पातळीवर अशाप्रकारे व्यवस्था कार्यान्वित करण्यात येत असून ती देशातील पहिली यंत्रणा असेल, असा दावा करण्यात येत आहे.

सध्या ही यंत्रणा कार्यान्वित होण्याच्या अंतिम टप्प्यात आहे. याची अधिकृत घोषणा लवकरच मंत्री महोदय करणार आहेत. विशिष्ट विषयांसाठी उपयंत्रणा असेल. या यंत्रणेची कार्यपद्धती, जबाबदाऱ्या, संकल्पना याचा सविस्तर अहवाल राज्य सरकारला सादर करण्यात आला आहे.

कार्यवाहीसाठी सर्व कुलगुरू सदस्य असलेली एक समिती असेल. या समितीने मान्यता दिलेले अभ्यासक्रम, मूल्यांकन पद्धती सर्व विद्यापीठांना लागू करावी लागणार आहे. येत्या काही दिवसांत याबाबतचा अधिकृत शासन निर्णय जाहीर होईल, असे एका उच्च अधिकाऱ्याने नाव प्रसिद्ध न करण्याच्या अटीवर सांगितले.

नव्या यंत्रणेचे फायदे

- राज्यात नवीन अभ्यासक्रम एकाच वेळी सर्व विद्यापीठांना लागू करणे शक्य
- सर्व विद्यापीठांमध्ये शैक्षणिक उद्दिष्टे समान ठेवता येणार
- एका विद्यापीठातून दुसऱ्या विद्यापीठात सहजतेने पाठ्यक्रमांची समकक्षता शक्य
- बहुविद्यापीठीय शिक्षणाला प्रोत्साहन मिळणार

Sakal 13.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

प्रचंड खपाचे एकमेव नि:पक्ष व निर्भीड दैनिक
स्थापना १९३९
पुढारी
www.pudhari.com

देशातील विद्यापीठांमध्ये आता वर्षातून दोनदा प्रवेश

जुलै-ऑगस्ट आणि जानेवारी-फेब्रुवारीत होणार प्रक्रिया

यूजीसीची वर्षातून दोनदा प्रवेशासंदर्भातील अधिसूचना जाहीर

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

देशातील विद्यापीठांमध्ये आता वर्षातून दोनदा प्रवेश होतील. विद्यापीठ अनुदान आयोग अर्थात यूजीसीने राजपत्रात अधिसूचना प्रसिद्ध केली आहे. अधिसूचनेनुसार आता इग्नूसारखे कोणतेही विद्यापीठ जुलै-ऑगस्ट आणि जानेवारी-फेब्रुवारीमध्ये वर्षातून दोनदा प्रवेश प्रक्रिया सुरू करू शकते. विद्यापीठे त्यांच्या पायाभूत सुविधा, प्राध्यापक आणि समर्थन प्रणालीनुसार वर्षातून दोनदा प्रवेश घेऊ शकतात आणि त्यासाठी नियम लागू करू शकतात, असे यूजीसीने अधिसूचनेत स्पष्ट केले आहे.

यूजीसीच्या अधिसूचनेनुसार, विद्यार्थी आता कमी वेळेत त्यांची पदवी पूर्ण करू शकतात आणि विस्तारित पदवी कार्यक्रम देखील घेऊ शकतात. या निर्णयामुळे त्वरित किंवा विस्तारित पदवी कार्यक्रमाद्वारे पदवी अभ्यासक्रम पूर्ण करण्याचा नियम लागू झाला आहे. आता विद्यार्थ्यांसमोर तीन पर्याय असतील. पहिला पर्याय म्हणजे ठरावीक कालावधीत पदवी मिळवणे. दुसरा पर्याय म्हणजे निर्धारित कालावधीपेक्षा जास्त वेळात पदवी मिळवणे हा आहे.

विद्यार्थी पहिले किंवा दुसरे सत्र पूर्ण केल्यानंतर ॲक्सिलरेटेड डिग्री प्रोग्राम निवडून पदवी पूर्ण करण्यासाठी आवश्यक असलेले क्रेडिटस् मिळवू शकतील. तीन वर्षांच्या पदवी अभ्यासक्रमात एकूण सहा सेमिस्टर असतील. विद्यार्थी पाच सत्रांमध्ये पदवी पूर्ण करू शकतील. पदवीच्या चार वर्षांत आठ सेमिस्टर असतील. विद्यार्थी सहाव्या किंवा सातव्या सत्रात हा अभ्यासक्रम पूर्ण करू शकतील.

कमी वेळेत पदवीसाठी १० टक्के अर्ज स्वीकारणार

प्राप्त झालेल्या अर्जांपैकी १० टक्के अर्ज कमी वेळेत पदवी अभ्यासक्रम पूर्ण करण्यासाठी निवडले जातील. विस्तारित पदवी कार्यक्रमांतर्गत, विद्यार्थी अधिक वेळेत पदवी अभ्यासक्रम पूर्ण करू शकतात. ते दोन सेमिस्टरपर्यंत वाढवू शकतात. तीन वर्षांचा पदवी अभ्यासक्रम चार वर्षांपर्यंत वाढवता येतो आणि चार वर्षांचा अभ्यासक्रम पाच वर्षांपर्यंत वाढवता येतो. जेव्हा तुम्हाला पदवी मिळेल तेव्हा त्यावर विद्यार्थ्याने पदवी अभ्यासक्रम पूर्ण करण्यासाठी किती वेळ घेतला, हे लिहिलेले असेल असे देखील स्पष्ट केले आहे.

Pune Edition
Apr 14, 2025 Page No. 03
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

प्रचंड खपाचे एकमेव नि:पक्ष व निर्भीड दैनिक

पुढारी

स्थापना १९३९

www.pudhari.com

महाविद्यालयांत शिक्षक विकास प्रशिक्षण कार्यक्रम राबवा!

महाराष्ट्र राज्य तंत्रशिक्षण मंडळाचे अभियांत्रिकी आणि फार्मसी महाविद्यालयांना आवाहन

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

महाराष्ट्र राज्य तंत्रशिक्षण मंडळ दरवर्षी मंडळाशी संलग्न तंत्रनिकेतनमधील अभियांत्रिकी आणि फार्मसीच्या शिक्षकांसाठी शिक्षक विकास प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजित करण्यासाठी आर्थिक सहाय्य देत असते. हे प्रशिक्षण कार्यक्रम राज्यभरातील विविध पदविका संस्थांमध्ये नियमितपणे राबवले जातात. या पार्श्वभूमीवर, महाराष्ट्र राज्य तंत्रशिक्षण मंडळाने इच्छुक असलेल्या सर्व संलग्न तंत्रनिकेतन संस्थांना अशा प्रशिक्षण कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यासाठी प्रस्ताव सादर करण्याचे आवाहन केले आहे.

प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजित करण्यास इच्छुक असलेल्या संस्थेने येत्या ३० एप्रीलपर्यंत प्रस्ताव सादर करणे गरजेचे आहे. त्यानंतर आलेले प्रस्ताव स्वीकारले जाणार नाहीत. प्रत्येक संस्थेकडून फक्त एकच प्रस्ताव स्वीकारला जाईल.शिक्षक विकास प्रशिक्षण कार्यक्रमासाठी बॅचमध्ये किमान ३० प्रशिक्षणार्थींचा समावेश असेल. आयोजक संस्थेतील सहभागींची कमाल संख्या चार असेल.

प्रशिक्षण कार्यक्रमांमध्ये औद्योगिक भेटींचा समावेश करावयाचा आहे. किमान ५० टक्के संसाधन व्यक्ती उद्योगातील आणि इतर शैक्षणिक संस्थामधील असतील. हँड्स ऑन स्किल्स, नवीन तंत्रज्ञान विषय, प्रत्यक्ष वापरल्या जाणाऱ्या सॉफ्टवेअर्सवरील प्रशिक्षण कार्यक्रमांना प्राधान्य दिले जाईल. मंडळाद्वारे प्रशिक्षण कार्यक्रम मंजूर झाल्यानंतर प्रशिक्षण कार्यक्रमाच्या वेळापत्रकात बदल करण्याची परवानगी दिली जाणार नाही. तसेच मंडळास कोणत्याही टप्प्यावर प्रशिक्षण कार्यक्रम पुढे ढकलण्याचा/ रद्द करण्याचा अधिकार आहे.

मंडळाने संस्थेचा प्रस्ताव मंजूर केल्यानंतर संस्था तपशीलवार वेळापत्रक तयार करेल आणि मंडळास मंजुरीसाठी आणि व्यापक प्रसिद्धीसाठी मंडळाच्या संकेत स्थळावर प्रकाशित करण्यासाठी मंडळास पत्रक पाठवेल. प्रशिक्षण कार्यक्रमासाठी मंडळ एक लाख ८ हजार रुपये आर्थिक सहाय्य मंजूर करू शकते. शनिवारी व रविवारी विद्यार्थ्यांचे अतिरिक्त लेक्चर आणि प्रॅक्टिकल घेऊन शैक्षणिक काम निर्धारित वेळेत पूर्ण करावे, असे देखील स्पष्ट केले आहे.

My Pune Edition
Apr 16, 2025 Page No. 04
Powered by: erelego.com

प्रचंड खपाचे एकमेव नि:पक्ष व निर्भीड दैनिक

पुढारी

स्थापना १९३९

www.pudhari.com

शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे प्रश्न राज्य सरकारने सोडवावेत

- **शिक्षकेतर संघटनेच्या वतीने अनिल अगावणे यांची मागणी**

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

राज्यातील अनुदानित शाळा, महाविद्यालयांतील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे अनेक प्रश्न शासनस्तरावर प्रलंबित आहेत. परंतु, याकडे कोणीही गांभीर्याने पाहत नाही. त्यामुळे शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे प्रश्न राज्य सरकारने तातडीने सोडवावेत, अशी मागणी शिक्षकेतर संघटनेच्या वतीने अनिल बाळासाहेब अगावणे यांनी केली आहे.

अगावणे यांनी दिलेल्या माहितीनुसार, राज्यातील अनुदानित शाळा, महाविद्यालयांतील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना आश्वासित प्रगती योजनेचा लाभ देण्यात यावा. महाराष्ट्र राज्यातील सर्व शासकीय कर्मचाऱ्यांना आश्वासित प्रगती योजनेचा लाभ दिला आहे. परंतु, राज्यातील शाळा, महाविद्यालयांतील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना १०-२०-३० असा आश्वासित प्रगती योजनेचा लाभ देण्यास राज्य सरकार टाळाटाळ करत आहे. तसेच, शाळा, महाविद्यालयांतील चतुर्थ श्रेणी संवर्गांमधील 'ड' वर्गातील कर्मचाऱ्यांना, सुधारित शासकीय कर्मचाऱ्यांना मिळणाऱ्या परिपत्रकाप्रमाणे ऑक्टोबर २०२५ पासून सुधारित दराने २५० रुपये धुलाई भत्ता देण्यात येत आहे. त्याचप्रमाणे शाळा, महाविद्यालयांतील कर्मचाऱ्यांनासुद्धा २५० रुपये धुलाई भत्ता देण्यात यावा. तसेच, सेवानिवृत्तीच्या वेळेस अर्जित रजेचे रोखीकरण हे सातव्या वेतन आयोगाप्रमाणे देण्यात आले पाहिजे, असे देखील अगावणे यांनी स्पष्ट केले.

Pune Edition
Apr 16, 2025 Page No. 03
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

प्रचंड खपाचे एकमेव निःपक्ष व निर्भीड दैनिक
पुढारी
स्थापना १९३९
www.pudhari.com

पुढारी ANCHOR

शाळास्तरावर आता केवळ चारच समित्या !

। १२ समित्यांचे दोन समित्यांमध्ये विलीनीकरण; अशैक्षणिक कामांचा भार होणार कमी

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

राज्यातील शालेय स्तरावरील समित्यांची संख्या कमी करण्यात आली आहे. शाळांमध्ये आता शालेय व्यवस्थापन समिती, विद्यार्थी सुविधा आणि भौतिक विकसन समिती, सखी-सावित्री समिती, महिला तक्रार निवारण समिती या चार समित्या राहणार आहेत. शाळास्तरावरील १२ समित्यांचे शालेय व्यवस्थापन समिती, विद्यार्थी सुविधा आणि भौतिक विकसन समितीमध्ये विलीनीकरण करण्यात आले असून, शाळा स्तरावरील समित्यांची संख्या कमी केल्यामुळे शिक्षकांचा या कामकाजात जाणारा वेळ वाचणार आहे. तसा शासन निर्णयच शालेय शिक्षण विभागाने जाहीर केला आहे.

राज्यभरातील शिक्षकांकडून अशैक्षणिक कामांतून सुटका करण्याची मागणी गेल्या काही वर्षांपासून सातत्याने करण्यात येत होती. त्यानुसार शैक्षणिक आणि अशैक्षणिक कामांचे वर्गीकरण करण्यात आले आहे. त्याशिवाय आता शाळा स्तरावरील समित्यांचे विलीनीकरण करून त्यांची संख्याही कमी करण्यात आली आहे. त्यानुसार माता पालक संघ, शालेय पोषण आहार योजना समिती, शिक्षक पालक संघ, नवभारत साक्षरता समिती, तंबाखू नियंत्रण समिती, स्क्वॉफ स्वयं मूल्यांकन समिती या समित्यांचा समावेश शाळा व्यवस्थापन समितीमध्ये, तर विद्यार्थी सुरक्षा समिती, तक्रार पेटी समिती, शाळा बांधकाम समिती, परिवहन समिती, शाळा व्यवस्थापन आणि विकास समिती, शाळाबाह्य विद्यार्थ्यांसाठी गावस्तर समितीचे विलीनीकरण विद्यार्थी सुविधा आणि भौतिक विकसन समितीमध्ये करण्यात आले आहे.

विविध क्षेत्रांतील प्रतिनिधीतून तयार होणार समिती

विद्यार्थी सुविधा आणि भौतिक विकसन समितीमध्ये सरपंच, नगरसेवक, स्थानिक प्राधिकरणाचे निवडून आलेले प्रतिनिधी, शिक्षक, शिक्षणतज्ज्ञ, बालविकास तज्ज्ञ, समुदेशक, आरोग्य सेविका, अंगणवाडी सेविका, ग्रामसेवक, पोलिस पाटील, डॉक्टर, माजी विद्यार्थी, पालक, व्यावसायिक क्षेत्रातील व्यक्ती, मुख्याध्यापक, केंद्र प्रमुख, विस्तार अधिकारी, पोलिस निरीक्षक, बस कंत्राटदार प्रतिनिधी अशा एकूण १२ ते १६ सदस्यांचा समावेश असेल. या समितीची दर महिन्याला बैठक होईल. समितीची दर दोन वर्षांनी नव्याने निवड करण्यात येईल.

विद्यार्थी सुविधा- भौतिक विकसन समिती करणार ही कामे

सीएसआरच्या माध्यमातून शाळेसाठी भौतिक, शैक्षणिक सुविधांची उपलब्धता, शाळेसाठी मदत मिळवणे, शाळा स्वच्छता, स्वच्छतागृहांची स्वच्छता याबाबत उपाययोजना अशी विविध कामे या समितीच्या कार्यकक्षेत निश्चित करण्यात आली आहेत. यापुढे राज्यात नवीन उपक्रम, योजना सुरू झाल्यास त्यासाठी शाळा स्तरावर नवीन समिती नियुक्त करण्यात येऊ नये. त्याबाबतचे काम शाळा व्यवस्थापन समिती किंवा विद्यार्थी सुविधा आणि भौतिक विकसन समितीच्या माध्यमातून करण्याबाबत नमूद करण्यात आले आहे.

शाळा व्यवस्थापन समितीत १६ सदस्य

शाळा व्यवस्थापन समितीमध्ये १२ ते १६ सदस्यांचा समावेश असेल. त्यातील ७५ टक्के सदस्य पालकांमधून निवडण्यात येतील. पालकांमध्ये उपेक्षित, दुर्बल घटकांतील पालक, सर्व इयत्तांमधील पालकांना प्रतिनिधित्त्व मिळणे आवश्यक आहे. एकूण सदस्यांपैकी ५० टक्के सदस्य महिला असतील. समितीची दर महिन्याला बैठक होईल, तसेच दर दोन वर्षांनी समिती नव्याने निवडण्यात येईल. शाळेच्या कामकाजाचे नियंत्रण, विद्यार्थ्यांची १०० टक्के उपस्थिती, निधीच्या विनियोगावर नियंत्रण, शिक्षकांच्या कर्तव्याचा पाठपुरवठा आणि समस्यांचे निराकरण, प्रधानमंत्री पोषण निर्माण शक्ती योजनेची अंमलबजावणी, शैक्षणिक गुणवत्तावाढीसाठी प्रयत्न अशी विविध कामे या समितीला करावी लागणार आहेत.

Pune Edition
Apr 17, 2025 Page No. 05
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

प्रचंड खपाचे एकमेव नि:पक्ष व निर्भीड दैनिक

पुढारी

स्थापना १९३९

www.pudhari.com

पुढारी ANCHOR

विद्यापीठाच्या सर्व परीक्षांचे निकाल जूनअखेर लागणार !

नवीन शैक्षणिक वर्ष वेळेत सुरु होण्यासाठी प्रशासन प्रयत्नशील; परीक्षा व मूल्यमापन मंडळाच्या संचालकांची माहिती

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने उन्हाळी परीक्षांचे नियोजन काटेकोरपणे केले आहे. येत्या ३० जूनपूर्वी सर्व परीक्षांचे निकाल जाहीर करण्यात येतील आणि नवीन शैक्षणिक वर्ष वेळेत सुरू करण्यात येणार असल्याची माहिती विद्यापीठाच्या परीक्षा व मूल्यमापन मंडळाचे नवनियुक्त प्रभारी संचालक डॉ.प्रभाकर देसाई यांनी दिली आहे.

डॉ. देसाई म्हणाले, पुढील शैक्षणिक वर्ष वेळेत सुरू करण्यासाठी विद्यापीठ प्रशासन निकाल वेळेत लावण्यावर भर देत आहे. निकाल वेळेवर लागले नाहीत तर विद्यार्थ्यांना भारतातील विविध राज्यांमध्ये तसेच परदेशी शिक्षणासाठी जाण्यासाठी अडचणी निर्माण होतात. विद्यार्थ्यांना संबंधित संधी प्राप्त व्हावी यासाठी विद्यापीठ प्रशासन निकाल वेळेत लावण्यासाठी प्रयत्नशील आहे.

पदवी स्तरावरील प्रथम वर्षाच्या परीक्षा या २५ मार्च ते २५ एप्रिलदरम्यान महाविद्यालय स्तरावरच घेण्यात येणार आहेत. त्याचा निकालदेखील महाविद्यालय स्तरावरच जाहीर करण्यात येणार आहे. तर द्वितीय आणि तृतीय वर्षाच्या परीक्षा ९ एप्रिलपासून सुरू झाल्या असून, काही अभ्यासक्रमांचे पेपर २५ मे पर्यंत पूर्ण होतील. तसेच फार्मसी, विधी अशा काही अभ्यासक्रमांचे शैक्षणिक सत्र यंदा उशिरा सुरू झाले आहे. त्या विषयांच्या परीक्षांना जून महिन्याचा पहिला आठवडा उजाडण्याची शक्यता आहे. ज्या विषयांचे पेपर संपलेले आहेत. त्या विषयांच्या पेपर तपासणीची प्रक्रिया सुरू करण्यात आली आहे. यामध्ये महाविद्यालयांकडून उत्तरपत्रिका गोळा करणे, कॅप सेंटरला घेऊन येणे आदी प्रक्रिया सुरू आहे. लवकरच पेपर तपासणीचे काम सुरू होणार आहे.

एकीकडे पदवी स्तरावरील परीक्षा सुरू असतानाच आता २१ आणि २२ एप्रिलपासून पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांच्या विषयांचीदेखील परीक्षा सुरू होणार आहे. तर मे महिन्याच्या दुसऱ्या किंवा तिसऱ्या आठवड्यात संबंधित परीक्षा पूर्ण करण्यात येतील. त्यामुळे पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांच्या विषयांचे निकालदेखील ३० जूनपर्यंत जाहीर करण्यात येणार आहे.

दरम्यान, परीक्षा अर्ज भरण्यास जी मुदतवाढ विद्यापीठामार्फत देण्यात येत आहे. त्यातून अधिकाधिक विद्यार्थ्यांना परीक्षा देण्याची संधी उपलब्ध व्हावी हा उद्देश आहे. परंतु यातून परीक्षांचे नियोजन किंवा वेळापत्रक कोणत्याही परिस्थितीत पुढे ढकलले जाणार नाही. परीक्षा नियोजित वेळेतच पूर्ण केल्या जाणार असून, परीक्षांचे निकाल ३० जूनपूर्वीच जाहीर केले जाणार असल्याचेदेखील डॉ.देसाई यांनी स्पष्ट केले.

Pune Edition

Apr 17, 2025 Page No. 03

Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

विद्यापीठाकडे पाठ

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या प्रवेशप्रक्रियेत विद्यार्थी कमी

हर्ष दुधे
Harsh.Dudhe@timesofindia.com

मटा विशेष

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या शैक्षणिक संकुलात प्रवेश घेण्यासाठी इच्छुक असणाऱ्या विद्यार्थ्यांच्या संख्येत सातत्याने घट होत असून, आगामी शैक्षणिक वर्षात प्रवेश घेण्यासाठी राबविण्यात येणाऱ्या प्रवेश प्रक्रियेत आतापर्यंत केवळ नऊ हजार विद्यार्थ्यांनी अर्ज केले आहेत. गेल्या तीन वर्षांत अभ्यासक्रम आणि त्यांची प्रवेशक्षमता वाढली. मात्र, त्याच प्रमाणात अर्जांच्या संख्येत घट झाली. कमी शुल्कात चांगल्या शिक्षणाची संधी मिळत असतानाही विद्यार्थ्यांकडून मिळणारा प्रतिसाद चिंतेचा विषय ठरला आहे. मात्र, असे असतानाही विद्यापीठाच्या मॅनेजमेंट कौन्सिलला (अधिकार मंडळ) त्याचे गांभीर्य नसल्याचे चित्र आहे.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ हे राज्यातील अग्रेसर सरकारी विद्यापीठ आहे. पुणे विद्यापीठाचा देशातही लौकीक आहे. या विद्यापीठातील विविध शैक्षणिक विभागांमध्ये पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांना प्रवेश घेण्यासाठी राज्यासह परराज्यातून येणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या मोठी होती. प्रवेशप्रक्रियेत अर्ज केलेल्या विद्यार्थ्यांची सीईटी परीक्षा होऊन, परीक्षेतील गुणांच्या आधारे विद्यार्थ्यांचे प्रवेश होतात. करोनापूर्व काळापर्यंत विद्यापीठात प्रवेशासाठी अर्ज करणाऱ्यांची संख्या साधारण ३५ हजारांपर्यंत होती. मात्र, त्यानंतर अर्जांच्या संख्येत कमालीची घट झाली आहे. यंदाची प्रवेश प्रक्रिया सुरू होऊन दोन महिने झाले आहेत. या प्रवेश प्रक्रियेत अर्ज करण्यासाठी दोनदा मुदतवाढ दिल्यानंतर आकडा नऊ हजारांपर्यंत पोहोचला आहे.

पुणे विद्यापीठात बीए (लिबरल आर्टस), बीएस्सी, बीबीए, एमए, एमएस्सी, एमबीए, एमसीए, बीटेक, एमटेक, एलएलएम, बीएड, एमएड असे विविध अभ्यासक्रम विविध विषयांमध्ये उपलब्ध आहेत. या पूर्ण वेळ अभ्यासक्रमांसोबतच प्रमाणपत्र, डिप्लोमा, पदव्युत्तर पदविका अभ्यासक्रम उपलब्ध आहे. या अभ्यासक्रमांचे शुल्क फार कमी असून, चांगल्या दर्जाचे शिक्षण मिळते. त्याचप्रमाणे राहण्यासाठी वसतिगृह आणि जेवण्यासाठी रिफेक्ट्रीची सुविधा आहे. असे असतानाही विद्यार्थ्यांकडून प्रवेश घेण्याला प्रतिसाद मिळत नसल्याचे चित्र आहे. पुणे विद्यापीठात ही परिस्थिती असल्यास, राज्यातील इतर सरकारी विद्यापीठांमध्येही अशाच परिस्थितीची शक्यता आहे.याबाबत वेळीच पावले न उचलल्यास विद्यापीठांची अवस्था ही सरकारी शाळांप्रमाणे होण्याची शक्यता नाकारता येणार नाही.

मॅनेजमेंट कौन्सिलला गांभीर्य नाही

पुणे विद्यापीठाच्या प्रवेशप्रक्रियेत अर्ज करणाऱ्या विद्यार्थ्यांच्या संख्येत घटत होत आहे. मात्र, त्याचे गांभीर्य विद्यापीठाच्या मॅनेजमेंट कौन्सिलच्या सदस्यांना नसल्याचे चित्र आहे. या अधिकार मंडळाकडून शैक्षणिक संकुलात विद्यार्थ्यांची संख्या वाढण्यासाठी कोणतीही ठोस पावले उचलण्यात आलेली नाही. हे अधिकार मंडळ अस्तित्वात आल्याच्या म्हणजेच सन २०२२ पासून प्रवेश प्रक्रियेच्या अर्जांमध्ये घट झाली आहे. शिक्षणानंतर विद्यार्थ्यांना रोजगार मिळावा, यासाठी कोणतीही ठोस पावले उचलेली नाही. या अधिकार मंडळाच्या काळात सर्वाधिक बदनामी विद्यापीठाची झाली आहे. मात्र, विद्यापीठाची प्रतिमा उंचावण्यासाठी किंवा सत्य बाजू जनतेपुढे येण्यासाठी कोणताही ठोस कृती कार्यक्रम अधिकार मंडळाने हाती घेतला नाही. या सर्वांचा परिणाम विद्यापीठाच्या प्रतिमेवर आणि प्रवेशप्रक्रियेवर होत असल्याची चर्चा विद्यापीठातील शैक्षणिक वर्तुळात सुरू आहे.

बोटांवर मोजण्याइतके अर्ज

पुणे विद्यापीठाच्या शैक्षणिक संकुलात फिजिक्स, केमिस्ट्री, मॅथेमॅटिक्स, इंग्लिश अशा विभागांमध्ये प्रवेशासाठी शेकडो विद्यार्थी अर्ज करीत होते. काही ठिकाणी ही संख्या बाराशेच्या आसपास होती. सध्यस्थितीत या संख्येत कमालीची घट झाली आहे. सध्यस्थितीत केवळ सायन्स शाखेतील अभ्यासक्रमांच्या जागा भरत आहे. जागा मराठी, हिंदी, पाली अशा विभागांमध्ये बोटावर मोजण्याइतके विद्यार्थी अर्ज करीत असल्याचे चित्र आहे. त्यामुळे इथे जागा शिल्लक राहत असल्याचे चित्र आहे.संज्ञापन आणि वृत्तपत्रविद्या विभागातील अभ्यासक्रमांसाठी प्रवेशासाठी अर्ज करणाऱ्यांची संख्या ८०० ते १००० होती. आता ही संख्या ३०० च्या आसपास आली आहे. आगामी काळात या संख्येत घट होण्याची भिती अभ्यासकांनी वर्तविली आहे.

शैक्षणिक वर्ष	प्रवेशक्षमता	अर्ज
२०२२-२३	३३७६	१८६५९
२०२३-२४	३४४६	१६३०८
२०२४-२५	४०९२	१५७३०
२०२५-२६	अंदाजे ४०००	९०००

(पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांसाठी १५ मे, तर पदवी अभ्यासक्रमांसाठी ३० एप्रिलपर्यंत अर्ज करण्याची मुदत)

(प्रवेश अर्जामधून सीईटी देणाऱ्यांचा आणि त्यानंतर प्रत्यक्ष अभ्यासक्रमाला प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांचा विचार केल्यास, एकूण अर्जांच्या साधारण निम्मेच विद्यार्थी प्रवेश घेतात, असे प्रवेश प्रक्रियेत आढळले आहे.)

> **सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात प्रवेश घेण्यासाठी इच्छुक असणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या घटणे ही चिंतेची बाब आहे. याबाबत विद्यापीठाच्या मॅनेजमेंट कौन्सिलच्या सदस्यांनी चिंतन करायला हवे. पुणे विद्यापीठात प्रवेश कसे वाढतील आणि विद्यापीठाचा नावलौकिक कसा वाढेल, या दृष्टीने प्रयत्न करायला हवे. अधिकार मंडळातील सदस्यांनी विद्यापीठाच्या शैक्षणिक वृद्धीसाठी किंवा विकासासाठी काही आराखडे तयार केले असल्यास, त्याची अंमलबजावणी करावी.**
>
> – प्रसेनजित फडणवीस, अधिसभा सदस्य, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

Maharashtra Times 17.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

राजकीय पक्षांच्या जाहीरनाम्यात शैक्षणिक मुद्दे नाहीत, तोवर शिक्षण मागे

बृहन्महाराष्ट्र वाणिज्य महाविद्यालयाचे माजी प्राचार्य डॉ. अनिरुद्ध देशपांडे उद्या, १८ एप्रिल रोजी वयाची ७५ वर्षे पूर्ण करत आहेत. त्या निमित्ताने त्यांचा शैक्षणिक, सामाजिक क्षेत्रातील प्रवास, नवे शैक्षणिक धोरण, शिक्षणाची सद्य:स्थिती याबाबत चिन्मय पाटणकर यांनी त्यांच्याशी साधलेला संवाद.

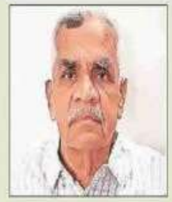

● राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणामुळे शिक्षण व्यवस्थेत किती आमूलाग्र बदल होतील, असे वाटते?

- धोरणाची अंमलबजावणी मनापासून केल्यास महाविद्यालये, विद्यापीठांसाठी सुवर्णसंधी आहे. अतिशय चांगल्या पद्धतीने धोरण तयार करण्यात आले आहे. त्यात दोष काढायला जागा नाही. प्रश्न अंमलबजावणीचा आहे. अंमलबजावणी नीट न झाल्यास कितीही चांगले धोरण असले, कितीही पैसा पुरवला, तरी काही उपयोग नाही. या धोरणात पूर्वप्राथमिक स्तरापासून प्राध्यापक, विद्यार्थी, संशोधन, निधी उपलब्धतेबाबत सर्व घटकांचा समावेश आहे. जुन्याच पद्धतीने काम केल्यास नवे धोरणही आपण हरवू. नव्या शैक्षणिक धोरणाचे स्वागत होत असल्याचे वातावरण आज तरी दिसते. मी स्वतः त्या धोरणाच्या अनेक बैठकांमध्ये सहभागी झालो. डॉ. के. कस्तुरीरंगन यांचा दृष्टिकोन मला अतिशय भावला. त्यांनी अगदी प्राथमिक स्वरूपाचीही चर्चा केली. मात्र, अंमलबजावणीमध्ये आपण कमी पडतो आहोत, असे मला वाटते.

● प्राचार्य पदाच्या अनेक जागा रिक्त आहेत. गेल्या काही वर्षांत प्राचार्य पदाचे महत्त्व कमी झाले आहे का?

- प्राचार्य हे आव्हानात्मक पद आहे. त्याच्या ६५ टक्के जागा रिक्त राहतात, त्या भरायला परवानगी मिळत नाही, तेव्हा शिक्षणाचे काय होणार हे सांगायला कोणा देवदूताची गरज नाही. प्राध्यापकांच्या जागा भरायला परवानगी दिल्यानंतरही ती प्रक्रिया दीड वर्ष लांबली. त्यात काही तांत्रिक अडचणी आल्या. आपल्याकडे कायदा मदतीसाठी नाही, तर सोयीसाठी वापरला जातो. नियुक्ती करण्यासाठी पैसे घेतले जातात, असे ऐकायला मिळते. रक्कमही काही छोटी नाही, चांगल्या मोठ्या रकमा घेतल्या जातात. त्यामुळे या सगळ्याला राजकीय स्वरूप आले आहे. माझ्या गावी एका शिक्षण संस्थेची निवडणूक होती. शिक्षण संस्थेसाठी निवडणूक मी कधीही पाहिली नव्हती. त्या निवडणुकीला उभ्या असलेल्या माझ्या एका मित्राला विचारल्यावर तो म्हणाला, 'यात पैसा आहे. म्हणून मी निवडणुकीला उभा राहिलो.' हे सगळे पाहता रिक्त जागा भरण्यासाठी कालबद्ध कार्यक्रम हाती घेण्याची गरज आहे. हीच स्थिती प्राथमिक शिक्षणातही आहे. तेथेही शिक्षकांच्या जागा रिक्त आहेत.

● तुम्ही सामाजिक क्षेत्रातही कार्यरत आहात. गेल्या काही वर्षांत आपल्याकडे सामाजिक, वैचारिक गुंतागुंत निर्माण झाल्याचे तुम्हाला जाणवते का?

- वैचारिक गुंता आहे, कारण शिक्षण म्हणजे उपयुक्तता एवढाच विचार केला. शिक्षणातून व्यक्तिमत्त्व विकासाचा विचार केला जात नाही. व्यावसायिक शिक्षण वाढले, कारण त्याची किंमत वाढली. त्यात नोकरीची शाश्वती आहे, त्यामुळे तिकडे ओढा आहे. मात्र, संशोधनाकडे येण्याचे प्रमाण कमी आहे. मानसिकता बदलायला हवी. वेगवेगळ्या परीक्षांमध्ये कोणते प्रश्न, अभ्यासक्रम असावा, यामधील हस्तक्षेप कटाक्षाने टाळला पाहिजे. मन आणि बुद्धी आधीच कुठल्या तरी बांधिलकीत आहेत. चांगल्या घड्यांमधून संस्कार सांगितले जावेत. संस्कार म्हणजे उजव्यांचे आणि डाव्यांच्या संघर्षाचे विषय, असे न होता, मोकळेपणाने शिक्षणाकडे पाहिले, तर विद्यार्थ्याला चांगले काही मिळू शकेल. हा गुंता अजून सुटलेला नाही हे मान्य करायला हवे.

● राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण, शिक्षणासाठी निधी देण्याबाबत सरकारचे काम पुरेसे आहे, असे वाटते का?

- शिक्षण प्राधान्यक्रमावर येत नाही हे दुर्दैव आहे. राजकीय पक्षांच्या जाहीरनाम्यात शैक्षणिक मुद्दे येत नाहीत, तोपर्यंत त्याकडे लक्ष दिले जाणार नाही. आपण शिक्षणाचा विचार केला नाही, तर निवडणुकीत आपले काही खरे नाही, अशी स्थिती आजवर निर्माण झालेली नाही. आजही शिक्षणाबाबत उदासीनता आहे. याचाही गांभीर्याने विचार केला पाहिजे. त्यासाठी शिक्षणाच्या प्रक्रियेत समाजाचा सहभाग फार कमी आहे, तो वाढण्याची आवश्यकता आहे.

● सार्वजनिक जीवनातील आतापर्यंतच्या कामाकडे कसे पाहता?

- खान्देशातील एका छोट्या खेड्यातून मी पुण्यात शिकायला आणि शिकवायला आलो. सामाजिक कामात ओढला गेलो. तिथेही मला खूप चांगले यश मिळू शकले. विद्यापीठातही काम करता आले. यशस्वी जीवन जगता आले, खूप चांगल्या लोकांच्या भेटी झाल्या. शैक्षणिक, सामाजिक कामात, वैयक्तिक जीवनात खूप लोकांनी मदत केली. त्यामुळे नाराज व्हावे, पश्चात्ताप व्हावा, असे काहीही घडले नाही.

Loksatta 17.4.2025

लोकमत

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात हवी फेलोशीपसाठी एक खिडकी योजना

लोकमत न्यूज नेटवर्क

पुणे : 'ऑक्सफर्ड ऑफ द इस्ट' अशी ख्याती असलेल्या सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात शिक्षणासाठी अगदी ग्रामीण भागासह देश-विदेशातील विद्यार्थी येतात. या विद्यार्थ्यांना आर्थिक हातभार लावण्याच्या दृष्टीने विद्यापीठाने विशेष प्रयत्न केले पाहिजेत. यात फेलोशिप सुरू करण्याबरोबरच राष्ट्रीय-आंतरराष्ट्रीय पातळीवरील उपलब्ध होऊ शकणाऱ्या शिष्यवृत्तींची आणि संशोधनासाठीच्या संधीची माहिती देण्यासाठी आणि त्याची अर्ज प्रक्रिया करण्यासाठी एक खिडकी योजना सुरू केली तर नक्कीच विद्यार्थ्यांना फायदा होईल. यादृष्टीने विद्यापीठ प्रशासनाने ठोस पावले उचलावीत, अशी अपेक्षा विद्यार्थ्यांनी व्यक्त केली आहे.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे नावलौकिक फार आहे; पण त्याला साजेसे बदलत्या काळानुरूप काही निर्णय घेण्याची गरज आहे.

कारण, येथे शिक्षण घेण्यासाठी येणारा विद्यार्थी मिश्र स्वरूपाचा असून, दुर्गम-आदिवासी भागातून येथे आलेल्या विद्यार्थ्यांपुढे पोटाची खळगी भरण्याची भ्रांत असून, हा वर्ग मोठा आहे. त्याचवेळी दुसरीकडे बड्या बापाची मुलेही येथे शिक्षण घेतात.

स्वत:हून योजना सुरु करा

खासकरून बाहेर देशातील मुले येथे शिक्षण घेण्यासाठी पसंती देतात. तेव्हा दोन्ही गटातून येणाऱ्या विद्यार्थ्यांना हे विद्यापीठ आपले वाटावे, असे वाटत असेल तर काही योजना स्वत:हून सुरू केल्या पाहिजेत. ज्यामुळे पहिल्यांदा विद्यापीठाची पायरी चढलेला अतिशय सामान्य कुटुंबातील मुलगादेखील परदेशात शिक्षण घेण्यास जाऊ शकतो. त्यासाठी गरज आहे ती शिष्यवृत्ती एक खिडकी योजना सुरू करण्याची. याबाबत कुलगुरु सुरेश गोसावी आणि प्र-कुलगुरु पराग काळकर यांनी संवेदनशीलपणे विचार करतील.

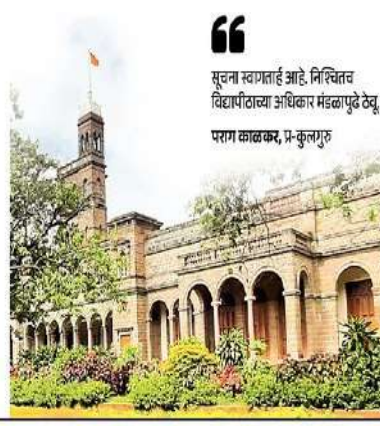

"सूचना स्वागतार्ह आहे. निश्चितच विद्यापीठाच्या अधिकार मंडळापुढे ठेवू.

पराग काळकर, प्र-कुलगुरु

"पीएच.डी प्रवेशप्रक्रियेत पारदर्शकता आणणे आणि निवड झालेल्या उमेदवारांना फेलोशिप देण्याची अत्यंत गरज आहे. बहुसंख्य विद्यार्थी ग्रामीण भागातून येतात. संशोधक बनण्याची त्यांची इच्छा असते; पण आर्थिक विवंचनेतून ते करू शकत नाहीत. क्षमता असूनही परदेशात जाऊ शकत नाहीत. ही बाब विचारात घेऊन विद्यापीठाने शिष्यवृत्ती एक खिडकी योजना राबविली तर विद्यार्थ्यांना फायदा होईल.

समाधान दुपारगुडे, संशोधक विद्यार्थी

"सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने आधीच हात आखडते घेतले आहे. संशोधक विद्यार्थ्यांना मिळणारे फेलोशिप बंद झाले आहे. कमवा आणि शिका योजनादेखील मोजक्याच विद्यार्थ्यांना मिळत आहे. अशावेळी ग्रामीण आणि दुर्गम भागातून शिक्षणासाठी पुण्यात आलेल्या विद्यार्थ्यांनी आर्थिक आधार मिळण्याची दृष्टीने राज्य सरकारच्या, राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय पातळीवर उपलब्ध होऊ शकणाऱ्या शिष्यवृत्तीचा लाभ विद्यार्थ्यांना घेता यावा, यासाठी विद्यापीठ प्रशासनाने पुढाकार घ्यावा, अशी आमची मागणी आणि विनंती आहे.

राहुल ससाणे, अध्यक्ष, विद्यापीठ विद्यार्थी संघर्ष कृती समिती

Pune Main
Page No. 7 Apr 17, 2025
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

लोकमत

पहिलीपासूनच इंग्रजीसह हिंदीही सक्तीची!

राष्ट्रीय शिक्षण धोरणाची राज्यात यंदापासूनच टप्प्याटप्प्याने अंमलबजावणी

लोकमत न्यूज नेटवर्क

मुंबई : राष्ट्रीय शिक्षण धोरणाची राज्यात शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ पासूनच म्हणजे यंदापासूनच अंमलबजावणी सुरू करण्याचा निर्णय घेण्यात आला असून या नव्या धोरणानुसार आता पहिलीपासूनच मराठी, इंग्रजीबरोबरच हिंदी भाषाही सक्तीची करण्यात आली आहे. नव्या शैक्षणिक धोरणानुसार शालेय अभ्यासक्रमात भाषासंवर्धनाला विशेष महत्त्व देण्यात आले असून इयत्ता १ ते ५ मध्ये मराठी, इंग्रजी आणि हिंदी या तीन भाषा सक्तीच्या असतील.

अभ्यासक्रम आराखड्यांना राज्यस्तरीय समितीची मान्यता

बालवाटिका १, २, आणि ३ राबविण्याबाबत महिला व बालकल्याण विभागाच्या सहमतीने स्वतंत्र निर्णय जारी करण्यात येणार आहे. राज्य शासनाच्या मान्यतेनुसार एनसीईआरटीने तयार केलेल्या पाठ्यपुस्तकांचा आवश्यक बदलांसह उपयोग केला जाणार असून यात बालभारती व राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेची महत्त्वपूर्ण भूमिका असणार आहे.

अशी होणार अंमलबजावणी

२०२५-२६	इयत्ता १
२०२६-२७	इयत्ता २, ३, ४ आणि ६
२०२७-२८	इयत्ता ५, ७, ९ आणि ११
२०२८-२९	इयत्ता ८, १० आणि १२

नव्या राष्ट्रीय शिक्षण धोरणानुसार यापुढे प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक स्तराऐवजी पायाभूत स्तर, पूर्वतयारी स्तर, पूर्व माध्यमिक स्तर आणि माध्यमिक हे शब्द वापरण्यात येणार आहेत.

पारंपरिक १०-२-३ ऐवजी ५-३-३-४ रचना

पायाभूत स्तर : वय ३ ते ८ वर्षे - बालवाटिका - १, २, ३, तसेच इयत्ता पहिली व दुसरी

पूर्वतयारी स्तर : वय ८ ते ११ वर्षे - इयत्ता तिसरी, चौथी व पाचवी

पूर्व माध्यमिक स्तर : वय ११ ते १४ - इयत्ता सहावी, सातवी व आठवी

माध्यमिक स्तर : वय १४ ते १८ - इयत्ता नववी ते बारावी

नव्या धोरणानुसार १०+२+३ ऐवजी आता ५+३+३+४ असा शैक्षणिक आकृतिबंध

Pune Main
Page No. 1 Apr 17, 2025
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

विद्यापीठ कायद्यात सुधारणांचा प्रस्ताव

उच्च शिक्षण विभागाकडून डॉ. नितीन करमळकर यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : उच्च शिक्षण क्षेत्रात झालेल्या बदलांच्या अनुषंगाने 'महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम २०१६'मध्ये बदल करण्यात येणार आहेत. त्यासाठी माजी कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांच्या अध्यक्षतेखाली नऊ सदस्यांची समिती नियुक्त करण्यात आली असून, केंद्र सरकारच्या राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०शी सुसंगत नवीन अधिनियमांची शिफारस करण्यासाठी तीन महिन्यांची मुदत देण्यात आली आहे.

उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने याबाबतचा शासन निर्णय प्रसिद्ध केला. राज्यातील अकृषी विद्यापीठे, स्वायत्त महाविद्यालये, संलग्न महाविद्यालयामध्ये राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०ची अंमलबजावणी सुरू करण्यात आली आहे. उच्च शिक्षण क्षेत्रात झालेला आमूलाग्र बदल, नवीन शैक्षणिक प्रवाहांच्या पार्श्वभूमीवर उच्च शिक्षण अधिक सुसंगत, संशोधनात्मक, रोजगारक्षम असणे, ते समाजातील सर्व घटकांना सहज उपलब्ध होणे आवश्यक आहे. विद्यापीठ अधिनियमाद्वारे उच्च शिक्षण देणाऱ्या विविध शैक्षणिक संस्था, महाविद्यालये, विद्यापीठांमध्ये निकोप, पोषक असे वातावरण निर्माण करून विद्यार्थी हाच उच्च शिक्षणाचा केंद्रबिंदू मानून त्या दृष्टीने नियोजन करणे आवश्यक आहे. त्यामुळे राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० च्या अनुषंगाने, तसेच शैक्षणिक क्षेत्रात होऊ घातलेल्या बदलांच्या अनुरूप महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम २०१६ मध्ये आवश्यकतेनुसार सुधारणा करण्यासाठी उच्चस्तरीय समिती नियुक्त करण्यात आली आहे.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे माजी कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांच्या अध्यक्षतेखालील या समितीमध्ये शिवाजी विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. डी. टी. शिर्के, एसएनडीटी महिला विद्यापीठाच्या कुलगुरू डॉ. उज्ज्वला चक्रदेव, डॉ. होमी भाभा राज्य विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. रजनीश कामत, माजी कुलगुरू डॉ. आर. एस. माळी, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या वरिष्ठ कायदा अधिकारी डॉ. परवीन सय्यद, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे कुलसचिव दिलीप भरड, तंत्रशिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण संचालक यांचा समावेश आहे. समितीने सध्या अस्तित्वात असलेल्या अधिनियमातील सर्व कलमांचा अभ्यास करून सुधारणा करणे, सुधारित नवीन अधिनियम हा केंद्र शासनाच्या राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० ला सुसंगत असणे, राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय स्तरावर अवलंबल्या जात असलेल्या उपाययोजना, अधिनियमांचा विचार करून नवीन अधिनियमातील कलमे स्वयंस्पष्ट आणि सुटसुटीत असणे, समितीने व्यवहार्य, वस्तुनिष्ठ, अंमलबजावणी करण्यायोग्य शिफारशी करणे अशी समितीची कार्यकक्षा निश्चित करण्यात आली आहे.

खर्चाचा भार सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठावर

विद्यापीठ कायद्यातील प्रस्तावित बदलांसाठीच्या समितीच्या खर्चाची जबाबदारी उच्च शिक्षण विभागाने सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठावर टाकली आहे. 'समितीला आवश्यक ती सर्व प्रशासकीय मदत सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने उपलब्ध करून द्यावी, तसेच समितीसाठी बैठक भत्त्यासह येणारा संपूर्ण खर्च विद्यापीठाने त्यांच्या निधीतून विद्यापीठाच्या नियमावलीप्रमाणे करावा,' असे नमूद करण्यात आले आहे.

Loksatta 18.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

लोकमत

विद्यार्थ्यांना विद्यापीठाचा सासुरवास; ना आर्थिक आधार, ना लढण्याचा हक्क

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातील सद्य:स्थिती : प्रशासन सुस्त, विद्यार्थी हक्कासाठी लढणाऱ्या संघटनांवर दबाव, तर राजकीय अजेंडा घेऊन येणाऱ्या संघटनांना अभय

सरकारी कार्यालयात ८ तास

पुणे विद्यापीठ

उद्धव धुमाळे
लोकमत न्यूज नेटवर्क

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ म्हणजे देश-विदेशातून शिक्षणासाठी येथे येणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे जणू माहेरच. मात्र, विद्यापीठ प्रशासनाचा केंद्रबिंदू हलला आणि विद्यार्थी हिताऐवजी बहुतांश निर्णय विद्यार्थी विरोधी घेतले जाऊ लागले. उदाहरणच द्यायचं तर संशोधक विद्यार्थ्यांची फेलोशिप मर्यादित केली, कमवा आणि शिका योजनेला चाळणी लावली. जिथे ७०० ते ८०० विद्यार्थी या योजनेत सहभाग घेऊन गरजेपुरती कमाई आणि श्रमाचे मूल्य शिकत होते, त्यालाही कात्री लावली गेली. परिणामी ही संख्या केवळ १५० ते २०० वर येऊन पोहोचली. ना राहण्यासाठी पुरेशी व्यवस्था आहे, ना आर्थिक आधार, त्यामुळे एकेकाळी माहेर वाटणाऱ्या विद्यापीठात आता विद्यार्थ्यांना विद्यापीठ प्रशासनाचा सासूरवास सहन करावा लागत आहे, अशी भावना येथील विद्यार्थ्यांनी 'लोकमत'शी बोलताना व्यक्त केली.

उच्च शिक्षणासंदर्भात जगाच्या पातळीवर चर्चेत राहणारे विद्यापीठ आता भलत्याच कारणांनी चर्चेत येत आहे. विद्यार्थी हक्कासाठी लढणाऱ्या संघटनांवर दबाव, तर राजकीय अजेंडा घेऊन येणाऱ्या संघटनांना अभय, असे चित्र सध्या विद्यापीठात आहे. आम्हाला आमच्या हक्कासाठी देखील भांडता येत नाही. संवैधानिक मार्गाने आंदोलन करायचे झाले तरी आठ दिवस आधी परवानगी घेण्याची अट टाकली आहे. हा आमच्या आमच्या हक्कावर गदा आणणारा निर्णय आहे, अशी भावना राहुल सासणे, अक्षय कांबळे या विद्यार्थ्यांनी व्यक्त केली.

सकाळचे अकरा वाजले होते. ठरल्याप्रमाणे विद्यापीठातील कामकाज अनुभवण्यासाठी, विद्यार्थ्यांची व्यथा जाणून घेण्यासाठी मुख्य इमारतीजवळ पोहोचलो. विद्यापीठाचा ध्वज फडकत होता, पण कायम विद्यार्थ्यांनी जगबजलेला हा परिसर रिकामा रिकामा होता. त्यामुळे तेथून जवळच असलेल्या जनसंपर्क कार्यालयात गेलो. तेथील कर्मचाऱ्यांकडे विचारपूस करून, जनसंपर्काची जबाबदारी असलेल्या अधिकाऱ्याशी फोनवर संवाद साधून, प्र-कुलगुरूंचे कार्यालय गाठले. सर आहेत का? अशी विचारणा तेथील सुरक्षारक्षकाकडे केली असता, अजून सर आलेले नाहीत, असे सांगण्यात आले. त्यावर त्यांचा उत्तराधिकारी कुणी आहे का? असा प्रतिप्रश्न केला असता त्यालाही नकारार्थी उत्तर मिळाले. त्यानंतर मग विद्यापीठाच्या मुख्य इमारतीकडे वळलो. कुलगुरूंची गाडी दारात उभी होती, याचा अर्थ कुलगुरू भेटणार अशी खात्री पटली आणि कार्यालय गाठले. तिथे त्यांच्या स्वीय सहायकाची भेट घेऊन कुलगुरू यांना भेटायचं आहे, असा निरोप दिला. त्यावर कुलगुरू महत्त्वाच्या मीटिंगमध्ये आहेत. किमान अर्धा तास लागेल, तोपर्यंत वेटिंग रूममध्ये बसू शकता, असे सांगितले गेले.

कपाळावर भगवा गंध, अंगात शुभ्र पांढरे वस्त्र परिधान केलेली एक व्यक्ती आणि तिच्यासोबत एक मुलगी असे तिथे आले. कुलगुरूंना अर्जंट भेटायचं आहे, असा निरोप दिला. त्यावर कुलगुरूंची महत्त्वाची मीटिंग सुरू आहे, झालं की सांगतो, असा निरोप त्यांनाही दिला गेला. मग त्यांनी काही प्राध्यापकांचे नामोल्लेख करत फोनाफोनी सुरू केली. यात वेळ घालण्यापेक्षा आपण दुसऱ्या विभागात जाऊन येऊ म्हणून, सर फ्री झाले तर कळवाल, असा निरोप ठेवून मी तिथून बाहेर पडलो. खेर भवन येथे पोहोचतो ना पोहोचतो कुलगुरू कार्यालयातून निरोप आला की लगेच भेटायला या. त्याप्रमाणे मी गाडी वळवली पुन्हा कुलगुरू कार्यालयात पोहोचलो. मात्र तोपर्यंत मघाशी आलेली भगवा गंध लावलेली व्यक्ती कुलगुरूंच्या केबिनमध्ये गेलेली. साहजिक प्रतीक्षा करावी लागली. अर्धा तास उलटला तरी काही ते बाहेर येईनात.

फेक्टरीच्या जवळच शंकर महाराज मठाच्यावतीने प्रसाद वाटपाचा उपक्रम राबविला जात आहे.

परीक्षेची लगबग अन् खिचडीचा प्रसाद

१ तिथून बाहेर पडत रिफेक्टरीचा रस्ता धरला. झाडीतून पलीकडे जाताच एका टेम्पोवरून हळुवार आवाजात श्री स्वामी समर्थ असा नामघोष कानी पडला. बरीच गर्दी दिसत होती. जवळ जाऊन पाहिले तर विद्यार्थी, कर्मचारी, कामगार आदी लोक रांगेने प्रसाद घेऊन मोकळ्या जागेत बसून खात होते. गोड शिरा आणि खिचडी, तोंडी लावायला लोणचे.

२ मग मीही प्रसादाचा आस्वाद घेतला आणि एका जुन्या, तसेच अनेक वर्षापासून तासिका तत्त्वावर विद्यापीठात काम करत असलेल्या मित्राला गाठले. त्याच्याशी थोडं बोलून झाल्यानंतर परीक्षा विभागात गेलो. तेथे काही लोक गाऱ्हाणे घेऊन आले होते. एका प्राध्यापकाचा निरोप समारंभ अवघ्या काही दिवसांवर आहे.

३ त्याचा एक संशोधक विद्यार्थी पीएच. डी. थेसिस सादर केला होता, पण अंतिम व्हायवा सादर होण्याआधीच त्याला देवाज्ञा झाली. विशेष अधिकारात त्याला मृत्यूपश्चात पीएच. डी. सादर करावी, अशी त्यांची मागणी होती. विशेष म्हणजे माझ्या सेवानिवृत्ती आधी ते व्हावं, असा त्यांचा आग्रह होता. त्यानंतर विद्यार्थी प्रतिनिधींना गाठले. त्यांच्याशी चर्चा केली.

कोणीच कसे महत्त्वाचे नाहीत

कुलगुरू महोदय इतके कशात व्यस्त. त्यांच्या लेखी प्राध्यापक, विद्यार्थी, पत्रकार, सामान्य नागरिक, कोणीच कसे महत्त्वाचे नाहीत?, असे एक जण पुटपुटला. तेथून एका प्राध्यापकाची भेट घेत सविस्तर चर्चा केली.

कुलगुरूंकडे काहींसाठी भरपूर वेळ..

लोक बाहेर कुलगुरूंना भेटण्यासाठी बसून होते. यात अनेक विभागाचे प्राध्यापक देखील होते. त्यातील अनेकजण वाट पाहून रिकाम्या हाती परत गेले. जवळपास पाऊण तासाने कुलगुरूंना भेटायला गेलेली व्यक्ती आणि कुलगुरू सोबतच केबिनच्या बाहेर पडले आणि उभ्या उभ्या भेट घेत त्याच व्यक्तीसमवेत कार्यक्रमाला निघून गेले. काहींना भरपूर वेळ, तर काहींसाठी वेळच नाही, हा प्रकार खटकणारा होता.

Hello Pune
Page No. 3 Apr 18, 2025
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

विद्यार्थ्यांच्या प्रश्नांपेक्षा 'जीवनसाधना' महत्त्वाचा?

मटा विशेष

पुरस्कार घाऊक स्वरूपात; अवमूल्यनाचा प्रकार

हर्ष दुधे
Harsh.Dudhe@timesofindia.com

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातील प्रलंबित शैक्षणिक प्रश्न सोडवण्यापेक्षा विद्यापीठाच्या वर्धापनदिनादिवशी जीवनसाधना गौरव पुरस्कार आपल्या माणसांना मिळावेत, यासाठी विद्यापीठातील कारभारी मंडळी कष्ट घेताना दिसतात. त्यामुळेच विद्यापीठाच्या प्रशासनाला घाऊक स्वरूपात एकाच वेळी १० जीवनसाधना गौरव पुरस्कार द्यावे लागत आहेत. या प्रकारांमुळे जीवनगौरव पुरस्कारांचे अवमूल्यन होत असल्याची टीका करण्यात येत आहे.

विद्यापीठातील कारभारी मंडळीकडून प्रलंबित शैक्षणिक प्रश्नांवर आणि प्रस्तावांवर कोणताही निर्णय होत नसल्याने ते सातत्याने प्रलंबित राहत असल्याचे चित्र आहे. अनेक महत्त्वाच्या विषयांवर आणि शैक्षणिक प्रश्नांवर विद्यापीठाच्या मॅनेजमेंट कौन्सिलमध्ये चर्चा होते. मात्र, एकमताने अंतिम निर्णय होत नसल्याने काही प्रश्न प्रलंबित राहतात. त्याचप्रमाणे काही प्रश्नांवर निर्णय झाल्यानंतरही त्यावर विद्यापीठाच्या प्रशासनाकडून कार्यवाही करण्यात येत नाही. मात्र, हितसंबंध जपण्यासाठी जीवनगौरव पुरस्कारांसारखे प्रश्न तातडीने सुटत आहेत.

विद्यापीठाच्या वर्धापन दिनानिमित्त कार्यक्रमात १० व्यक्तींना जीवनगौरव पुरस्कारांनी सन्मानित करण्यात आले. या व्यक्तींच्या नावांची निवड होण्यासाठी मॅनेजमेंट कौन्सिलमध्ये काही नावांवर चर्चा झाली. काही सदस्यांनी आपल्या जवळच्या व्यक्तींना जीवनसाधना गौरव पुरस्कार मिळावा, यासाठी प्रचंड आग्रह धरला होता. ही नावे अंतिम करण्यासाठी कुलगुरू डॉ. सुरेश गोसावी यांच्यावरही दबाव टाकला होता. जीवनसाधना गौरव पुरस्कार तातडीने बंद करण्याची मागणी पुढे आली आहे. याऐवजी पुन्हा डी. लिट पदवी देण्याची पद्धत सुरू करण्याची मागणी जोर धरू लागली आहे.

शैक्षणिक संकुलातील काही प्रलंबित शैक्षणिक प्रश्न

- प्राध्यापक भरतीचा प्रश्न प्रलंबित असून, शिकवायला पुरेसे प्राध्यापक नाहीत.
- प्राध्यापक नसल्याने विद्यार्थीसंख्येत कमालीची घट.
- परीक्षा संचालक, कुलसचिव, अधिष्ठाता अशा महत्त्वाच्या पदांवर प्रभारीराज.
- शैक्षणिक संकुलात विद्यार्थ्यांसाठी प्लेसमेंट सेल नाही.
- शिक्षकेतर कर्मचारी-अधिकाऱ्यांची पदे रिक्त.
- विद्यापीठाला पूर्ण वेळ जनसंपर्क अधिकारी नाही.
- ॲल्युमनी असोसिएशनचे कामकाज ठप्प.
- नावीन्यपूर्ण, रोजगाराभिमुख अभ्यासक्रम नसणे.

विद्यापीठाकडे पाठ

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या प्रवेशप्रक्रियेत विद्यार्थी कमी

"सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठांकडून देण्यात येणाऱ्या जीवनसाधना गौरव पुरस्कारांसाठी व्यक्तींची निवड करण्याचा अधिकार हा पूर्णपणे कुलगुरूंचा राहील. त्याचप्रमाणे विद्यापीठाच्या वर्धापन दिनानिमित्त पुन्हा डी. लिट पदवी देऊन संबंधित व्यक्तीला सन्मानित करण्याचाही विचार आहे. त्यासाठी विद्यापीठ कायद्यातील नियमांचा अभ्यास करून निर्णय घेणार आहे.

– **डॉ. सुरेश गोसावी**, कुलगुरू

"जीवनसाधना गौरव पुरस्कार देण्याची पद्धत सुरू करण्याला २५ वर्षे झाली. मात्र, गेली काही वर्षे मॅनेजमेंट कौन्सिलचे सदस्य या पुरस्कारासाठी व्यक्तींची निवड करण्यासाठी आपले व्यक्तिगत हितसंबंध जपतात. त्याचप्रमाणे या हितसंबंधांच्या आधारे कुलगुरूंवर दबाव आणतात. प्रत्येक सदस्याने सुचवलेल्या नावाला विरोध करून दबावाचे राजकारण निर्माण करण्याची सदस्यांची पद्धत उघड झाली आहे. मॅनेजमेंट कौन्सिलमधील अंतर्गत गटबाजीच्या राजकारणाने जीवनगौरव पुरस्काराची प्रतिष्ठा कमी होत आहे, याचे साधे भानही सदस्यांना राहिलेले नाही. त्यामुळे विद्यापीठ कायदामान्य डी. लिट पदवी मान्य निकष प्रमाणे देणे हाच योग्य मार्ग आहे.

– **धनंजय कुलकर्णी**, माजी सिनेट सदस्य

Maharashtra Times 18.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

विद्यापीठाचे 'मॅनेजमेंट' अभिमतमध्ये?

मॅनेजमेंट कौन्सिलची बैठक; सरकारी कामकाजासाठीच्या खासगी व्यवस्थेची चर्चा

मटा विशेष

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

'सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठा'च्या मॅनेजमेंट कौन्सिलची आगामी बैठक एका अभिमत विद्यापीठात पार पडणार असल्याची जोरदार चर्चा आहे. या विद्यापीठाच्या प्रशासनाने मॅनेजमेंट कौन्सिलच्या सदस्यांसाठी खास पाहुणचाराचे नियोजन केल्याने सदस्यांना विरोध करता येत नसल्याचे चित्र आहे. या प्रकारामुळे राज्य सरकारी विद्यापीठाच्या मॅनेजमेंट कौन्सिलची बैठक अभिमत विद्यापीठात घेण्याच्या विक्रमाची नोंद यंदाच्या कारभारी मंडळावर होणार आहे.

पुणे विद्यापीठाच्या मॅनेजमेंट कौन्सिल सदस्यांमध्ये पुणे, नाशिक आणि नगर जिल्ह्यातील नामांकित शिक्षण संस्थांचे प्रतिनिधी आहेत. यात एका सन्माननीय सदस्यांची नामांकित शिक्षण संस्था असून, अभिमत विद्यापीठही आहे. त्यांच्या या सुसज्ज विद्यापीठाकडून भेट देणाऱ्या पाहुण्यांची चांगली बडदास्त राखली जाते; त्यामुळे आगामी २६ एप्रिलची मॅनेजमेंट कौन्सिलची बैठक संबंधित विद्यापीठात आयोजित करण्यासाठी कौन्सिलचे सदस्य आग्रही भूमिका घेताना दिसत आहे. त्यातही ही बैठक दोन दिवस चालणार असल्यामुळे सदस्यांचा मुक्कामही संबंधित विद्यापीठात असण्याची शक्यता आहे.

या बैठकीत शैक्षणिकदृष्ट्या महत्त्वाचे आणि विद्यार्थीहिताशी निगडित निर्णय घेतले जाणार आहे, अशी चर्चा आहे. मात्र, नेमक्या कोणत्या विषयांवर हे निर्णय घेतले जाणार, याची माहिती अद्याप विद्यापीठाला देता आलेली नाही. या बैठकीनंतर देवदर्शन आणि उरलेल्या वेळेत विद्यापीठाच्या उपकेंद्रांची पाहणी केली जाणार आहे. ही बैठक अभिमत विद्यापीठात होणार असल्याचे जवळपास निश्चित झाले आहे. मात्र, याबाबत अधिकृतपणे कोणाही सांगण्यास तयार नाही. मॅनेजमेंट कौन्सिलच्या सदस्यांना शैक्षणिक आणि विद्यार्थीहिताचे निर्णय घ्यायचे असतानाही या बैठकीबाबत माहिती का दिली जात नाही, ही बाब खटकणारी आहे. या बैठकीनिमित्त विद्यापीठाच्या मॅनेजमेंट कौन्सिलच्या सदस्यांना पुणे विद्यापीठाप्रमाणेच अभिमत विद्यापीठाच्या शैक्षणिक प्रगतीसाठी योगदान देण्याची संधी मिळणार आहे. दरम्यान, या बैठकीबाबत कोणताही निर्णय झाला असून केवळ चर्चा झाल्याची माहिती कुलगुरू डॉ. सुरेश गोसावी यांनी दिली.

> **"सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या मॅनेजमेंट कौन्सिलची बैठक अभिमत विद्यापीठात होण्याचे नेमके प्रयोजन काय? संबंधित विद्यापीठाचा पुणे विद्यापीठाशी थेट संबंध नसल्याने, या बैठकीचा हेतू स्पष्ट होत नाही. यापूर्वी, बाहेरच्या विद्यापीठांमध्ये बैठक झाल्याचे आठवत नाही. पुणे विद्यापीठाच्या मॅनेजमेंट कौन्सिलची बैठक बाहेरच्या संस्थेत झाल्यास, तशी प्रथा निर्माण होईल.**
>
> – धनंजय कुलकर्णी, माजी सिनेट सदस्य, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

> **"पुणे विद्यापीठाच्या प्रशासनाने मॅनेजमेंट कौन्सिलची बैठक एखाद्या खासगी संस्थेऐवजी विद्यापीठाच्या उपकेंद्रात घेणे गरजेचे आहे. विद्यापीठाचे कुलगुरू मॅनेजमेंट कौन्सिलची अधिकृत बैठक एखाद्या खासगी किंवा अभिमत विद्यापीठात घेत असतील, तर कुलगुरू व विद्यापीठ प्रशासन खासगी संस्थाचालकांच्या प्रभावाखाली आहे, हे स्पष्टपणे दिसून येते.**
>
> – डॉ. हर्ष गायकवाड, सिनेट सदस्य, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

Maharashtra Times 19.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

लोकमत

एम.फिल. धारक प्राध्यापक रडारवर; पात्रता कागदपत्रांची होणार तपासणी

बोगस पदव्या प्रकरणामुळे उच्च शिक्षण सहसंचालकांनी महाविद्यालयांकडून मागविली माहिती

राम शिनगारे
लोकमत न्यूज नेटवर्क

छत्रपती संभाजीनगर : बोगस पदव्यांच्या आधारावर पीएच.डी.ला प्रवेश घेतल्याचे प्रकरण उघडकीस आल्यानंतर यंत्रणा सतर्क झाली आहे. उच्च शिक्षण सहसंचालक कार्यालयाने छत्रपती संभाजीनगर विभागातील अनुदानित महाविद्यालयांमधील एम.फिल.धारक अधिव्याख्यात्यांच्या शैक्षणिक अर्हतेची पडताळणी करण्याचा निर्णय घेतला आहे. शिक्षण सहसंचालक कार्यालयाने ११५ अनुदानित महाविद्यालयांकडून त्यांच्याकडे कार्यरत एम.फिल. पदवीधारक अधिव्याख्यात्यांची माहिती मागविली आहे.

एम.फिल.चे बोगस पदवी प्रमाणपत्र दाखल करून दोघाजणांनी पीएच.डी.ला प्रवेश घेतल्याचे प्रकरण नुकतेच उजेडात आले. त्यावरून डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठाने २६ मार्चला अस्मा इद्रिस खान आणि पठाण मकसूद खान

अन्वर खान या दोघांविरोधात बेगमपुरा पोलिसांत गुन्हा दाखल केला. बनावट कागदपत्रांच्या आधारे खुलताबाद येथील कोहिनूर कनिष्ठ महाविद्यालयात शेख मोहम्मद हफीज उर रहेमान नावाच्या उमेदवाराने पूर्णवेळ सहशिक्षकाची नोकरी मिळविल्याचेही उघडकीस आले आहे. ही दोन्ही प्रकरणे कोहिनूर महाविद्यालयाशी संबंधित आहेत. आता आणखी उमेदवारांनी एम.फिल.च्या बोगस पदव्या सादर करून लाभ मिळविले असल्याची शक्यता वर्तविली जात आहे. काहीजणांकडून सहसंचालक कार्यालयाकडे तशा तक्रारीही दाखल करण्यात आल्या आहेत.

घोटाळ्याची व्याप्ती वाढली

बोगस एम.फिल. पदवीच्या आधारे पीएच.डी.ला प्रवेश घेणारे खुलताबाद येथील कोहिनूर शिक्षण संस्थेच्या सचिव अस्मा खान व सहसचिव मकसूद खान या दोघांच्या विरोधात गुन्हा नोंद आहे. संस्थाध्यक्ष मजहर खान यासही आरोपी बनविले आहे. त्याच महाविद्यालयात शिवाजी विद्यापीठाच्या बोगस पदवीच्या आधारे नोकरी मिळविणारे मोहंमद हफिज उररहमान मोहंमद मोईनोद्दीन (३२, रा. हडको कॉर्नर) व प्राचार्य डॉ. शंकर अंभोरे यांना अटक केली आहे.

"

बनावट कागदपत्रांद्वारे नोकरी मिळविल्याच्या काही तक्रारी आल्या. विभागातील ११५ अनुदानित कॉलेजांत एम.फिल.वर नोकरी मिळविलेल्या प्राध्यापकांच्या कागदपत्रांची पडताळणी करण्याचा निर्णय घेतला आहे.

डॉ. रणजितसिंह निंबाळकर,
सहसंचालक, उच्च शिक्षण विभाग

शिक्षक घोटाळ्यात अटकेतील अधिकाऱ्यांचे निलंबन का नाही?

नागपूर : शासकीय अधिकारी ४८ तास पोलिस कोठडीत राहिल्यास नियमानुसार त्याचे निलंबन होते. पण शालार्थ आयडी भ्रष्टाचार व बनावट कागदपत्रांद्वारे मुख्याध्यापकाची मंजुरी दिल्याच्या प्रकरणात अटकेत असलेल्या अधिकाऱ्यांचे ४८ तासांहून अधिक काळ कोठडीत राहूनही निलंबन झालेले नाही. शिक्षण उपसंचालक उल्हास नरड, माध्यमिक शिक्षण विभागाचे अधीक्षक नीलेश मेश्राम, शिक्षण उपनिरीक्षक संजय दुधाळकर, कनिष्ठ लिपिक सुरज नाईक न्यायालयीन कोठडीत आहेत. तरीही त्यांचे निलंबन न झाल्याने शिक्षण क्षेत्रात आश्चर्य व्यक्त केले जात आहे.

Pune Main
Page No. 1 Apr 19, 2025
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

लोकमत

मस्ट READ

आता आर्ट्स, कॉमर्सचे विद्यार्थीही बनणार वैमानिक, डीजीसीएचे संकेत

लोकमत न्यूज नेटवर्क

मुंबई : कला आणि वाणिज्य शाखेत शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना आगामी काळात वैमानिक बनता येईल यावर सध्या नागरी विमान वाहतूक महासंचालनालयात विचार सुरू आहे. या संदर्भातील धोरण निश्चित झाल्यानंतर नागरी हवाई मंत्रालयाकडे ते मंजुरीसाठी पाठवण्यात येणार आहे.

आजच्या घडीला ज्यांना व्यावसायिक वैमानिक बनायचे आहे त्यांना विज्ञान शाखेतून किमान १२ वी उत्तीर्ण असावे, अशी अट आहे. भौतिकशास्त्र आणि गणित हे दोन विषय अनिवार्य आहेत. हा नियम १९९० च्या दशकापासून लागू झाला होता. त्यापूर्वी केवळ दहावी उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांना वैमानिक बनता येत होते. मात्र, आता सध्याच्या नियमात बदल करून १२ उत्तीर्ण कला व वाणिज्य शाखेतील विद्यार्थ्यांनादेखील वैमानिक बनविण्याचा विचार डीजीसीएने सुरू केला आहे.

शालेय ज्ञान पुरेसे

आजच्या घडीला ज्यांची स्वतःची विमाने आहेत आणि ती विमाने जे स्वतः उडवतात त्यांच्यासाठी विज्ञान शाखेतून किमान १२ वी उत्तीर्ण हा नियम लागू नाही. मग व्यावसायिक विमान उड्डाणासाठी या नियमाची सक्ती का, असा मुद्दा वैमानिक संघटनांतर्फे वेळोवेळी उपस्थित केला जात आहे.

तसेच, शालेय शिक्षणात जेवढे विज्ञान शिकले आहे त्याचे ज्ञान विमान उड्डाणासाठी पुरेसे असल्याचेदेखील वैमानिक संघटनांचे म्हणणे आहे. त्या पार्श्वभूमीवर डीजीसीए नियमात बदल करण्याचा विचार करत आहे.

Pune Main
Page No. 4 Apr 19, 2025
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

विद्यापीठाच्या व्यवस्थापन परिषदेची बैठक खासगी संस्थेत

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या व्यवस्थापन परिषदेची आगामी बैठक एका खासगी शिक्षण संस्थेत घेण्याचे नियोजन करण्यात आले आहे. नगर आणि नाशिक येथे असलेल्या उपकेंद्रांना डावलून विद्यापीठासारख्या शासकीय संस्थेच्या व्यवस्थापन परिषदेची बैठक खासगी संस्थेत आयोजित करण्याचे कारण काय, असा प्रश्न उपस्थित करण्यात येत आहे.

विद्यापीठाच्या व्यवस्थापन परिषदेत पुणे, नगर आणि नाशिक जिल्ह्यातील सदस्यांचा समावेश आहे. व्यवस्थापन परिषदेच्या बैठकीत प्रशासकीय आणि धोरणात्मक मुद्द्यांवर चर्चा करून निर्णय घेतले जातात. आतापर्यंत अनेकदा मागणी करूनही व्यवस्थापन परिषदेचे निर्णय विद्यापीठाच्या संकेतस्थळावर जाहीर केले जात नाहीत. असे असताना, व्यवस्थापन परिषदेतील एका सदस्याच्या नामांकित शिक्षण संस्थेचे कामकाज पाहण्याचे कारण काढून व्यवस्थापन परिषदेचा दोन दिवसीय दौरा आयोजित करण्यात आला आहे. त्याबरोबरच व्यवस्थापन परिषदेची बैठक त्याच संस्थेत घेण्याचेही नियोजन

> बैठकीबाबत केवळ चर्चा झाली आहे. अद्याप अंतिम निर्णय झालेला नाही.
> **- डॉ. सुरेश गोसावी**, कुलगुरू, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

करण्यात आले आहे. मात्र, विद्यापीठाचे शासकीय कामकाज खासगी शिक्षण संस्थेत करण्याचे कारण काय, विद्यापीठाची उपकेंद्रे असताना खासगी शिक्षण संस्थेला प्राधान्य कशासाठी, असे प्रश्न उपस्थित करण्यात येत आहेत.

विद्यापीठ प्रशासनाने व्यवस्थापन परिषदेची बैठक खासगी संस्थेपेक्षा उपकेंद्रात घेणे गरजेचे आहे. कुलगुरू व्यवस्थापन परिषदेची बैठक खासगी संस्थेत घेत असल्यास कुलगुरू आणि व्यवस्थापन परिषद खासगी संस्थाचालकांच्या किती प्रभावाखाली आहे हे दिसून येते, असे विद्यापीठाच्या अधिसभेचे सदस्य डॉ. हर्ष गायकवाड यांनी सांगितले. विद्यापीठाकडे स्वतः सर्व प्रकारची साधन सुविधा उपलब्ध आहे. मात्र, खासगी संस्थेत व्यवस्थापन परिषदेत आयोजित करण्यामागील हेतू कळत नाही, तसेच असे करण्याची आवश्यकताही नाही, अशी भूमिका माजी अधिसभा सदस्य प्रा. धनंजय कुलकर्णी यांनी मांडली.

Loksatta 19.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

प्रचंड खपाचे एकमेव नि:पक्ष व निर्भीड दैनिक
पुढारी
स्थापना १९३९
www.pudhari.com

पुढारी ANCHOR

शिक्षकेतर कर्मचारी भरती प्रक्रियेला येणार वेग

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

राज्यातील मान्यताप्राप्त खासगी अंशतः, पूर्णतः अनुदानित माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळातील कनिष्ठ लिपिक, पूर्णवेळ ग्रंथपाल, प्रयोगशाळा सहायक आदी संवर्गातील पदे अनुकंपा नियुक्तीसह १०० टक्के नामनिर्देशनाने भरण्यास राज्य शासनाने मान्यता दिली आहे. शिक्षक भरतीच्या धर्तीवर शिक्षकेतर पदांनाही एकूण रिक्त पदांच्या ८० टक्के पदभरतीची अट लागू केली असून, या निर्णयामुळे शिक्षकेतर पदांच्या भरतीला वेग येणार असून, शासन निर्णयामुळे भरती प्रक्रियेला दिशा मिळणार असल्याचे स्पष्ट झाले आहे.

शासन निर्णय जाहीर झाल्याने मिळाली दिशा

> “ अनेक वर्षांपासून अनुशेषाच्या नावाखाली थांबवण्यात आलेली शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची पदभरती करण्याचा मार्ग आता शासन निर्णयाने मोकळा झाला आहे. माध्यमिक शाळांतील रिक्त असलेली शिक्षकेतर पदभरती सुरू होऊन त्यांना मान्यता देण्यासाठी सर्व संबंधित शिक्षणाधिकारी व शिक्षण उपसंचालक यांनाही निर्देश दिले आहेत. पदभरती करण्यास मान्यता मिळाल्याने राज्यातील नियुक्तीच्या प्रतीक्षेत असलेले पाच हजार शिक्षकेतर भावा- बहिणींना दिलासा मिळाला असून या निर्णयाचे सर्व स्तरातून स्वागत करण्यात येत आहे.
>
> \- **शिवाजी खांडेकर**, सरकार्यवाह, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक शाळा शिक्षकेतर महामंडळ

कनिष्ठ लिपिक, पूर्णवेळ ग्रंथपाल, प्रयोगशाळा सहायक ही अनुकंपा पदे १०० टक्के, तर उर्वरित रिक्त पदांवर ८० टक्के पदभरती करण्यास सरकारने मान्यता दिल्याने अनेक दिवसांपासून अनुशेषाच्या नावाखाली थांबवण्यात आलेली शिक्षकेतर पदभरती करण्याचा मार्ग मोकळा झाला आहे. राज्यातील मान्यताप्राप्त खासगी अंशतः पूर्णतः अनुदानित माध्यमिक आणि उच्च माध्यमिक शाळांतील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांसाठी सुधारित आकृतिबंध लागू केला आहे. विद्यार्थी पटसंख्येच्या आधारे शिक्षकेतर संवर्गातील कनिष्ठ लिपिक, वरिष्ठ लिपिक, मुख्य लिपिक, पूर्णवेळ ग्रंथपाल प्रयोगशाळा सहायक ही नियमित पदे मंजूर केली आहेत. तर चतुर्थ श्रेणी कर्मचारी पद रद्द करून त्याऐवजी शिपाई भत्ता लागू केला आहे. मात्र, नियमित नियुक्तीने कार्यरत चतुर्थ श्रेणी शिक्षकेतर कर्मचारी सेवानिवृत्तीपर्यंत कार्यरत राहणार आहेत. शिक्षकेतर पदे रिक्त राहिल्याने ती कामे शिक्षकांना करावी लागतात. त्याचा अध्यापन, शैक्षणिक गुणवत्तेवर परिणाम होतो. या पार्श्वभूमीवर, शिक्षकेतर संवर्गातील काही पदांच्या नियुक्तीचे प्रमाण सुधारित करण्याचा निर्णय घेण्यात आल्याचे शासन निर्णयात नमूद केले आहे. तसेच, भरती प्रक्रिये बाबतच्या सूचनाही दिल्या आहेत. कनिष्ठ लिपिक, पूर्णवेळ ग्रंथपाल, प्रयोगशाळा सहाय्यक या संवर्गात खासगी मान्यताप्राप्त शाळांतील शिक्षक आणि शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या वारसास अनुकंपा तत्त्वावर नियुक्ती देण्याबाबत निश्चित केलेल्या या तरतुदींचे काटेकोरपणे पालन करावे, ही पदे १०० टक्के सरळसेवेने भरताना त्यात अनुकंपा नियुक्तीच्या मार्गाचा समावेश आहे.

काही संस्थांमध्ये चतुर्थ श्रेणी पदावर नियमित नियुक्तीने कार्यरत कर्मचाऱ्यांपैकी काही कर्मचारी संबंधित पदावर पदोन्नतीने नियुक्त होण्यासाठी आवश्यक पात्रता धारण करत असल्यास प्रचलित पद्धतीनुसार ही पदे ५० टक्के मर्यादित पदोन्नतीने भरणे आवश्यक आहे. तसेच मान्यता देण्यात आलेली पदे शासनमान्य पद्धतीनुसार भरण्यात आली आहेत की नाही, याची खातरजमा करून नियुक्त्यांना मान्यता देण्याची कार्यवाही संबंधित शिक्षण उपसंचालक, शिक्षणाधिकारी यांनी करावी, असे शासन निर्णयाद्वारे स्पष्ट केले आहे.

Pune Edition
Apr 20, 2025 Page No. 05
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

विद्यापीठ कायद्यात सुधारणेसाठी समिती

माजी कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर अध्यक्षपदी

पुणे, ता. १९ : 'राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०'च्या अनुषंगाने आणि शिक्षण क्षेत्रात होत असलेल्या बदलांना अनुरूप महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम २०१६ मध्ये आवश्यकतेनुसार बदल होणे अपेक्षित आहे. यासाठी राज्य सरकारने सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे माजी कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती स्थापन केली आहे.

उच्च शिक्षणात झालेले आमूलाग्र बदल, नवीन शैक्षणिक प्रवाह या पार्श्वभूमीवर उच्च शिक्षण अधिक सुसंगत, संशोधनात्मक, रोजगारक्षम असणे आणि ते समाजातील सर्व घटकांना सहजरित्या उपलब्ध होणे आवश्यक आहे. त्यादृष्टीने महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियमाद्वारे उच्च शिक्षण देणाऱ्या विविध शैक्षणिक संस्था, महाविद्यालये, विद्यापीठे यात पोषक वातावरण निर्माण करून विद्यार्थी हाच उच्च शिक्षणाचा केंद्रबिंदू मानून त्यादृष्टीने नियोजन करणे आवश्यक आहे. त्या अनुषंगाने महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम २०१६मध्ये बदल होणे आवश्यक असल्याने उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने कायद्यात आवश्यक सुधारणा करण्यासाठी समिती नेमली आहे.

समितीत शिवाजी विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. डी. टी. शिर्के, श्रीमती नाथीबाई दामोदर ठाकरसी महिला विद्यापीठाच्या कुलगुरू डॉ. उज्ज्वला चक्रदेव, डॉ. होमी भाभा स्टेट विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. रजनीश कामत, कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठाचे माजी कुलगुरू डॉ. आर. एस. माळी, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे वरिष्ठ कायदा अधिकारी डॉ. परवीन सय्यद, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे कुलसचिव दिलीप भरड, तंत्रशिक्षण संचालक हे सदस्य आहेत. उच्च शिक्षण संचालक डॉ. शैलेंद्र देवळाणकर हे सदस्य सचिव आहेत. समितीने सध्या अस्तित्वात असलेल्या अधिनियमातील सर्व कलमांचा अभ्यास करून सुधारणा करणे आवश्यक आहे. समितीला तीन महिन्यांत आपला अंतरिम अहवाल राज्य सरकारला सादर करावा लागणार आहे.

Sakal 20.4.2025

प्रचंड खपाचे एकमेव निःपक्ष व निर्भीड दैनिक
स्थापना १९३९
पुढारी
www.pudhari.com

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाच्या अंमलबजावणीसाठी 'महाज्ञानदीप'

धोरणांचा प्रसार ऑनलाइन पद्धतीने करण्यासाठी पोर्टलची निर्मिती

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाची अंमलबजावणी करण्याच्या दृष्टीने सुकाणू समितीच्या सूतोवाचातून 'महाज्ञानदीप' या ऑनलाइन व्यवस्थेची संकल्पना पुढे आली. त्यानुसार राज्य शासनाने एमकेसीएलच्या मदतीने राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाच्या अंमलबजावणीसाठी 'महाज्ञानदीप' पोर्टल तयार करण्याचा निर्णय घेतला आहे.

पोर्टलच्या माध्यमातून उत्तमोत्तम अध्ययन साहित्य, अध्यापन गुणवत्तापूर्णरीतीने सर्व विद्यार्थ्यांना त्यांच्या आवडीच्या व व्यावसायिक गरजेप्रमाणे निवडीच्या विषयांचा अभ्यास सहज सोप्या अध्ययन व्यवस्थापन ऑनलाइन व्यासपीठाद्वारे उपलब्ध करून देता येणार आहे. अध्यापकांचा राष्ट्रीय स्तरावरील या उपक्रमांतर्गत अभ्यासक्रम इतरांसाठी उपलब्ध करून देण्याचा वाटा वाढविता येणार आहे. उच्च शिक्षण संस्थांमधील अध्यापकांना ई-आशयनिर्मितीचे प्रशिक्षण देऊन त्यांना ई-आशयनिर्मितीतज्ज्ञ म्हणून विकसित करण्यात येणार आहे.

या उपक्रमासाठी यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाने पुढाकार घेऊन महाराष्ट्रातील सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, मुंबई विद्यापीठ, शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर, एसएनडीटी विद्यापीठ मुंबई या विद्यापीठासमवेत उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाने सामंजस्य करार करून 'महाज्ञानदीप'साठी महासंघ स्थापन केला आहे. पुढील वर्षभराच्या निर्मिती करावयाच्या अभ्यासक्रमाचे नियोजन व भविष्यातील नियोजनाचे कार्य 'महाज्ञानदीप' महासंघ निश्चित करणार आहे.

...अशी राहणार कार्यप्रणाली

- महाज्ञानदीप महासंघ ही संपूर्ण नियोजन करणारी व्यवस्था असेल.
- महासंघाद्वारे तयार केलेला अभ्यासक्रम विकसित करतील.
- कोणत्या विद्यापीठाकडे कोणती जबाबदारी द्यावी, अभ्यासक्रमांचे शैक्षणिक आणि तांत्रिक गुणवत्ता मानके काय असावीत, याचे नियोजन महासंघाद्वारे केले जाईल.
- यासाठी एक प्रमाणित कार्यपद्धती तयार करण्यात आली असून, ती सर्व सहभागी विद्यापीठांमध्ये वितरित करण्यात येईल.
- विद्यार्थ्यांचा प्रवेश, अध्ययन आणि श्रेयांक स्थानांतरणासाठी एक स्वतंत्र लर्निंग मॅनेजमेंट सिस्टिम तयार करण्यात आली आहे.
- एमकेसीएल या संस्थेने हे पोर्टल विकसित केले असून, विद्यार्थ्यांचा अभ्यासक्रमात प्रवेश, शिक्षणाचा मागोवा आणि श्रेयांक देणे, हे सर्व याच प्लॅटफॉर्मद्वारे सुलभपणे केले जातील.
- या उपक्रमासाठी विद्यापीठांमधील समन्वयक आणि तांत्रिक सल्लागार हे त्यांची भूमिका बजावतील.
- उपक्रमासाठी समन्वयाची भूमिका पार पाडण्यासाठी प्रत्येक विद्यापीठ एक नोडल अधिकारी नियुक्त करेल.

Pune Edition
Apr 20, 2025 Page No. 05
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

NAAC may remove 1,200 more assessors to ensure transparency

AI-technology integrated robust accreditation process will be introduced soon

Sonal Srivastava@timesofindia.com

The National Assessment and Accreditation Council (NAAC), which has faced corruption allegations in the past, may remove an additional 1,200 assessors and revise the eligibility criteria to introduce a leakproof, transparent accreditation process. It would mandate that assessors be recommended by the head of an institution, among other eligibility criteria.

In February, NAAC expelled 800 assessors after allegations of corruption surfaced in the grading process following a tip-off from the Central Bureau of Investigation (CBI). On April 14, the Supreme Court (SC) sought a response from the Union education ministry, UGC, and NAAC on the measures taken to ensure fair and transparent grading.

Anil Sahasrabudhe, chairman, EC NAAC, says that a 10-member committee was tasked with reviewing 5,000 assessors to stem the rot. "A 10-member committee was asked to scrutinise all 5,000 experts, and they have further suggested the removal of about 1,200 of them. It is a big-ticket change, which is already underway," he says.

NAAC also plans to revise the criteria for appointing assessors; a recommendation from the head of the institution may be included as part of the eligibility criteria

NAAC also plans to revise the eligibility criteria for appointing assessors. Previously, applications were invited through the NAAC portal, and the minimum requirement was being a professor with at least five years of experience. "Now, a recommendation from the head of the institution may be included as part of the eligibility criteria. If the recommended person is later found to lack credibility or is involved in wrongdoing, the endorser will also be subject to scrutiny, hence, no one will take the recommendation lightly," says Prof Sahasrabudhe.

The 10-member committee scrutinising assessors includes members from different domains, who have been gathering information from principals, vice-chancellors, and other sources, on the authenticity of assessors and the institutions they assess. The accreditation council adopted the recommendations made by the Radhakrishnan Committee to ensure transparency.

The Radhakrishnan Committee made two critical suggestions in the report submitted in 2024 — eliminating grades and introducing a binary accreditation system, that is, basic accreditation for all institutions, followed by a Maturity-Based Graded Accreditation (MBGA) for well-performing institutions. "MBGA and BAS will be launched after the system is cleaned up. For now, NAAC carefully re-evaluates cases that raise the slightest suspicion against assessors and institutions. For instance, if an institution gets a much higher grade when applying for the first time, it becomes a case for suspicion, on scrutiny and re-evaluation, grades are reduced for such institutions."

When an institution undergoes the accreditation process for the first time, it is referred to as cycle 1 and the consecutive five-year periods as cycles 2 and 3. Suspicion arises when an institution suddenly jumps more than two grades compared to the previous cycle. Institutions are required to submit data, which is verified by NAAC and is used to generate a score. This score must tally with the score from the actual site visit to the institution. If there is a difference of more than 30%, then one of the two scores must be inaccurate, prompting further action. Reliable institutes

usually have scores that closely align in both versions.

"Among all the institutions NAAC reviewed, about half continued to receive the same grade, with only minor variations in their scores. However, some HEIs received one or two grades lower," says Sahasrabudhe, adding that the government is working towards building a more robust accreditation process using AI technology but that it will take time.

The Times of India 21.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

लोकमत

भाषा सल्लागार समितीचा हिंदी सक्तीला विरोध

त्रिभाषा धोरण रद्द करण्याची मागणी : सरकारला निवेदन

लोकमत न्यूज नेटवर्क

नागपूर : येत्या २०२५-२६ च्या शैक्षणिक सत्रापासून त्रिभाषा धोरणाच्या अंतर्गत पहिलीपासून हिंदी भाषा सक्तीची करण्याचा निर्णय राज्य सरकारने घेतला आहे. या निर्णयाला सरकारच्याच भाषा सल्लागार समितीने तीव्र विरोध दर्शविला आहे. हा निर्णय कोणत्याही शैक्षणिक कसोटीवर उतरणारा नाही, त्यामुळे हिंदी सक्तीचा निर्णय रद्द करावा, अशी मागणी समितीच्या सदस्यांनी केली आहे.

प्रा. लक्ष्मीकांत देशमुख यांच्या अध्यक्षतेतील भाषा सल्लागार समितीने मुख्यमंत्र्यांना पत्र दिले आहे. राज्यास भाषाविषयक सल्ला देण्याची जबाबदारी शासनानेच भाषा सल्लागार समितीवर टाकली आहे. असे असताना राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद (एससीईआरटी) यांनी भाषा धोरण ठरविताना भाषा सल्लागार समितीशी विचार विनिमय केला नाही. त्यामुळेच हिंदी सक्तीसंदर्भात शासन निर्णयाच्या विरुद्ध हे निवेदन द्यावे लागत असल्याचे म्हटले आहे. पहिली ते पाचवीसाठी हिंदी भाषेच्या सक्तीचा निर्णय मागे घ्यावा, अशी मागणी निवेदनात केली आहे.

ही आहेत विरोधाची कारणे

१ महाराष्ट्राने पहिल्या राष्ट्रीय शिक्षण अहवाल (कोठारी आयोग) मध्ये त्रिभाषा धोरणाचा अंगीकार केला असून त्यानुसार पाचवीपासून महाराष्ट्रात हिंदी किंवा हिंदी-संस्कृत भाषा शिकवली जाते. समान देवनागरी लिपी असल्यामुळे मराठी विद्यार्थी पाचवीपासून हिंदी शिकूनही त्यात पारंगत होतात. त्यामुळे विद्यार्थ्यांवर अधिकच्या विषयाचा बोझा टाकण्याची काहीच गरज नव्हती, असे शिक्षणशास्त्र व बालमानसशास्त्र सांगते.

२ कोठारी आयोगानुसार मुलांना वयाच्या ८ व्या वर्षापर्यंत (इयत्ता दुसरीपर्यंत) मातृभाषेतून शिक्षण देण्याची शिफारस केली आहे. तिसरी ते सहावीपर्यंत आर-२ म्हणजे इंग्रजी भाषा आणि इयत्ता ९ वीपर्यंत आर-३ म्हणजे हिंदी भाषेचे शिक्षण मिळावे, अशी शिफारस केली आहे. त्यामुळे हा निर्णय आयोगाच्या धोरणाशी विसंगत आहे.

३ राज्यात २००१ पासून इंग्रजी भाषा अनिवार्य केली आहे. नव्या शिक्षण धोरणात नसताना हिंदी सक्ती करण्याची गरज नव्हती.

एससीईआरटीच्या प्राथमिक अभ्यासक्रम आराखड्यातही हा भाग नव्हता. मग तो समाविष्ट करण्याचे कोणतेही समर्पक कारण शासनाने दिले नाही.

Pune Main
Page No. 5 Apr 22, 2025
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

लोकमत

मस्ट READ

हिंदी भाषा पहिलीपासून अनिवार्य करण्याच्या निर्णयाला २२ शैक्षणिक संघटनांचा विरोध; शिक्षणमंत्र्यांना निवेदन

लोकमत न्यूज नेटवर्क

पुणे : राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० ची शालेय शिक्षणाच्या स्तरावर अंमलबजावणी २०२०५-२६पासून करण्याबाबतचा शासन निर्णय शालेय शिक्षण विभागाने १६ एप्रिल २०२५ प्रसिद्ध केला. त्यानुसार मराठी व इंग्रजी माध्यमांच्या शाळांमध्ये इयत्ता पहिली ते पाचवीसाठी हिंदी विषय तृतीय भाषा म्हणून अनिवार्य करण्यात आली आहे. मात्र, या निर्णयाला राज्यातील मराठी अभ्यास केंद्र, आम्ही शिक्षक सामाजिक संस्था, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक मुख्याध्यापक महामंडळ यासह २२ शैक्षणिक संघटनांनी विरोध दर्शवला असून, शिक्षणमंत्री दादा भुसे

यांना पाठवलेल्या निवेदनातून या संघटनांनी हा निर्णय रद्द करण्याची मागणी केली आहे.

संघटनांचे म्हणणे आहे की, त्रिभाषा सूत्र हे केंद्र शासनाचे मार्गदर्शक तत्व आहे आणि त्यात कोणत्याही भाषेची सक्ती करण्याची तरतूद नाही. मातृभाषेची सक्ती देखील नाही. त्यामुळे हिंदीसारखी भाषा तृतीय भाषा म्हणून सक्तीने शिकवणे हे शिक्षणाच्या मूलभूत असून महाराष्ट्रातील विद्यार्थ्यांवर हिंदीचा भार लादण्याऐवजी राज्यातील स्थलांतरित हिंदी भाषिक विद्यार्थ्यांना मराठी शिकवणे अधिक आवश्यक आहे. मराठीचा वापर दैनंदिन व्यवहारात कमी होत चालल्याने, राज्य सरकारने हिंदीऐवजी मराठीच्या संवर्धनावर भर द्यावा, अशी मागणी करण्यात आली आहे. तसेच हिंदी साक्षरतेची महाराष्ट्राला गरज नाही. उलट, मराठी क्षेत्र, नाटके, साहित्य, आणि इतर सांस्कृतिक उपक्रमांमुळे राज्यात हिंदीचा प्रसार आधीच होत आहे. अशा परिस्थितीत हिंदी अधिक बळकट करण्याचा निर्णय आत्मघातकी ठरेल, असे संघटनांनी पत्रात नमूद केले आहे.

ऑनलाइन स्वरूपात केला जातोय विरोध

नवीन शैक्षणिक धोरणाच्या पार्श्वभूमीवर मराठी भाषा आणि अभ्यासक्रमावर हिंदीची सक्ती लादली जात असल्याचा आरोप करत राज्यातील २२ विविध संघटना एकत्र आल्या आहेत. मराठी अभ्यास केंद्राच्या पुढाकाराने गुगल लिंकच्या माध्यमातून ऑनलाइन स्वरूपात विरोध नोंदवण्यात येत आहे. केवळ एका दिवसात पाच हजारांहून अधिक नागरिकांनी आपला विरोध नोंदवला आहे. लवकरच हा विरोध शासन आणि सरकार दरबारी सादर करण्यात येणार असल्याचे मराठी अभ्यास केंद्राने सांगितले.

" मराठी अभ्यास केंद्राच्या पुढाकाराने राज्यातील २२ संघटनांनी एकत्रित येत हा विरोध गुगल लिंकच्या माध्यमातून आम्ही नोंदवत आहोत. यात राज्यातील लोकांचा ही सहभाग मिळत असून, एका दिवसात पाच हजार लोकांनी हा विरोध नोंदवला आहे. लवकरच हा विरोध आम्ही शासनाला व सरकारला सादर करू व ही सक्ती मागे घेण्यासाठी शक्य ते प्रयत्न करू. सुकाणू समितीला सुद्धा यामध्ये अंधारात ठेऊन निर्णय घेतल्याची माहिती पुढे येत आहे.

सुशील शेजुळे, समन्वयक व सदस्य मराठी अभ्यास केंद्र.

Pune Main
Page No. 12 Apr 22, 2025
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

SPPU V-C PLANS MANAGEMENT COUNCIL MEETING AT PRIVATE UNIVERSITY

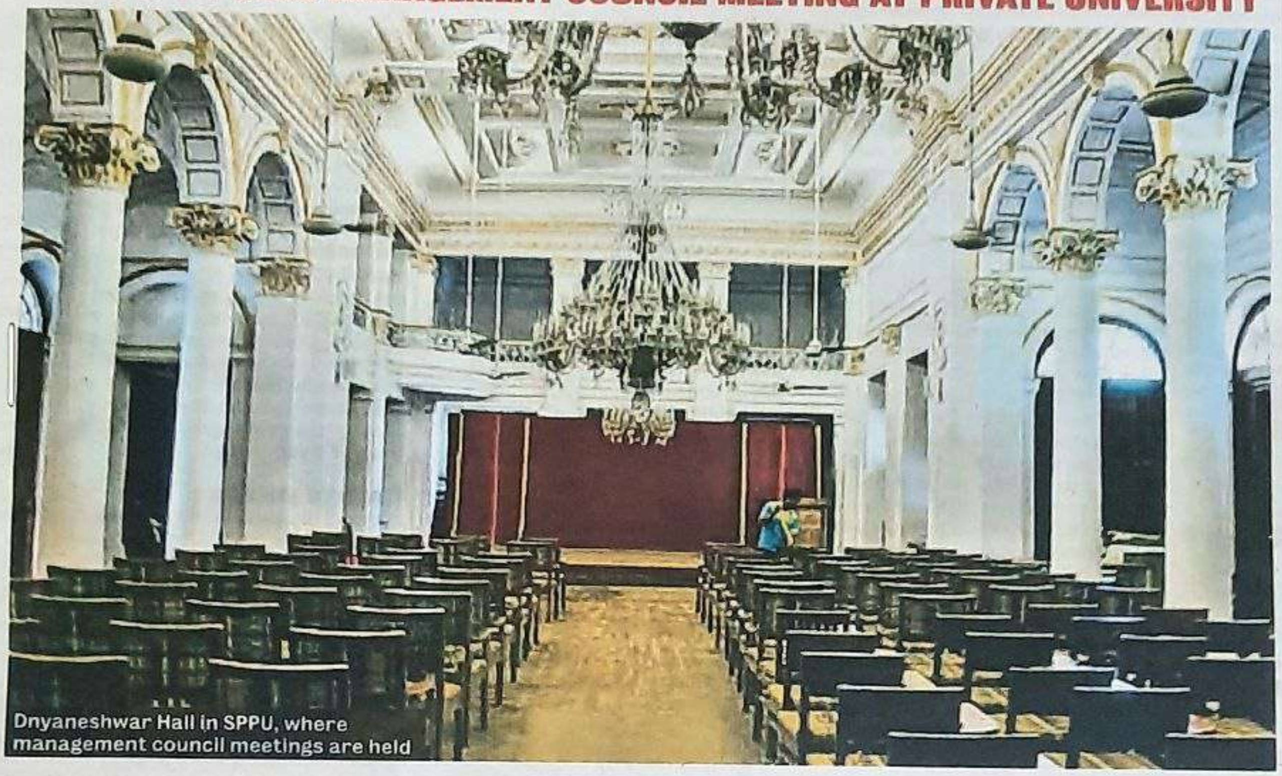

Dnyaneshwar Hall in SPPU, where management council meetings are held

BREACH OF PROTOCOL

Decision smacks of controversy as institute belongs to minister's relative, raises activists' hackles

| Yashpal Sonkamble
yashpal@punemirror.com

TWEET @YashPune_Mirror

In a blatant violation of protocol, the vice-chancellor of Savitribai Phule Pune University (SPPU), Dr. Suresh Gosavi, has announced holding the management council meeting outside the university premises at a private university in Ahilyanagar district on April 26. Incidentally, the said institution belongs to the brother of a senior minister in the Maharashtra ministry.

According to activists and some Senate members, if the meeting is held at the scheduled venue, then it will be a breach of the sanctity of the 74-year history of SPPU management council.

Despite opposition from some members of the general assembly and management council, Dr. Gosavi announced the date and schedule. When Pune Times Mirror contacted the vice-chancellor, pro vice-chancellor, and the registrar in this regard, they remained silent.

The administration of the deemed university has planned special arrangements for all 13 members of the SPPU management council for the meeting which is scheduled for two days. There have been heated discussions over this with some members supporting it and others rejecting.

CONTINUED ON PAGE 4 »

> It is impractical and unnecessary to make such arrangements for a few hours, considering the confidential business of the management council, documents related to it, the presence of assistant officers, and employees.
>
> — Dhananjay Kulkarni, former member of Senate, SPPU

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

City | Pune Times Mirror

Breach of protocol

CONTINUED FROM PAGE 1

It is learnt that the head of the private university has been extending the invitation to SPPU for almost a year. Representatives of renowned educational institutions from Pune, Nashik, and Ahilyanagar districts are members of the SPPU Management Council. One of the esteemed members is the institution that has been chosen as the venue of the said meeting.

Decisions on academic importance and interest are taken in the management council meeting. Therefore, the meeting being proposed at a private university to discuss issues pertaining to the SPPU is seen as the violation of the set protocol.

Although no official announcement has been made about the meeting by the SPPU administration, officials have said a detailed explanation will be given soon.

Speaking to Pune Times Mirror, Dhananjay Kulkarni, former member of the Senate, said, "It was learnt from some members of the university's management council that the meeting will be held in a private educational institution. It is impractical and unnecessary to make such arrangements for a few hours, considering the confidential business of the management council, documents related to it, the presence of assistant officers, and employees.

"If there are any plans like the visit of the members of the management council to the private university, or cooperation agreements between the two universities, then a one-time meeting of the public university can be held in that context. But it is not right to hold the meeting of the management council in a private institution. The university will have to bear the consequences if the meeting is held."

Vice Chancellor's Googly

A few days ago, university officials and trade union members entered the senate and created a ruckus. The police had to intervene to control the situation. The internal dispute between the university senate and management council members came to the fore on this occasion. While such developments have already made the atmosphere on the SPPU premises tense, a management council meeting outside the university may again spark another controversy. However, according to reliable sources, the vice-chancellor has deliberately played this game to see who is opposed to this meeting at a private university. There is talk that only a few members of the management council are stumped by it.

Mirror Classified

Pune Mirror 22.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

प्रचंड खपाचे एकमेव नि:पक्ष व निर्भीड दैनिक
पुढारी
स्थापना १९३९
www.pudhari.com

२१ लाख विद्यार्थ्यांचा निकाल डिजिलॉकरमध्ये!

अपार आयडी असलेल्यांना पाहता येणार निकाल ▌ मे महिन्यात बारावी, दहावीचा निकाल होणार जाहीर

पुढारी विशेष

गणेश खळदकर
पुढारी प्रतिनिधी

पुणे : महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळातर्फे घेण्यात आलेल्या दहावी-बारावीच्या परीक्षेतील तब्बल २१ लाख विद्यार्थ्यांचा निकाल डिजिलॉकर ॲपमध्ये उपलब्ध केला जाणार आहे. राज्य मंडळाकडे २१ लाख विद्यार्थ्यांचे अपार आयडी उपलब्ध झाले आहेत. अपार आयडी असलेल्या विद्यार्थ्यांना त्यांचा निकाल डिजिलॉकर ॲपमध्ये पाहता येणार आहे. मे महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यात बारावीचा, तर दुसऱ्या आठवड्यात दहावीचा निकाल जाहीर करून राज्य मंडळ निकालाची डेडलाइन पाळणार असल्याची माहिती राज्य मंडळाच्या वरिष्ठ अधिकाऱ्यांनी दिली आहे.

अधिकाऱ्यांनी दिलेल्या माहितीनुसार, यंदा दहावी-बारावीच्या परीक्षा दरवर्षीपेक्षा दहा ते पंधरा दिवस अगोदर घेण्यात आल्या. परीक्षा सुरू असतानाच पेपर तपासणीचे काम सुरू करण्यात आले.

तसेच, क्रीडागुणांची नोंद करण्यासाठी २१ एप्रिलपर्यंत मुदत देण्यात आली होती. त्यामुळे क्रीडागुणांसह सवलतीचे गुण राज्य मंडळाकडे प्राप्त झाले आहेत. गेल्या वर्षीपासून दहावी-बारावीच्या प्रात्यक्षिक परीक्षांचे गुण ऑनलाइन घेण्यात येत आहेत. त्यामुळे हे गुणदेखील वेगाने राज्य मंडळाला प्राप्त झाले आहेत. राज्य मंडळाच्या अधिकाऱ्यांकडून विभागीय मंडळे तसेच शाळा-महाविद्यालयांकडे निकालाच्या कामासंदर्भात सतत पाठपरावा करण्यात आला. यावर्षी शिक्षकांनी देखील पेपर तपासणीवर बहिष्कार घातला नाही. त्यामुळे पेपर तपासणीची प्रक्रिया वेगवान पद्धतीने पूर्ण झाली. त्यामुळे राज्य मंडळाला निकालाची जय्यत तयारी करता आली.

> “ राज्याचे प्रशासन, शिक्षक, पालक, विद्यार्थी यांच्या सहकार्याने दहावी-बारावीच्या परीक्षा चांगल्या पद्धतीने पार पडल्या. किरकोळ घटना वगळता यंदा कॉपी करण्याच्या घटनादेखील कमी झाल्या. परीक्षोत्तर जे काम आहे, यामध्ये पेपर तपासणारे शिक्षक आणि मॉडरेटर यांनी दिलेल्या वेळेत त्यांचे काम पूर्ण केले आहे. त्यामुळे राज्य मंडळाने यंदा पहिल्यांदाच दहावी-बारावीचा निकाल १५ मेपर्यंत जाहीर करण्याचे जे आश्वासन दिले होते, त्यानुसार निकाल जाहीर करण्यात येणार आहेत.
>
> - **शरद गोसावी**, अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ

राज्य मंडळाने दहावी-बारावीच्या विद्यार्थ्यांचे अपार आयडी काढावेत, असे शाळा-महाविद्यालयांना आवाहन केले होते. त्यानुसार दहावी-बारावीला बसलेल्या तब्बल ३१ लाख विद्यार्थ्यांपैकी २१ लाख विद्यार्थ्यांचे अपार आयडी राज्य मंडळाला प्राप्त झाले आहेत.

आता ज्या विद्यार्थ्यांचे अपार आयडी काढलेले आहेत, अशा विद्यार्थ्यांना निकाल जाहीर झाल्यानंतर त्यांच्या डिजिलॉकर ॲपमध्ये निकाल उपलब्ध करून दिला जाणार आहे. अन्य विद्यार्थ्यांना राज्य मंडळाने उपलब्ध करून दिलेल्या संकेतस्थळांवर निकाल पाहता येणार आहे.

देशातील एकमेव महाराष्ट्र राज्य आहे, ज्या राज्यातील तब्बल ८७ टक्के विद्यार्थ्यांचे अपार आयडी तयार करण्यात आले आहेत. त्यातील ६० ते ६५ टक्के विद्यार्थ्यांचे अपार आयडी राज्य मंडळाला प्राप्त झाले आहेत. त्यामुळे अपार आयडी असलेल्या विद्यार्थ्यांचा निकाल कायमस्वरूपी त्यांना थेट डिजिलॉकर ॲपमध्ये उपलब्ध होईल, ज्याचा भविष्यात संबंधित विद्यार्थ्यांना कोठेही उपयोग करता येणार आहे.

Pune Edition
Apr 23, 2025 Page No. 07
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

प्रभात
प्रतीक बदलत्या महाराष्ट्राचे
www.dainikprabhat.com
23 April 2025 City_015
23 Apr 2025

राज्यात होणार एज्युकेशन हब

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. २२ - राज्यात गतिमान परिस्थितीत उद्योगांच्या कुशल आणि अकुशल मनुष्यबळाच्या गरजा हाताळण्यासाठी राज्यात दर्जेदार शिक्षण, कौशल्य आणि संशोधन व विकास संस्था स्थापन होणे गरजेचे आहे. ही शैक्षणिक केंद्र (एज्युकेशन हब) राज्यातील तरुणांच्या सक्षमीकरणासह आंतरराष्ट्रीय विद्यार्थ्यांनासुद्धा आपल्या राज्याकडे आकर्षित करणार आहेत. शैक्षणिक केंद्र स्थापन करण्यासंदर्भात सल्लागार संस्थेकडून धोरणात्मक आराखडा तयार करण्याचे कामही हाती घेण्याचा निर्णय उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाने घेतला आहे.

सल्लागार संस्था धोरणात्मक आराखडा तयार करणार

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण- २०२० मुळे आंतरराष्ट्रीय विद्यापीठांना भारतात कार्यरत होणे शक्य होणार आहे. जागतिक सर्वोच्च विद्यापीठे राज्याच्या शैक्षणिक व्यवस्थेत कार्यरत झाल्यास जगातील सर्वोत्तम अध्यापन पद्धतीद्वारे राज्यातील विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षण देऊन त्यांचे भविष्य उज्ज्वल होणार आहे. महाराष्ट्र राज्याने या संधीचा फायदा घेऊन या जागतिक विद्यापीठांना त्यांचे केंद्र राज्यात स्थापन करण्यासाठी पूर्वतयारी करणे आवश्यक आहे.

शैक्षणिक केंद्रांमुळे उद्योग जगताला गरजेची असलेली दर्जेदार शिक्षित आणि कुशल मनुष्यबळाचा पुरवठा करणारी रोजगार केंद्रेही तयार होणार आहेत. त्यामुळे स्थानिक आर्थिक विकासालाही चालना मिळून राज्य आणि देशाच्या अर्थव्यवस्थेमध्ये भरीव योगदान मिळणार आहे.

ही बाब विचारात घेऊन याबाबत धोरणात्मक आराखड्याची शिफारस करण्यासाठी राज्यस्तरावर महसूल विभागाचे तत्कालीन अपर मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली ७ सदस्यीय समिती स्थापन करण्यात आली होती.

उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने स्वतंत्रपणे धोरण आखल्यात्यानुसार अंमलबजावणी होणार आहे.

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

प्रचंड खपाचे एकमेव नि:पक्ष व निर्भीड दैनिक
पुढारी
स्थापना १९३९
www.pudhari.com

बी. एस्सी. ब्लॉकचेन टेक्नॉलॉजी शिकणाऱ्यांना 'पेड इंटर्नशिप'

- **पहिल्या फेरीत १२ विद्यार्थ्यांची निवड**
- **'इनोव्हेटिव आयडिया' या संकल्पनेअंतर्गत ब्लॉकचेन टेक्नॉलॉजीवरील प्रोजेक्ट**

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

सावित्रीबाई फुले विद्यापीठामध्ये २०२४ या शैक्षणिक वर्षापासून बी.एस्सी. ब्लॉकचेन टेक्नॉलॉजी या पदवी अभ्यासक्रमाला सुरुवात करण्यात आली आहे. या अभ्यासक्रमातील प्रथम वर्षाच्या विद्यार्थ्यांना ऑसेलचेन या कंपनीकडून ब्लॉकचेन प्रोजेक्टवर 'पेड इंटर्नशिप'ची संधी मिळाली आहे. पहिल्या फेरीत १२ विद्यार्थ्यांची या प्रकल्पासाठी निवड केली जाणार असून, 'इनोव्हेटिव आयडिया' या संकल्पनेंतर्गत ब्लॉकचेन टेक्नॉलॉजीवरील प्रोजेक्ट तयार केले जाणार आहेत.

'इंडस्ट्री ओरिएंटेड कोर्स' या संकल्पनेला चालना देऊन रोजगाराभिमुख अभ्यासक्रम चालू करून विद्यार्थांना रोजगारक्षम बनवण्याच्या महत्त्वाकांक्षी हेतूने विद्यापीठाने बी.एस्सी. ब्लॉकचेन टेक्नॉलॉजी या अभ्यासक्रमाची सुरुवात केली होती. ते उद्दिष्ट पूर्ण करण्याच्या दृष्टीने हे सकारात्मक पाऊल असल्याची भावना सावित्रीबाई फुले विद्यापीठातील तंत्रज्ञान विभागप्रमुख डॉ. आदित्य अभ्यंकर यांनी व्यक्त केली.

> प्रत्येक क्षेत्रात तंत्रज्ञानाचा वापर झपाट्याने वाढत आहे. सध्याच्या काळात डेटा सिक्युरिटीच्या बाबतीत ब्लॉकचेन टेक्नॉलॉजी महत्त्वपूर्ण भूमिका बजावणार आहे. विद्यार्थ्यांचा या तंत्रज्ञानाकडे वाढता कल त्यांच्या करिअरच्या दृष्टीने योग्य पर्याय ठरेल.
> - **डॉ. सुरेश गोसावी,** कुलगुरू, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

या वर्षीच्या बी.एस्सी. ब्लॉकचेन टेक्नॉलॉजी पदवी अभ्यासक्रमाचे प्रवेश अर्ज चालू झाले असून, विद्यापीठाच्या अधिकृत संकेतस्थळावर अर्ज भरावेत, तसेच अधिक माहितीसाठी सावित्रीबाई फुले विद्यापीठातील तंत्रज्ञान विभागाला भेट द्यावी, असे आवाहनही त्यांनी केले आहे.

My Pune Edition
Apr 23, 2025 Page No. 06
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

प्रभात
प्रतीक बदलत्या महाराष्ट्राचे
www.dainikprabhat.com
23 April 2025 City_001
23 Apr 2025

हिंदी सक्तीवरून सरकारची माघार

'ती' अनिवार्य भाषा नाही, राज्य सरकारने दिली स्थगिती

मुंबई, दि. २२ - हिंदी भाषेच्या वापरासाठी आम्ही 'अनिवार्य' हा शब्द वापरला होता. आता या शब्दाला शासन स्थगिती देत आहे. त्यामुळे, हिंदी भाषा ही बंधनकारक असणार नाही, असे राज्याचे शालेय शिक्षणमंत्री दादा भुसे यांनी स्पष्ट केल्याने सरकारने आता हिंदी सक्तीच्या मुद्यावर माघार घेतल्याचे स्पष्ट झाले आहे.

महाराष्ट्रात सध्या हिंदी भाषेवरून वातावरण तापले होते. महाराष्ट्र नवनिर्माण सेनेनेही हिंदी सक्तीला विरोध केला होता. त्यातच, राज्य शासनाच्या सुकाणू समितीत असलेल्या शिक्षणतज्ज्ञ रमेश पानसे यांनीदेखील हिंदी भाषा पहिलीपासून सक्तीची करणे चुकीचा निर्णय असल्याचे म्हटल्याने सरकारला हा निर्णय घ्यावा लागला आहे.

मराठी विषय बंधनकारकच

मराठी आणि इंग्रजी माध्यमांच्या शाळेमध्ये मराठी विषय बंधनकारक आहेच. पण, इतर माध्यमाच्या शाळांमध्येसुद्धा मराठी भाषा विषय बंधनकारक केला गेला आहे. त्या शाळेत मराठी शिकवणारे शिक्षकसुद्धा मराठी भाषेत पदवी मिळवलेले असले पाहिजे, याचेही बंधन असल्याचे दादा भुसे यांनी सांगितले आहे.

'अनिवार्य' या शब्दाला स्थगिती

२०२० चे शैक्षणिक धोरण आहे. त्यानुसार ९ सप्टेंबर २०२४ ला तीन भाषांपैकी दोन भाषा आपल्या देशाच्या संबंधित असल्या पाहिजेत, असे सांगण्यात आले आहे. राज्य सुकाणू समितीच्या बैठकीत तिसरी भाषा हिंदी म्हणून स्वीकारण्याचा निर्णय झाला होता. तसेच या संदर्भातील शासन निर्णयात हिंदी भाषा 'अनिवार्य' असा उल्लेख झाल्याने संभ्रम निर्माण झाला आहे. त्यामुळे अनिवार्य या शब्दाला स्थगिती देत आहोत आणि पुढील शासन निर्णय यथावकाश निर्गमित करण्यात येईल, असे त्यांनी स्पष्ट केले आहे.

पत्रकारपरिषदेत भुसे म्हणाले, मी स्पष्टपणे नमूद करतो की, हिंदी भाषेच्यासंदर्भात केंद्राकडून थोपवले जात आहे, असे सांगितले जात आहे, असा कुठलाही भाग नाही. नॅशनल एज्युकेशन पॉलिसी २०२० मध्ये स्पष्टपणे भाषेच्या संदर्भात पॅराग्राफ आहे. तीन भाषा शिकवण्यासंदर्भात, तीन भाषांचा फॉर्म्युला तिथे दिला आहे. केंद्राने कोणतीही भाषा राज्यासाठी बंधनकारक केलेली नाही, असे भुसे यांनी म्हटले आहे.

(पान २ पहा) ▸▸

हिंदी सक्तीवरून सरकारची माघार

सीबीएसईच्या चांगल्या बाबीचा स्वीकार आपल्या अभ्यासक्रमात करणार आहोत. चांगले मुद्दे आपण सीबीएसईकडून घेणार आहोत. व्यापक स्वरूपात इतिहास भूगोल अभ्यासक्रमात दिसेल. तसेच, शिक्षकभरती सुद्धा आपण करत आहोत. १०,५०० शिक्षकांची भरती आपण करत आहोत. पवित्र पोर्टलवरून ही भरती होणार आहे, असेही भुसे म्हणाले.

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

Hindi optional third language, says Fadnavis

Surendra P Gangan
and Niraj Pandit
letters@hindustantimes.com

Devendra Fadnavis

MUMBAI: Maharashtra chief minister Devendra Fadnavis on Tuesday reiterated that Hindi will not be a compulsory third language from class 1-5 and that although the three-language formula in the state is a mainstay, Hindi will be an optional language along with 15 other languages.

Amid the controversy over mandating Hindi as a "compulsory" third language in Maharashtra schools, Fadnavis said, "The three-language formula under central government's New Education Policy (NEP) makes it mandatory for students to learn at least three languages. But barring Marathi, other two languages would be a voluntary choice for them."

He also assured that the state government would ensure teachers are appointed to teach the languages students opt for if the minimum strength in the class is 20. "If there is an inadequate number of students, they will be provided online classes," he said.

Fadnavis also hit back at his Tamil Nadu counterpart MK Stalin, asking him why he was "not open to multilingualism" and had a problem if someone wanted to study in Hindi.

Stating that NEP never insisted on choice of a language and asks to study any two Indian languages other than English, Fadnavis asked Stalin to first know what New Education Policy exactly was.

His response came a day after Stalin sought to know if Centre endorsed Fadnavis' position that no language other than Marathi was compulsory as the third language under the New Education Policy.

"NEP never insisted or made compulsion on language choice but only asks to study any two Indian languages other than English, out of three," Fadnavis said on X.

"As far as Maharashtra is concerned, we are open to Hindi, Tamil, Telugu, Kannada, Sanskrit or any language of student's choice which they wish to study as the third language," he added.

Fadnavis' response came a day after Stalin sought to know if the Centre endorsed Fadnavis' position that no language other than Marathi was compulsory in that state as the third language under the New Education Policy.

Hindustan Times 23.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

बैठक की सहल?

पुणे विद्यापीठाची स्वारी 'अभिमत'च्या दारी

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या मॅनेजमेंट कौन्सिलची बैठक एका अभिमत विद्यापीठात (खासगी संस्थेत) घेण्याचा निर्णय पहिल्यांदाच विद्यापीठाच्या प्रशासनाने घेतला आहे. मॅनेजमेंट कौन्सिलच्या सदस्यांमध्ये राज्याचे उच्चशिक्षण सचिव, उच्च शिक्षण संचालक, तंत्रशिक्षण संचालक आहेत. या उच्चपदस्थ अधिकाऱ्यांना अंधारात ठेवून, सरकारी खर्चाने अभिमत विद्यापीठात पाहुणचार करण्यासाठी उत्सुक असलेले काही सदस्य विद्यापीठाच्या प्रतिमेचे हनन करीत असल्याचे चित्र आहे.

पुणे विद्यापीठाचे कार्यक्षेत्र पुणे, अहिल्यानगर आणि नाशिक जिल्ह्यांत आहे. विद्यापीठाच्या मॅनेजमेंट कौन्सिलची बैठक येत्या शनिवारी (२६ एप्रिल) अहिल्यानगर जिल्ह्यातील एका अभिमत विद्यापीठात घेण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. या बैठकीचा अजेंडाच अजून प्रसिद्ध न झाल्याने, सध्या तरी पाहुणचार, फिरणे, देवदर्शन आणि उर्वरित वेळेत उपकेंद्रांना भेट, अशा नियोजनाची शक्यता आहे. मॅनेजमेंट कौन्सिलच्या सदस्यांच्या अत्यंत जवळचे; तसेच शिक्षण क्षेत्रातील आदरणीय व्यक्तिमत्त्वाशी संबंधित हे विद्यापीठ आहे. त्यामुळे विद्यापीठात पाहुणचारासाठी येण्याचे निमंत्रण आल्यावर, कोणालाही साधा नकार देता आला नाही. मॅनेजमेंट कौन्सिलचे अध्यक्ष डॉ. सुरेश गोसावी यांनी ठोस भूमिका घेतली असती, तर संबंधित बैठक पुणे विद्यापीठातच झाली असती, असे एका सदस्याने सांगितले.

पुणे विद्यापीठाच्या मॅनेजमेंट कौन्सिलची बैठक अभिमत किंवा खासगी विद्यापीठात झाल्याचे दाखले उपलब्ध नाहीत. मात्र, काही मॅनेजमेंट कौन्सिलच्या सदस्यांच्या आग्रहाखातर आणि शैक्षणिक क्षेत्रात क्रांती आणण्याच्या दृष्टीने ही बैठक अभिमत विद्यापीठात होणार आहे, असे काही सदस्यांचे म्हणणे आहे. या संपूर्ण बैठकीसाठी विद्यापीठातील अधिकारी-कर्मचाऱ्यांचा लवाजमा सोबत न्यावा लागणार आहे. त्याचप्रमाणे मॅनेजमेंट कौन्सिलच्या सदस्यांना 'टीए' आणि 'डीए' द्यावा लागेल. या सर्वांचा भुर्दंड विद्यापीठाला पडणार आहे. या संपूर्ण बैठकीबाबत शैक्षणिक तज्ज्ञ आणि माजी कुलगुरूंमध्ये नाराजी आहे.

विद्यापीठाचे 'मॅनेजमेंट' अभिमतमध्ये?

मॅनेजमेंट कौन्सिलची बैठक; सरकारी कामकाजासाठीच्या खासगी व्यवस्थेची चर्चा

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या मॅनेजमेंट कौन्सिलची बैठक विद्यापीठाच्या शैक्षणिक संकुलात होणे अपेक्षित आहे. मॅनेजमेंट कौन्सिलच्या सदस्यांना बाहेरच बैठक घ्यायची आहे, तर नाशिक किंवा अहिल्यानगरच्या उपकेंद्रात घेता येईल. खासगी संस्था किंवा अभिमत विद्यापीठात बैठक घेणे चुकीचे आहे. येत्या शनिवारी होणाऱ्या मॅनेजमेंट कौन्सिलच्या बैठकीच्या ठिकाणाबाबत कोणीही माहिती देत नसल्याचे चित्र आहे.

– **डॉ. हर्ष जगझाप**, सिनेट सदस्य, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

गोपनीयतेचा भंग होणार

मॅनेजमेंट कौन्सिलच्या बैठकीसाठी महत्त्वाची आणि गोपनीय कागदपत्रे काहीही संबंध नसणाऱ्या एका अभिमत विद्यापीठात न्यावी लागतील. त्याचप्रमाणे मॅनेजमेंट कौन्सिलच्या सदस्यांमध्ये उच्च शिक्षण विभागाचे सचिव बी. वेणुगोपाल रेड्डी, संचालक डॉ. शैलेंद्र देवळाणकर, तंत्रशिक्षण संचालक डॉ. विनोद मोहितकर, असे उच्चपदस्थ सरकारी अधिकारी आहेत. या सर्वांना बैठकीबाबत माहिती नाही, असे समजते.

Maharashtra Times 24.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

'ईएमएमआरसी' बंद होणार?

विद्यापीठ, 'यूजीसी'ला गांभीर्य नाही; ३८पैकी ३३ पदे रिक्त

मटा विशेष

हर्ष दुधे
Harsh.Dudhe@timesofindia.com

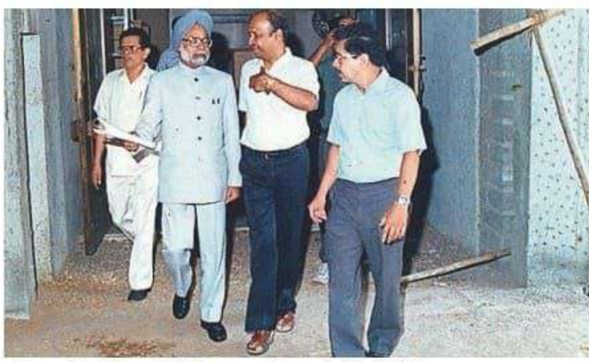

डॉ. मनमोहनसिंग यांनी 'ईएमआरसी'ला भेट दिली होती.

३८	३३
'ईएमएमआरसी'तील एकूण पदे	संस्थेतील रिक्त जागा

'ईएमएमआरसी'मध्ये अत्याधुनिक साधनसामग्री आणि तंत्रज्ञान उपलब्ध आहे. या केंद्राला पूर्ण वेळ संचालक आणि कर्मचाऱ्यांची भरती झाल्यास खूप चांगल्या शैक्षणिक कार्यक्रम आणि उपक्रमांची निर्मिती होऊ शकते. विद्यार्थी पदवी किंवा पदव्युत्तर पदवीचा ४० टक्के अभ्यासक्रम ऑनलाइन पद्धतीने शिकू शकतो. त्यासाठी हे केंद्र उपयुक्त ठरू शकते. या केंद्राला नवसंजीवनी देण्यासाठी विद्यापीठाने तातडीने पदभरती करणे आवश्यक आहे.

– डॉ. नितीन करमळकर,
माजी कुलगुरू, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

'ई-कंटेट'साठी सुविधा उपलब्ध

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात १९९१ मध्ये 'ईएमएमआरसी' अंतर्गत अत्याधुनिक टीव्ही स्टुडिओची निर्मिती करण्यात आली. तत्कालीन 'बीबीसी' स्टुडिओची निर्मिती करणाऱ्या ब्रिटिश आर्किटेक्टने स्टुडिओची निर्मिती केली होती. या केंद्रात अत्याधुनिक साधनसामग्री उपलब्ध आहे. या केंद्राकडे विविध स्तरांवर दूरचित्रवाणीसाठी शैक्षणिक कार्यक्रम, लघुपट, 'मूक्स' तयार करण्याची आणि सादर करण्याची क्षमता आहे. त्याचप्रमाणे बदलत्या काळानुसार दर्जेदार ऑडिओ-व्हिज्युअल 'मूक्स' तयार करून, ते प्रसिद्ध करता येतात. अभ्यासक्रमासाठी 'ई-कंटेंट' निर्मिती करण्याची सुविधाही उपलब्ध आहे.

पुणे : विद्यार्थ्यांना दूरचित्रवाणीच्या माध्यमातून शैक्षणिक उपक्रम, कार्यक्रम आणि अभ्यासक्रमांचे शिक्षण देण्यासाठी स्थापन झालेल्या शैक्षणिक बहुमाध्यम संशोधन केंद्राकडे (ईएमएमआरसी) सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ आणि विद्यापीठ अनुदान आयोगाचे (यूजीसी) दुर्लक्ष झाले आहे. या केंद्राला सव्वादोन वर्षांपासून पूर्ण वेळ संचालक नसून, ३८पैकी ३३ पदे रिक्त आहेत. त्यामुळे 'यूजीसी'च्या पुणे प्रादेशिक केंद्राप्रमाणे हे केंद्र बंद पडण्याची शक्यता आहे.

'यूजीसी'मार्फत देशातील विविध विद्यापीठांमध्ये १९८३ पासून 'ईएमआरसी'ची स्थापना केली गेली. या केंद्राला 'यूजीसी'कडून निधी मिळतो. या केंद्राच्या माध्यमातून सुरुवातीला दूरचित्रवाणीसाठी शैक्षणिक कार्यक्रम, उपक्रम आणि अभ्यासक्रम तयार करण्यात येत होते. याचे प्रक्षेपण सुरुवातीला दूरदर्शनवर, तर त्यानंतर स्वयंप्रभा वाहिन्यांवर चोवीस तास प्रक्षेपित केले जात. सध्या देशभरात २१ 'ईएमएमआरसी' असून, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातील 'ईएमएमआरसी'ची स्थापना १९९१मध्ये झाली. हे राज्यातील एकमेव केंद्र आहे. अध्यापन आणि शिक्षणाची प्रक्रिया व्यापक करण्यासाठी टीव्ही, मल्टिमीडिया आणि इंटरनेटचा वापर वाढविण्यासाठी या केंद्राने कार्य करणे अपेक्षित आहे.

या केंद्राकडे शिखर संस्थांचे दुर्लक्ष होत आहे. डॉ. नितीन करमळकर यांनी २०१७मध्ये कुलगुरुपदाची सूत्रे हाती घेतल्यानंतर त्यांनी या केंद्राला पूर्ण क्षमेतेने कार्यान्वित करण्यासाठी प्रयत्न केले. त्यानंतर 'आयआयटी, मुंबई' येथील समीर सहस्रबुद्धे यांची पूर्ण वेळ संचालक म्हणून नेमणूक करण्यात आली. या काळात समन्वित कामकाजासाठी विद्यापीठ आणि 'ईएमएमआरसी'मध्ये करार (एमओए) करण्यात आला. करोना काळात पारंपरिक शिक्षण बंद असताना पदवी विषयांवर 'मूक्स' (मॅसिव्ह ओपन ऑनलाइन कोर्सेस) आणि अल्पकालीन अभ्यासक्रम तयार करण्यात आले. मात्र, फेब्रुवारी २०२२ मध्ये डॉ. सहस्रबुद्धे 'आयआयटी, गांधीनगर'मध्ये रुजू झाल्यानंतर पुण्यातील केंद्राच्या कामकाजावर निर्बंध आले. अद्याप पूर्ण वेळ संचालक आणि इतर आठ पदे भरलेली नाहीत. सध्या फक्त एक पूर्ण वेळ कर्मचारी कार्यरत असून, काही दिवसांत तोही निवृत्त होणार आहे. या पदांसाठी विद्यापीठाने जाहिरात प्रसिद्ध केलेली नाही. मुक्त स्वरूपात किंवा कंत्राटी पद्धतीने मनुष्यबळ भरून कामकाज सुरू आहे. अशीच परिस्थिती काही दिवस राहिल्यास, संस्थाच बंद पडण्याची शक्यता आहे.

या केंद्रासाठी संचालक, निर्माता, कॅमेरामन, ग्राफिक असिस्टंट, टेक्निकल असिस्टंट, प्रॉडक्शन असिस्टंट अशा एकूण ३८ जागा आहेत. त्यापैकी ३३ जागा रिक्त असल्याची माहिती वेबसाइटवर उपलब्ध आहे. त्यामुळे सध्या ७ ते ८ प्रकल्प आधारित कर्मचाऱ्यांच्या (फ्री लान्सर) आधारे कामकाज सुरू आहे. सध्या 'ईएमआरसी'च्या संचालकपदाचा अतिरिक्त कार्यभार डॉ. माधवी रेड्डी यांच्याकडे आहे.

Maharashtra Times 24.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

उच्च शिक्षणासाठी मार्गदर्शक प्राधिकरण

धोरण निर्मितीच्या सल्ल्यासाठी 'महासार्क'ची स्थापना

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : राज्यातील उच्च आणि तंत्रशिक्षणातील धोरण निर्मितीसाठी महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक व संशोधन परिषद (महासार्क) ही स्वतंत्र सल्लागार संस्था स्थापन करण्यात येणार आहे. राज्यातील विद्यापीठांचे समान वार्षिक वेळापत्रक, शैक्षणिक समकक्षता आणि श्रेयांक हस्तांतरासाठी यंत्रणा निर्मिती, अध्ययन निष्पत्ती आधारित अभ्यासक्रम निर्मिती अशी कामे 'महासार्क'कडून करण्यात येणार असून, ही संस्था राज्यातील सर्वोच्च मार्गदर्शक प्राधिकरण ठरणार आहे.

उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने याबाबतचा शासन निर्णय प्रसिद्ध केला आहे. राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० मधील तरतुदींची राज्यात प्रभावी अंमलबजावणी करण्याच्या अनुषंगाने, उच्च शिक्षण, संशोधन आणि नवोपक्रम या क्षेत्रांतील उत्कृष्टता अधिक बळकट करण्यासाठी, (पान ५ वर)

'महासार्क'ची रचना

'महासार्क'मध्ये एनआयआरएफ क्रमवारीतील राज्यातील पहिल्या पाच सार्वजनिक विद्यापीठांचे किंवा नॅकची अ श्रेणी असलेल्या राज्य अकृषी विद्यापीठांचे कुलगुरू, कला शिक्षणाशी संबंधित बाब असल्यास जे जे स्कूल ऑफ आर्ट्सचे कुलगुरू, महाराष्ट्र उच्च शिक्षण आणि विकास आयोगाचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी तथा व्यवस्थापन मंडळाचे सदस्य सचिव, तीन शिक्षणतज्ज्ञांची राज्य शासनाकडून नामनिर्देशाने नियुक्ती (त्यापैकी किमान एक यूजीसी, एआयसीटीई, नॅक अशा संस्थांमध्ये अध्यक्ष किंवा उपाध्यक्ष म्हणून काम केलेले असतील), राज्य शासनाद्वारे नामनिर्देशित दोन प्र-कुलगुरू, उच्च शिक्षण संचालक, तंत्रशिक्षण संचालक, विद्यापीठांतील चार भिन्न शाखांचे चार अधिष्ठाता यांची राज्य शासनाद्वारे नामनिर्देशाने नियुक्ती करण्यात येणार आहे.

24/04/2025 | Pune | Page : 01
Source : https://epaper.loksatta.com

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

उच्च शिक्षणासाठी मार्गदर्शक प्राधिकरण

(पान १ वरून)

राष्ट्रीय-जागतिक स्तरावरील संकल्पना, विचारसरणी, चिंतनप्रक्रिया, तर्कशास्त्र यांची व्यापक देवाण-घेवाण घडवून आणण्यासाठी, मार्गदर्शक सूचना तयार करण्यासाठी 'महासार्क'ची स्थापना करण्यास राज्य सरकारने मान्यता दिली आहे. ही संस्था महाराष्ट्र उच्च शिक्षण व विकास आयोग आणि त्याचे व्यवस्थापन मंडळ यांची सल्लागार संस्था म्हणून काम करणार आहे.

महासार्ककडून राज्यात बहुविद्याशाखीय तीन-चार वर्षांचे पदवी अभ्यासक्रम, कार्यप्रशिक्षण समाविष्ट पदवी अभ्यासक्रम, पाच वर्षांचे एकात्मिक - एक-दोन वर्षांचे पदव्युत्तर अभ्यासक्रम, दुहेरी, संयुक्त, सहयोगी पदवी अभ्यासक्रमांसाठी अभ्यासक्रम आराखडा तयार करणे, अध्यापन-अध्ययन-मूल्यांकनात सुधारणांसाठी मार्गदर्शक सूचना तयार करून प्रसिद्ध करण्यात येतील. या मार्गदर्शक सूचनांची अंमलबजावणी राज्यातील सार्वजनिक अकृषी विद्यापीठे, स्वायत्त महाविद्यालयांना बंधनकारक असेल.

राज्यातील सार्वजनिक अकृषी विद्यापीठांसाठी प्रवेशांपासून निकाल जाहीर करण्यापर्यंतचे शैक्षणिक वेळापत्रक तयार करण्यात येईल. या वेळापत्रकाचे पालन करणे विद्यापीठे, स्वायत्त महाविद्यालयांना बंधनकारक असेल, तसेच ऑनलाइन अभ्यासक्रमांना मान्यता देण्याबाबत मार्गदर्शक सूचना, पदवी-पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रमाच्या रचनेसाठी मार्गदर्शक सूचना, मूल्यांकनाचे प्रमाणित प्रारूप, विद्यार्थ्यांच्या श्रेयांक हस्तांतरासाठी यंत्रणा, संशोधन आणि नवोन्मेषाला चालना अशी कामे करण्यात येणार असल्याचे शासन आदेशात नमूद करण्यात आले आहे.

24/04/2025 | Pune | Page : 05
Source : https://epaper.loksatta.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

प्रचंड खपाचे एकमेव नि:पक्ष व निर्भीड दैनिक
पुढारी
स्थापना १९३९
www.pudhari.com

अकरावी प्रवेशाला पुढील आठवड्यात मुहूर्त

संपूर्ण राज्यात राबविली जाणार ऑनलाइन प्रक्रिया

यंदा विद्यार्थ्यांना मोजकीच माहिती भरावी लागणार

पुढारी विशेष

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

अकरावीची ऑनलाइन प्रवेश प्रक्रिया शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ पासून राज्यभरात केंद्रीय ऑनलाइन पद्धतीने राबवण्यात येणार आहे. या प्रवेश प्रक्रियेला पुढील आठवड्यात सुरुवात होईल. त्यासाठीचे वेळापत्रक येत्या दोन ते तीन दिवसांमध्ये जाहीर करण्यात येणार आहे. सॉफ्टवेअरमधील बदलामुळे यंदा विद्यार्थ्यांना फार थोडी माहिती भरावी लागणार असल्याचे शिक्षण विभागातील वरिष्ठ अधिकाऱ्यांनी स्पष्ट केले आहे.

महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळाने येत्या १५ मेपर्यंत दहावीचा निकाल जाहीर करण्यात येणार असल्याचे स्पष्ट केले आहे. त्या पार्श्वभूमीवर यंदा अकरावीची प्रवेश प्रक्रिया देखील लवकर सुरू करण्यात येणार असून, राज्यस्तरावर प्रवेश प्रक्रिया नेमकी कशा पद्धतीने राबवायची याचा शासन निर्णय येत्या दोन ते तीन दिवसांमध्ये जाहीर करण्यात येणार असून, त्यानुसार संपूर्ण राज्यात प्रवेश प्रक्रिया राबविण्यात येणार असल्याची माहिती अधिकाऱ्यांनी दिली आहे.

अधिकाऱ्यांनी दिलेल्या माहितीनुसार, गेली काही वर्षे सहा महापालिका क्षेत्रांमध्ये राबवण्यात येणारी अकरावीची ऑनलाइन प्रवेश प्रक्रिया शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ पासून राज्यभरात केंद्रीय ऑनलाइन पद्धतीने राबवण्यात येणार आहे. संबंधित प्रक्रिया १ एप्रिलपासूनच सुरू करण्यासंदर्भात सांगण्यात आले होते. परंतु, संबंधित प्रक्रिया काही तांत्रिक कारणास्तव पुढे ढकलण्यात आली आहे. गेली काही वर्षे मुंबई महानगर क्षेत्र (एमएमआरडीए), पुणे, पिंपरी-चिंचवड, अमरावती, नागपूर आणि नाशिक या महानगरपालिका क्षेत्रात ऑनलाइन प्रवेश प्रक्रिया राबवण्यात येत आहे. या प्रवेश प्रक्रियेची उपयोगिता लक्षात घेऊन संबंधित प्रवेश प्रक्रिया राज्यभर राबवण्यास शासन मान्यता देण्यात आली आहे. संपूर्ण प्रवेश प्रक्रियेची अंमलबजावणी माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालक स्तरावरून करण्यात येईल, तर शिक्षण आयुक्तांचे प्रवेश प्रक्रियेवर नियंत्रण राहणार आहे.

माहिती भरण्याची कटकट होणार कमी...

यंदा सरकारी पातळीवर वापरण्यात येत असलेल्या सर्व सिस्टीमचा डाटा इंटिग्रेड केला आहे. त्यामुळे विद्यार्थ्यांना अकरावी प्रवेशाचा अर्ज भरताना जी माहिती द्यावी लागत होती, त्या माहितीच्या कटकटीपासून मुक्तता मिळणार आहे. तसेच, अगदी किरकोळ माहिती विद्यार्थ्यांना द्यावी लागणार आहे. त्यामुळे कमी कालावधीत अकरावीचा भाग एक आणि दहावीचा निकाल लागल्यानंतर भाग दोन विद्यार्थ्यांना भरता येणार असल्याचे देखील अधिकाऱ्यांनी स्पष्ट केले आहे.

पुणे, अहिल्यानगर, नाशिक या तिन्ही जिल्ह्यांची प्रवेश प्रक्रिया पुणे उपविभागीय संचालक स्तरावर राबविली जाणार आहे. अशाच प्रकारे राज्यातली इतर विभागांमध्ये विभागनिहाय उपसंचालक स्तरावरून प्रवेश प्रक्रिया राबविण्यात येणार आहे. त्यासाठीची निविदा प्रक्रिया सुरू करून एजन्सीची नियुक्ती देखील करण्यात आल्याची माहिती अधिकाऱ्यांनी दिली आहे.

My Pune Edition
Apr 25, 2025 Page No. 08
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

उच्च शिक्षणाच्या माहितीसाठी डॅशबोर्ड

विद्यार्थ्यांना माहिती एकाच ठिकाणी

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

राज्यातील विद्यापीठे व महाविद्यालयांचा अद्ययावत तपशील एका ठिकाणी उपलब्ध होण्यासाठी उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाच्या वतीने 'डॅशबोर्ड' विकसित करण्यात आला आहे. या डॅशबोर्डमध्ये विद्यापीठांशी संबंधित प्रवेशप्रक्रिया, निकाल, शिष्यवृत्ती, वसतिगृहे, शुल्क आणि महाविद्यालयांशी संबंधित संलग्नता व शैक्षणिक सुविधा; तसेच सार्वजनिक ग्रंथालय यांची माहिती समाविष्ट आहे.

डॅशबोर्डवर जाण्यासाठी https://dashboardhtedu.maharashtra.gov.in/home या वेबसाइटचा वापर करण्यात येणार आहे. या डॅशबोर्डचे उद्घाटन उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री चंद्रकांत पाटील यांच्या हस्ते करण्यात आले. या प्रसंगी उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाचे अपर मुख्य सचिव बी. वेणुगोपाल रेड्डी, तंत्रशिक्षण विभागाचे संचालक डॉ. विनोद मोहितकर, उपसचिव प्रताप लुबाळ, उपसचिव अशोक मांडे, उपसचिव संतोष खोरगडे उपस्थित होते. त्याचप्रमाणे सर्व विद्यापीठांचे कुलगुरू, उच्च शिक्षण संचालक डॉ. शैलेंद्र देवळाणकर दूरदृश्य प्रणालीद्वारे सहभागी झाले होते.

या डॅशबोर्डवर सार्वजनिक विद्यापीठे आणि महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण मंडळाचा समावेश असून, भविष्यात राज्यातील सर्व खासगी व सार्वजनिक विद्यापीठांचा समावेश डॅशबोर्डमध्ये करण्यात येणार आहे. हा डॅशबोर्ड उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाबरोबरच सर्वसामान्य जनतेसाठीही उपलब्ध आहे. या डॅशबोर्डमधील माहितीचे विश्लेषण करून शैक्षणिक विषयांबाबत धोरणात्मक निर्णय घेण्यासाठी आणि गुणवत्तापूर्ण शिक्षणाचे उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी मोलाची मदत होणार आहे.

Maharashtra Times 25.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

'उच्च, तंत्रशिक्षण'च्या डॅशबोर्डचे उद्घाटन

पुणे, ता. २४ : राज्यातील विद्यापीठे आणि महाविद्यालयांचा अद्ययावत तपशील एका ठिकाणी उपलब्ध होण्यासाठी उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाच्या वतीने 'डॅशबोर्ड' विकसित करण्यात आला आहे. या 'डॅशबोर्ड'चे उद्घाटन उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री चंद्रकांत पाटील यांच्या हस्ते मंत्रालयात करण्यात आले.

याप्रसंगी उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाचे अपर मुख्य सचिव बी. वेणुगोपाल रेड्डी, तंत्रशिक्षण विभागाचे संचालक डॉ. विनोद मोहितकर, उपसचिव प्रताप लुबाळ, उपसचिव अशोक मांडे, उपसचिव संतोष खोरगडे उपस्थित होते. तर सर्व विद्यापीठांचे कुलगुरू, उच्च शिक्षण संचालक डॉ. शैलेंद्र देवळाणकर दूरदृश्य प्रणालीद्वारे सहभागी झाले होते.

"या डॅशबोर्डमध्ये विद्यापीठांशी संबंधित प्रवेश प्रक्रिया, निकाल, शिष्यवृत्ती, वसतिगृहे, शुल्क आणि महाविद्यालयांशी संबंधित संलग्नता आणि शैक्षणिक सुविधा तसेच सार्वजनिक ग्रंथालय यांची माहिती समाविष्ट आहे. या डॅशबोर्डवर २६ सार्वजनिक विद्यापीठे आणि महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण मंडळाचा समावेश आहे. भविष्यात राज्यातील सर्व खासगी आणि सार्वजनिक विद्यापीठांचा समावेश डॅशबोर्डमध्ये करण्यात येणार आहे. हा डॅशबोर्ड उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाबरोबरच सर्वसामान्य जनतेसाठीही उपलब्ध आहे.

या डॅशबोर्डमधील माहितीचे विश्लेषण करून शैक्षणिक विषयांबाबत धोरणात्मक निर्णय घेण्यास तसेच गुणवत्तापूर्ण शिक्षणाचे उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी मोलाची मदत होणार आहे. तसेच विद्यार्थ्यांना आणि पालकांना त्यांच्या शैक्षणिक बाबींकरिता खात्रीशीर अद्ययावत माहिती उपलब्ध होणार आहे. या माहितीच्या विश्लेषणासाठी कृत्रिम बुद्धिमत्तेच्या तंत्रज्ञानाचा वापर करण्याचे नियोजित असल्याची माहिती पाटील यांनी दिली. डॅशबोर्डवरील अधिक माहिती 'https://dashboardhtedu.maharashtra.gov.in/home' या संकेतस्थळावर उपलब्ध असल्याचे उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाच्या वतीने सांगण्यात आले आहे.

Sakal 25.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

उच्च शिक्षणासाठी वर्षातून दोनदा संधी

ज्ञान, कौशल्यांचे मूल्यांकन; 'यूजीसी'कडून नियमावली जाहीर

पुणे, ता. २४ : संपूर्ण देशात आता विद्यार्थ्यांना उच्च शिक्षणात वर्षातून दोनदा प्रवेशाची संधी मिळणार आहे. याशिवाय औपचारिक शिक्षणाशिवाय कमावलेले ज्ञान आणि कौशल्यांचे मूल्यांकन करून त्या आधारे क्रेडिट्स बहाल केले जातील, उच्च शिक्षणातील अशाप्रकारचे बदल घडवून आणणारी नियमावली विद्यापीठ अनुदान आयोगाने जाहीर केली आहे.

विद्यापीठ अनुदान आयोगाने 'पदवी आणि पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रमाची किमान अध्यापन मानके नियमावली२०२५'ची अधिसूचना जाहीर केली आहे. राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०च्या शिफारशींवर आधारित ही नियमावली केली असून उच्च शिक्षणाच्या क्षेत्रात अनेक मूलभूत बदल घडवून आणणार आहेत. नव्या नियमानुसार विद्यार्थ्यांना 'मल्टिपल एंट्री आणि एग्झिट'ची मुभा मिळणार आहे. तसेच, विद्यार्थ्यांनी पदवी अभ्यासक्रमातील पहिले वर्ष पूर्ण केल्यानंतर 'प्रमाणपत्र', दोन वर्षांनी 'पदविका', तीन वर्षांनी 'पदवी' आणि चार वर्षांनी 'ऑनर्स पदवी' किंवा 'ऑनर्स विथ रिसर्च पदवी' मिळू शकणार आहे.

नव्या नियमावलीनुसार ॲकॅडमिक बँक ऑफ क्रेडिट (एबीसी) ही डिजिटल प्रणाली विद्यार्थ्यांना विविध संस्थांमध्ये मिळविलेले क्रेडिट्स साठवून ठेवण्यासाठी कार्यान्वित करण्यात येईल. त्यातून स्थलांतर करण्यास आणि त्यांच्या शेवटच्या पदवीमध्ये गणन करण्यास एबीसीची मदत होऊ शकणार आहे. याबरोबरच औपचारिक शिक्षणाशिवाय कमावलेले ज्ञान आणि कौशल्य यांचे मूल्यांकन करून त्याआधारे क्रेडिटस् 'पूर्व शिक्षणाची मान्यता' देण्यात येणार आहे. याशिवाय एकाचवेळी दोन अभ्यासक्रम एकत्रित पूर्ण करण्याची मुभा विद्यार्थ्यांना मिळणार आहे. यात विद्यार्थी एकाचवेळी दोन पदवी किंवा दोन पदव्युत्तर अभ्यासक्रम करून शकणार आहे, यासंदर्भात आयोगाने यापूर्वी मार्गदर्शक तत्त्वे जाहीर केली असून या नव्या नियमावलीमुळे त्यावर शिक्कामोर्तब झाला आहे.

नियमावलीत पदवी अभ्यासक्रमाचे विविध कालावधी, मल्टिपल एंट्री आणि मल्टिपल एक्झिट, सामान्य शिक्षण आणि व्यावसायिक शिक्षणाचे मिश्रण याबाबत आदेश दिले आहेत. राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणात नमूद केल्यानुसार पदवी आणि पदव्युत्तर अभ्यासक्रमातील नव्या बदलांबाबत आयोगाने ही नियमावली जाहीर केली आहे. देशातून सर्व उच्च शिक्षण संस्था, विद्यापीठे आणि विद्यापीठांशी संलग्न महाविद्यालयांना या नियमावलीनुसार अंमलबजावणी करावी, असा आदेश विद्यापीठ अनुदान आयोगाचे सचिव डॉ. मनीष जोशी परिपत्रकाद्वारे दिला आहे.

असे होणार बदल

- उच्च शिक्षणात वर्षातून दोनदा (जुलै/ऑगस्ट आणि जानेवारी/फेब्रुवारी) प्रवेश घेण्याची संधी
- विद्यार्थ्यांना दुहेरी पदवी, पदव्युत्तर पदवी घेता येणार
- शैक्षणिक अभ्यासक्रमासह मिळविलेले ज्ञान आणि कौशल्यासाठी ही मिळणार क्रेडिट

"राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० यामुळे पदवी आणि पदव्युत्तर कार्यक्रमांमध्ये अनेक सुधारणा झाल्या आहेत. धोरणाच्या शिफारशींमध्ये विविध कालावधीचे पदवी कार्यक्रम, मल्टिपल एंट्री आणि मल्टिपल एक्झिट गुण, सामान्य शिक्षण आणि व्यावसायिक शिक्षणाचे एकत्रीकरण, पूर्व शिक्षणास मान्यता इत्यादींचा समावेश आहे. पदवी आणि पदव्युत्तर कार्यक्रमांशी संबंधित असलेल्या धोरणाच्या सर्व प्रमुख घटकांचा समावेश असलेल्या नियमांना आयोगाने अधिसूचित केले आहे.

- डॉ. पराग काळकर, प्र-कुलगुरू, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

Sakal 25.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

SPPU under fire over mgmt council meet at deemed univ

TIMES NEWS NETWORK

Pune: Savitribai Phule Pune University (SPPU) is under fire after its decision to hold the upcoming Management Council meeting at a private deemed university in Ahilyanagar. This marks the first time such a meeting will take place outside its official campus.

The two-day event, scheduled for April 26, has drawn criticism from academic circles and former officials. They claimed that the move compromises the university's prestige and raises concerns about transparency. The agenda is yet to be disclosed, prompting speculation that the meeting may include non-academic activities such as temple visits. "This meeting should have been held within the university's academic complex or at official sub-centres, not at a private institution," said senate member Harsh Jagzap.

He warned that sensitive documents and deliberations could be exposed to unrelated parties. While some claim the off-campus venue symbolises an attempt to revolutionise the education sector, others view it as a misuse of public funds.

Sources within the university believe that if the Management Council president and vice-chancellor of SPPU, Suresh Gosavi, took a firm stand, the meeting would have remained in SPPU. Pro-vice-chancellor Parag Kalkar told **TOI** on Thursday that the institute was affiliated with the university, so it was valid to conduct the meeting there. "This is a good opportunity for all members to visit the campus and the sub-centre, and if any improvements are to be made, those could be planned. In future, we will also conduct meetings in Nashik and also the Ahilyanagar sub-centres," he said.

The Times of India 25.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

प्रचंड खपाचे एकमेव निःपक्ष व निर्भीड दैनिक
पुढारी
स्थापना १९३९
www.pudhari.com

'एनईपी'त 'एआय'ची महत्त्वाची भूमिका

- **माजी कुलगुरू डॉ. विजयकुमार धारूरकर यांचे मत**

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

भारतात राष्ट्रीय शिक्षण धोरणात एआय हे अत्याधुनिक तंत्रज्ञान महत्त्वाची भूमिका निभावणार आहे. तसेच कौशल्य विकास आधारित शिक्षण प्रणालीमुळे राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण जागतिक स्तरावर महत्त्वाचे ठरणार आहे. राष्ट्रीय शिक्षण धोरणाचे हे वेगळेपण असल्याने जगातील अनेक देशात भारतीयांना मोठा वाव आहे, असे मत त्रिपुरा विद्यापीठाचे माजी कुलगुरू डॉ. विजयकुमार धारूरकर यांनी व्यक्त केले.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या शिक्षण शास्त्र आणि विस्तार विभाग आणि इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ नॉलेज तसेच इंडिपेंडन्ट स्कूल असोसिएशन यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण आणि एआय तंत्रज्ञानाचे महत्त्व या विषयावर एकदिवसीय चर्चासत्र गुरुवारी आयोजित करण्यात आले होते. विभागप्रमुख डॉ. गीता शिंदे, दिव्यांग अभ्यास व सर्व समावेशक शिक्षण केंद्र समन्वयक डॉ. धनंजय भोळे, स्कूल असोसिएशनच्या अध्यक्ष जागृती धर्माधिकारी, अक्षरा इंटरनॅशनल स्कूलच्या प्राचार्य डॉ. मृदुला महाजन, इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ नॉलेजचे संस्थापक अध्यक्ष नीलेश छडवेलकर यांनी या वेळी मोलाचे मार्गदर्शन केले.

डॉ. विजयकुमार धारूरकर लिखित राष्ट्रीय शिक्षण धोरण २०२० या विषयावरील ग्रंथाचे विमोचन डॉ. गीता शिंदे यांच्या हस्ते करण्यात आले. आयआयकेचे कार्यकारी संचालक संजयकुमार जोशी, सहसंस्थापक व संचालक सचिन नालापुरे तसेच राज्यातील विविध शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष, सचिव, प्राचार्य, उपप्राचार्य, प्राध्यापक, मुख्याध्यापक, शिक्षक, शिक्षण तज्ज्ञ, विद्यार्थी, माध्यम तज्ज्ञ, संपादक, पत्रकार, विद्यार्थी आणि शिक्षण शास्त्र विभागाच्या अधिकारी, कर्मचारी यांनी सहभाग नोंदवला. अक्षरा इंटरनॅशनल स्कूलच्या प्राचार्य डॉ. मृदुला महाजन यांनी या चर्चासत्रात राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणामुळे शिक्षण क्षेत्रातील प्राध्यापक, शिक्षक, पालक आणि विद्यार्थ्यांना होणारी उपयोगिता स्पष्ट केली. तर जागृती धर्माधिकारी यांनी शिक्षक, प्राध्यापक यांच्या माध्यमातून देशस्तरावर होणाऱ्या विविध प्रवाहाची माहिती दिली. डॉ. धनंजय भोळे यांनी दिव्यांग विद्यार्थी आणि शैक्षणिक धोरण याच्या बाबतीत भूमिका मांडली. नीलेश छडवेलकर यांनी आयआयकेच्या शिक्षण क्षेत्रातील विविध उपयुक्त अशा प्रकारच्या कार्याची विस्तृत माहिती दिली. राष्ट्रीय शिक्षण धोरणात एआयचे महत्त्व लक्षात घेऊन आयआयकेच्या वतीने ग्रोविंग डॉट्स परख या नावीन्यपूर्ण अशा ऑनलाइन सॉफ्टवेअर ॲप्लिकेशनची ओळख व विद्यार्थी-पालक-शिक्षक आणि शिक्षण संस्थेच्या व्यवस्थापनास असेसमेंट, अध्यापन निष्पती, रिपोर्ट्स कसे उपयोगी पडतात याबद्दल प्रेझेंटेशन दिले.

My Pune Edition
Apr 26, 2025 Page No. 07
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

द्रष्टे वैज्ञानिक : डॉ. के. कस्तुरीरंगन

डॉ. के. कस्तुरीरंगन

अल्पचरित्र

डॉ. कस्तुरीरंगन यांचा जन्म २४ ऑक्टोबर १९४०ला केरळमधील एर्नाकुलम येथे झाला. भौतिकशास्त्र आणि इलेक्ट्रॉनिक्स विषयांत त्यांचे पदवी आणि पदव्युत्तर शिक्षण मुंबईला झाले. अहमदाबाद येथील फिजिकल रिसर्च लॅबोरेटरी (पीआरएल) येथून १९७१ मध्ये त्यांनी प्रायोगिक उच्च ऊर्जा खगोलशास्त्रात पीएचडी मिळवली. उच्च ऊर्जा एक्स रे आणि गॅमा रे स्रोत, वैश्विक किरणांचे स्रोत, वैश्विक किरणांचा वातावरणाच्या खालच्या थरांवर पडणारा प्रभाव आदी विषयांवर त्यांचे संशोधन होते.

डॉ. कस्तुरीरंगन १९७१ मध्ये तत्कालीन इस्रो सॅटेलाइट सेंटरमध्ये रुजू झाले. पृथ्वी निरीक्षणासाठी विकसित करण्यात आलेल्या भास्कर १ आणि २ या देशाच्या पहिल्या प्रायोगिक उपग्रहांचे ते प्रकल्प संचालक होते. डॉ. कस्तुरीरंगन यांच्या नेतृत्वाखाली स्वदेशी दूरसंवेदक उपग्रह- इंडियन रिमोट सेन्सिंग सॅटेलाइटची (आयआरएस) शृंखला विकसित करण्यात आली. १९९० ते १९९४ या काळात त्यांनी इस्रो सॅटेलाइट सेंटरचे संचालक म्हणून काम केले.

'इस्रो'चे पाचवे अध्यक्ष आणि अवकाश विभागाचे सचिव म्हणून १९९४मध्ये त्यांची नियुक्ती झाली. याच कालावधीत भारताला क्रायोजेनिक इंजिन देऊ नये यासाठी अमेरिकेने रशियावर दबाव टाकला होता. १९९८च्या अणुचाचण्यांनंतर देशावर अनेक आंतरराष्ट्रीय बंधने लादण्यात आली. अशा प्रतिकूल स्थितीतही डॉ. कस्तुरीरंगन यांच्या नेतृत्वाखाली पीएसएलव्ही रॉकेट सक्रिय झाले. देशातील दूरसंचार क्रांती आणि अचूक हवामानशास्त्रीय माहिती मिळण्यासाठी कारणीभूत ठरलेली इन्सॅट उपग्रहांची शृंखला कस्तुरीरंगन यांच्या काळात प्रक्षेपित झाली.

'भारतीय अवकाश कार्यक्रम फक्त नागरी उपयोगासाठी असेल' हे डॉ. विक्रम साराभाई यांच्या काळापासूनचे धोरण बदलून भारतीय अवकाश संशोधनाची पहिली मोहीम 'चांद्रयान १'चा आराखडा डॉ. कस्तुरीरंगन यांच्या नेतृत्वाखालीच तयार करण्यात आला. २००३मध्ये 'इस्रो'तून निवृत्त झाल्यानंतर त्यांची राज्यसभा खासदार म्हणून निवड करण्यात आली.

त्यांनी नियोजन आयोगाचे सदस्य, पश्चिम घाट संवर्धनासाठीच्या समितीचे अध्यक्ष, राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० च्या मसुदा समितीचे आणि राष्ट्रीय अभ्यासक्रम आराखडा समितीचे अध्यक्ष म्हणून काम पाहिले. संशोधन संस्थांच्या संचालन समितीचे अध्यक्ष, विद्यापीठांचे कुलपती, प्रमुख विज्ञान अकादमींचे ते फेलो होते.

शांतिस्वरूप भटनागर पुरस्कार, एम. पी. बिर्ला पुरस्कार, एच. के. फिरोदिया पुरस्कार यांच्यासह पद्मश्री (१९८२), पद्मभूषण (१९९२) आणि पद्मविभूषण (२०००) यांसह अनेक पुरस्कारांनी त्यांना सन्मानित करण्यात आले होते. त्यांचे दोनशेपेक्षा अधिक शोधनिबंध प्रसिद्ध झाले आहेत.

Maharashtra Times 26.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

प्रचंड खपाचे एकमेव नि:पक्ष व निर्भीड दैनिक
स्थापना १९३९
पुढारी
www.pudhari.com

शिक्षक भरतीचा दुसरा टप्पा सुरू

उमेदवारांना प्राधान्यक्रम नोंदविण्यासाठी २ मेपर्यंत मुदत

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

शिक्षण विभागाच्या पवित्र संकेतस्थळामार्फत शिक्षक भरतीच्या दुसऱ्या टप्प्यात उमेदवारांना त्यांचे प्राधान्यक्रम नोंदवण्याची सुविधा सुरू केली आहे. त्यानुसार २५ एप्रिल ते २ मे या कालावधीत उमेदवारांना प्राधान्यक्रम नोंदवता येणार असून, मुलाखतीसह, मुलाखतीशिवाय आणि या दोन्ही प्रकारात उमेदवारांना प्राधान्यक्रम नोंदवता येणार आहेत. त्यामुळे दुसऱ्या टप्प्यातील शिक्षक भरतीला खऱ्या अर्थाने सुरुवात झाली असल्याचे स्पष्ट झाले आहे.

शिक्षक भरती प्रक्रियेत विविध व्यवस्थापनांमध्ये रिक्त असलेली पदे, पहिली ते पाचवी, सहावी ते आठवी, नववी ते दहावी, अकरावी ते बारावी हे इयत्ता गट, अध्यापनाचे विषय, समांतर आरक्षणासह आरक्षण, अभियोग्यता आणि बुद्धिमापन चाचणीत प्राप्त केलेले गुण, उमेदवारांचे प्राधान्यक्रम विचारात घेऊन ऑनलाइन पद्धतीने निवडीसाठी शिफारस होणार आहे. स्व-प्रमाणपत्र पूर्ण केलेल्या, दुरुस्त केलेल्या आणि प्रमाणित केलेल्या उमेदवारांनाच या प्रक्रियेत सहभागी होता येईल. उमेदवारांना

मुलाखतीसह, मुलाखतीशिवाय या दोन्ही प्रकारचे प्राधान्यक्रम निवडता येतील. मुलाखतीशिवाय या प्रकारात शिफारस झालेल्या उमेदवारांचे मुलाखतीसह या प्रकारातील वरच्या पदासाठी पात्रतेनुसार प्राधान्यक्रम विचारात घेतले जातील. दोन्ही प्रकारात सहभागी व्हायचे असल्यास दोन्ही प्रकारचे प्राधान्यक्रम तयार करून ते अंतिम करणे बंधनकारक आहे. प्राधान्यक्रम अंतिम न केलेले उमेदवार निवडीच्या कोणत्याही टप्प्यावर विचारात घेतले जाणार नाहीत. उमेदवारांनी स्वत:च्या शैक्षणिक, व्यावसायिक व इतर पात्रतेनुसार प्राधान्यक्रम असल्याची खात्री करून घ्यावी. सुसंगत नसलेले प्राधान्यक्रम अंतिम केल्यास निवडीसाठी, मुलाखतीसाठी शिफारस होणार नाही. प्राधान्यक्रम अंतिम केल्यावर त्यांना त्यात बदल करायचा असल्यास दिलेल्या मुदतीत प्राधान्यक्रम रद्द करून पुन्हा प्राधान्यक्रम तयार करून अंतिम करता येतील. या सुविधेचा वापर जास्तीत जास्त तीन वेळा करता येणार आहे. प्राधान्यक्रम अंतिम करण्यासाठी कोणतीही मर्यादा नाही, असे नमूद केले आहे.

उमेदवारांनी केलेल्या कोणत्याही दाव्याच्या पुष्ट्यर्थ संबंधित कागदपत्रे शिफारशीनंतर संबंधित व्यवस्थापनाच्या कागदपत्र पडताळणी समितीकडून पडताळणी केली जाईल. त्यात तफावत आढळल्यास कोणत्याही टप्प्यावर संबंधितांची उमेदवारी रद्द केली जाईल. तसेच, खोटी, चुकीची किंवा अपूर्ण माहिती दिल्याचे आढळल्यास, कागदपत्रांमध्ये कुठल्याही प्रकारची खाडाखोड दिसून आल्यास, प्रमाणपत्र बनावट असल्याचे निदर्शनास आल्यास संबंधित उमेदवार कोणत्याही टप्प्यावर अपात्र ठरून शिक्षेस पात्र राहील, असा इशाराही दिला आहे.

My Pune Edition
Apr 26, 2025 Page No. 08
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

प्रभात
प्रतीक बदलत्या महाराष्ट्राचे
www.dainikprabhat.com
City 28 April 2025_015
28 Apr 2025

पदोन्नतीचे आदेश पण रुजू करण्यात दिरंगाई

शालेय शिक्षण विभागातील भोंगळ कारभार चव्हाट्यावर

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. २७ - शालेय शिक्षण विभागाकडून अधिकाऱ्यांना पदोन्नती देण्यासाठी विलंब लावला जातो. त्यातही पदोन्नतीचे आदेश राज्य शासनाकडून जारी केलेले असताना संबंधित अधिकाऱ्यांना जाणिवपूर्वकपणे पदोन्नतीच्या ठिकाणी रुजू करून घेण्यात आडकाठी आणून अन्याय केला जात असल्याची धक्कादायक बाब उघड झालेली आहे.

शालेय शिक्षण विभागाच्या विविध कार्यालयातील अधिकाऱ्यांच्या बदल्या, पदोन्नत्या करताना अनेक भानगडी होतात. त्यात हेतुपुरस्सरपणे काही राजकारणही केले जाते. कर्तव्यदक्षता, प्रामाणिकपणाची दखल घेऊन योग्य अधिकाऱ्यांना योग्य त्या कार्यालयात व पदावर बदली, पदोन्नती ही मिळालयाच हवी आहे. अधिकाऱ्यांमधील आपआपसातील वाद कोणत्या ना कोणत्या कारणाने उफाळून येत असतात. त्याचे विपरित पडसादही उमटतात.

शिक्षण उपसंचालक औदुंबर उकीरडे व हारुन आतार यांना सहसंचालकपदी पदोन्नती देण्याची फाईल अनेक महिने मंत्रालयात निर्णयाविना धूळखात पडली होती. औदुंबर उकीरडे यांनी महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरणाकडे (मॅट) दाद मागितली होती. मॅटने पदोन्नतीचे आदेश काढण्याबाबतचे निर्देश राज्य शासनाला दिले होते. त्यानुसार शालेय शिक्षण विभागाचे उपसचिव मो. बा. ताशिलदार यांनी बुधवारी (दि. २३) पदोन्नतीचे लेखी आदेश जारी केले.

औदुबंर उकीरडे यांची पुणे बोर्डाच्या अध्यक्षपदी तर हारुन आतार यांची शिक्षण आयुक्तालयात सहसंचालकपदी नियुक्ती करण्यात आली. त्यानुसार आतार यांना तत्काळ पदोन्नतीच्या ठिकाणी रुजू करून घेण्यात आले. उकीरडे यांना मात्र अद्यापही रुजू करून घेण्यात आलेले नाही. उकीरडे यांच्या सर्व चौकशा पूर्ण झालेल्या असतानाही त्यांना पदोन्नतीच्या ठिकाणी रुजू करून घेण्यात काहीतरी कारणे पुढे करून आडकाठी आणली जात आहे. ही बाब अन्यायकारकच म्हणावी लागणार आहे.

अपर जिल्हाधिकाऱ्यांची वर्णी कुठे लागणार?

महसूल विभागातील अपर जिल्हाधिकारी शुभांगी साठे यांची शिक्षण विभागातील कोणत्या कार्यालयात वर्णी लागणार याबाबतही उत्सुकता निर्माण झालेली आहे. पुणे महापालिकेच्या प्रशासकीय अधिकारी सुनंदा वाखारे यांच्याकडे पुणे विभागीय शिक्षण उपसंचालकपदाचा अतिरिक्त कार्यभार सोपविण्यात आलेला आहे.

लोकमत

मस्ट READ

एनसीईआरटीच्या पाठ्यपुस्तकांतून 'मुघल'ला बाहेरचा रस्ता; महाकुंभसह 'बेटी बचाओ' सारख्या सरकारी उपक्रमांना स्थान

लोकमत न्यूज नेटवर्क

नवी दिल्ली : इयत्ता सातवीच्या एनसीईआरटीच्या पाठ्यपुस्तकांमधून मुघल आणि दिल्ली सल्तनत यांचे सर्व संदर्भ काढून टाकण्यात आले आहेत. भारतीय राजघराणे, महाकुंभचे संदर्भ, 'मेक इन इंडिया' आणि 'बेटी बचाओ, बेटी पढाओ' सारख्या सरकारी उपक्रमांचा समावेश नवीन अभ्यासक्रमात करण्यात आला आहे. नवीन राष्ट्रीय शिक्षण धोरण (एनईपी)च्या अनुरूप ही पुस्तके तयार करण्यात आली आहेत.

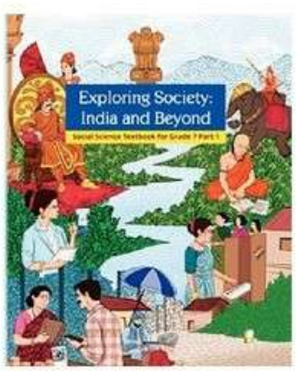

'जमीन कशी पवित्र होते' या शीर्षकाचा धडा

सामाजिक विज्ञान पाठ्यपुस्तकात मगध, मौर्य, शुंग आणि सातवाहन यासारख्या प्राचीन भारतीय राजघराण्यांवर नवीन प्रकरणे आहेत. पुस्तकात 'जमीन कशी पवित्र होते' हे शीर्षक असलेला धडा आहे. इस्लाम, ख्रिश्चन, यहुदी, पारसी, हिंदू, बौद्ध आणि शीख यासारख्या धर्मासाठी पवित्र मानली जाणारी भारत व बाहेरील ठिकाणे, तीर्थक्षेत्रांवर यात भाष्य करण्यात आले आहे.

यात 'पवित्र भूगोल' सारख्या संकल्पनांचा समावेश आहे, ज्यामध्ये १२ ज्योतिर्लिंगे, चार धाम यात्रा आणि शक्तीपीठे यासारख्या ठिकाणांचा तपशील आहे. पाठ्यपुस्तकात असा दावा आहे की वर्ण-जातीय व्यवस्थेने सामाजिक स्थिरता प्रदान केली होती परंतु नंतर ती कठोर झाली, विशेषतः ब्रिटिश राजवटीत, ज्यामुळे असमानता निर्माण झाली. एनसीईआरटीच्या अधिकाऱ्यांनी सांगितले की, पुस्तकांचा दुसरा भाग येत्या काही महिन्यांत अपेक्षित आहे. त्यात वगळलेले भाग कायम ठेवले जातील की नाही यावर त्यांनी भाष्य केले नाही.

Pune Main
Page No. 5 Apr 28, 2025
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

लोकमत

सीईटीच्या मॅथ्स पेपरमध्ये घोळ, निम्मे पर्याय चुकीचे

विद्यार्थ्यांचा गोंधळ : सीईटी पर्यवेक्षकांचे कानावर हात

लोकमत न्यूज नेटवर्क

अहिल्यानगर : महाराष्ट्र शासनाने राज्य सामाईक परीक्षा सेल, मुंबई यांच्याकडून रविवारी सकाळच्या सत्रात एमएच-सीईटी ही पीसीएम ग्रुपसाठी परीक्षा घेण्यात आली. यामध्ये गणिताच्या पेपरमध्ये ५० पैकी २० ते २५ प्रश्नांचे पर्याय चुकीचे असल्याचे विद्यार्थ्यांचे म्हणणे असूने, किती गुण मिळणार? याची चिंता त्यांना लागली आहे.

अभियांत्रिकी शाखेच्या प्रवेशासाठी शासनाने नियुक्त केलेल्या एजन्सीमार्फत रविवारी जिल्ह्यातील विविध केंद्रावर ऑनलाइन पद्धतीने ही परीक्षा घेण्यात आली. यात फिजिक्स (५० गुण), केमिस्ट्री (५० गुण) आणि मॅथ (१०० गुण) असे दोनशे गुणांचे तीन पेपर होते. गणिताचा पेपर ५० प्रश्न व १०० गुणांचा होता. काही प्रश्नांचे चारही पर्याय चुकीचे असल्याचे विद्यार्थ्यांना आढळले. मात्र त्यावर क्लिक केल्याशिवाय पर्याय नव्हता. परीक्षा झाल्यानंतर पालकांनी परीक्षा केंद्रावरील पर्यवेक्षकांशी चर्चा केली. मात्र, याबाबत कोणतीही तक्रार स्वीकारू शकत नाही किंवा कार्यवाही करता येणार नसल्याचे सांगण्यात आले. त्यामुळे पालकांनी 'लोकमत'मध्ये धाव घेत याबाबत आपली कैफियत मांडली.

सॉफ्टवेअरमधील गोंधळ

संगमनेर येथील परीक्षा केंद्रावरील विद्यार्थी व पालकांनी तेथील पर्यवेक्षकांना याबाबत विचारणा केली. चुकीचे पर्याय देण्याची चूक ही सॉफ्टवेअरमधील टेक्निकल एरर असू शकतो. पालकांनी सीईटी सेलकडे तक्रार करावी. यातून निश्चित तोडगा निघेल. कदाचित विद्यार्थ्यांना पुन्हा परीक्षा द्यावी लागू शकते, असे संबंधित पर्यवेक्षकांनी सांगितले.

"

ऑनलाइन पेपर सोडविताना चुकीचे पर्याय बघून धाकधूक वाढली होती. पुढे काही सुचत नव्हते. याबाबत कोणाला विचारण्याची सोय नव्हती. मात्र, प्रत्येक प्रश्नाखाली दिलेल्या चारपैकी चुकीचा असला तरी एका पर्यायावर क्लिक करावेच लागले. २० ते २५ प्रश्नांखाली चुकीचे पर्याय दिलेले होते.

आर्या काळे, अनुजा कदम, विद्यार्थी

सीईटीच्या गणिताच्या पेपरमध्ये चुकीचे पर्याय असल्याचे अनेक पालकांचे फोन आले. आज महाराष्ट्रात जवळपास ३० हजारांच्यावर विद्यार्थ्यांनी सकाळच्या सत्रात ही परीक्षा दिली. एका सत्रात झालेल्या परीक्षेतच हा गोंधळ दिसून आला.

प्रा. सच्चिदानंद घोणसे,
खासगी क्लासेसचे संचालक

Pune Main
Page No. 5 Apr 28, 2025
Powered by: erelego.com

अभ्यासक्रमनिर्मिती, 'ई ऑफिस'साठी 'एससीईआरटी'ला ५ कोटींचा निधी

शालेय शिक्षण विभागाकडून शासन निर्णय प्रसिद्ध

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : राष्ट्रीय शिक्षण धोरण २०२० नुसार स्थानिक कला आणि हस्तव्यवसाय अभ्यासक्रमाची निर्मिती, तसेच ई ऑफिस प्रणाली कार्यान्वित करण्यासाठी शालेय शिक्षण विभागाने राज्य शैक्षणिक संशोधन आणि प्रशिक्षण परिषदेला (एससीईआरटी) निधी मंजूर केला आहे. त्यानुसार 'एससीईआरटी'ला ५ कोटी २७ लाख ८९ हजार रुपये देण्यात येणार आहेत.

शालेय शिक्षण विभागाने या बाबतचा शासन निर्णय प्रसिद्ध केला आहे. 'एससीईआरटी'तर्फे राष्ट्रीय शिक्षण धोरण २०२० अंतर्गत विद्यार्थ्यांसाठी स्थानिक कला आणि हस्तव्यवसाय अभ्यासक्रमांची निर्मिती करण्यात येणार आहे. त्यात वारली पेंटिंग, मातीकाम आणि शिल्पकाम, हस्तव्यवसाय (कागदकाम), बांबूकाम, विणकाम अशा विषयांचा त्यात समावेश आहे. हे अभ्यासक्रम विकसित करून केंद्र सरकारच्या दीक्षा या ॲपवर प्रदर्शित करण्यात येणार आहेत. यातील प्रत्येक अभ्यासक्रम नऊ ते दहा तासांचा असणार आहे. बेसिक, मीडियम, ॲडव्हान्स्ड अशा तीन स्तरांसाठी प्रत्येकी तीन तासांचा कालावधी असेल. त्यासाठी ७७ लाख ७० हजार रुपये खर्च अपेक्षित आहे. या प्रकल्पासाठी प्रशासकीय आणि वित्तीय मान्यता देण्यात आली आहे.

शालेय शिक्षण विभागांतर्गत विविध 'ई गव्हर्नन्स'चे प्रकल्प राबवण्यात येत असतात. त्या अनुषंगाने 'एससीईआरटी'सह राज्यभरातील जिल्हा शिक्षण आणि प्रशिक्षण संस्थांमध्ये ई ऑफिस प्रणाली कार्यान्वित करण्यासाठीचे साहित्य खरेदी करण्यासाठी एकूण ४ कोटी ५० लाख १९ हजार रुपये निधी देण्यास मंजुरी देण्यात आल्याचे नमूद करण्यात आले आहे.

Loksatta 28.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

सीबीएसई पॅटर्नच्या अंमलबजावणीवर भविष्यातील शिक्षणाचे यशापयश अवलंबून

ज्येष्ठ शिक्षणतज्ज्ञ डॉ. वसंत काळपांडे यांचे मत

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : 'सीबीएसईचा अभ्यासक्रम राज्याने स्वीकारला असला, तरी राज्य मंडळ, अभ्यासक्रम मंडळ, पाठ्यपुस्तके ही आपलीच असणार आहेत. शेवटी या अभ्यासक्रमाची अंमलबजावणी कशी होणार, यावर भविष्यातील शिक्षणाचे यशापयश अवलंबून असेल, असे मत ज्येष्ठ शिक्षणतज्ज्ञ डॉ. वसंत काळपांडे यांनी मांडले.

शिक्षण विकास मंच, यशवंतराव चव्हाण सेंटर आयोजित 'महाराष्ट्राचा सीबीएसई पॅटर्न' या कार्यक्रमात डॉ. काळपांडे बोलत होते. अं त्रम कॅम्पसमध्ये झालेल्या या कार्यक्रमावेळी महाराष्ट्र कॉस्मोपॉलिटन एज्युकेशन सोसायटीच्या डॉ. नूरजहाँ, योगेश कुदळे, राज्य अभ्यासक्रम आराखडा समितीचे सदस्य महेंद्र गणपुले, डॉ. श्रुती पानसे, माजी शिक्षण सहसंचालक भाऊ गावंडे, शैक्षणिक अभ्यासक सूर्यकांत कुलकर्णी या वेळी उपस्थित होते.

डॉ. काळपांडे यांनी भविष्यातील शिक्षण कसे असेल, त्यासाठी काय करायला हवे, या अनुषंगाने विश्लेषण केले. आपला गणित आणि विज्ञान अभ्यासक्रम हा स्पर्धा परीक्षा आणि भविष्यातील आव्हानांना समोर जाण्यास सक्षम आहे. त्यातून विद्यार्थी नक्की घडतील. मात्र, शासनाने पुरेसे शिक्षक देण्यासाठी संच मान्यता निकष सुधारणे, प्रयोगशाळा, ग्रंथालय, संगणक, प्रयोगशाळा आणि अन्य भौतिक सुविधा देण्याची, गुणवत्तापूर्ण शिक्षण देण्यासाठी शिक्षकांवरील शालाबाह्य कामे टाळण्याची जबाबदारी शासनाने घेतली तरच हे शक्य आहे, असे गणपुले यांनी सांगितले. सीबीएसई हे एक परीक्षा मंडळ आहे. ते शिक्षणाचा 'पॅटर्न' ठरवत नाही, तर ते धोरण शिक्षण विभाग आणि शासन ठरवत असते. त्याप्रमाणे अभ्यासक्रम ठरत असतो. मात्र, नव्या अभ्यासक्रमामुळे काही चांगल्या गोष्टीचा समावेश होईल, असे गावंडे यांनी नमूद केले. मेंदूच्या डाव्या आणि उजव्या भागाची जोडणी झाल्यास शिक्षण चांगले होते, असे सांगून डॉ. पानसे यांनी मुलांचे आनंददायी शिक्षण कधी होईल, यावर भाष्य केले.

Loksatta 28.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

अनुत्तीर्ण विद्यार्थ्यांच्या गुणपत्रिकेत फेरपरीक्षेचा उल्लेख राहणार नाही : यूजीसी

पुणे : आगामी शैक्षणिक सत्र २०२५-२६ पासून पदवीपूर्व अभ्यासक्रमांना प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी दिलासा मिळाला आहे. एक किंवा दोन पेपरमध्ये नापास झालेल्या विद्यार्थ्यांच्या गुणपत्रिकेत पुन्हा परीक्षेला बसण्याबद्दल कोणताही उल्लेख केला जाणार नाही.

राष्ट्रीय शिक्षण धोरण २०२० (एनईपी) अंतर्गत तयार करण्यात आलेल्या यूजीसी नियमन २०२५ (पदवीपूर्व आणि पदव्युत्तर पदवी प्रदान करण्यासाठी किमान शिक्षण मानके) ची राजपत्र अधिसूचना जारी होताच, देशातील सर्व विद्यापीठांमध्ये ती अनिवार्य करण्यात आली आहे. यामध्ये, विद्यार्थ्यांना आता दोन वर्षांचा प्रवेश, बहु-प्रवेश-निर्गमन, पदवी पूर्ण करण्यासाठी लागणारा वेळ वाढवण्यात आला आहे, त्यामुळे अनुत्तीर्ण अशी नोंद कली जाणार नाही.

यूजीसी नियमन २०२५ अंतर्गत, पुढील वर्षापासून, बारावी पूर्ण केल्यानंतर, विद्यार्थी पदवी अभ्यासक्रमासाठी कोणत्याही विद्याशाखेत प्रवेश घेऊ शकतील. सीयुईटीयुजी २०२५ चे परीक्षेचे नियम या वर्षासाठी निश्चित आहेत. त्यामुळे पुढील वर्षापासून हा नियम लागू होईल. यामध्ये, कला, विज्ञान किंवा वाणिज्य विषयात पदवी मिळविण्यासाठी विद्यार्थ्यांना बारावीमध्ये संबंधित विषय

ज्ञान - विज्ञानं विमुक्तये

उत्तीर्ण होणे बंधनकारक राहणार नाही. विद्यार्थी उणएढ णत्र किंवा संबंधित विद्यापीठाच्या प्रवेश परीक्षेला बसू शकतील आणि त्यांच्या गुणवत्तेनुसार त्यांच्या पसंतीचा प्राध्यापक निवडू शकतील.

२०२५ च्या शैक्षणिक सत्रात प्रवेश घेणारे विद्यार्थी त्यांच्या विद्यापीठाला त्यांच्या पदवी पूर्ण होण्याची तारीख स्वतः निवडण्याचा पर्याय विचारू शकतात. पहिल्या आणि दुसऱ्या सत्रातील कामगिरी मूल्यांकनाच्या आधारावर हा पर्याय उपलब्ध असेल. १०% जागा मेरिटोरियस (एडीपी) विद्यार्थ्यांसाठी राखीव असतील आणि दीक्षांत समारंभापूर्वी पदव्या दिल्या जातील. तसेच तीन वर्षांची पदवी चार वर्षांत आणि चार वर्षांची पदवी पाच वर्षांत पूर्ण करण्याची संधी विद्यार्थ्यांकडे असेल. आतापर्यंत जर एखादा विद्यार्थी दोन किंवा तीन विषयांमध्ये अनुत्तीर्ण झाला तर त्याच्या गुणपत्रिकेत असे लिहिले जायचे की त्याला पुन्हा परीक्षेला बसावे लागेल, पण आता हे लिहिले जाणार नाही.

Kesari 28.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

18th Anniversary | SPECIAL EDITION | Monday, April 28, 2025 | 10

UGC's new policies a game-changer

18 key decisions of the Commission, poised to reshape the way universities function, come as part of the ongoing efforts to enhance quality, accessibility, and governance within India's educational institutions

| Yashpal Sonkamble
yashpal@punemirror.com
TWEET @YashPune_Mirror

The University Grants Commission's (UGC) recent policy decisions aim to reshape India's higher education landscape by enforcing stricter regulations and promoting inclusivity. While public and private universities must now adhere to uniform academic standards, the focus on online education and research funding promises to broaden access and enhance quality. The New Education Policy (NEP) 2020's emphasis on interdisciplinary learning and flexibility is set to foster innovation. However, challenges such as the financial burden on institutions, especially private ones, and the potential for uneven implementation could hinder its effectiveness. Overall, the reforms hold promise but demand careful execution. Some of the policies were recommended by the UGC's southern India office located on the Savitribai Phule Pune University (SPPU) campus in Pune. In a series of sweeping reforms aimed at redefining the landscape of higher education in India, the UGC recently took 18 key decisions affecting public, private, and deemed universities across the nation. Here's a rundown of the most significant announcements:

1. Unified standards for private & public universities
In an unprecedented move, the UGC has set a unified regulatory framework for both public and private universities. The decision mandates that all universities, regardless of ownership, must adhere to common academic, administrative, and financial standards, ensuring equity across the board.

2. Expansion of online education
The UGC has granted approval for a large-scale expansion of online degree programs. Universities, both private and public, will now be allowed to offer a broader range of undergraduate and postgraduate programmes online. The move is aimed at making higher education more accessible to students in remote areas.

3. Deemed universities to maintain high standards
The UGC has tightened regulations surrounding deemed-to-be universities. These institutions must now meet stricter benchmarks in terms of academic quality, infrastructure, and student satisfaction. Failure to comply could lead to the revocation of deemed university status.

4. Revised grading system for universities
In a bid to standardise evaluation processes, the UGC has announced a revised grading system for universities. Both public and private institutions will be rated based on factors such as faculty-student ratio, research output, infrastructure, and placement records.

5. Scrutiny of foreign faculty
The UGC has instituted a thorough review process for the recruitment of foreign faculty in Indian universities. Institutions will need to demonstrate a genuine need for foreign experts and ensure compliance with national labour laws.

6. Encouraging interdisciplinary courses
The commission has encouraged universities to introduce interdisciplinary programmes, allowing students to explore a broader array of subjects and fields. The initiative is seen as a way to foster holistic learning and innovation.

7. PhD admission regulations
The UGC has enforced new PhD admission regulations, which require universities to conduct rigorous entrance exams and interviews for prospective doctoral candidates. This step aims to improve research quality across Indian institutions.

8. Private universities under greater scrutiny
The UGC will now subject private universities to more stringent audits, particularly in terms of fee structures and infrastructure. This move is designed to ensure that private institutions offer value for money, especially in the light of soaring tuition fees.

9. Strengthening autonomy of public universities
While introducing new regulations, the UGC has also emphasised the importance of granting greater autonomy to public universities. This includes the ability to design their own curricula and set fee structures, provided they meet minimum standards.

10. Increased funding for research
Public and private universities will receive more funding for research purposes under the UGC's new policy.
Special emphasis will be placed on research in emerging areas like artificial intelligence, climate change, and renewable energy.

11. Introduction of grievance redressal mechanisms
The UGC has made it mandatory for all universities, public and private, to establish effective grievance redressal mechanisms for students and staff. This move aims to address complaints related to academic performance, faculty behaviour, and administrative issues.

12. International partnerships
In a push to globalise higher education, the UGC has relaxed the rules governing international collaborations. Universities will now have more flexibility in forming partnerships with foreign institutions, including student exchange programmes and joint degrees.

13. Mandatory accreditation
All Indian universities, including deemed and private institutions, must now be accredited by national bodies such as the National Board of Accreditation (NBA) or the National Assessment and Accreditation Council (NAAC). This move aims to ensure consistent educational quality across the country.

14. Financial assistance for underprivileged students
To promote social equity, the UGC has approved the creation of dedicated funds to provide financial assistance to students from economically disadvantaged backgrounds. This will cover tuition fees, research stipends, and other academic expenses.

15. Promotion of sports and extracurricular activities
Recognising the importance of holistic development, the UGC has directed universities to strengthen their sports and extracurricular programmes. New guidelines emphasise the integration of these activities into the academic framework, fostering well-rounded graduates.

16. Incentives for faculty research and innovation
Faculty members across all types of universities will be provided with incentives for publishing research in reputed journals, as well as for innovations that lead to patents or new technologies. The policy aims to boost the overall research output of Indian universities.

17. Self-declaration for compliance
In an attempt to reduce bureaucratic delays, the UGC has introduced a self-declaration system for universities to confirm their compliance with regulatory norms. This will reduce paperwork and streamline the approval process for new courses and programmes.

18. Emphasis on gender sensitivity
To ensure a safer and more inclusive environment, the UGC has mandated that all universities, public and private, establish clear protocols for addressing gender-based discrimination, harassment, and violence.
Special awareness programmes and workshops will be introduced for both students and faculty.

The UGC's 18 decisions represent a bold step forward in shaping the future of higher education in India. These moves are expected to elevate academic standards, ensure more transparent governance, and offer greater opportunities to students from all walks of life. As universities adapt to these changes, it remains to be seen how effectively they will be implemented across the diverse landscape of public, private, and deemed institutions.
By focusing on inclusivity, quality, and innovation, the UGC hopes to pave the way for a more dynamic and equitable higher education system in India.

Pune Mirror 28.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

प्रचंड खपाचे एकमेव नि:पक्ष व निर्भीड दैनिक
पुढारी
स्थापना १९३९
www.pudhari.com

अकरावी प्रवेशासाठी होणार महाविद्यालयांची नोंदणी

- **आज, उद्या आणि २ मे या दिवशी नोंदणीसाठी कार्यशाळा**

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

राज्याच्या माध्यमिक शिक्षण विभागाने राज्यातील सर्व जिल्ह्यांमध्ये अकरावी प्रवेशासाठी ऑनलाइन प्रवेश प्रक्रिया राबविण्याचा निर्णय घेतला आहे. त्या पार्श्वभूमीवर पुणे जिल्ह्यातील सर्व तालुक्यांमधील कनिष्ठ महाविद्यालयांची नोंदणी प्रक्रिया करून घेतली जाणार आहे. त्यासाठी आज मंगळवार (दि.२९), उद्या बुधवार (दि. ३० एप्रिल) आणि शुक्रवार (दि. २ मे) या दिवशी संबंधितांनी नौरोसजी वाडिया महाविद्यालयात उपस्थित राहावे, अशा सूचना पुणे जिल्हा परिषदेचे माध्यमिक शिक्षण अधिकारी डॉ. भाऊसाहेब कारेकर यांनी दिल्या आहेत.

पुणे व पिंपरी-चिंचवड महानगरपालिका कार्यक्षेत्रातील कनिष्ठ महाविद्यालयामधील अकरावी प्रवेशासाठी राबविली जाणारी ऑनलाइन प्रवेश प्रक्रिया आता ग्रामीण भागातील प्रत्येक तालुक्यातील कनिष्ठ महाविद्यालयासाठी राबविण्याचे निश्चित झाले आहे. त्या उद्देशाने पुणे जिल्हा परिषदेच्या शिक्षण विभागातर्फे कार्यशाळेचे आयोजन केले आहे. या कार्यशाळेला उपस्थित राहणाऱ्या माध्यमिक शाळांच्या प्रतिनिधींनी कोणती कागदपत्रे घेऊन यावीत, याबाबतची यादीच शिक्षण विभागाने दिली आहे. सकाळी दहा ते सायंकाळी पाच या वेळेत या कार्यशाळेचे आयोजन केले आहे.

पुणे जिल्ह्यातील भोर, वेल्हा, पुरंदर, हवेली, मुळशी या तालुक्यांमधील कनिष्ठ महाविद्यालयांनी आज मंगळवारी (दि. २९ एप्रिल) वाडिया महाविद्यालयात कार्यशाळेसाठी उपस्थित राहणे आवश्यक आहे. तर इंदापूर, बारामती, दौंड, शिरूर या तालुक्यांतील महाविद्यालयांनी उद्या बुधवारी (दि. ३० एप्रिल) तर जुन्नर, आंबेगाव, खेड, मावळ या तालुक्यांतील कनिष्ठ महाविद्यालयांनी शुक्रवारी (दि. २ मे) वाडिया महाविद्यालयातील कार्यशाळेला उपस्थित राहावे, असे सूचित केले आहे.

महाविद्यालयांसाठी आवश्यक कागदपत्रे

कनिष्ठ महाविद्यालयांच्या नोंदणीसाठी कव्हरिंग पत्र, तपासणी सूची, शासन मान्यता, प्रथम मान्यता, अंतिम मान्यता, तुकडी मान्यता, एसएससी विषय मान्यता, आयटी विषय मान्यता, बायफोकल विषय मान्यता, त्याचबरोबर २०२३-२४ व २०२४-२५ संच मान्यता आदी कागदपत्रे घेऊन यावेत, असे परिपत्रकात स्पष्ट केले आहे.

Pune Edition
Apr 29, 2025 Page No. 05
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

प्रचंड खपाचे एकमेव नि:पक्ष व निर्भीड दैनिक
स्थापना १९३९
पुढारी
www.pudhari.com

आता कला, वाणिज्य, विज्ञानच्या विद्यार्थ्यांना कौशल्यशिक्षण

राज्य तंत्रशिक्षण मंडळाकडून अभ्यासक्रमांची यादी जाहीर : यंदापासून अंमलबजावणी

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण लागू करण्याच्या दिशेने राज्य सरकार पावले उचलत आहे. त्याचाच एक भाग म्हणून महाराष्ट्र राज्य तंत्रशिक्षण मंडळ (एमएसबीटीई)कडून पारंपरिक पदवी अभ्यासक्रमातील (बीए, बीएस्सी, बीकॉम) पदवीधर विद्यार्थ्यांसाठी विविध तांत्रिक विषयही शिकता येणार आहेत. 'ओपन इलेक्टिव्ह्ज' या उपक्रमांतर्गत यंदापासून १३ तांत्रिक अभ्यासक्रमांची योजना आणली आहे. संबंधित अभ्यासक्रमांची यादी राज्य मंडळाकडून संकेतस्थळावर जाहीर केली आहे.

कला, वाणिज्य, विज्ञान अशा कोणत्याही विषयातून पदवीप्राप्त विद्यार्थ्यांना तातडीने नोकरीची संधी मिळावी, तसेच या विद्यार्थ्यांना व्यावसायिक कौशल्ये मिळावीत, रोजगार क्षमतेत वाढ आणि व्यावसायिक क्षेत्रातही व्यापक प्रमाणात वाव मिळावा, या उद्देशाने एमएसबीटीईने हे विषय तयार केले असून, प्रत्येक विषयाला चार क्रेडिट्स दिले आहेत. राज्यातील मान्यताप्राप्त पॉलिटेक्निक किंवा इतर तांत्रिक संस्थांमार्फत हे अभ्यासक्रम शिकवले जाणार आहेत.

पारंपरिक आणि तांत्रिक अभ्यासक्रमांमधील क्रेडिट ट्रान्स्फर सुलभ करण्यावरही भर दिला आहे. हा अभ्यासक्रम स्वयं अर्थसहाय्यित म्हणून राबवला जाणार आहेत. एमएसबीटीईशी संलग्न असलेल्या कोणत्याही संस्थेला हे अभ्यासक्रम राबवण्यासाठी विशेष परवानगी घ्यावी लागणार आहे. यासाठी एमएस बीटीईच्या अधिकृत पोर्टलवर 'ओपन इलेक्टिव्ह्ज मँडेट' यातून नोंदणी प्रक्रिया पूर्ण करावी लागणार आहे. यातून विद्यार्थ्यांना विविध प्रकारचे तांत्रिक आणि कौशल्याधारित शिक्षण मिळणार आहे.

पायथॉन प्रोग्रॅमिंग पासून ते मेडिसिनल प्लांट कल्टिव्हेशनपर्यंत आणि मोबाईल फोन मेन्टेनन्सपासून ते हेअर डिझायनिंगपर्यंत अनेक विविध क्षेत्रातील १३ अभ्यासक्रमांचा समावेश केला आहे. विज्ञान, वाणिज्य आणि कला शाखांतील विद्यार्थ्यांना त्यांच्या आवडीप्रमाणे कोर्स निवडण्याची मुभा दिली आहे. ज्या महाविद्यालयांना संबंधित अभ्यासक्रम राबवायचे आहेत. त्यांच्याकडे संबंधित अभ्यासक्रम राबविण्यासाठी आवश्यक शैक्षणिक सामग्री उपलब्ध असणे गरजेचे आहे. तसेच, ३० एप्रिलपर्यंत एमएसबीटीईकडे प्रस्ताव सादर करणे गरजेचे असल्याचे एमएसबीटीईचे संचालक डॉ. प्रमोद नाईक यांनी स्पष्ट केले आहे.

१३ वेगवेगळे कौशल्याधारित विषय शिकण्याची संधी

- बीए, बीएस्सी, बीकॉम पारंपरिक शाखांतील विद्यार्थ्यांसाठी तांत्रिक अभ्यासक्रमांची संधी
- तांत्रिक कौशल्य विषय, प्रत्येकी चार क्रेडिट्स, १३ वेगवेगळे कौशल्याधारित विषय
- सेल्फ फायनान्स पद्धतीने पॉलिटेक्निक संस्थांमार्फत शिक्षण
- क्रेडिट ट्रान्स्फरची सुविधा - पारंपरिक अभ्यासक्रमासोबत समांतर शिक्षण
- रोजगार क्षमतेत वाढ आणि उद्योजकतेस चालना देणारी योजना

कोणते आहेत अभ्यासक्रम?

- ट्रान्सपोर्ट मॅनेजमेंट अँड मोटर व्हेईकल ॲक्ट
- सोलर ॲण्ड इट्स ॲप्लिकेशन्स
- एनर्जी कन्झर्व्हेशन अँड ग्रीन बिल्डिंग
- कन्स्ट्रक्शन मटेरियल्स
- मेडिसिनल प्लान्ट कल्टिव्हेशन ॲण्ड मार्केटिंग
- पायथॉन प्रोग्रॅमिंग
- बेसिक वेबपेज डिझायनिंग
- फंडामेंटल्स ऑफ डिझाइन ॲण्ड फॅशन इलस्ट्रेशन
- हेअर ड्रेसिंग ॲण्ड डिझायनिंग
- फंडामेंटल्स ऑफ आयसीटी
- इलेक्ट्रिकल इन्स्टॉलेशन फॉर रेसिडेन्शियल कॉम्प्लेक्स
- मेंटेनन्स ऑफ मोबाईल फोन्स
- इन्स्टॉलेशन ॲण्ड रिपेअर ऑफ कंझ्युमर इलेक्ट्रॉनिक्स प्रॉडक्ट्स

Pune Edition
Apr 29, 2025 Page No. 03
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

प्रचंड खपाचे एकमेव निःपक्ष व निर्भीड दैनिक
पुढारी
स्थापना १९३९
www.pudhari.com

एमएचटी-सीईटीच्या गणितातील उत्तराचे पर्यायच चुकीचे

- २० पेक्षा अधिक प्रश्नांच्या बाबतीत घडला प्रकार
- विद्यार्थी-पालकांचा दावा

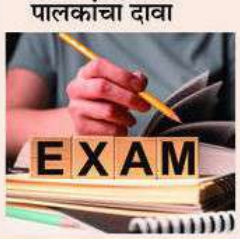

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

अभियांत्रिकी शाखेच्या प्रवेश प्रक्रियेसाठी सध्या राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्ष अर्थात सीईटी सेलकडून एमएचटी-सीईटी परीक्षा सुरू आहे. याअतंर्गत रविवारी (दि. २७) झालेल्या पहिल्या सत्रातील परीक्षेत गणित विषयांशी निगडित वीसपेक्षा अधिक प्रश्नांच्या उत्तरांचे पर्याय योग्य दिले नव्हते, अशी तक्रार विद्यार्थी व पालकांकडून करण्यात येत आहे. उत्तरादाखल दिलेले चारही पर्याय चुकीचे होते, असे विद्यार्थ्यांचे म्हणणे आहे. सीईटी सेलकडून सुरू असलेल्या परीक्षेत गणित विषयाशी निगडित पेपरमध्ये चुका झाल्यामुळे विद्यार्थ्यांना मनस्ताप सहन करावा लागला असल्याचे विद्यार्थी तसेच पालकांनी स्पष्ट केले आहे.

सीईटी सेलमार्फत अभियांत्रिकीसाठी २०० गुणांची परीक्षा घेतली जाते. यामध्ये फिजिक्स विषयाशी निगडित ५० गुण, केमिस्ट्री विषयाशी निगडित पन्नास गुण आणि गणिताशी निगडित १०० गुण असतात. एक प्रश्न दोन गुणांसाठी असतो. ही परीक्षा १९ एप्रिलपासून सुरू आहे. रविवारी झालेल्या पहिल्या सत्रातील परीक्षेत गणित विषयातील प्रश्नांच्या उत्तराचे पर्याय योग्य दिले नव्हते. याकडे देखील विद्यार्थ्यांनी लक्ष वेधले आहे. परंतु, सीईटी सेलच्या अधिकाऱ्यांनी मात्र याबाबत कोणतेही स्पष्टीकरण दिलेले नाही. कोणी काहीही सांगत असले तरी आमची खात्री होईपर्यंत यासंदर्भात आम्ही कोणताही निर्णय घेणार नसल्याची भूमिका सीईटी सेलकडून घेण्यात आली आहे. सीईटी सेलकडून जी चूक झाली आहे, त्याबद्दल काही पालकांनी मुख्यमंत्री कार्यालयाकडे ई-मेलद्वारे तक्रार नोंदविली आहे.

Pune Edition
Apr 29, 2025 Page No. 03
Powered by: erelego.com

प्रभात
City 29 April 2025_001
प्रतीक बदलत्या महाराष्ट्राचे
29 Apr 2025
www.dainikprabhat.com

दहावी, बारावीचा निकाल १५ मेपूर्वी

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. २८ - महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळाकडून फेब्रुवारी- मार्च २०२५ मध्ये घेण्यात आलेल्या इयत्ता दहावी, बारावी परीक्षांच्या निकालाचे कामकाज अंतिम टप्प्यात आले आहे. त्यामुळे येत्या १५ मेपूर्वी दोन्ही परीक्षांचे निकाल लावण्यात येणार आहेत.

निकालाचे कामकाज अंतिम टप्प्यात

राज्य मंडळाच्या वतीने नऊ विभागांत इयत्ता बारावीची परीक्षा ११ फेब्रुवारी ते १८ मार्च या कालावधीत घेण्यात आली. या परीक्षेसाठी १५ लाख ५ हजार ३७ विद्यार्थ्यांनी नोंदणी केली होती. (पान २ पहा) ▸▸

दहावी, बारावीचा निकाल १५ मे पूर्वी

३ हजार ३७३ केंद्रावर ही परीक्षा झाली होती. इयत्ता दहावीची परीक्षा २१ फेब्रुवारी ते १७ मार्च या कालावधीत परीक्षा घेण्यात आली. या परीक्षेसाठी १६ लाख ११ हजार ६१० विद्यार्थ्यांनी नोंदणी केली होती. ५ हजार १३० केंद्रावरी ही परीक्षा झाली. मागील काही वर्षांच्या तुलनेत यंदा दहावी, बारावीच्या परीक्षा पंधरा दिवस आधीच घेण्यात आल्या. विद्यार्थ्यांची पुढील प्रवेश प्रक्रिया लवकर सुरू व्हावी, यासाठी यंदा परीक्षा लवकर घेण्यात आल्या. त्यामुळे परीक्षांचे निकाल लवकर लावण्याची घोषणा राज्य मंडळाने केली आहे. मागील काही वर्षांत बारावीचा निकाल हा मे अखेरीस, तर दहावीच्या निकाल जूनमध्ये लावण्यात आले होते. आता मात्र दोन्ही परीक्षांचे निकाल १५ मे पूर्वीच लावण्यात येणार असून, त्याअनुषंगाने राज्यमंडळ व विभागीय मंडळांकडून जलदगतीने हालचाली सरू आहेत. दरम्यान, सोशल मीडियावर दहावी, बारावीच्या परीक्षांच्या निकालाच्या तारखा जाहीर होत आहेत. मात्र, या तारखा अधिकृत नाहीत. अद्याप राज्य मंडळाकडून निकालाच्या कोणत्याही ठराविक तारखा जाहीर करण्यात आलेल्या नाहीत, असे राज्य मंडळाकडून स्पष्ट करण्यात आले आहे. आधी बारावीचा व त्यानंतर दहावीचा निकाल लागणार आहे.

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

Uproar after 20 CET questions fail to match options provided

State CET Cell says students can raise objections during the answer key challenge window in May

Niraj Pandit

niraj.pandit@hindustantimes.com

MUMBAI: Students appearing for the Maharashtra State Technical (MHT) CET Common Entrance Test for engineering admissions have alleged that more than 20 questions did not match any of the four options provided. Following widespread complaints, the state CET Cell announced that students could raise objections during the answer key challenge window, which will open in the first week of May.

The engineering entrance exams (PCM group) concluded on April 27, with participation from over 4,64,000 students across 181 centres nationwide. Earlier, the PCB group exams for agriculture and pharmacy courses were held between April 9 and 17, with 300,000 candidates registering.

A student who appeared for the examination on Sunday alleged that several questions did not match the given options. He said, "In mathematics, around 22 out of 50 questions did not match any of the four choices provided. These are not calculation errors; the options seem to be from entirely different topics."

The student said that when they approached the supervisor at the examination centre, he was also helpless. "At first I thought my child was lying about the errors," said the parent of another student. "However, when I checked with other students at the centre, most of them were complaining about the same problem. I then sent an email to the CET cell, but there has been no response so far."

CET commissioner Dilip Sardesai said it was difficult to comment on the alleged errors immediately. "Copies of the question papers and provisional answer keys will be uploaded in the next 10 days on the official website," he told HT. "Students will get a chance then to raise objections. A review committee will assess all the objections and release the final answer key on the website."

Parents also raised concerns about the fee required to file objections on the CET cell website. "We have to pay Rs 1,000 for each objection," said a parent.

"If we raise 22 objections, we will have to pay Rs 22,000, which is completely unfair. If these questions have errors across the same batch, it will affect students' scores. We are requesting the CET cell to take cognisance of the issue and resolve it on their own."

Maharashtra Congress president Harshwardhan Sapkal demanded action against the agency responsible for conducting the MHT-CET examinations. In his letter to CM Devendra Fadnavis, Sapkal demanded that appropriate marks be given to the students who appeared for the exams, as their complaints at the exam centre were also ignored.

LLB CET exam rescheduled to May 2

- The state CET cell has rescheduled the Common Entrance Test (CET) for the three-year LLB course from May 4 to May 2, 2025. This change follows a clash with the NEET examination, which will occupy several state college centres on May 4. About 95,000 candidates have registered for the LLB CET.

Admit cards for the new date have been issued and made available on students' login IDs. Notifications have also been sent via SMS, email and WhatsApp.

- The decision also offers relief to candidates who are appearing for the CA/ CS exams as well as the LLB CET.

Hindustan Times 29.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

आर्थिक व्यवहारांसाठी 'यूपीआय'ची सुविधा द्या

'यूजीसी'ची उच्च शिक्षण संस्थांना सूचना

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : शैक्षणिक प्रक्रिया ऑनलाइन होत असताना आता आर्थिक व्यवहारांसाठी ऑनलाइन आणि ऑफलाइन असे दोन्ही पर्याय उपलब्ध करून देण्याची सूचना विद्यापीठ अनुदान आयोगाने (यूजीसी) देशभरातील उच्च शिक्षण संस्थांना केली आहे.

शैक्षणिक सेवांसाठी यूपीआयवरील आर्थिक व्यवहारांची मर्यादा आता ५ लाख रुपयांपर्यंत वाढवण्यात आली असून, यूपीआय आणि यूपीआय क्यूआरची सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत स्पष्ट करण्यात आले आहे.

यूजीसीचे सचिव प्रा. मनीष जोशी यांनी याबाबतचे परिपत्रक प्रसिद्ध केले आहे. केंद्र सरकार देशात डिजिटल दृष्टीने सक्षम समाज आणि ज्ञानाधारित अर्थव्यवस्था तयार करण्यासाठी काम करत आहे. त्यात आर्थिक व्यवहारांसाठी डिजिटल प्रणाली (डिजिटल पेमेंट्स) वापर करणे हा एक मूलभूत घटक आहे. त्यामुळे रोख व्यवहार कमी होऊन अधिक लोक आर्थिक व्यवहारात सहभागी होतील. तसेच, नागरिकांना स्वतःचे आर्थिक निर्णय घेणे सोपे होईल. युनिफाइड पेमेंट्स इंटरफेसमुळे (यूपीआय) आर्थिक व्यवहार सुलभ आणि सुरक्षित झाले आहेत. क्यूआर कोड आणि मोबाइल ॲप्समुळे व्यवहार आणखी जलद आणि सुलभ झाले आहेत. या पार्श्वभूमीवर, सर्व उच्च शिक्षण संस्थांनी आर्थिक व्यवहारांसाठी ऑनलाइन आणि ऑफलाइन अशा दोन्ही प्रकारची सुविधा उपलब्ध करून द्यावी, असे परिपत्रकात स्पष्ट करण्यात आले आहे.

Loksatta 29.4.2025

मूल्याधारित शिक्षणावर भर

लोकसत्ता विशेष प्रतिनिधी

मुंबई : शालेय विद्यार्थ्यांच्या मूल्याधारित शिक्षणासाठी शालेय शिक्षण विभाग व शांतीलाल मुथ्था फाऊंडेशनमध्ये सामंजस्य करार करण्यात आला. या कराराअंतर्गत अभ्यासक्रमामध्ये 'मूल्यवर्धन ३.०' हा उपक्रम राबविण्यात येणार असून त्याचा विद्यार्थ्यांवर चांगला परिणाम होईल आणि विद्यार्थी लोकशाहीचे जबाबदार, संवेदनशील व सक्षम नागरिक बनतील. त्यामुळे सामंजस्य कराराची तातडीने अंमलबजावणी करावी, असे निर्देश मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी या वेळी दिले.

सह्याद्री अतिथीगृहात झालेल्या या कार्यक्रमास मुख्यमंत्री फडणवीस, उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे, शांतीलाल मुथ्था फाऊंडेशनचे संस्थापक शांतीलाल मुथ्था, मंत्री दादाजी भुसे आदी उपस्थित होते.

'मूल्यवर्धन ३.०' या उपक्रमांतर्गत एक लाख शाळांतील ५ लाख शिक्षकांच्या माध्यमातून एक कोटी विद्यार्थ्यांना मूल्याधारित शिक्षण दिले जाणार आहे. मूल्यशिक्षणाचा हा सर्वांत मोठा उपक्रम आहे. त्यामध्ये शिक्षकांच्या अध्ययन-अध्यापन पद्धतीत बदल, उपक्रम पुस्तिका आणि मूल्य आत्मसात करण्याची संधी हे तीन पैलू असणार आहेत.

Loksatta 29.4.2025

News Paper Clippings During April 2025

Section: Education

लोकमत

मस्ट READ

पुण्यामध्ये २० विद्यापीठे असूनही उच्च शिक्षणासाठी प्रवेश कमी; प्र-कुलगुरूंनी व्यक्त केली खंत, खर्चामुळे अडथळा

लोकमत न्यूज नेटवर्क

पुणे : पुण्यामध्ये सुमारे २० विद्यापीठे असूनही उच्च शिक्षणासाठी प्रवेश तुलनेत कमी आहेत, अशी खंत पुणे विद्यापीठाचे प्र-कुलगुरु प्रा. पराग काळकर यांनी व्यक्त केली. पूना कॉलेजमध्ये समावेशक शिक्षण आणि सामाजिक समता विषयावर आंतरराष्ट्रीय परिषदेचे आयोजन करण्यात आले होते, यावेळी ते बोलत होते.

२० विद्यापीठे असूनही शहरात प्रवेश मात्र कमीच.

यावेळी प्रा. पराग काळकर, आदर पूनावाला क्लीन सिटी इनिशिएटिव्हचे सीईओ श्री. के. कृष्णन उपस्थित होते. प्रमुख पाहुणे म्हणून उपस्थित असलेल्या प्रा. पराग काळकर यांनी परिषदेच्या हायब्रिड स्वरूपाला समावेशक शिक्षणाचे माध्यम मानत समाजाच्या हितासाठी रोजगारवृद्धीमध्ये उच्च शिक्षणाच्या गुणवत्तेचे आणि उपलब्धतेचे महत्त्व अधोरेखित केले. ते म्हणाले की, महाराष्ट्रातील ३० टक्के सकल नामांकन प्रमाणामुळे दोन-तृतीयांश विद्यार्थीसंख्या प्रवेशापासून वंचित राहते. उच्च शिक्षणासाठी प्रवेश हा उच्च खर्चामुळे अडथळा निर्माण करतो, असे ते म्हणाले.

पूना कॉलेज ऑफ आर्ट्स, सायन्स आणि कॉमर्सचे मुख्याध्यापक डॉ. इक्बाल शेख यांनी ऑनलाईन आणि ऑफलाईन दोन्ही प्रकारे सर्व सहभागींचे स्वागत केले. परिषदेचे समन्वयक डॉ. गुलाब पठाण यांनी शिक्षणाला मानवी विकासासाठी एक शक्तिशाली घटक म्हणून प्रस्थापित करण्यावर जोर दिला.

मुख्य वक्ते श्री. के. कृष्णन यांनी नागरिक कर्तव्याला समावेशक शिक्षणाशी जोडत सांगितले की, स्वच्छता आणि शहरी स्वच्छता प्रभावी शिक्षणासाठी आवश्यक आहे. या जाणिवेशिवाय शिक्षण आंधळेपणासारखे आहे. पुण्यामध्ये ५० हजारांपेक्षा अधिक स्वयंसेवकांसह त्यांच्या संस्थेच्या प्रयत्नांकडे लक्ष वेधताना, त्यांनी पदानुक्रमिक धोरणांच्या तुलनेत सहकार्यात्मक पुढाकारांचे महत्त्व अधोरेखित केले आणि सांगितले की समावेशक शिक्षण हा मूलभूत अधिकार आहे, दानधर्माचा भाग नाही.'' यावेळी डॉ. शिरीन शेख, पूना कॉलेज समन्वयक आणि हेशाम यांची उपस्थिती होती.

Hello Pune
Page No. 3 Apr 30, 2025
Powered by: erelego.com

लोकमत

मस्ट READ

सीबीएसई पॅटर्न शिक्षकांनी सकारात्मकतेने स्वीकारावा

लोकमत न्यूज नेटवर्क

पुणे : राज्याच्या शिक्षण धोरणात आलेला सीबीएसई पॅटर्न हा अल्लादीनच्या दिव्यातून आल्यासारखा वाटत असला, तरी शिक्षकांनी तो सकारात्मक विचाराने स्वीकारायला हवा. शिक्षणात कोणताही बदल घडविताना भौतिक गोष्टींच्या उपलब्धतेबाबत विचार व्हायला हवा. नवीन शिक्षण धोरण राबवताना शिक्षकांच्या अडचणी समजून घेत प्रशिक्षण, प्रबोधन व भौतिक संसाधनांची उपलब्धता करून देणे, ही सरकारची जबाबदारी आहे. ती झटकून चालणार नाही. असे मत शिक्षण तज्ज्ञ डॉ. वसंत काळपांडे यांनी व्यक्त केले.

शिक्षण कट्ट्याच्या तीसऱ्या पर्वात महाराष्ट्राचा सीबीएससी पॅटर्न या विषयावर चर्चासत्र आयोजित करण्यात आले होते.

यशवंतराव चव्हाण सेंटर यांच्या सहाकार्याने शिक्षण विकास मंच व महाराष्ट्र कॉस्मोपॉलिटिन एज्युकेशन सोसायटी पुणे यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित शिक्षण कट्ट्याच्या तिसऱ्या पर्वात महाराष्ट्राचा सीबीएससी पॅटर्न या विषयावर चर्चासत्र आयोजित करण्यात आले होते. यावेळी ते बोलत होते. आझम कॅम्पस येथील डॉ. ए. आर. शेख असेम्ब्ली हॉलमध्ये संपन्न झालेल्या चर्चासत्रात सेवानिवृत्त शिक्षण सहसंचालक भाऊ गावंडे, शिक्षण अभ्यासक महेंद्र गणपुले यांनी उपस्थित शिक्षकांना मार्गदर्शन केले. शिक्षणतज्ज्ञ महेंद्र गणपुले यांनी बोलताना सीबीएससीचा 'एनसीई' असा कोणता वेगळा पॅटर्न अस्तित्वात नाही. एनसीआरटीने तयार केलेल्या पाठ्यपुस्तकांच्या आधारे सीबीएससी शाळा अभ्यासक्रम राबवीत आहेत. खासगी शाळांमधून पालकांच्या अपेक्षांनुसार आता पेड शिक्षण मिळत आहे. त्यात शिक्षण विभागाचा कोणताच हस्तक्षेप नाही. मागणी तसा पुरवठा यानुसार शिक्षण मिळते आहे. शिक्षक संघटनांशी चर्चा करून राज्याच्या शालेय शिक्षणात एनसीआरटी पॅटर्न राबवण्याचा निर्णय घेण्यात आला असल्याचे सांगितले जात आहे. ते चुकीचे आहे. घाईत घेतलेला निर्णय शिक्षकांवर लादला जात आहे. पूर्व प्राथमिकचे शिक्षण सुरुवातीपासूनच अंगणवाडी, बालवाडीमार्फत अंगणवाडी सेविका कृतिशील शिक्षण देत आहेत. ते शासनाकडे कोठेही लिखित स्वरूपात नव्हते. अंगणवाडीताई आरोग्य सेवेशी जोडल्या गेल्या असल्याने मुलांच्या सर्वांगीण विकासासाठी त्यांचे काम पूरक असल्याचे मत त्यांनी व्यक्त केले.

राष्ट्रीय शैक्षणिक आराखडा याविषयी सादरीकरण

सेवानिवृत्त शिक्षण सहसंचालक भाऊ गावंडे यांनी सीबीएससी आणि राज्य मंडळ अभ्यासक्रम याची तुलनात्मक बाजू मांडली. राष्ट्रीय शैक्षणिक आराखडा, त्याची उद्दिष्टे एनसीआरटीची अभ्यासक्रमातील भूमिका याबाबत सादरीकरण केले.

प्रशिक्षण, प्रबोधन व भौतिक संसाधनांची उपलब्धता करून देणे, ही सरकारची जबाबदारी आहे, असे काळपांडे म्हणाले.

यशवंतराव चव्हाण सेंटरचे विभाग प्रमुख योगेश कुदळे यांनी प्रास्ताविक केले. नुरजहाँ शेख यांनी उपस्थितांचे स्वागत, तर स्नेहल चौधरी यांनी आभार व्यक्त केले.

Hello Pune
Page No. 12 Apr 30, 2025
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Miscellaneous

प्रभात
प्रतीक बदलत्या महाराष्ट्राचे
www.dainikprabhat.com
City 19 April 2025_005
19 Apr 2025

हस्तलिखितांना पुन्हा युनेस्कोच्या यादीत स्थान

भांडारकर प्राच्यविद्यामधील नाट्यशास्त्राचे एक व भगवद्गीतेची ५ हस्तलिखिते

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १८ - भांडारकर प्राच्यविद्या संशोधन मंदिरातील सहा हस्तलिखितांचा समावेश युनेस्कोच्या १मेमरी ऑफ द वर्ल्ड रजिस्टर मध्ये झाला आहे. दोन हजार वर्षांपूर्वी रचलेल्या भरतमुनींच्या नाट्यशास्त्र या ग्रंथाचे एक हस्तलिखित, तसेच भगवद्गीतेची काश्मिरी शारदा लिपीतील पाच हस्तलिखिते यांची विशेष नोंद युनेस्कोने नुकतीच घेतली आहे.

पुणे : भांडारकर प्राच्यविद्या संशोधन मंदिरातील हस्तलिखिते.

युनेस्कोच्या यादीतील समावेशासाठी कागदपत्रांची पूर्तता नवी दिल्ली येथील इंदिरा गांधी राष्ट्रीय कला केंद्रातील अभ्यासक डॉ. रमेशचंद्र गौर यांच्या चमूने, तसेच भांडारकर संस्थेतील डॉ. अमृता नातू आणि डॉ. श्रीनंद बापट यांनी गेल्या वर्षी जून २०२४ मध्ये केली होती.

जॉर्ज ब्यूह्लर या विद्वानाने १८७५-७६ या वर्षात भगवद्गीतेची तीन हस्तलिखिते काश्मिरमधून मिळवली होती, तसेच सर रा. गो. भांडारकरांनी १८८३-८४ या वर्षात दिल्लीहून दोन हस्तलिखिते विकत घेतली होती. या सर्व हस्तलिखितांचा संस्कृत भाषेमधला मजकूर शारदा लिपीत लिहिला असून, भगवद्गीतेवरील निरनिराळ्या प्राचीन टीका या पाच हस्तलिखितांमध्ये आढळतात. त्यामुळे हा वारसा जागतिक महत्त्वाचा असल्याचे युनेस्कोने घोषित केले आहे.

नाट्यशास्त्राचे हस्तलिखित जॉर्ज ब्यूह्लर या विद्वानानेच १८७३-७४ या वर्षी राजस्थानातून मिळवले होते. या हस्तलिखितामध्ये एकूण २६० पृष्ठे असून, नाट्यशास्त्राच्या अत्यंत प्राचीन परंपरेचे प्रतिनिधित्व ही पोथी करते. रूपणिमिश्र हे या पोथीचे लेखनिक होते असे दिसून येते.

ऋग्वेद, सहृदयालोकलोचन हा अभिनवगुप्ताचा काव्यशास्त्रावरील प्राचीन ग्रंथ, तसेच पंचतंत्र या भांडारकर संस्थेतील तीन महत्त्वाच्या हस्तलिखितांचा समावेश यापूर्वीच युनेस्कोच्या मेमरी ऑफ द वर्ल्ड रजिस्टरमध्ये झाला आहे.

News Paper Clippings During April 2025

Section: Miscellaneous

प्रचंड खपाचे एकमेव नि:पक्ष व निर्भीड दैनिक
स्थापना १९३९
पुढारी
www.pudhari.com

'प्रिंट ऑन डिमांड'चा वाढता ट्रेंड

शहरातील ७० टक्के प्रकाशन संस्था करतात पुस्तक छपाई : प्रकाशकांनाही फायदा

पुढारी विशेष

सुवर्णा चव्हाण
पुढारी प्रतिनिधी

पुणे : अगदी दोन दिवसांत पुस्तकांच्या १२२ प्रती छापून हव्या आहेत... हो, आता हे शक्य झालेय प्रिंट ऑन डिमांडमुळे... 'मागणी तसा पुरवठा' या सूत्राने आता मराठी पुस्तकविश्वातही प्रवेश केला आहे. प्रिंट ऑन डिमांड हे प्रिंटिंग तंत्रज्ञान असून, जेवढ्या प्रतींची मागणी तेवढेच प्रिंटिंग हे सूत्र या प्रक्रियेत अवलंबले जात आहे. या प्रक्रियेद्वारे पुस्तकांच्या प्रती छापून घेण्याची मागणी दिवसेंदिवस वाढू लागली आहे. पुण्यातील जवळपास ६० ते ७० टक्के प्रकाशन संस्था याद्वारे पुस्तक छपाई करीत आहेत.

आधी पुस्तक छापून घेण्यासाठी मोठा कालावधी लागायचा... पण, जसा काळ बदलत आहे तसे मराठी पुस्तकविश्वातही नवे तंत्रज्ञान आत्मसात केले जात आहे. आता प्रिंट ऑन डिमांड या डिजिटल प्रिंटिंग प्रक्रियेचाही मोठ्या प्रमाणात वापर होत आहे. पुस्तकनिर्मितीची संपूर्ण प्रक्रिया पूर्ण झाल्यावर वेळ येते ती प्रिंटिंगची... काही वर्षांपूर्वी पुस्तकांच्या एक ते दोन हजार प्रती छापल्या जायच्या. पण, आता तसे होताना दिसत नाही... पुस्तकांच्या भरपूर प्रती छापण्याची जोखीम प्रकाशक घेताना दिसत नाहीत. काही प्रकाशक प्रिंट ऑन डिमांडचा वापर करून मागणीप्रमाणे पुस्तकांच्या प्रती छापून देत आहेत. याचा प्रकाशकांना फायदाही होत आहे. बुधवारी (दि. २२) साजरा होणाऱ्या जागतिक पुस्तक दिनानिमित्त दै. 'पुढारी'ने याविषयीचा आढावा घेतला.

याविषयी संस्कृती प्रकाशनच्या सुनीताराजे पवार म्हणाल्या, कोरोना काळानंतर प्रिंट ऑन डिमांडचा वापर वाढला आहे. आज पुस्तकांच्या जास्त प्रती छापण्याची जोखीम प्रकाशक घेताना दिसत नाही. त्यामुळेच प्रिंट ऑन डिमांड ही संकल्पना आम्ही प्रकाशकांनी स्वीकारली आहे. आम्ही सुद्धा गेल्या काही वर्षांत सुमारे १०० पुस्तके या प्रक्रियेनुसार छापले असून, या प्रक्रियेला आता प्रतिसाद मिळू लागला आहे.

> प्रिंट ऑन डिमांडचा ट्रेंड मराठी प्रकाशनविश्वातही वाढला आहे. या प्रक्रियेमुळे पुस्तकांच्या मागणीचा अंदाज घेऊन त्यादृष्टीने पुस्तके छापणे सोयीचे ठरते. ही प्रक्रिया कमी कालावधीत होत असल्यामुळे याला मागणीही वाढू लागली असून, एक हजार प्रतींपेक्षा मोजक्याच प्रती छापण्याकडे कल वाढू लागला आहे. त्यासाठी प्रिंट ऑन डिमांडचा आधार घेतला जात आहे. प्रिंट ऑन डिमांडद्वारे पुस्तकाच्या प्रती छापण्याचा खर्च जरी जास्त असला तरी ही प्रक्रिया खूप सोईस्कर आहे. गेल्या काही वर्षांत पुस्तकांच्या प्रती किती विकल्या जातील याचे अंदाज बदलले असल्यामुळे हजारो प्रती छापण्याची जोखीम घेण्यापेक्षा प्रिंट ऑन डिमांडद्वारे कमी प्रती छापण्याला महत्त्व दिले जात आहे.
>
> - **रोहन चंपानेरकर**, रोहन प्रकाशन

हव्या तेवढ्याच पुस्तकांची छपाई शक्य

पुस्तकविश्वात पुस्तकांच्या प्रती किती खपल्या, याला मोठे महत्त्व असते. काही वेळा पुस्तकाची एक आवृत्तीही संपत नाही. त्यामुळेच आता प्रकाशकांकडून प्रिंट ऑन डिमांडचा आधार घेतला जात आहे. एरवी पुस्तकांची छपाई ऑफसेट प्रिंटिंग या तंत्राने केली जाते. त्यात प्लेट तयार करून पाचशे-हजार पुस्तके छापली जातात. मात्र, प्रिंट ऑफ डिमांड तंत्रज्ञानामध्ये प्लेट तयार करण्याची गरज राहिलेली नाही. या तंत्रामुळे पाहिजे तेवढ्याच पुस्तकांची छपाई करता येते.

My Pune Edition
Apr 23, 2025 Page No. 07
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Miscellaneous

प्रचंड खपाचे एकमेव नि:पक्ष व निर्भीड दैनिक
पुढारी
स्थापना १९३९
www.pudhari.com

एआय-एमएल तंत्रज्ञानामुळे साहित्यनिर्मिती क्षेत्रात क्रांती!

पारंपरिक पद्धतींना आव्हान : लेखन, भाषांतर, संपादन, प्रकाशन आदी पैलूंवर परिणाम

पुढारी विशेष

गणेश खळदकर
पुढारी प्रतिनिधी

पुणे : पारंपरिक पुस्तकांबरोबरच सध्याच्या व्हर्च्युअल जमान्यात पुस्तकेही डिजिटल स्वरूपात निर्माण करून साठवली जात आहेत. यामध्ये कृत्रिम बुद्धिमत्ता (एआय) आणि मशिन लर्निंग (एमएल) हे दोन्ही तंत्रज्ञान साहित्यनिर्मितीवर मोठा परिणाम करत आहेत. एआय आणि मशिन लर्निंग तंत्रज्ञान साहित्यनिर्मितीच्या लेखन, भाषांतर, संपादन, प्रकाशन आदी पैलूंवर परिणाम करत आहेत. त्यामुळे एआय आणि मशिन लर्निंग तंत्रज्ञान साहित्यनिर्मितीच्या पारंपरिक पद्धतींना आव्हान देऊन साहित्यनिर्मितीच्या क्षेत्रात क्रांती घडवून आणत असल्याची माहिती पुस्तक क्षेत्रातील तज्ज्ञांनी दिली आहे.

संगणकासह अन्य विषयांसंबंधित पुस्तकांचे नामवंत लेखक डॉ. दीपक शिकारपूर म्हणाले, इंटरनेटमुळे विशेषत: सोशल मीडियामुळे लेखकांना त्यांच्या साहित्यनिर्मितीचा प्रचार आणि प्रसार करणे सोपे झाले आहे. लेखक आता त्यांच्या साहित्यनिर्मितीला जगभरातील वाचकांपर्यंत पोहचवू शकतात. साहित्यजगतामध्ये शेक्सपियर यांना असलेल्या मानाच्या स्थानामुळे युनेस्कोने १९९५ साली, तर भारत सरकारने २००१ साली २३ एप्रिल दिवशी जागतिक पुस्तक दिनाची घोषणा केली.

सोशल मीडिया, ओटीटीमुळे टाइमपास होईल. पण, जर आपल्याला वैचारिक खाद्य हवे असेल, तर वृत्तपत्रे, पुस्तक सर्वश्रेष्ठ. वाचाल तर वाचाल हे झाले विसावे शतक. ई-वाचाल तर वाचाल हे आता एकविसावे शतक आहे. सध्याचे युग एआयचे आहे. माहिती चटकन आणि आपल्याला हव्या त्या भाषेत चॅटबॉटमार्फत लगेच मिळते. चॅटबॉट्सशी संवाद साधून मजकूर त्वरित संगणकीय फॉरमॅटमध्ये आपोआप तयार करता येतो. त्यामुळे येत्या काळात हातांनी लिहिणे, संगणकावर टाइप करणे हे कमी होणार आहे.

आज आपण ऐकतो की नव्या पिढीची वाचनाची आवड कमी झाली आहे, त्यांना पुस्तके हातात धरायला नकोत. हे तसे पाहिले, तर अक्षरश: खरे आहे. कारण ही पिढी स्क्रीनवरच वाचते आणि लिहितेही, त्यामुळे वेबवर कसे लिहायचे, हे समजले की लिखाण क्षणार्धात जगातील वाचकांपर्यंत पोहचणार. दुसरे असे की वाचकांशी नाळ जुळणे नेटवरही शक्य असतेच. ब्लॉग-लेखकांचे इतर लेखकांशी आणि वाचकांशी सामाजिक आणि भावनिक संबंध प्रस्थापित होतातच. पूर्वी वाचक लेखकांच्या सह्या घेण्यासाठी यायचे. आता ते लेखकाला नेटवर 'फॉलो' करतात.

नवतंत्रज्ञानाचा फायदा घेऊन, उदा. गुगल ॲनालिटिक्स या सुविधेमुळे ब्लॉगवरील लिखाण जगाच्या कोणत्या भागातून किती जणांनी वाचले आहे व त्यांचे प्राधान्य कशाला आहे, हे देखील सहज कळू शकते.

पुणे पुस्तक महोत्सवाचे संयोजक राजेश पांडे म्हणाले, राष्ट्रीय पुस्तक न्यासाच्या सहकार्याने पुणे पुस्तक महोत्सवाचे आयोजन करण्यात येत आहे. डिजिटल पुस्तके तर आहेतच. परंतु, पारंपरिक पुस्तकांना देखील चांगली मागणी आहे. यंदा जवळपास दहा लाखांपेक्षा जास्त पुस्तकप्रेमींनी महोत्सवाला भेट दिली. २५ कोटी रुपयांची उलाढाल या संपूर्ण पुणे पुस्तक महोत्सवातून झाली. अनेक बुजुर्गांना असे वाटत असते की युवक वाचत नाहीत. परंतु, पुणे पुस्तक महोत्सवाने हे सिद्ध करून दाखवले की पुण्यामध्ये नव्हे, तर महाराष्ट्रात पुस्तक वाचनाची किमया आजही तेवढीच आहे. लहान मुलांपासून आजी-आजोबांपर्यंत वाचनसंस्कृती रुजवण्याकडे आमचा कल आहे.

इथून पुढच्या काळामध्ये आम्ही अनुवादावर भर देणार असून, अनुवादाची एक कार्यशाळा नाशिकला घेण्याचा आमचा मानस आहे. ही केवळ पुणे, नाशिकएवढीच मर्यादित न राहता नागपूर, मुंबई अशा मोठ्या ठिकाणी, नंतर तालुका स्तरावर आणि मग खेड्यापाड्यांत वाचनाची संस्कृती रुजवणे, असा आमचा प्रयत्न आहे. पुण्यामध्ये आणि महाराष्ट्रभर ग्रंथालय सुरू करून वाचनसंस्कृती रुजवून लिखाण करणे आणि यातून साहित्यिक तयार करणे, असा आमचा एकूण प्रयत्न आहे.

My Pune Edition
Apr 23, 2025 Page No. 07
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During April 2025

Section: Miscellaneous

प्रभात
प्रतीक बदलत्या महाराष्ट्राचे.
www.dainikprabhat.com
City Edition 24 April 2025_004
24 Apr 2025

ग्रंथपाल एक दुर्लक्षित घटक

दखल

– डॉ. वर्षा गायकवाड, ग्रंथपाल

कालच 'जागतिक पुस्तक दिन' मोठ्या उत्साहात जगभरात साजरा करण्यात आला. पण पुस्तकासाठी महत्त्वाचा असलेला एक घटक अद्यापही दुर्लक्षितच आहे, तो म्हणजे ग्रंथपाल.

पुस्तकाच्या विश्वात काम करणारा 'ग्रंथपाल' हा समाजातील महत्त्वाचा घटक आहे तसेच तो ग्रंथालयशास्त्राचे जनक डॉ. एस. आर. रंगनाथन यांनी सांगितल्याप्रमाणे विद्यापीठ महाविद्यालय आणि शालेय ग्रंथालय यातील शिक्षक व विद्यार्थी यांना जोडणारा दुवा आहे. 'वाचाल तर वाचाल' असा संदेश देणारा ग्रंथपाल हा स्वतःच्या हक्कासाठी मानसिक आणि आर्थिक परिस्थितीतून जात असताना त्यांना अनेक समस्यांना सामोरे जावे लागत आहे. सर्वअनुदानित महाविद्यालय आणि शालेय ग्रंथालयातील ग्रंथपाल वगळता इतर माध्यमिक महाविद्यालयांमध्ये ग्रंथालय, सार्वजनिक ग्रंथालय या सर्व ग्रंथालयातील ग्रंथपाल आणि ग्रंथालयातील इतर कर्मचारी ग्रंथालय सहाय्यक, सहाय्यक ग्रंथपाल ग्रंथालय परिचर सर्वांना प्राध्यापकांप्रमाणे दिला न जाणारा दर्जा सन्मान, स्वातंत्र्य आणि वेतन यातून त्याची खचत चाललेली मानसिकता व वाढती बेरोजगारी अशा अनेक समस्यांच्या विळख्यात अडकला आहे.

शालेय ग्रंथालयाचा विचार करता ५०० पटसंख्या पुढील शाळांनाच ग्रंथपाल हे पद दिले जाते पण ग्रामीण, डोंगरी, आदिवासी विभागातील बहुतांश शाळा ह्या ग्रंथालयाविनाच आहे. ज्या ठिकाणी विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण व्यक्तित्वाचा विकास होतो तिथेच विद्यार्थ्यांमध्ये वाचण्याची आवड निर्माण होते. तिथे ग्रंथालय नाहीत आणि ज्या ठिकाणी ग्रंथालय आहे त्या ठिकाणी ग्रंथपाल हे केवळ अर्धवेळ नेमणुकीचे आहेत आणि त्यांना दिले जाणारे वेतन कमी आहे. शालेय ग्रंथालयाचा विचार करता. शासनाने सर्व शालेय स्तरावर ग्रंथपालाची नेमणूक नेमणूक करावी तसेच जे अर्धवेळ ग्रंथपाल आहेत त्यांची नियुक्ती पूर्णवेळ करावी.

सार्वजनिक ग्रंथालय ग्रामीण, शहरी ठिकाणी जेवढ्या प्रमाणात स्थापित व्हायला पाहिजे तेवढ्या प्रमाणात झाली नाहीत. सार्वजनिक ग्रंथालयांची संख्या खूप कमी आहे आणि ज्या ठिकाणी सार्वजनिक ग्रंथालय आहे त्या ठिकाणी जे ग्रंथपाल आहेत त्यांना त्यांचे वेतनही वेळेवर मिळत नाही. त्यासाठी शासन अनुदान देत नाही आणि काही सार्वजनिक ग्रंथालय स्थापनाही कागदोपत्री स्थगित आहे. त्यासाठी शासन मान्यता देत नाही. यासाठी शासनाने शक्य तेवढी मान्यता देऊन सार्वजनिक ग्रंथालयाची संख्या वाढवली तर समाजातील सर्व स्तरातील वाचकांना सार्वजनिक ग्रंथालय वाचनासाठी उपलब्ध होईल आणि ग्रंथपालाची नेमणूकही होईल.

विद्यापीठे आणि अनुदानित महाविद्यालयातील ग्रंथपाल हा ग्रंथालय विभागाचा विभागप्रमुख असला तरी ग्रंथालयातील ग्रंथपालांचा दर्जा आणि वेतनश्रेणी जरी नियमावलीनुसार होत असली तरी विद्यापीठ ग्रंथालयातीलही स्थिती सारखीच आहे तिथे फक्त ग्रंथपालालाच सन्मान दिला जातो. ग्रंथालयातील इतर कर्मचारी सहाय्यक ग्रंथपाल, ग्रंथालय सहाय्यक, ग्रंथालय परिचर यांची वेतन नियमानुसार होत असते पण त्यांना कोणीच विचारात घेत नाही आणि कोणत्याही प्रकारचा सन्मान आणि दर्जा दिला जात नाही

सर्व महाविद्यालयांमध्ये पदभरती ही शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी अशा दोन विभागांमध्ये होत असते पण महाविद्यालयामध्ये ग्रंथपालाची नियुक्ती ही नियमानुसार शिक्षक या विभागांमध्ये आहे. पण ही नियुक्ती फक्त कागदोपत्री शिक्षक विभागांमध्ये दाखवली जाते. तसेच महाविद्यालयातील कामकाजानुसार त्यांची बदलीही शिक्षक या विभागातून शिक्षकेतर कर्मचारी या विभागात केली जाते. म्हणजे ग्रंथपालाची नेमणूक ही शासन परिपत्रकानुसार शिक्षक या विभागात असेल तरी महाविद्यालयीन कार्यक्रम व इतर काही बाबी यामध्ये हे पद शिक्षकेतर कर्मचारी म्हणून कार्य करते. ही समस्या खूप मोठी आहे कारण ग्रंथपाल हा जरी प्राध्यापक असला तरी पण दर्जा हा शिपाई लिपिक आणि इतर काही कर्मचाऱ्यांप्रमाणे दिला जातो.

कायमविनाअनुदानितमहाविद्यालयांमध्ये तर ग्रंथपालाची स्थिती ही खूप भयावह होत चालली आहे. कारण, त्यांना खूप कमी वेतन दिले जाते आणि ते वेळेवरही दिले जात नाही. तसेच त्यांच्या पदानुसार त्यांना सन्मान आणि स्वातंत्र्य नसतेच. तसेच ग्रंथपालाला मिळणाऱ्या वेतनातून तो त्यांच्या कुटुंबाचा उदरनिर्वाहसुद्धा करू शकत नाही तसेच ग्रंथपालाला त्यांच्या ग्रंथालयीन कामाच्या व्यतिरिक्त इतरही लिपिकाचीसुद्धा कामे करून घेतली जातात. जसे की तो ग्रंथपाल कितीही उच्चशिक्षित (PhD/NET/SET)असेल तरीही त्यांना प्राध्यापकांसारखा कोणत्याही प्रकारचा सन्मान आणि स्वातंत्र्य नसते. यातून ग्रंथपाल हा मानसिक आणि आर्थिक परिस्थितीतून जात आहे तसेच काही ग्रंथपाल हे शुगर बीपी यासारख्या आजाराने त्रस्त आहेत तरीपण ते काम करत आहेत. काही संस्थांमध्ये असे बोलले जाते की त्यांच्या ग्रंथपालाला काहीच काम नसते तो फक्त खुर्चीवर बसून राहतो अशी मानसिकता महाविद्यालयातील सर्व कर्मचाऱ्यांमध्ये झालेली आहे. ग्रंथपाल झोपा काढतो असेही काही बोलले जाते त्यामुळे महाविद्यालयीन ग्रंथपालाचे मानसिक आणि आर्थिक अशा दोन्ही बाजूने खूप खच्चीकरण होत चालले आहे.

सर्व महाविद्यालयांमध्ये ग्रंथालय समिती स्थापन केली जाते. या समितीमध्ये प्राचार्य व प्राध्यापक हे समितीचे सदस्य असतात पण या समित्या नुसत्या महाविद्यालयीन कमिटी यांना दाखवण्या पुरत्याच मर्यादित असतात यांच्याकडून कोणतेही ग्रंथपालांच्या समस्यासंदर्भात निराकरण केले जात नाही. या समितीने जर महिन्याला सभा घेऊन ग्रंथपालांच्या समस्या विचारात घेऊन त्यावर निराकरण केले तर ही परिस्थिती उद्भवली जाणार नाही. यावर शासनाने काहीतरी पावले उचलावी जेणेकरून ग्रंथपालाला सुखाचे दिवस येतील.

कायम विनाअनुदानित महाविद्यालय, सार्वजनिक ग्रंथालय आणि शालेय ग्रंथालय यांची स्थिती खूप अवघड होत चालली आहे. कारण, विद्यापीठ आणि अनुदानित महाविद्यालय यांना तरी वेतनश्रेणी दिले जाते त्यांना फक्त प्राध्यापकांसारखा सन्मान नसतो पण इतर कायम विनाअनुदानित महाविद्यालय यांना कोणतीही वेतनश्रेणीही दिले जात नाही आणि सन्मान आणि स्वातंत्र्य यापासून ते वंचित आहेत ग्रंथपाल मानसिक आणि आर्थिकदृष्ट्या खचून जात आहे. जर महाविद्यालय आणि शालेय ग्रंथालयातील ग्रंथपालांचा वेतन स्तर उंचावला तरच तो आर्थिक आणि मानसिकदृष्ट्या भक्कम होईल आणि त्याच्या कुटुंबाचा उदरनिर्वाह चांगल्याप्रकारे करू शकेल.

'ग्रंथपाल' हा कोणत्याही शैक्षणिक संस्थेतील ग्रंथालयाचा विभागप्रमुख म्हणून कार्य करतो तेव्हा त्या ग्रंथपालांना त्या पदाचा सन्मान, दर्जा आणि स्वातंत्र्य मिळाले पाहिजे तसेच प्रत्येक शाळेत आणि महाविद्यालयात ग्रंथपालपद भरतीही झाली पाहिजे आणि त्यांना दिले जाणारे वेतन उदरनिर्वाहपुरते मिळायला हवे. जेणेकरून ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्रातील बेरोजगारी निर्माण झाली आहे त्याला आळा बसेल.

भारतीय ग्रंथालयशास्त्राचे जनक डॉ. एस. आर. रंगनाथन यांनी म्हटल्याप्रमाणे, ग्रंथपालाला प्राध्यापकासारखा दर्जा आणि सन्मान मिळायला हवा व यासाठी महाविद्यालयीन प्राचार्य आणि कर्मचारी यांनी तो ग्रंथपालाला द्यावा तरच त्याला स्वातंत्र्य आणि सन्मान मिळेल आणि त्यामुळे तो कोणत्याही संस्थेत सन्मानाने संस्थेचे काम करेल.

Condolence Message

दुःखद बातमी

आपल्या प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या नियामक मंडळाचे सदस्य माजी उपाध्यक्ष, उपकार्याध्यक्ष सहकारी तसेच मॉडर्न महाविद्यालयाचे माजी प्राचार्य प्रा. श्री. पद्माकर सदाशिव चिरपुटकर सर (वय वर्षे ८६) यांचे रविवार, दिनांक १३/०४/२०२५ रोजी दुपारी १२:३० वाजता ठाणे येथे अल्पशा आजाराने दुःखद निधन झाले.

त्यांच्या आत्म्यास चिरशांती लाभो हीच परमेश्वर चरणी प्रार्थना....!

याकठीण प्रसंगात आपण सर्वजण चिरपुटकर, केळकर व मेहता कुटुंबियांच्या दुःखात सहभागी आहोत.

श्रीराम जय राम जय जय राम...!

श्रीराम जय राम जय जय राम....!

श्रीराम जय राम जय जय राम.....!

-प्रा. शामकांत देशमुख

Condolence Message

डॉ. पद्माकर चिरपुटकर यांचे निधन

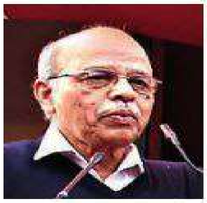

डॉ. पद्माकर चिरपुटकर

पुणे : मॉडर्न कला, विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालयाचे माजी प्राचार्य डॉ. पद्माकर प्रभाकर चिरपुटकर (वय ८७) यांचे वृद्धापकाळाने रविवारी ठाणे येथे निधन झाले. त्यांच्या मागे दोन मुली, जावई, नातवंडे असा परिवार आहे. प्रा. चिरपुटकर हे सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापाठाचे बी.एस्सी. आणि एम.एस्सी. गणित या विषयांचे सुवर्णपदकप्राप्त माजी विद्यार्थी होते. त्यांनी त्यांच्या अध्यापनाची सुरुवात सर परशुरामभाऊ महाविद्यालयामधून केली. मॉडर्न महाविद्यालयात ते स्थापनेपासून कार्यरत होते. प्रा. चिरपुटकर यांनी प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या आजीव सदस्य मंडळ, आजीव कार्यकर्ता मंडळ, नियामक मंडळाचे सदस्य, संस्थेचे उपाध्यक्ष अशी विविध पदे भूषविली आहेत.

Maharashtra Times 16.4.2025

सकाळ

प्रा. डॉ. पद्माकर चिरपुटकर

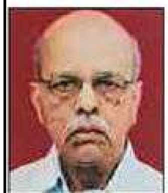

पुणे : शिवाजीनगर मधील प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या मॉडर्न महाविद्यालयाचे माजी प्राचार्य प्रा. डॉ. पद्माकर प्रभाकर चिरपुटकर (वय ८७) यांचे निधन झाले. त्यांच्या पश्चात दोन मुली, जावई, नातवंडे असा परिवार आहे. ठाण्यातील बालरोगतज्ज्ञ डॉ. संदीप केळकर व डॉ. सुचित्रा केळकर हे त्यांचे जावई व मुलगी होत. ते सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे बी.एस्सी. व एम.एस्सी. गणित या विषयाचे सुवर्णपदक प्राप्त माजी विद्यार्थी होते. त्यांनी अध्यापनाची सुरुवात स. प. महाविद्यालयामधून केली. त्यानंतर मॉडर्न महाविद्यालयाच्या स्थापनेपासून ते कार्यरत होते. सोसायटीच्या आजीव सदस्य मंडळ, आजीव कार्यकर्ता मंडळ, नियामक मंडळाचे सदस्य, संस्थेचे उपाध्यक्ष अशी विविध पदे त्यांनी भूषविली.

Pune, Pune-Today
16/04/2025 Page No. 5

प्रभात
16 April 2025 City_015
16 Apr 2025

डॉ. पद्माकर चिरपुटकर यांचे निधन

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १५ - प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या शिवाजीनगर येथील मॉडर्न कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालयाचे माजी प्राचार्य प्रा. डॉ. पद्माकर प्रभाकर चिरपुटकर यांचे निधन झाले. त्यांच्या पश्चात दोन मुली, जावई व नातवंडे असा परिवार आहे. संस्थेतर्फे त्यांना श्रद्धांजली वाहण्यात आली. मॉडर्न महाविद्यालयाच्या स्थापनेपासून म्हणजेच १९७० पासून प्राध्यापक म्हणून कार्यरत होते.

शिक्षकाप्रती तळमळ, सर्वांच्या अडचणी समजावून घेऊन आणि त्यांना न्याय मिळवून देण्यासाठी ते आग्रही असायचे. संस्थेच्या इतिहासात त्यांचे योगदान हे सुवर्णाक्षराने लिहावे लागेल, अशी भावना संस्थेचे कार्याध्यक्ष डॉ. गजानन एकबोटे यांनी व्यक्त केली.

लोकमत

निधन वार्ता

डॉ.पद्माकर चिरपुटकर

पुणे : मॉडर्न महाविद्यालयाचे माजी प्राचार्य प्रा.डॉ.पद्माकर प्रभाकर चिरपुटकर (वय ८७) यांचे रविवारी वृद्धापकाळाने ठाणे येथे निधन झाले. चिरपुटकर हे सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे सुपर्ण पदक प्राप्त माजी विद्यार्थी असून, मॉडर्न महाविद्यालयाच्या स्थापनेपासून अर्थात १९७० पासून तेथे कार्यरत होते. संख्याशास्त्र हा स्वतंत्र विषय निर्माण करण्यात चिरपुटकर यांचा सिंहाचा होता. त्यांच्यापश्चात दोन मुली, जावई, नातवंडे असा परिवार आहे.

Condolence Message

प्रचंड खपाचे एकमेव नि:पक्ष व निर्भीड दैनिक
पुढारी
स्थापना १९३९
www.pudhari.com

मॉडर्न महाविद्यालयाचे माजी प्राचार्य प्रा. डॉ. पद्माकर चिरपुटकर यांचे निधन

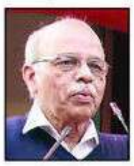

पुणे : प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटी आणि मॉडर्न कला, विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालयाचे माजी प्राचार्य प्रा. डॉ. पद्माकर प्रभाकर चिरपुटकर (वय ८७) यांचे निधन झाले. त्यांच्या पश्चात दोन मुली, जावई, नातवंडे असा परिवार आहे. ठाणे येथील प्रसिद्ध बालरोगतज्ज्ञ डॉ. संदीप केळकर यांचे ते सासरे अन् डॉ. सुचित्रा केळकर यांचे ते वडील होत.

प्रा. चिरपुटकर हे सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापाठाचे बी.एस्सी. व एम.एस्सी. गणित या विषयाचे सुवर्णपदक प्राप्त माजी विद्यार्थी होते. पुण्यातील स. प. महाविद्यालयातून अध्यापनाची सुरुवात केलेले प्रा. चिरपुटकर शिवाजीनगर येथील मॉडर्न कला, विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालयात अगदी स्थापनेपासून म्हणजे सन १९७० पासून कार्यरत होते. डॉ. चिरपुटकर यांनी हे प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या आजीव सदस्य मंडळ, आजीव कार्यकर्ता मंडळ, नियामक मंडळाचे सदस्य, संस्थेचे उपाध्यक्ष अशी विविध पदे त्यांनी भूषविली आहेत.

My Pune Edition
Apr 16, 2025 Page No. 04
Powered by: erelego.com

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

'मॉडर्न'चे माजी प्राचार्य चिरपुटकर यांचे निधन

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : शिवाजीनगर येथील मॉडर्न कला, विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालयाचे माजी प्राचार्य डॉ. पद्माकर प्रभाकर चिरपुटकर (८७ वर्षे) यांचे वृद्धापकाळाने ठाणे येथे निधन झाले. त्यांच्यावर ठाणे येथील जवाहरबाग वैकुंठ स्मशानभूमी येथे अंत्यसंस्कार करण्यात आले. त्यांच्या मागे दोन मुली, जावई, नातवंडे असा परिवार आहे.

प्रा. चिरपुटकर यांनी विद्यार्थिदशेत तत्कालीन पुणे विद्यापाठात गणित या विषयात पदवी आणि पदव्युत्तर पदवीला सुवर्णपदक मिळवले होते. त्यानंतर स. प. महाविद्यालयात काही काळ अध्यापन केल्यानंतर १९७० पासून ते मॉडर्न महाविद्यालयात अध्यापन करू लागले. विद्यार्थिप्रिय प्राध्यापक म्हणून त्यांनी वेगळा ठसा उमटवला. पुढे त्यांनी विभागप्रमुख, उपप्राचार्य अशा जबाबदाऱ्यांसह प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे आजीव सदस्य मंडळ, आजीव कार्यकर्ता मंडळ, नियामक मंडळाचे सदस्य, संस्थेचे उपाध्यक्ष अशी विविध पदे भूषवत संस्थेच्या जडणघडणीत योगदान दिले.

16/04/2025 | Pune | Page : 12
Source : https://epaper.loksatta.com

मॉडर्नचे माजी प्राचार्य डॉ. पद्माकर चिरपुटकर यांचे निधन

पुणे : प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या मॉडर्न महाविद्यालयाचे माजी प्राचार्य डॉ. पद्माकर प्रभाकर चिरपुटकर यांचे वृद्धापकाळाने ठाणे येथे निधन झाले. ते ८७ वर्षांचे होते. ठाण्यातील जवाहरबाग वैकुंठ स्मशानभूमीत त्यांच्या पार्थिवावर अंत्यसंस्कार करण्यात आले.

प्रा. चिरपुटकर पुणे विद्यापाठाचे बी. एस्सी. व एम. एस्सी. गणित या विषयाचे सुवर्णपदक प्राप्त माजी विद्यार्थी होते.

त्यांनी अध्यापनाची सुरुवात सर परशुराम महाविद्यालयामधून केली. पुढे ते प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या मॉडर्न महाविद्यालयात महाविद्यालयाच्या स्थापनेपासून कार्यरत राहिले. प्राध्यापक म्हणून सेवेत असताना त्यांनी विद्यार्थीप्रिय शिक्षक म्हणून आपला वेगळा ठसा निर्माण केला. उत्कृष्ट फलक लेखन, विषयाचे अगाध ज्ञान, शांत सुस्वभावी अशी त्यांची विद्यार्थी आणि शिक्षक-शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांमध्ये प्रतिमा होती. त्यांच्या तासाला वर्ग तुडुंब भरलेला असे! पुढे त्यांनी विभागप्रमुख, उप-प्राचार्य, राष्ट्रीय सेवा योजनेचे समन्वयक, प्राचार्य या विविध जबाबदाऱ्या बजावल्या. त्यांचे महाविद्यालयातील शैक्षणिक आणि प्रशासकीय योगदान महाविद्यालयाची ख्याती उंचाविण्यात मोलाचे ठरले.

प्रा. डॉ. चिरपुटकर यांनी प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या नियामक मंडळाचे सदस्य, संस्थेचे उपाध्यक्ष अशी विविध पदे भूषविली आहेत. प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या जडणघडणीमध्ये त्यांनी भरीव योगदान दिले.

त्यांनी संख्याशास्त्र व गणित या विषयात ११ वी ते पदवी, पदव्युत्तर अभ्यासक्रमास लागणाऱ्या अनेक पुस्तकांचे लिखाण केले आहे. संख्याशास्त्र हा विषय स्वतंत्र विकसित करण्यामध्ये प्रा. चिरपुटकर यांचा सिंहाचा वाटा आहे.

डॉ. चिरपुटकर यांच्या मागे दोन मुली, जामात, नातवंडे असा परिवार आहे. ठाणे येथील प्रसिद्ध बालरोग तज्ज्ञ डॉ. सुचित्रा केळकर या त्यांच्या कन्या होत. प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीतर्फे डॉ. चिरपुटकर यांना श्रद्धांजली वाहण्यासाठी सभा झाली.

शिक्षणाप्रती चिरपुटकर यांची तळमळ, शिक्षक, शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना त्यांच्या अडीअडचणी समाजावून घेऊन त्यांचेबरोबर राहून योग्य तो न्याय पदोपदी मिळवून देण्यासाठी आग्रह, सर्वांच्या कायम स्मरणात राहील. संस्थेच्या इतिहासात त्यांनी दिलेले योगदान सुवर्णाक्षराने लिहावे लागेल, या शब्दांत संस्थेचे कार्याध्यक्ष प्रा. डॉ. गजानन एकबोटे यांनी श्रद्धांजली अर्पण केली.

Kesari 16.4.2025

Upcoming Events

May 2025

Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat	Sun
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14 ***Chhatrapati Sambhaji Maharaj Jayanti***	15	16	17	18
19	20	21 ***Anti Terrorism Day***	22	23	24	25
26	27	28 ***Swatantryaveer Savarkar Jayanti***	29 ***Maharana Pratapsingh Jayanti***	30	31 ***Ahilyadevi Holkar Jayanti***	

"Behind every high achiever is a story of hard work and countless study sessions. Be the author of your success.

Other than the Photos of Modern College Pune-5 and Event Photos, Newspaper clipping images, all other images in this Bulletin Issue are downloaded from Google Images., Pinterest, Freepik.com